

ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА
ОБЩИНА ЕЛЕНА

Име на проекта: ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ЕЛЕНА–
ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПРОЕКТ

Възложител: ОБЩИНА ЕЛЕНА

Вид доклад: ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН

Ръководители екип: д-р г. н. Екатерина Гюлеметова, м. г. н. Пламен Станев
Телефон: +359 2 9867167

Дата на издаване на доклада: 2016 год.

Издание: Първо

Съгласно ЗАПСП, настоящият доклад е обект на авторско право, поради което както самият доклад, така и отделни части от него могат да бъдат използвани от други лица само след писмено съгласие от страна на притежателите на правата.

При самоволно ползване отговорността, предвидена в закона ще бъде търсена в пълен размер.

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ.....	4
1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНА, ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ, МЯСТО НА ПЛАНА В СИСТЕМАТА НА ПЛАНИРАНЕ	8
1.1 ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОУП НА ОБЩИНА ЕЛЕНА	8
1.2. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	11
2. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО ЗНАЧЕНИЕ.....	37
3. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА.....	37
4. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА.....	37
4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА.....	37
4.2 КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ.....	40
4.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	43
4.4 ЗЕМИ И ПОЧВИ	64
4.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ.....	69
4.6 ЛАНДШАФТ	77
4.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ.....	80
4.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА.....	90
4.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ.....	93
4.10 КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	96
4.11 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	98
4.12 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	101
5. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ.....	107
5.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА	107
5.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ	109
5.3 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	111
5.4 СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА. РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ	112
6. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИНА ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА ..	114
6.1 ПРЕДВИЖДАНИЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ.....	114
6.2 ПРЕДВИЖДАНИЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕЛИ	118
7. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ.....	120
7.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕДВАРИТЕЛНИЯ ПРОЕКТ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ЕЛЕНА	120
7.2 КЛИМАТ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ.....	122
7.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ.....	128
7.4 ЗЕМИ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ.....	129
7.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ.....	138
7.6 ЛАНДШАФТ	140
7.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ЗЕЛЕНА СИСТЕМА	141
7.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА.....	143
7.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ.....	147
7.10 КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО, ТУРИЗЪМ	148
7.11 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ	154
7.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	161

8. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПЛАНА	162
8.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	162
8.2 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	166
8.3 НЕРЕШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ ИЛИ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ОУПО	167
9. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.....	168
10. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕЖДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И ОПИСАНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА, ВКЛ. ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ	168
11. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА	170
12. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА, ПРОИЗЛИЗАЩИ ОТ ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ В ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ	174
13. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА	176
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	177
П Р И Л О Ж Е Н И Я.....	179
ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ.....	180

Списък на таблиците

Таблица 1 Авторски колектив на ЕО на ОУП на община Елена	6
Таблица 2 Водни тела категория „река“ и категория „езеро“ на територията на община Елена /ПУРБ2010-2015/	47
Таблица 3 Нови водни тела от Проект на Актуализирания ПУРБ/2016-2021/и връзката със старите.....	48
Таблица 4 Оценка на риска за постигане на екологичните цели на водните тела на територията на Община Елена	51
Таблица 5 Баланс на общинската територия по основно предназначение	65
Таблица 6 Информация за свлачищата на територията на община Елена.....	72
Таблица 7 Информация за водовземните системи и съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/ на селищата в община Елена.....	76
Таблица 8 Информация за съоръжения от подземни води за други цели в община Елена.....	77
Таблица 9 Устойчивост на ландшафтите	78
Таблица 10 Количество битови отпадъци, генерирани на територията на общината	90
Таблица 11 Гранични стойности на нивата на шум за различните територии.....	95
Таблица 12 Разпределение на населението на община Елена.....	102
Таблица 13 Разпределение на населението на Република България	102
Таблица 14 Демографски показатели за община Елена, област Велико Търново и страната.....	102
Таблица 15 Болестност сред населението в област Велико Търново	104
Таблица 16 Заболеваемост (новооткрити заболявания) сред населението в област Велико Търново	105
Таблица 17 Регистрирани групи онкологични заболявания –област Велико Търново	106
Таблица 18 Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ в община Елена през 2014 г.	107
Таблица 19 Оценка на развитието на компонентите и факторите на околната среда без прилагането на плана	108
Таблица 20 Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.....	115
Таблица 21 Приоритети и мерки на ОУПО, които съдействат за постигане на националните стратегически цели за опазване на ОС.....	117
Таблица 22 Промени в общата структура на общинската територия.....	129
Таблица 23 Промени в общата структура на общинската територия.....	140
Таблица 24 Основни видове територии с техните относителни дялове	140
Таблица 25 Прогноза за броя на населението на община Елена за периода 2015-2035 г. (по варианти)	144
Таблица 26 Очаквано общо количество генерирани битови отпадъци.....	144
Таблица 27 Развитие на легловата база в община Елена.....	153
Таблица 28 Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях.....	165
Таблица 29 Мерки за предотвратяване намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.....	170
Таблица 30 Мерки за намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана, произлизащи от доклада за оценка на въздействието върху предмета и целите на опазване в защитени зони.....	174
Таблица 31 Описание на необходимите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана...	176

ВЪВЕДЕНИЕ

Разработването на настоящата Екологична оценка се извършва на основание чл.81, ал.1, т.1 от Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ и Писмо на РИОСВ-Велико Търново, изх.№ 1711/03.06.2014г., съгласно което проектът за ОУП на община Елена подлежи на задължителна екологичната оценка /ЕО/ по реда на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Съгласно цитираното писмо, докладът за ЕО представлява нормативно изискваща се част към ОУПО и се оформя като документ, отговарящ на изискванията на чл.16 от Наредбата за ЕО.

Общият устройствен план на община Елена, предмет на екологична оценка, наричан по-нататък за краткост ОУПО, се изготвя на основание на чл. 105 на ЗУТ и § 123, ал.1 от преходните разпоредби към ЗИД на ЗУТ от 2012 г. и по възлагане от Община Елена с договор № РД.02.11-789/26.11.2014г. между Кмета на общината и ДЗЗД „КОНСОРЦИУМ УРБАН ГРУП“ с ръководител на разработващият екип арх. Йордан Търсанков.

Изработването на ОУПО се финансира от бюджета на община Елена, с финансовата подкрепа на Министерството на инвестиционното проектиране, сега Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

Планът се разработва двуфазно – като предварителен и окончателен проект. Целите и задачите на ОУПО са определени с Техническото задание за неговото разработване, одобрено от Общинския съвет на община Елена. Перспективният срок на действие на ОУПО е 20 години, без обособени етапи на реализация.

ОУПО обхваща цялата територия на общината, възлизаща от 671.39 км². В границите ѝ са включени изцяло и/или частично 2 защитени зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, 1 защитена зона за опазване на дивите птици и 8 защитени територии.

Съгласно чл.127, ал.1 на ЗУТ, планът подлежи на обществено обсъждане преди приемането му от общинския експертен съвет по устройство на територията, респ. преди одобряването му от Общинския съвет. Орган, отговорен за прилагането на ОУПО е ръководството на община Елена – общински съвет и кмет.

Съгласно чл.103, ал.2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), **“Общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана”**. Съгласно чл.106 от ЗУТ с **Общия устройствен план на община** се определят:

1. **Общата структура на територията**, преобладаващото предназначение на съставните и структурните части - местоположението и границите на териториите за населени места и селищни образувания; земеделските територии; горските територии; териториите за природозащита; териториите за културно-историческа защита; нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение.

2. **Общият режим на устройство** на всяка от териториите по т. 1 със съответните правила и нормативи.

3. Разположението на **мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура** на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение.

4. Териториите с публична държавна и с публична общинска **собственост** и режимът на тяхното устройство.

5. Териториите с вероятно разпространение на **предвидими природни бедствия** и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита.

6. Териториите за активно прилагане на **ландшафтно-устройствени мероприятия** и естетическо оформяне.

Съгласно изискванията на ЗООС, задачите на Екологичната оценка (ЕО) са:

- да опише и определи **екологичното състояние** на територията, предмет на ОУПО;
- да формулира **съществуващите екологични проблеми**, районите с особено екологично значение, рисковите зони, потенциалните въздействия в зоната на влияние;
- да определи **бъдещото състояние на околната среда** без прилагането на плана;
- да определи обвързаността на целите на плана с **националната стратегия** за околна среда;
- да анализира и оцени предложените **алтернативи** за развитието на територията в перспектива;
- да анализира силните и слаби страни на определени **функции и тенденции** на развитие;
- да формулира и предложи **мерки** за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана.

Съгласно изискванията на чл.86, ал.2 от ЗООС **докладът за екологичната оценка включва информация, съответстваща на степента на подробност на плана.**

Колективът, разработил докладът за екологична оценка, е съставен от експерти и консултанти, показани в следващата таблица:

Таблица 1 Авторски колектив на ЕО на ОУП на община Елена

ИМЕ, ФАМИЛИЯ	РАЗДЕЛ ОТ ЕО
д-р г.н. Екатерина Гюлеметова – ръководител екип	Климат и атмосферен въздух, Ландшафт; Биоразнообразие, Материални активи
инж. Цветанка Димитрова	Повърхностни води
инж. Трендафил Христов	Земни недра, Геоложка среда
инж. Румяна Николова	Подземни води, СОЗ
арх. Янка Сачкова	НКН, Устройствени параметри
м.г.н. Пламен Станев	Земни и почви, Отпадъци, Вредни физични фактори
д-р Момчил Сиджимов	Здравно – хигиенни аспекти, Рискове за човешкото здраве

Списък на експертите и консултантите, в който с полагане на подпис е удостоверено разработването на съответните раздели на оценката и декларации, съгласно изискванията на чл.16, ал.1 от Наредбата за ЕО, са дадени в приложение към настоящия доклад за ЕО.

Телефон за връзка с ръководителя на колектива: 029867167, e-mail: office@planeco-bg.com

За постигане на целите на екологичната оценка, посочени по-горе, авторският колектив на ЕО анализира и оценява ОУП на община Елена на база методически подход, според който:

- **по характер** ОУП представлява проектен устройствен документ;
- **по статус** – документ, регламентиращ устройствените действия в административните граници на общината;
- **по значение** – програмен документ, определящ стратегиите за развитие на планираната територия в перспектива;
- **по период на прилагане** – далеко перспективен.

При разработване на екологичната оценка са използвани методите, посочени в Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, София, 2002 (аналитичен и диагностичен методи, матрица на въздействията, анализи, интервюта, обсъждания, консултации и др.), указания и методики за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет-страницата на Европейската комисия, както и указанията и методиките на Директива 2001/42/ЕС за оценка на въздействието на някои планове и програми върху околната среда.

Източници на информация за разработване на ЕО са национални, регионални и местни стратегии, програми и планове, официални статистически данни, данни от документи на общинската администрация, информации от конкретни икономически и други организационни структури, собствени източници и проучвания.

Проектната документация на ОУПО, въз основа на която е разработена Екологичната оценка, съдържа следните графични и текстови материали:

- Опорен план м. 1: 25 000;
- Схема на поземлената собственост м. 1: 50 000;
- Схема на видовете територии м. 1: 50 000;
- Общ устройствен план на общината, предварителен проект м. 1: 25 000;
- Общ устройствен план на общината – детайл на гр. Елена, предварителен проект м. 1: 5 000;
- Схема на транспортната мрежа м. 1: 50 000;
- Схема на културно-историческото наследство м. 1: 50 000;
- Схема на културно-познавателните маршрути м. 1: 50 000;
- Схема на водоснабдяването и канализацията м. 1: 50 000;
- Схема на електроснабдяването м. 1: 50 000;
- Задание за изработване на ОУП на община Елена;

Обяснителна записка към ОУП на община Елена с Правила за прилагане на плана и Специфични правила и нормативи за прилагане на плана по отношение на КИИ.

1. ОПИСАНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНА, ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ, МЯСТО НА ПЛАНА В СИСТЕМАТА НА ПЛАНИРАНЕ

1.1 ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОУП НА ОБЩИНА ЕЛЕНА

1.1.1. Цели на ОУПО

Основната цел на ОУП на община Елена е да предложи условия и решения за създаване на оптимална пространствена и функционална структура за развитие, изграждане и комплексно устройство на общинската територия в хармонично единство на урбанизираните територии със съществуващите природни и антропогенни елементи и специфични социално-икономически условия за устойчиво възпроизводство на обществото и за предлагане на възможности за пространственото „вписване” на общината в групата от съседни общини в границите на област Велико Търново.

Реализацията на така формулираната основна цел на ОУП на община Елена е свързана с предлагане на **устройствени решения, ориентирани в четири направления:**

- развитие и трансформация на съществуващи и поява на нови функции в общината;
- развитие, преустройство и адаптиране на макропространствената структура на общината, от гледна точка на поставянето ѝ в съответствие с трансформираните и новите функции;
- осигуряване на подходяща за реализацията на функциите на населените места жизнена среда;
- осигуряване на екологичен баланс и единство при осъществяване на съществуващите и новите функции в общината.

1.1.2. Основни задачи на ОУПО

Основните задачи на ОУПО, така както са формулирани в техническото задание и обяснителната записка, произтичат както от нормативната регламентация в ЗУТ и Наредба № 8 за съдържанието и обхвата на устройствените планове, така и от съществуващото състояние на общинската територия, нейната структура, функции и начини на земеползване, селищна мрежа, транспортна и инфраструктурна съоръженост и действащи охранни режими по специални закони, както са формулирани по-долу.

Задачите на ОУПО могат да се обобщят в три групи:

Първата група задачи на ОУПО са с **концептуален (стратегически) характер**, а именно:

- установяване състоянието на ресурсите и потенциалите, с които разполага общината и възможностите им за използване с оглед постигане на основната и на специфичните цели на развитието и устройството на територията;

- формулиране на (на обективна основа) насоките за пространствено развитие на общината за перспективния срок на действие на плана както и основните параметри на демографското ѝ развитие;

- създаване на условия за по-добра адаптивност на общината като цяло и на отделните населени места към динамично променящите се условия и фактори (външни и

вътрешни) имащи отношение към отраслово-секторното и комплексното устройствено развитие на селищните и извънселищни територии;

- осигуряване на устройствени условия и благоприятни устройствени предпоставки за по-нататъшно капитализиране на територията при спазване на изискванията за устойчивост в развитието;

- разкриване наличието или отсъствието на териториалните дисбаланси в развитието и осигуреността на населението с техническа и социална инфраструктура, на зелените площи, в жилищния фонд и другите функционални и структуриращи системи.

Втората група задачи на ОУП е с **функционална насоченост**. Те включват обосноваването на конкретни функционални и устройствени решения, заложи в ОУП и в последващите Програми за реализация и управление на плана. Такива задачи са определяне на:

- организацията, йерархичната съподчиненост и локализирането на основните елементи от обслужващата сфера;

- йерархията на структурата, трасетата на елементите на главната комуникационна мрежа и тесните места в действието ѝ;

- възможностите за развитие, оразмеряване и провеждане на елементите на инженерните мрежи;

- изискванията за организиране, диференциране и оразмеряване на елементите на зелената система;

- условията за поддържане на екологично равновесие и опазване на природната среда от неблагоприятни антропогенни въздействия;

- необходимостта от разработване на програма от мероприятия и система за управление реализацията на ОУП.

Третата група задачи на ОУП е свързана с:

- осигуряване на възможно най-добър баланс между частните и обществените интереси, като ОУП ще защитава и гарантира частната собственост, но в същото време следва да дава възможност за реализация на доказани обществени интереси;

- отчитането на равнопоставеността на различните видове собственост при определяне на функционалните зони и предвижданията за функционално използване на терените;

- определяне на режимите на отделните видове територии при спазването на законовата и нормативна уредба.

1.1.3. Състояние на общинската територия

Територията на община Елена, предмет на планиране, притежава следните основни характеристики:

- **местоположение** – Централна Северна България, в югоизточната част на област Велико Търново;

- **гранични общини** – от север – община Златарица, от запад и северозапад - община Велико Търново, от североизток – община Антоново, от изток – община Сливен, от юг – общините Твърдица и Гурково;

- **релеф** – подчертано разнообразен – долинен, хълмист, склонов, средно до високо планински;
- **площ** – 671 389 дка.;
- **население** – общо 9434д. по преброяване от 2011г.;
- **селищна мрежа** – представена е от 1 град, 17 села и 106 махали;
- **икономически профил** - промишлено-аграрна насоченост и е представена от обекти за производство на метални изделия, храни, напитки и тютюневи изделия, текстил, производство на облекла, мебели и изделия от дърво и др., производство на зърнени култури и картофи, говедовъдство и овцевъдство;
- **климат** – преходно-континентален, с ясно изразена поясност, поради планинския характер на по-голямата част от общинската територия;
- **валежи** – средногодишните валежи са в зависимост от надморската височина – за по-ниските части – около 750 мм средногодишно и около 1150мм – за високите части на общинската територия;
- **повърхностни води** – богата хидрографска мрежа, представена от р. р. Златаришка, Джулоница, Бебровска, Веселина, Костелска с притоци;
- **язовири** – общо 9 броя на територията на общината, от които 1 язовир - „Йовковци“, изграден на р. Веселина и 8 микроязовира, чиято обща площ възлиза на 252.72 дка; заливната зона на яз. Йовковци се намира извън границите на община Елена;
- **минерални води** – няма;
- **почви** – подчертано разнообразни, предвид морфографските, климатични и други почвообразуващи условия, характерни за общината; преобладаващи са сиви горски почви, излужени кафяви горски почви с добро естествено плодородие, силно излужени до слабо оподзолени, канелени горски почви, алувиално-ливадни;
- **гори** – заемат значителна част /55.8 %/ от територията на общината;
- **зеделски земи** – 38.9% от територията на общината;
- **пътна инфраструктура** – добре развита, в сравнително добро техническо състояние с обща дължина от 359.7 км в т.ч. 85 км републиканска пътна мрежа;
- **водоснабдяване** – смесено – гр. Елена се водоснабдява основно от яз. „Йовковци“; останалите населени места на общината са водоснабдени от речни водохващания, от сондажни и тръбни кладенци;
- **канализация** – няма, с изключение на гр. Елена; липсват пречиствателни станции за отпадъчни води, поради което отпадните води се заустват в реки и дерета; канализационната система е смесена;
- **отпадъчно стопанство** – събраните отпадъци се насочват за депониране към регионално депо Велико Търново; независимо от организираното сметосъбиране, налице са нерегламентирани сметища от битови и строителни отпадъци, най-често по дерета или крайпътни участъци;
- **защитени зони** – на територията на общината попадат 3 защитени зони /33/ - BG0002029 „Котленска планина“ – за опазване на дивите птици и 2 зони по Директива за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна – 33 „Твърдишка планина“ с код BG0000211 и 33 „Златаришка река“, код BG0000280;

- **защитени територии** – на територията на община Елена се намират 8 защитени територии - Резерват „Бяла крава”; Поддържан резерват „Хайдушки чукар”; Природна забележителност „Водопада на река Мийковска”; защитени местности „Слона”, „Марков бук”, „Главите”, „Белокравищница” и „Букова гора“.

1.2. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

1.2.1 Връзки с Националната програма за развитие на Република България - България 2020

С общо целенасочващо значение за ОУПО са визията и целите на Националната програма, а именно:

Визия - Към 2020г България е държава с конкурентноспособна икономика, осигуряваща условия за пълноценна социална, творческа и професионална реализация на личността чрез интелигентен, устойчив, приобщаващ и териториално балансиран икономически растеж.

Цели:

1. Повишаване на жизнения стандарт чрез конкурентноспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване.

2. Изграждане на инфраструктурни мрежи, осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.

3. Повишаване конкурентноспособността на икономиката чрез осигуряване благоприятна бизнес среда, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

От **осемте приоритета** на Националната програма, за устройственото планиране на община Елена от съществено значение са пет. Те са:

- **Приоритет 3:** Постигане на устойчиво регионално развитие и използване на местния потенциал. Приоритетът е насочен към развитие на потенциала на българските райони и превръщането им в привлекателно място за живеене и бизнес със съхранена природа и уникални културни паметници и традиции. Той включва като подприоритет 3.4 *Подкрепата за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите*. Предвижда:

- Развитие на инфраструктурата за специализирани форми на туризъм;
- Маркетинг на туристическите региони и формиране на регионални туристически продукти;
- Създаване на условия за развитие на културни и творчески индустрии в регионите;

Негов 5-ти подприоритет е *Създаването на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси*, включващ:

- Подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в регионите;

- Устойчиво управление на водните ресурси в регионите чрез изграждане и модернизиране на канализационни системи и пречистване на отпадъчни води;
 - Превенция на риска от наводнения, бедствия и аварии на територията на регионите;
 - Опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на регионите;
- Приоритет 4: Развитие на земеделието за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси със следните подприоритети:
- 4.1. Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния отрасъл, респ. мерките:
 - Насърчаване процеса на консолидиране на земеделските земи (комасация) по собственост;
 - Възстановяване и модернизиране на хидромелиоративната инфраструктура;
 - 4.2. Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла, респ. мярката:
 - Насърчаване на инвестиции в материални и нематериални активи;
 - 4.4. Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него, респ. мярката:
 - Насърчаване развитието на биологичното земеделие;
- Приоритет 5: Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и в частност:
- Подприоритет 5.4. Подкрепа на сектор Туризъм, респ. мерките:
 - Подобряване на качеството на туристическите услуги;
 - Национален туристически маркетинг;
- Приоритет 7: Изграждане на адекватна енергийна инфраструктура, подкрепа за повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на енергийната зависимост и в частност:
- Подприоритет 7.2. Повишаване на енергийната ефективност, респ. мерките:
 - Повишаване на ефективността на потреблението на енергия в общественния сектор;
 - Повишаване на енергийната ефективност на сградите;
 - Подприоритет 7.3. Достигане на 16 % на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия до 2020 г., респ. мерките:
 - Стимулиране на децентрализирано производство на енергия за отопление и охлаждане от ВИ;
 - Стимулиране на инвестициите в производството и потреблението на енергия от ВИ в домакинствата;
- Приоритет 8: Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари и по-специално неговия подприоритет 8.6. *Подобряване свързаността и интеграцията на българските региони в национален и международен план и свързаността с големите градски центрове в съседните страни*, респ. мерките:
- Подобряване на пътната инфраструктура;
 - Подобряване на мрежата от републикански и общински пътища.

1.2.2. Връзки с Националната стратегия за регионално развитие на Република България (НСРР) за периода 2012-2022 г.

Връзките на ОУПО с НСРР са по линията на съдържащите се в нея:

- концепция за териториално-урбанистично развитие на българските райони;
- визия, стратегия, цели и приоритети за регионално развитие.

Според концепцията, гр. Елена, като много малък град се ситмира на пето ниво в Йерархичната система от градове-центрове - много малки градове с общинско значение. По географското си положение, общината е извън обхвата на основните и второстепенни урбанизационни оси. От гледна точка на видовете територии общината се отнася към категорията „периферни слабо урбанизирани територии“. Това са териториите за целенасочено подпомагане преодоляването на изоставането в социално-икономическото развитие и жизнения стандарт и за полагане на сериозни усилия за поддържане на природното равновесие и биологичното разнообразие, които са едни от основните им ресурси.

Главната стратегическа цел на НСРР е: „Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие, базирано на използване на местния потенциал и сближаване на районите в икономически, социален и териториален аспект“.

Към четирите стратегически цели, които произтичат от главната цел са определени **приоритети и специфични цели**, част от които имат целеполагащо и инструментално значение за ОУПО, въпреки че са адресирани на ниво райони за планиране.

Към 1-вата стратегическа цел, която визира икономическото сближаване, чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда такива приоритети са:

- Развитието на устойчиви форми на туризъм и на културни и творчески индустрии;
- Развитието на инфраструктурата за опазване на околната среда.

Към 2-рата стратегическа цел, посветена на социалното сближаване, от значение са приоритетите, отнасящи се до:

- Подобряване достъпа до образователни, здравни и културни услуги и развитие на спортната инфраструктура;
- Развитието на капацитета за стратегическо планиране и по-специално осигуряване на устойчиво и хармонично развитие на територията чрез качествено устройствено и интегрирано планиране и създаване на добри условия за инвестиционния процес.

Към 3-тата стратегическа цел, отнасяща се до териториално сближаване важна е специфична цел 3.2.1 – Разширяване на междурегионалното сътрудничество.

Към 4-тата стратегическа цел, третираща балансирано териториално развитие, от важно значение са специфичните цели, ориентирани към:

- Стимулиране ролята на малките градове в селските райони за предоставяне на услуги и създаване на работни места;

- Развитие на връзките град – район и подобряване достъпа до културно-исторически обекти, логистични центрове, местата за рекреация и туризъм, производствените и бизнес зоните в района;

- Насърчаване изграждането на местната инфраструктура, обновяване на селата, предлагането на местни основни услуги и опазването на културното и природно наследство като важен фактор за подобряване качеството на живот в селските райони.

1.2.3. Връзки с Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 – 2025 г.

Връзките на ОУПО с Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) са по линията на заложените в нея цели, приоритети и стратегия за развитие на националното пространство.

Цели и приоритети

Към Стратегическа цел 1 – Интегриране в европейското пространство - това е приоритет 1.2. „Поддържане на обширно защитено природно пространство в националната територия като еталон на биологично природно равновесие и като рекреационна среда с общоевропейско значение...”. Част от това природно пространство са защитените зони „Котленска планина”, „Златаришка река“ и „Твърдишка планина”.

Към Стратегическа цел 3 – Пространствена свързаност и достъп до услуги – това е приоритет 3.2. „Развитие на електронната съобщителна инфраструктура и осигуряване на условия за ширококоловен достъп до Интернет на домакинствата и предприятията, като една от най-важните предпоставки за развитие и широко използване на електронни услуги от администрацията, бизнеса и гражданите”.

Към Стратегическа цел 4 – Съхранено природно и културно наследство – това е приоритет 4.1. „Опазване на идентичността на природното и културно наследство чрез ефективна защита и интелигентно използване на икономическия потенциал на защитените природни и културни ценности”.

Към Стратегическа цел 5 – Стимулирано развитие на специфични територии – става дума за приоритет 5.6. „Възстановяване на нарушените територии, екологичното равновесие и биологичното разнообразие, адаптиране към измененията на климата и намаляване на риска от природни бедствия.”

Стратегия

По отношение на стратегията за полицентрично урбанистично развитие, гр. Елена е отнесен към 4-то йерархично ниво – градове с влияние и върху съседните общини. За тази категория градове се предвижда изготвяне на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие, какъвто план за гр. Елена до настоящия момент не е изготвен.

Според стратегията за развитие на социалната инфраструктура, гр. Елена запазва досегашните си нива на обслужване в сферите на образованието, здравеопазването и културата.

Що се отнася до стратегията за развитие на техническата инфраструктура, за ОУПО е отбелязаното значение на развитието на енергия от възобновяеми източници.

От стратегията за пространствените измерения на икономическото развитие съществени за ОУПО са насоките за:

- подпомагане на развитието на селското стопанство чрез изграждане/възстановяване на хидромелиорациите и на инфраструктурата за предпазване на земеделските земи от вредното въздействие на водите;
- съобразяване на реализирането на стопанските функции на горите със средообразуващата им роля, значението им на биологично и ландшафтно богатство, рекреационния им потенциал, добива на негорски продукти и ловно стопанската дейност;
- в областта на туризма противодействие срещу наложилите се сезонност и еднообразие на туристическия продукт, качеството на средата и трансформацията на рекреационните ландшафти в силно урбанизирани като за целта към плановете за развитие на туризма на локално равнище се прилагат изисквания за диверсифициране на туристическото предлагане с нови „алтернативни” форми според ресурсите в районите и общините.

Стратегията на НКПР по отношение на природните и културни ценности за постигане на екологичните ѝ цели е насочена към опазване на идентичността на природното наследство и изключителното биологично разнообразие.

1.2.4 Връзки с Националния план за управление на отпадъците 2014-2020г.

Оперативните цели на Националния план са както следва:

- Намаляване на количеството на отпадъци;
- Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;
- Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.

Мерките, които Националния план предвижда за предотвратяване образуването на отпадъците са общо 16, от които отношение към предмета и целите на ОУПО имат следните мерки:

Мярка 4.1. Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Същност на мярката – съдържа две групи дейности – разработване на планове и програми от държавни и общински органи и прилагане на икономически мерки /въвеждане на допълнителни плащания за ползване на ресурси и условия за предоставяне на субсидии/.

Мярка 4.3. Разработване на ефективни и целесъобразни индикатори за вредното влияние върху околната среда от образуването на отпадъци, чиято цел е да допринесе за предотвратяване образуването на отпадъци на всички равнища.

Същност на мярката - задължение на държавите-членки е да разработят качествени и количествени показатели за измерване на успеха на мерките за ПО.

Мярка 4.7. Включване на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци в инсталациите, които не попадат в обхвата на приложение 4 на ЗООС.

Същност на мярката – предвижда да се включат мерки за ПО и в категориите промишлени дейности, които не попадат в обхвата на Приложение 4 към чл. 117, ал. 1 на ЗООС.

Мярка 4.15. В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Комисията на 29 октомври 2004

Същност на мярката – в своето съобщение „Обществени поръчки, за по-добра околна среда” (СОМ (2008) 400) Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда.

В по-голямата си част мерките, съдържащи се в този национален план имат отношение към т.н. секторни програми, в разглеждания случай към Програмите за управление на отпадъците на общините и последващи действия от техните предвиждания.

1.2.5. Връзки с Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

Връзките на ОУПО с Програмата за развитие на селските райони, наричана по-нататък за краткост ПРСР се обуславят от обстоятелството, че по силата на числеността на населението си, което е под 30 хил. ч. община Елена се третира като един от 231-те селски райони в страната. Тези връзки се отнасят основно до няколко от мерките към съответните приоритети на ПРСР, които са в състояние да подкрепят финансово предвиждания на ОУПО, респ. да инспирират устройствени решения.

Към Приоритет 2 - Повишаване на жизнеспособността на стопанствата и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност, както и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство – респ. приоритетна област 2Б: Улесняване на навлизането на квалифицирани земеделски стопани в селскостопанския сектор, и по-специално приемствеността между поколенията в селскостопанския сектор, това е мярката по член 20, код 6.4 „Помощ за инвестиции в неселскостопански дейности в селските райони“.

Към Приоритет 3 - Насърчаване на организацията на хранителната верига, хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство – респ. приоритетна област 3А: Подобряване на конкурентоспособността на първичните производители чрез по-доброто им интегриране в селскостопанската и хранителната верига посредством схеми за качество, които да добавят стойност към селскостопанските продукти, популяризиране на местните пазари и къси вериги на доставки, групи на производителите и между браншови организации, такива са мерките по:

- член 20, код 6.4 „Помощ за инвестиции в неселскостопански дейности в селските райони“;

- член 21, код 7.2 „Помощ за инвестиции в дребна инфраструктура, включително инфраструктура за енергия от възобновяеми източници“ (инфраструктура за пазари за продажба на първична земеделска продукция).

Към Приоритет 4 - Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство – респ. приоритетна област 4Б: Подобряване управлението на водите, включително управлението на торовете и пестицидите и приоритетна област 4В: Предотвратяване на ерозията на почвите и подобряване на управлението им, мерки със значение за ОУПО са тези по:

- член 18, код 4.3. „Помощ за инвестиции в земеделска (да се разбира хидромелиорации) и горска инфраструктура;
- член 21, код 7.2 „Помощ за инвестиции в дребна инфраструктура, вкл. инфраструктура за енергия от възобновяеми източници“.

Към Приоритет 5 - Насърчаване на ефективността на използване на ресурсите и подкрепа на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в секторите земеделие, храни и гори – съответно към приоритетна област 5А: Увеличаване на ефективността на потреблението на водата в земеделието и приоритетна област 5Б: Увеличаване на ефективността на потреблението на енергията в земеделието и обработката на храни, мерки, които ОУПО би следвало да отчита са тези по:

- член 18, код 4.3 „Помощ за инвестиции в земеделска и горска инфраструктура“;
- член 18, код 4.2 „Помощ за инвестиции в преработка/търговия на селскостопански продукти“.

Към Приоритет 6 - Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони – респ. приоритетна област 6Б: Стимулиране на местното развитие в селските райони, мерките от значение за ОУПО са тези по:

- член 21, код 7.4 „Помощи за инвестиции за местни основни услуги за селското население“;
- член 21, код 7.5 „Помощ за инвестиции за инфраструктура за отдих/туризъм“;
- член 21, код 7.6 „Помощ за изследвания/инвестиции в културното и природното наследство в селските райони, вкл. райони с ВПС (земи с висока природна стойност).

1.2.6. Връзки с Оперативната програма „Региони в растеж” 2014-2020 г.

През периода 2014-2020, целевата ориентация на ОПРР е градското развитие и то развитието на градовете от 1-во до 3-то йерархично ниво и по изключение някои градове от 4-то йерархично ниво (предвидени от НКПР за преминаване към по-високото 3-то ниво. Не е предвидено Елена да премине в по-високо ниво). Ограничен е броят на приоритетните оси, инвестиционни приоритети и допустими за финансиране действия, които са насочени към цялата територия на страната. По тази причина силно ограничени са възможности за получаване на финансова подкрепа от ОПРР за реализиране на предвиждания на ОУПО Елена.

Такива възможности се съдържат само в приоритетна ос 5: Регионален туризъм, към специфични цели 1 и 2, а именно *Насърчаване на регионалния туризъм, чрез опазване, популяризиране и развитие на културното и природното наследство и Насърчаване на местния икономически потенциал и нови форми на заетост в регионите.*

1.2.7. Връзки с Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.” (ОПОС)

В проекта на ОПОС 2014 – 2020 г. са предвидени 6 приоритетни оси, като към всяка от тях са идентифицирани специфични цели и дейности за изпълнение на целите на оперативната програма, като пет от тези приоритетни оси са пряко или косвено свързани с Плана. Такива са:

Приоритетна ос 1 „Води“

По тази приоритетна ос инвестициите са насочени основно към:

- Изграждане на ВиК инфраструктура – средствата ще бъдат насочени към агломерации с над 10 000 екв. ж.;
- Доизграждане и/или оптимизиране на мрежите за мониторинг на водите;

Приоритетна ос 2 „Отпадъци“

Ще се финансират проекти, целящи подобряване управлението на битовите отпадъци в съответствие с Националния план за управление на отпадъците.

Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“

Инвестициите са насочени към мерки и дейности съгласно Националната приоритетна рамка за действие за мрежата Натура 2000.

Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“

Предвидено е да се инвестират средства за:

- Създаване на Национална система за управление на водите в реално време;
- Мерки за въвеждане на решения за превенция и управление на риска от наводнения, в т.ч. екосистемно базирани решения;
- Установяване на 6 центъра за повишаване готовността на населението за адекватна реакция при наводнения;
- Изпълнение на проучвания и оценки във връзка с втори Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) за периода 2021-2027 г.;
- Мерки за превенция и управление на риска от свлачища;
- Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти и информационни кампании, свързани с превенция и управление на риска от наводнения и свлачища.

Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“

За изпълнение на националното законодателство относно качеството на атмосферния въздух и за по-чист въздух за Европа, както и с оглед принос към постигане целите на Гьотеборгския протокол към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния, ще се инвестират средства за:

- Преглед и анализ на общинските програми за КАВ;

- Подпомагане на компетентните органи при изготвянето/преработването, изпълнението и контрола на общинските програми и развитие и оптимизиране на системите за мониторинг на КАВ;
- Мерки за намаляване на количествата ФПЧ_{10} и азотни оксиди от основните източници на замърсяване.

1.2.8. Връзки с Националната стратегия за развитие и управление на водния сектор, 2012г.

Дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на водния сектор е устойчиво ползване на водните ресурси, осигуряващо в оптимална степен сегашните и бъдещи нужди на населението и икономиката на страната, както и на водните екосистеми.

Цел 1: Гарантирано осигуряване на вода за населението и бизнеса в условията на промени на климата, водещи до засушаване чрез:

1.1 Осигуряване на непрекъснато водоползване чрез рехабилитация на съществуващите и изграждане на нови язовири и резервоари, рехабилитация на водопроводната мрежа и водоизточниците.

1.2 Намаляване на общото количество използвана вода чрез инвестиции във водостопанската инфраструктура и мерки за подобряване ефективността при използване на водните ресурси.

Цел 2: Запазване и подобряване състоянието на повърхностните и подземните води

2.1 Премахване заустването на необработени отпадъчни води в изкуствени и естествени водоприемници чрез изграждане, реконструкция и модернизация на системи за отвеждане и пречистване на отпадъчните води.

2.2 Укрепване на институционалната система за мониторинг и контрол, която да гарантира доброто състояние на повърхностните и подземни води

2.3 Превръщането на планове за управление на речните басейни в основен планов документ при интегрираното управление на водите.

Цел 3: Подобряване на ефективността при интегрираното управление на водата като стопански ресурс

3.1 Създаване на институционална рамка, която да гарантира прехвърляне на отговорността за вземане на решения във връзка с развитието на водния сектор на национално, регионално и местно равнище от стопанските субекти към публичните власти – държава, общини.

3.2 Средствата от населението и бизнеса, средствата от ЕС и изискваното национално съфинансиране да осигуряват самофинансиране на водния сектор при спазване принципа „замърсителят и ползвателят плащат“.

3.3 Повишаване капацитета на всички участници в управлението на водния сектор.

Цел 4: Намаляване на риска от щети при наводнения

4.1 Идентифициране на рисковите зони

4.2 Осъществяване на мерките от планове за защита от наводнения.

1.2.9. Връзки с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020 г.

Връзката на ОУПО с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници до 2020г., наричан по-нататък за краткост НПДЕВИ, е по линията на ограниченията за използване на местните възобновяеми източници за производство на електроенергия.

Тези ограничения се съдържат в Становището № 1-2/2012 г. на МОСВ по Екологична оценка на НПДЕВИ, обхващат целия период на действието му и се отнасят до използването на потенциалите на водните течения, слънчевата и вятърната енергии. Същността на ограниченията е следната:

- **по отношение на водноелектрическите централи** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за руслови и деривационни ВЕЦ и МВЕЦ в границите на защитените зони, опазващи водозависимите видове и местообитания: 3260, 6420, 6430, 91ЕО, 91ФО, 92АО, 92СО, 92ДО, видра, распер, черна мряна, маришка мряна, белопера кротушка, балкански кротушки, сабица, щипок, виюн, балкански щипок, високотел бибан, ивичест бибан, малка и голяма вретенарка, главоч, ручеен рак и бисерна мида;

- **по отношение на фотоволтаиците** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им в земеделския и горския фонд, в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени;

- **по отношение на вятърните генератори** се забранява провеждането на нови съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за изграждането им на територията на земеделския и горския фонд в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно захранване на обекти или в нарушени терени.

1.2.10. Връзки с Оперативна програма „Транспорт” 2014-2020 г.

ОПТр има за обща цел „Развитие на устойчива транспортна система”, разчленена на две специфични цели:

- Интегрирано развитие на транспортната мрежа на страната, като част от Трансевропейската транспортна мрежа;

- Повишаване на ефективността на използването на транспорта и транспортната инфраструктура.

В програмата са идентифицирани пет приоритетни оси:

1. „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” и „разширената” Трансевропейска транспортна мрежа”;

2. „Развитие на пътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа”;

3. „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”;

4. „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”;

5. Техническа помощ.

Проследяването на инвестиционните приоритети и примерните допустими дейности към отделните приоритетни оси, показва, че реализирането на предвижданията на ОУПО не може да разчита на финансова подкрепа по линията на тази оперативна програма.

1.2.11 Връзка с План за управление на речните басейни в Дунавски район 2010-2015г.

Планът за управление на речните басейни /ПУРБ/ в Дунавски район е изготвен съгласно изискването на чл.155, ал.1, т.2 от ЗВ и чл.13 на Рамковата директива за водите. ПУРБ е основен инструмент за интегрирано управление на водите, съгласно изискванията на Директива 2000/60/ЕС-РДВ, транспонирана в Закона за водите.

Основната цел на Плана е „Устойчиво ползване на водните ресурси, предотвратяване влошаване на състоянието им и постигане на добро състояние на всички води до 2015г.“

Основен принцип, залегнал в ПУРБ е опазване на повърхностните и подземни води от изтощаване, замърсяване и увреждане с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети.

В раздел „повърхностни води“ са коментирани качествените и количествени характеристики на водите, както и мерките за опазването им, съгласно ПУРБ.

Съгласно изискванията на Рамковата директива за водите /2000/60/ЕС/ и чл. 159, ал.1 от ЗВ, ПУРБ се преразглежда и актуализира на всеки 6 години. Действащият план касае периода 2010-2015г., като до края на 2015г. предстои да бъде извършена актуализацията му, която включва:

- Характеризиране на района на басейново управление;
- Изготвяне на риск-оценка на водните тела за постигане на поставените цели за опазване на околната среда;
- Междинен преглед на установените значими проблеми в управлението на водите;
- Планиране на програми за мониторинг за водите;
- Проект на ПУРБ за периода 2016-2021;
- Програма от мерки и Актуализиран ПУРБ 2016-2021.

При разработването на ОУПО е важно да се има предвид, че съгласно Заповед № РД-146/25.02.2015 г. на МОСВ в обхвата на община Елена няма определени като замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници подземни водни тела.

Територията на община Елена не е определена като уязвима зона за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници.

1.2.12 План за управление на риска от наводнения /ПУРН/

ПУРН се изготвя от БД, съгласно изискванията на Директива 2007/60/ЕС и Закон за водите /ЗВ/-Глава девета „Защита от вредното въздействие на водите“.

Основните етапи при разработването му са:

- Предварителна оценка на риска от наводнения и определяне на Райони със значителен потенциален риск от наводнения;
- Изготвяне на карти на заплаха и на риск от наводнения;
- Изготвяне на програма от мерки за управление на риска от наводнения.

В публикувания Проект на ПУРН са определени райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ в Дунавски район за управление на водите. За община Елена това е район с код BG1_APSFR_YN_061- р. Еленска при гр. Елена-дължина 7,7км-код на в.т. BG1YN600R021 –висок риск.

1.2.13. Връзки с Регионалния план за развитие на Северния централен район за периода 2014-2020 г.

Аналитичната част на плана третира единно цялата територия на района като териториалният разрез е на ниво област и в този смисъл не съдържа аналитична информация конкретно за община Елена. Град Елена се споменава единствено в раздела за туризма, като се отбелязва, че е един от градовете в района с най-бързо растящ брой на туристически посещения.

Целенасочваща роля за ОУПО има **стратегическата част на РПРСЦР** – визията, стратегическите цели, приоритетите, специфичните цели и мерки/дейности, независимо, че в повечето случаи са формулирани твърде общо.

В РПРСЦРП е заложена следната **визия**: Северен централен район – бързо и устойчиво развиващ се европейски район, интегрална част от Дунавското пространство, където младите хора виждат своето бъдеще и личностна реализация. С нея се свързват четири **стратегически цели**:

Стратегическа цел 1: Икономическо сближаване – достигане на средните нива на заетост, производителност на труда и приложение на иновации в икономиката, характерни за районите от Дунавското пространство;

Стратегическа цел 2: Социално сближаване – преодоляване на междурегионалните и вътрешнорегионални различия в социалната сфера и ограничаване на риска от социална изолация и бедност;

Стратегическа цел 3: Териториално сближаване – свързаност и балансирано, интегрирано и устойчиво развитие на територията и населените места;

Стратегическа цел 4: Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране използването на енергия от възобновяеми източници.

За ОУПО, респ. за устройството на територията от значение са пет от общо осемте приоритета към съответните стратегически цели и част от свързаните с тях специфични цели и мерки/дейности.

От приоритет 1.1. към първата стратегическа цел – Развитие на устойчива конкурентоспособна икономика основана на знанието, иновациите и новите технологии – с пряко или индиректно влияние върху устройството на територията са:

Специфична цел 1.1.1. Подобряване на инфраструктурата за нуждите на икономическите субекти в градските и селските райони, респ. мярка: Изготвяне на проекти и изграждане на индустриални, технологични и транспортно-логистични и панаирни паркове

Специфична цел 1.1.4. Разнообразяването на икономиката в селските райони, респ. мерките:

- Стимулиране на вертикалната интеграция и клъстери за производство и преработка на селскостопанска продукция в малки и средни предприятия в селските райони;
- Развитие на преработвателната промишленост, основана на уместно използване на отпадъчната продукция от селскостопанското производство;
- Разнообразяване и стимулиране на частни инициативи в социалния сървиз;
- Развитие на производството на енергия от отпадъците в селското стопанство;
- Подобряване на условията за местни производители да реализират своята продукция - осигуряване на инфраструктура, включително и тържища;

Специфична цел 1.1.5. Развитие на силен туристически сектор, основан на богатото природно и културно наследство и стимулиране на специфични за района видове туризъм, съответно мерките:

- Валоризиране и активизиране на богатите природни и антропогенни туристически ресурси в отделните области на района и свързване на 169 рекреационни зони и ландшафти чрез културни и туристически маршрути;
- Възстановяване, реставрация, консервация, въвеждане на съвременни форми на експониране на паметниците на културното наследство. Изграждане на довеждаща и съпътстваща туристическа инфраструктура;
- Популяризиране на биологичното разнообразие. Изграждане на еко-туристическа инфраструктура;
- Развитие на богатия на ресурси старопланински район;
- Набор от инициативи за създаване на регионални туристически продукти в областта на културния, винения, селския и круизния туризъм;

От приоритет 2.2. към втората стратегическа цел - Подобряване на човешкия капитал - с пряко или индиректно отношение върху устройството на територията са:

Специфична цел 2.2.2. Осигуряване на адекватни здравни и социални услуги и условия за развитие на спорта и културата, респ. мерките:

- Модернизиране, реконструкция и изграждане на нова база за масов спорт и културни дейности;
- Изграждане на спортни зали/инфраструктури за развитие на професионален спорт;

От приоритет 3.2. към третата стратегическа цел – Интегрирано и устойчиво развитие и укрепване на полицентричната мрежа от селища – с отношение към ОУПО са:

Специфична цел 3.2.2. Подобряване и стимулиране на услугите и средата в малките градове и селата, съответно мерките:

- Развитие и обновяване на урбанизираната среда в малките градове и селата;
- Подобряване и разнообразяване на предлагането на основни социални услуги, като условие за намаляване на обезлюдяването в селските райони и постигането на по-високо качество на живот в тях;
- Осигуряване на достъп до ИКТ, разширяване достъпа до интернет в тези райони;

От приоритет 4.1. към четвърта стратегическа цел – Околна среда и ресурси – опазване и ефективност – с отношение към ОУПО са:

Специфична цел 4.1.1. Подобряване на водоснабдяването, канализацията и третирането на отпадъчни води, респ. мерките:

- Минимизиране на загубите по водопреносната и водоснабдителната мрежи, чрез рехабилитация на водопреносна и водопроводна инфраструктура;
- Осигуряване на нови водоизточници за райони с идентифициран недостиг на доставената питейна вода;
- Изграждане на санитарно-охранителни зони около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване;
- Изграждане на нови канализационни системи в т.ч. селищни пречиствателни станции за отпадъчни води;

Специфична цел 4.1.2. Подобряване на системата за управление на отпадъците, съответно мерките:

- Оптимизиране и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците;
- Развитие на система за третиране и оползотворяване на биологични отпадъци;
- Въвеждане на икономически стимули за развитие производството и пазара на екологични брикети от отпадъчна биомаса;
- Изграждане на рециклиращи мощности с цел оползотворяване на отпадъците и предотвратяване замърсяването на околната среда;
- Подобряване на системата за управление на отпадъците в малките населени места в района и рекултивация на терени замърсени от стари депа за битови отпадъци;

Специфична цел 4.1.3. Ограничаване на природните рискове (превенция на риска), респ. мерките:

- Започване на изпълнението на плановете за управление на риска от наводнения, срокът за което съгласно Директивата за наводненията е през 2015 г.;

О При проектиране на обекти в зони в риск от ерозия, свлачища, срутища, наводнения да се предвидят мерки за предотвратяване на тези процеси, като се ползва Предварителна оценка на риска от наводнения от Басейнова дирекция „Дунавски район“ с център Плевен;

От приоритет 4.2. към четвърта стратегическа цел – Развитие на нисковъглеродна икономика, смекчаване на последствията и адаптиране към климатичните промени – с устройствени аспекти са:

Специфична цел 4.2.1. Подобряване на енергийната ефективност на района, съответно мерки:

- О Подобряване на енергийната ефективност на жилищния фонд, чрез неговата реконструкция;
- О Повишаване на енергийната ефективност на сградите в публичния сектор;
- О Опазване и разширяване на площите с широколистни гори;
- О Интегриране на проблемите с адаптирането на районите към климатичните промени в процеса на пространственото планиране;

Специфична цел 4.2.2. Оползотворяване на специфичния потенциал за производство на енергия от ВИ, респ. мерки:

- О Подобряване състоянието и разширяване капацитета на електропреносната мрежа;
- О Подкрепа на проекти за увеличаване дела на производството на електрическа енергия от възобновяеми източници в района, в съответствие с мерките и ограниченията в Плана за управление на международния басейн на река Дунав и в Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници за периода 2011-2020 г.;
- О Оползотворяване на енергия от слънчеви и вятърни електроцентрали;
- О Преработка на растителни продукти за производство на енергия (производство на горива от възобновяеми източници);
- О Преработка на отпадъци за производство на енергия.

1.2.14. Връзки с Областната стратегия за развитие на област с административен център Велико Търново за периода 2014-2020 год.

Областната стратегия формулира насоки и задачи за развитието, много от които без да са директно адресирани към община Елена, поради принципния си характер би следвало да повлияят на решенията на ОУП на общината, респ. да получат с плана устройствени условия за реализация.

От аналитичната част на Стратегията следва да се отбележат следните констатации, отнасящи се за община Елена:

- О в община Елена животновъдството е с по-добри икономически параметри от растениевъдството;
- О община Елена е с относително по-висок дял на населението в под трудоспособна възраст (15%);
- О общината е с трайно високо равнище на безработица (16,8%);

- О град Елена, заедно с Велико Търново и Арбанаси са трите селища в областта с неповторим архитектурен образ;
- О община Елена е една от трите най-важни туристически дестинации в областта;
- О социалните услуги, предоставяни в обичайната среда (в общността) не са достатъчно добре развити.
- О през територията на общината не преминават пътища от I-и клас и затова е необходимо подобряване на експлоатационното състояние на пътищата втори и трети клас;
- О землищата на община Елена извън общинския център не са осигурени с широко-лентова връзка;
- О налице е нужда от разширение, реконструкция и изграждане на водоснабдителна инфраструктура в община Елена;

В Стратегията е заложена следната визия: „Област Велико Търново - европейски регион с водеща роля на индустриален, транспортно-логистичен, туристически, културен и образователен център, привлекателна за инвеститори, население и туристи, постигаща устойчиво и балансирано развитие на територията и осигуряваща сигурност, чиста и хармонична околна среда и добър жизнен стандарт”.

Четири са стратегическите цели, формулирани в Стратегията:

- Стратегическа цел 1 „Икономически растеж с по-високи темпове от средните за страната“.
- Стратегическа цел 2 „Социална сигурност, равнопоставеност и перспективност“.
- Стратегическа цел 3 „Съвременни инфраструктури, висококачествени комунални услуги, уникално културно наследство и съхранена околна среда“.
- Стратегическа цел 4 „Добро планиране и управление, сътрудничество и между общинско коопериране“.

За постигането им са определени **шест приоритетни области**, а именно:

- Приоритетна област 1: Инвестиции за растеж и заетост.
- Приоритетна област 2: Устойчив туризъм.
- Приоритетна област 3: Наука, образование и иновации.
- Приоритетна област 4: Инфраструктура.
- Приоритетна област 5: Управление и услуги в помощ на населението и бизнеса.
- Приоритетна област 6: Околна среда.

За ОУПО от значение са пет от общо шестте приоритетни области и свързаните с тях мерки и дейности/проекти.

От първата приоритетна област това са:

- Марка 1.1: Развитие на индустриалните зони в областта*, респ. проект: Изграждане на съвременни индустриални зони в градовете Павликени, Елена, Полски Тръмбеш

Мярка 1.2: Осигуряване на стимули за подкрепа на предприятия и реализация на инвестиционни намерения в преработващата и хранително-вкусовата промишленост, респ. проект: Развитие на производства за уместно използване на отпадъчната продукция от земеделието;

Мярка 1.3: Енергийна ефективност и ВЕИ за областната икономика, респ. проект: Осигуряване на стимули за развитие на микро водноелектрически централи;

Мярка 1.4: Инвестиции за растеж в земеделието, респ. проекти:

- Предоставяне на стимули за увеличаване и възстановяване на площите с трайни насаждения (лозя, овощни градини, декоративни растения);

- Прилагане на финансови стимули за установяване и развитие на биологични земеделски производства;

- Проучване и картиране на микрорайоните, подходящи за поливно земеделие по гравитачния метод; организационна помощ за доброволна комасация (чрез транзакции, арендуване или коопериране);

- Подобряване на условията за местни производители да реализират своята продукция - осигуряване на инфраструктура, включително и тържища за селскостопанска продукция, специализирани събития;

- Развитие на добива на енергия от отпадъците в селскостопанския сектор;

От втората приоритетна област това са следните мерки със съответни проекти:

Мярка 2.1: Проучване, физическо и смислово съхраняване на културното наследство на областта, респ. проекти:

- Открояване на непознати исторически обекти и поставянето им под юридическа защита (регистрация като културна ценност);

- Физическо възстановяване, консервация, реставрация и реновиране на културните ценности (паметници), в съответствие с утвърдените международни и национални принципи;

Мярка 2.2: Социализиране, съвременна изява и популяризиране на културното наследство на областта, съответно проект: Изграждане на довеждаща транспортна и съпътстваща туристическа инфраструктура, включително изграждане на подходи за хора с увреждания /за всички групи/;

Мярка 2.3: Развитие на слабо познати туристически атракции, респ. следните проекти:

- Популяризиране на възможностите за ски туризъм;

- Популяризиране на селския туризъм;

- Популяризиране на възможностите за конна езда;

- Популяризиране на биологичното разнообразие и изграждане на еко-туристическа инфраструктура;

- Изграждане на нужните транспортни и обслужващи връзки между Златарица-Елена-Килифарево за развитие на направлението между Златарица и габровската община Дряново.

Мярка 2.4: Разработване на комплексни регионални туристически продукти и маршрути, включващи едновременно и природните и културните ресурси на областта, съответно проектите:

- Изграждане и популяризиране на еко маршрути, вело маршрути и еко пътеки;
- Свързване на рекреационните зони и ландшафти чрез развитие на система от културни и исторически маршрути;

От четвъртата приоритетна област това са следните мерки със съответни проекти:

Мярка 4.1: Подобряване на водостопанската инфраструктура, съответно проектите:

- Изграждане/доизграждане и реконструкция на канализационни мрежи за битови и промишлени нужди;
- Разширяване, реконструкция и изграждане на водоснабдителна инфраструктура за ограничаване на високите загуби на вода, включително свързване на нуждаещи се селища към водопроводната система на яз. „Йовковци” и доизграждане на ПСПВ „Йовковци”;

Мярка 4.2: Рехабилитация и доизграждане на транспортна инфраструктура, респ. проектите:

- Рехабилитация на третокласни пътища по направлението Дряново-Дебелец-Елена (път III-551 Дебелец-Плаково-Елена, участък от км 00+000 до км 21+900);
- Рехабилитация на елементи от РПМ, довеждащи до значими туристически обекти, като път II- 53 Поликраище-Елена, участъци от км 0+000 до км 6+700 и от км 16+700 до км 46+290;

От петата приоритетна област интерес за ОУПО представлява следната мярка със съответните проекти:

Мярка 5.4: Благоустрояване на урбанизираните територии, респ. проектите:

- Рехабилитация и изграждане на обществени пространства, включително улици, тротоари, площади и пешеходни зони;
- Реконструкция и доизграждане на паркове и пространства за отдих;
- Създаване на достъпна архитектурна среда;

От шестата приоритетна област интерес за ОУПО представлява следната мярка със съответните проекти:

Мярка 6.2: Инфраструктура за опазване на околната среда, респ. проектите:

- Закриване и рекултивация на бивши терени на сметища;
- Изграждане на системи за компостиране/изгаряне на биологични отпадъци;
- Изграждане на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци;
- Изграждане на инсталации за оползотворяване на биогаза от общински депа;
- Залесяване на неземеделски земи.

Стратегията определя община Елена като район за **целенасочена подкрепа**, заедно с общините Полски Тръмбеш, Стражица, Сухиндол, Елена, Златарица и Павликени.

1.2.15. Връзки с Общинския план за развитие на община Елена – програмен период 2014-2020 г.

Аналитичната част на плана изявява като силни страни за по-нататъшното развитие на общината съхраненото природно богатство, близостта до транспортни коридори,

наличието на голям горски фонд, богатото културно-историческо наследство, изградената база за настаняване, добрите туристически маршрути, поддържането и съхраняването на културни традиции. Отчита като положителни възможности бързото проникване на ИКТ във всички сектори на икономиката, новата политика в областта на земеделието за насърчаване на малките земеделски стопанства, подобряването на мрежата за широкополъсен интернет и на достъпа до интернет базирани услуги, интереса към страната ни като туристическа дестинация за алтернативни форми на туризъм, възможността за въвеждане на нови култури в земеделието и видове с висока добавена стойност, нарастването на потребителско търсене на хранителни продукти с гарантирано качество и произход както и биологични продукти.

С целеполагащо значение за ОУПО е стратегическата част на плана – визията, главната цел, приоритетите, определена част от специфичните цели, мерки и проекти.

Визията, формулирана в плана е: Община Елена – проспериращ туристически район с национално значение, осигуряващ привлекателна среда за учение, реализация и природосъобразен живот на основата на устойчиво развитие на туризма, биологично земеделие и съхранено културно-историческо наследство.

Като **главна цел на развитието е определено** „Подобряване качеството на живот на територията на община Елена”.

От шестте приоритета на плана и свързаните с тях специфични цели, мерки и проекти за конкретно съобразяване от ОУПО, респ. за устройствено осигуряване са:

По приоритет 1: Жизнеспособна местна икономика, осигуряваща устойчив растеж:

Специфична цел 1.2 Създаване на условия за оптимизиране на връзките между първичния сектор и преработващата промишленост за производство на продукти с висока добавена стойност:

Мярка 1.2.1. Сдружаване и модернизация:

Проект 1.2.1.2. Изграждане на пазари за директна продажба на произведена продукция от местните земеделски стопанства в гр. Елена и селата с развито земеделие;

Мярка 1.2.2. Горски ресурси:

Проект 1.2.2.1. Изграждане на малко предприятие за преработка на дървесни отпадъци и друга биомаса;

Проект 1.2.2.2. Изграждане на цех за производство на мебели;

Специфична цел 1.3 Създаване на условия за устойчиво биологично земеделие и модерно животновъдство:

Мярка 1.3.1 Биологично земеделие:

Проект 1.3.1.3. Демонстрационно еко-селище за популяризиране производството на биологична земеделска продукция, и последваща преработка, магазин за продажба и заведение за хранене;

Мярка 1.3.2. Животновъдство:

Проект 1.3.2.1. Отреждане на терени, извън чертите на населените места за

отглеждане на животни в селата с потенциал за развитие на животновъдство;

По приоритет 2: Развитие на туризма на базата на културно-историческото наследство и природния потенциал на територията

Специфична цел 2.2. Разнообразяване на туристическото предлагане:

Мярка 2.2.1. Туристическа инфраструктура:

Проект 2.2.1.1. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на съоръженията към тях на туристически атракции, които са свързани с местното природно, културно наследство, историческо събитие и предоставящ услуги с познавателна или образователна цел;

Проект 2.2.1.2. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на центровете за изкуство и занаяти с туристическа цел;

Проект 2.2.1.3. Изграждане, реконструкция, ремонт, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на посетителските центрове за представяне и експониране на местното природно и културно наследство;

Мярка 2.2.2. Разнообразни туристически продукти:

Проект 2.2.2.1. Разработване и популяризиране на туристически продукти за пешеходен и културен туризъм на територията на община Елена;

По приоритет 4: Изграждане на техническа инфраструктура, осигуряваща оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението:

Специфична цел 4.2. Подобряване облика на населените места:

Мярка 4.2.2. Обществени озеленени площи, детски площадки и площади:

Проект 4.2.2.2. Изграждане на Атракционен парк „Калето”;

Специфична цел 4.3. Подобряване на материалната база за развитие на масовия спорт на територията на община Елена:

Мярка 4.3.1. Спортни площадки:

Проект 4.3.1.1. Изграждане на многофункционална спортна площадка в гр. Елена;

Проект 4.3.1.2. Изграждане и реконструкция на 3 бр. стадиони в гр. Елена, с. Константин и с. Майско;

По приоритет 5: Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда и постигане ефективно използване на природните ресурси:

Специфична цел 5.1. Подобряване на екологична инфраструктура, осигуряваща по-добро качество на живот:

Мярка 5.1.1. Отвеждане и пречистване на водите:

Проект 5.1.1.1. Изграждане на ГПСОВ в гр. Елена и довеждащ колектор;

Проект 5.1.1.2. Изграждане на ПСОВ в с. Майско;

Проект 5.1.1.5. Изграждане на канализационна мрежа в селата Константин, Беброво, Каменари и Палици;

Проект 5.1.1.7. Строителство, реконструкция и модернизация канализационни мрежи и съоръжения с. Майско;

Мярка 5.1.2. Водоснабдяване:

Проект 5.1.2.1. Доизграждане и ремонт на водопроводна мрежа в с.

Каменари и с. Палици;

Проект 5.1.2.2. Проучване за нови водоизточници за малки населени места в общината, в които няма изградена мрежа или връзка към язовир „Йовковци“;

Проект 5.1.2.3. Водоснабдяване група „Усой“;

Проект 5.1.2.8. Строителство, реконструкция и модернизация водопроводни мрежи и съоръжение с. Беброво;

Проект 5.1.2.9. Строителство, реконструкция и модернизация водопроводни мрежи и съоръжение с. Константин;

Проект 5.1.2.10. Строителство, реконструкция и модернизация на водопроводни мрежи и съоръжение с. Майско;

Проект 5.1.2.12. Допълнително водоснабдяване група "Петковци-Попрусевици";

Проект 5.1.2.13. Водоснабдяване група "Долни Марян";

Проект 5.1.2.14. Реконструкция, рехабилитация и изграждане на водопроводни мрежи и съоръжения в зоните на интервенция, в селата Баевци, Гърдевци, Шилковци и Ребровци;

Мярка 5.1.3. Отпадъци:

Проект 5.1.3.5. Закриване и рекултивация на съществуващото депо;

Проект 5.1.3.6. Ликвидиране на нерегламентирани сметища в общината;

Специфична цел 5.2. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие:

Мярка 5.2.1. Устройство и управление на защитените територии:

Проект 5.2.1.1. Изграждане на посетителка инфраструктура в защитените територии и природните забележителности- информационните табла, маркировка, карти, предупредителни табели;

Специфична цел 5.3. Сметчаване на последствията от промените в климата:

Мярка 5.3.1. Превантивни действия и способност за адаптация:

Проект 5.3.1.1. Почистване на речните корита;

Проект 5.3.1.2. Залесяване на неземеделски земи в община Елена;

Проект 5.3.1.4. Укрепване на свлачищата и бреговата ивица на реките (диги, подпорни стени и други укрепващи съоръжения).

1.2.16. Връзки с Концепцията за пространствено развитие на община Елена - период 2014-2020 г.

Съгласно Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Закона за устройство на територията (ЗУТ) Концепцията за пространствено развитие на общината (КПРО) е документ, който е предназначен да осъществява връзка между Общинския план за развитие (ОПР) и Общия устройствен план на общината (ОУПО). В съответствие с това му предназначение чл. 103, ал. 4 на ЗУТ предвижда ОУПО задължително да се съобразява с КПРО.

В случая на община Елена КПРО е възприела **визията** за развитие на общината, заложена в ОПР и е формулирала следната **своя главна цел**: Създаване на оптимални условия за устойчиво комплексно пространствено развитие на общинската територия, осигуряващо подобро качество на живот.

Концепцията се основава на анализ на физическото, социалното, икономическото и екологичното състояние на общината, чието съдържание е идентично с това на анализа в заданието за ОУПО частично актуализиран към края на 2013 г. Тя се съобразява с действащите стратегически документи по ЗРР и в частност с Националната концепция за пространствено развитие (НКПР). КПРО съдържа четири раздела, чиито стратегически цели, мерки/политики и пространствени решения са ориентир за ОУПО. Тези раздели са:

- Оси на урбанистично развитие;
- Развитие на функционално-йерархичната структура на мрежата от населени места;
- Функционално зонироване на общинската територия;
- Територията на общината в регионалната инфраструктурна мрежа.

КПРО предвижда следните изменения във формираните урбанизационни оси на общината - главна урбанизационна ос с направление изток-запад, включваща населените места: Средни колиби, Шилковци, Яковци, Елена, Марян, Беброво, Константин и Майско, седем напречни по-малки, но добре изразени, урбанизационни оси на юг от главната ос и две на север:

- обезлюдяване на значителна част (64%) от населените места и тяхното трансформиране в специфични вилни или ваканционни комплекси без постоянно население;
- засилване на значението и ролята на „опорните селища“;
- концентрацията на постоянното население само в 21 опорни селища;
- трансформация на значителна част от традиционните населени места във ваканционни комплекси с резултат подобряване на екологичните условия в тях и качеството на предлагания туристически продукт;
- засилване на междуселищните интеграционни връзки, най-вече в областта на обслужването и атракциите.

Тези процеси се очаква да доведат до формирането на седем нови агломерирани групи селища, както следва:

- Средни колиби, Шилковци, Яковци и гравитиращите към тях по-малки селища;
- Тодювци, Багалевци, Дрента и гравитиращите към тях по-малки селища;
- Елена, Блъсковци с всички присъединени и гравитиращи около тях селища;
- Илаков рът, Буйновци, Мийковци и селищата, гравитиращи около тях;
- Марян, Руховци, Чакали, Палици, Костел с по-малките селища около тях;
- Беброво, Константин, Майско;
- Каменари, Бойковци.

Предвижда се, че първите пет агломерирани групи селища по този начин ще увеличат значително туристическия си потенциал, докато последните две групи селища да запазят селскостопанската характеристика, но допълнена с малки предприятия за преработване на аграрната продукция и съвместно излизане на външни за общината пазари.

За успешното протичане на процеса на усъвършенстване на селищната мрежа на общината като решаващ фактор е посочено подобряването на състоянието на външната и

вътрешната пътна мрежа и в частност: отсечките на път III-551 Килифарево-Плаково-Средни колиби и на път III-408 Константин-Омуртаг, както и вътрешните пътни връзки Елена-Мийковци; Елена-Марян-Чакали-Костел; Елена-Тодювци-Дрента и Елена-Блъсковци.

КПРО предвижда следното развитие на функционално – йерархичната структура на селищната мрежа в общината:

- **от първо йерархично равнище** е град Елена, който ще продължи да концентрира основния демографски и икономически потенциал на общината и основните обекти на обслужването;

- **от второ йерархично равнище** са селата Беброво, Константин и Майско със статут на кметства. Разполагат с относително добър демографски потенциал, сравнително добре развита социална инфраструктура и притежават известен икономически потенциал в селското стопанство, с възможност за разкриване на малки преработващи предприятия;

- **третото йерархично равнище** се представлява от основната част от опорните селища, с постоянно население от 50 до 200 д. В тях е концентрирана по-голямата част от туристическата леглова база, но социалната им инфраструктура включват само обекти за търговия и хранене. В повечето от тях има функциониращи читалища и църкви;

- **четвъртото йерархично равнище** са населените места с постоянно население под 50 ч. /104 към 2020г./ В тях има значителен брой туристически обекти и те постепенно ще се трансформират във вилни и ваканционни комплекси. Те ще загубят характера си на самостоятелно функциониращи селища и ще гравитират като сателитни структури към близките опорни селища от първо, второ и трето йерархично равнище.

Предвиденото с КПРО функционално зониране на общинската територия предвижда формирането на пет типа зони:

- горска зона;
- земеделска зона;
- туристическа зона;
- бизнес зона;
- атракционна зона.

Горската зона обхваща планинските части на общинската територия, които са почти плътно покрити с горска растителност. Стратегическата цел на развитието на тази зона е максимално съхраняване на съществуващия горски фонд като основен фактор за развитието на туризма и общия просперитет на общината. За постигането ѝ са предвидени следните политики:

- съгласуване и при необходимост коригиране на лесоустройствените проекти на горските стопанства с предвижданията на КПРО и ОУПО;
- съгласуване на горскодобивната дейност с развитието на туристическите дейности;
- стимулиране на залесителни и ландшафтно-устройствени дейности, свързани с подобряване качествата на горите и природния пейзаж;
- повишаване ролята на неправителствените организации за подобряване на горско-стопанската дейност и съхраняване на природната среда;

- формиране на защитни и рекреационни гори, съгласно ЗУТ, в местата където това е необходимо;
- стимулиране разкриването на дървообработващи производства, ползващи местната суровина за производство на мебели, детски играчки и други екологични продукти;
- насърчаване на комплексното използване на всички компоненти на дървесината, добивана в горските стопанства, включително и на отпадъчните продукти.

Земеделската зона включва главно относително равнинната част от общината южно и източно от гр. Елена. Подходяща е за отглеждане в ограничено количество на зърнени култури, добиване на фураж, овощарство (главно отглеждане на сливи, по-малко ябълки, малини, арония) и някои технически култури (като слънчоглед за семепроизводство). Животновъдството също е с добри условия за развитие. Стратегическата цел за развитие на земеделската зона е развитие на малки и средни земеделски стопанства, насочени към биологично производство, ориентирано към туристическия пазар. За постигането ѝ са предвидени следните политики:

- насърчаване на устойчиво биологично земеделие, съобразно специфичните климатични и почвени условия;
- насърчаване отглеждането на трайни насаждения, отговарящи на местните условия и традиции;
- стимулиране на експериментално екоземеделие, свързано със съхраняване на екологичната чистота на природната среда и произвежданата земеделска продукция;
- развитие на модерно животновъдство, насочено към местна консумация в съчетание с туристическите дейности;
- стимулиране съчетаването на селскостопанските дейности с различни форми на туризъм;
- стимулиране на пчеларството, отглеждането на билки и горски плодове – шипки, лешници, къпини, малини, боровинки и др.;
- стимулиране изграждането на малки преработвателни предприятия за преработка на земеделската продукция, произвеждащи висококачествена екологически чиста продукция насочена към туристическия сектор.

За да се осигури приоритетното развитие на туристическата функция на общината се предвижда **формиране на туристическа зона, включваща шест обособени части:**

- **първата** (и с най-голям капацитет) е зоната на гр. Елена и селищата, присъединени към него под административната форма на улици;

- **втората** туристическа зона обхваща селищата около язовир Йовковци и включва селата Яковци, Шилковци и Средни колиби и по-малките селища, гравитираща около тях;

- **третата** обособена туристическа зона е в района на село Мийковци и селищата, гравитиращи около него;

- **четвъртата** обособена туристическа зона е най-голяма по територия. Тя включва хълмистата зона между главното било на Стара планина и равнинната зона около град Елена и на изток от него и обхваща землищата на селата: Багалевци, Тодювци, Буйновци,

Хъневци, Лазарци, Илаков рът, Руховци, Марян, Чакали, Палици и Костел. Зоната не е хомогенна, но комуникационно селищата са добре обвързани помежду си и с гр. Елена;

- **петата** обособена туристическа зона включва село Бадевци с гравитиращите към него по-малки селища. Макар и административно в землището на с. Средни колиби, тя няма отношение към язовир Йовковци, а притегателен фактор е изключително красивата природна среда с панорамен изглед към главното било на Стара планина;

- **шестата** обособена туристическа зона е в района на село Дрента, най-отдалечена от гр. Елена, но най-близка до главното било на Стара планина.

За развитието на туристическата зона е определена следната стратегическа цел - Развитие на община Елена като проспериращ туристически район с национално значение. Свързаните с нейното постигане политики са:

- стимулиране на разнообразяването на предлагания туристически продукт, чрез развитието на селски, познавателен, културен, спортен и други форми на туризъм;
- интеграция на туристическите дейности със селскостопанската, промишлената и занаятчийската продукция в общината;
- развитие на системата от пешеходни, велосипедни, културни и други маршрути в общинската територия;
- подобряване на екологичните качества на средата в община Елена, чрез изграждане на канализационни мрежи, рекултивиране на сметища, увеличаване на площта и подобряване на качествата на зелените площи в населените места, залесяване и благоустрояване на бреговете на язовирите, до които има масов достъп;
- рехабилитация на пътищата от общинската пътна мрежа;
- прилагане на устройствени мерки за съхраняване на недвижимото културно наследство и мащаба на урбанистичната структура на населените места в общината;
- изграждане на ски писти в района на село Мийковци;
- стимулиране изграждането на високо-категорийни туристически обекти.

По отношение на бизнес-зоната, КПРО предвижда развитието на една основна бизнес зона и една по-малка спомагателна зона, съответно в град Елена и село Константин. Стратегическата цел в развитието на бизнес зоната е развитие на жизнеспособна местна икономика, осигуряваща устойчив растеж. За нейното реализиране се предлага да се следват следните политики:

- стимулиране на връзките между първичния сектор и преработващата промишленост за производство на продукти с висока добавена стойност, насочени към туристическия сектор;
- стимулиране създаването на малки предприятия извън общинския център, ориентирани към преработка на местни суровини;
- стимулиране използването на средства от ЕСИФ, публично-частни партньорства, фондове за дялово участие, гаранционни и насърчителни фондове;
- насърчаване създаването на инфраструктура, осигуряваща директен достъп на местната продукция до външни за общината пазари.

КПРО **предвижда формирането на една главна и две по-малки атракционни зони**, всяка със своя специфика. За главната се препоръчва територията южно и източно от градския стадион, включвайки вече изградения плувен комплекс и наличния тенис корт. Другите две атракционни зони се предлагат в планинската част на община Елена – едната в района на село Мийковци, а другата в района на хижа „Буковец”. Стратегическата цел в развитието на атракционната зона е: Повишаване на атрактивността на община Елена като туристическа дестинация, като за нейното постигане се предвижда:

- развитие на спортната база в общината, включително и на базата за ски спорт;
- привличане на инвеститори за изграждането на мини водно-атракционен комплекс;
- осигуряване на атракционни съоръжения за деца и възрастни през летния туристически сезон.

В раздела **„Територията на общината в регионалната инфраструктурна мрежа“** се третира три вида инфраструктура – транспортна, енергийна и водостопанска.

По отношение на транспортната инфраструктура в средносрочен план не се предвижда прокарването на нови пътни трасета през територията на общината, нито изграждането на нови пътни връзки със съседните общини. Подчертава се обаче, необходимостта от рехабилитацията и поддържането на пътищата от републиканската и общинската пътни мрежи с оглед осигуряване на удобен и бърз достъп до общинската територия. Като неотложна е определена рехабилитацията на път III-551 от Дебелец-Плаково-Елена път III-408 – Константин-Омуртаг. Като необходима е определена реконструкцията и разширението общинските пътища VTR-1079 – Елена-Лазарци-Мийковци; път VTR-1074 – Марян-Чакали-Костел и VTR-3086 – Елена-Блъсковци. Изисква се при реконструкцията на тези пътища в габаритите им да се предвидят вело-алеи.

По отношение на енергийната инфраструктура са определени като необходими изграждането на нови трансформаторни постове в определени населени места и рехабилитация на мрежа 1kV също в определени населени места.

Нови трафопостове се предвиждат в с. Драганосковци, с. Костел, с. Дрента, с. Бръчковци, с. Яковци, с. Райновци, махала „Балуци” и пет улици в гр. Елена.

От рехабилитация се нуждае мрежата 1kV в селата Костел, Дъбравата, Николовци (Търкашени), Яковци, Горно Танчевци, Мийковци и Духлевци и по ул. ”Мирославци” в гр. Елена.

По отношение на водостопанската инфраструктура се предвижда развитие на водопроводните мрежи, доставящи питейна вода от язовир „Йовковци” до определените туристически зони, съобразно схемата за функционално зонироване на общинската територия, в които няма и не може да се осигури достатъчно и стабилно водоснабдяване от други водоизточници. В това отношение като най-силно нуждаеща се от такова решение на водоснабдяването е третата зона за туристическо развитие от с. Тодювци до с. Палици.

2. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО ЗНАЧЕНИЕ

Целите на опазване на околната среда от национално и международно значение са анализирани в точка 6 от настоящата екологична оценка, където предмет на анализ за съответствията между националните цели и предвижданията на ОУП на община Елена са проектите на Национална програма за развитието на България 2020 и Национална стратегия за околна среда 2009-2018г.

3. КОНСУЛТАЦИИ С КОМПЕТЕНТНИ ОРГАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ ЛИЦА

Провеждането на консултации и отразяване на резултатите от тях е извършено съгласно изискванията на глава IV от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми. Организираните от Възложителя, авторския колектив на ОУП и експертите по ЕО консултации, са обработени представени в приложенията към настоящият доклад.

4. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

В методически аспект, при анализът на съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и особено предвид подчертано динамичният характер на някои от тях, предмет на оценка са и територии, разположени извън границите на общината.

4.1. ТЕРИТОРИАЛЕН ОБХВАТ, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ, ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Община Елена е разположена в Централна Северна България, в югоизточната част на област Велико Търново. Общината принадлежи на Северния централен район за планиране.

Граничи на север с община Златарица, на запад и северозапад - с община Велико Търново, на североизток - с община Антоново (област Търговище), на изток - с община Сливен, а на юг – с общините Твърдица (област Сливен) и Гурково (област Стара Загора).

Общата **площ** на общината възлиза на 671,39 кв. км.

Релефът на общината е преобладаващо планинско-котловинен, като в посока от север на юг преминава плавно от хълмисто-котловинен в планински. По-значимите морфо-структурни елементи в обхвата ѝ са:

- Еленските височини, които се издигат на 700-800м надм. височина и се пресичат от долините на три реки;

- Еленската котловина, ориентирана в направление изток – запад, също пресечена от гъста речно-долинна мрежа. Средната ѝ надморска височина е 550 м;

- части от Елено-Твърдишкия дял на Стара планина, характеризиращ се с широко и плоско било на височина 1000-1200 м, над което се издигат отделни върхове, най-високият от които е връх Чумерна (1536 м).

Преобладаващата част от територията на общината е със стръмен наклон (над 20°). С относително равнинен терен (с наклон от 0 до 10°) е само 2,7% от общинската територия. Тези значителни наклони на терена оказват съществено влияние върху стопанското усвояване на територията.

Хидрографска мрежа включва водосборите на реките Златаришка, Джулюница, Веселина, Бебровска и Костелска. Режимът на речния отток е с максимум през май-юни, когато са и валежните максимуми. Тогава речните води нарастват до 18-20% от годишния воден обем. Минимумът на речния отток е през месеците август и септември. Водното ниво на грунтовите води в ниските тераси е плитко разположено и е хидравлично свързано с речните води. Изкуствените водоеми са представени от язовир „Йовковци“ на река Веселина с обем от 92 179 000 м³, осигуряващ с питейна вода областите Велико Търново и Габрово, както и от 8 микроязовира.

В северните части на общината климатът е умерено-континентален, а в южната зона - с черти на планински, съответно с определени разлики са и числовите параметри на климатичните елементи. В северните части, средногодишните температури се движат в интервала 9,6-10,6° С, средногодишното количество на валежите е между 490 и 620 мм, а снежната покривка се задържа между 40 и 60 дни. В южните части на общината, включващи Елено-Твърдишката планина, средногодишните температури се движат в интервала 5-7°С, средногодишното количество на валежите е между 760 и 1150 мм, а снежната покривка се задържа между 84 и 142 дни. И в двете зони валежният максимум е през май-юни, а валежният минимум – през февруари-март. Наблюдава се вторичен минимум през август-септември. Климатичните параметри на южната зона се оценяват като добра природна предпоставка за развитие на зимни ски спортове в общината, главно в района на връх Чумерна.

Речната мрежа в общината включва основно водосборите на реките Златаришка, Джулюница, Бебровска, Веселина и Костелска. Изкуствените водоеми са 9, от които най-големият е язовир „Йовковци“.

Значителни територии от община Елена попадат в санитарно-охранителни зони на водоизточници - около 229 500 дка, в т.ч. около 223 120 дка в западния район на общината, заети от санитарно-охранителната зона на язовир „Йовковци“. В зоната е установен специален режим на ползване с множество забрани и ограничения.

Населението на общината, по данни от НСИ към 31.12.2012г., възлиза на 9 250д. От тях 59.4 % обитават общинския център, а останалите – селата. Средната гъстота на населението в община Елена е 13,8 д/кв. км и е близо 5 пъти по-ниска от средната за страната (66.3 д/кв. км).

Селищната мрежа на общината се състои от 124 населени места, в т.ч. 1 град – Елена, 1 средно село, 1 малко село и 121 много малки села, в т.ч. 28 села без население. Гъстотата на селищната мрежа е много висока – 18.47 населени места/100 кв. км. Град Елена е

разположен почти централно на пресичането на двете главни комуникационни оси - запад-изток (Велико Търново–Сливен) и север–юг (Елена–Твърдица). По-голямата част от опорните селища - Средни колиби, Шилковци, Яковци, Марян, Беброво, Константин, Майско са разположени по транспортната комуникация запад-изток и формират главната урбанизационна ос на общината. Повечето селища са възникнали в речните долини, което е предопределило техния линеен характер, сложната конфигурация на релефа е обусловила тяхната разчлененост. Като общо правило, структурата на селищните територии е издължена и разчленена. Обособяването на общината в сегашните ѝ граници и обхват е станало през 1977 г.

Икономиката на общината е с промишлено-аграрна структура. Промишлеността, която е изгубила част от своите позиции, е развита предимно в общинския център. Водещи промишлени производства са металообработването и машиностроенето, дърводобивът и дървопреработването. Аграрният сектор с растениевъдно-животновъдна структура. Отглеждат се зърнени и фуражни култури и картофи. Трайните насаждения са от малини и сливи. Животновъдството е с превес на овцевъдството. Социалната инфраструктура е с общинско значение, но части от нея обслужват и община Златарица. По отношение на икономическите и обслужващите функции селищата имат следните характеристики:

- административно-управленските функции са съсредоточени в гр. Елена. В него са органите на местната власт на общинско ниво, както и децентрализираните представителства на централните изпълнителни и правозащитни институции. Административни функции имат и селищата-кметства – Беброво, [Каменари–бивше кметство], Константин, Майско и [Палици–бивше кметство], както и селищата- кметски наместничества – Бадевци, Блъсковци, Бойковци, Буйновци, Гърдевци, Дебели рът, Дрента, Илаков рът, Костел, Лазарци, Марян, Мийковци, Руховци, Средни колиби, Тодювци, Чакали, Яковци.

- промишлената функция е застъпена почти изключително в гр. Елена. В трите му производствени зони са разположени предприятия на следните отрасли: „Производство на метални изделия” - транспортното машиностроене („Ремел” АД и „Ел Кар” ЕООД), „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия” („Би Си Си Хандел”, „Консерва България” и голям брой малки и микро предприятия), „Производство на текстил и изделия от текстил”, „Производство на облекла”, „Производство на дървен материал и изделия от дърво”. Тук е производствено-техническата база на строителните предприятия. Малки производствени средоточия са били формирани и при селата Константин, Илаков рът и Буйновци, но понастоящем не функционират. Възможностите на съществуващите стопански дворове на бившите ТКЗС и АПК в селата не са напълно оползотворени за целите на производството.

- селското стопанство като правило е водеща функция във всички села, като в немалка част от тях то е организирано в домашните стопанства и за лични нужди.

- обществено-обслужващите функции в сферите на образованието, здравеопазването, социалното подпомагане и културата от епизодичен и периодичен характер са концентриране в гр. Елена. Някои обслужващи функции от периодичен характер има и някои от опорните селища, които играят средищна роля. Тези селища са Бадевци, Блъсковци, Бойковци, Буйновци, Гърдевци, Дебели рът, Дрента, Илаков рът, Костел, Лазарци, Марян, Мийковци, Руховци, Средни колиби, Тодювци, Чакали, Яковци.

- степента на развитие на туристическата функция далеч не отговаря на мащаба и качеството на природните и антропогенни туристически ресурси, с които разполага общината. Едва през последните две десетилетия тя започва да се поема от редица малки населени места, разположени в местности с рекреационен потенциал. Ваканционни, хотелски и вилни комплекси и отделни туристически обекти функционират и продължават да се изграждат в селата Вълчовци, Средни колиби, Усой, Яковци, Костел, Чакали, Каменари, Долни Чукани и др. Легловата база, с която разполага общината, включва 118 средства за подслон и места за настаняване с общо 1450 легла, в т.ч. 21 средства за подслон с над 10 легла с общо 784 легла.

Пътната инфраструктура на територията на община Елена включва пътища от републиканската пътна мрежа и общински пътища. Общата дължина на всички пътища възлиза на 359,74 км. Главната транспортна артерия, която свързва общината на север с областния център Велико Търново, а на юг с град Сливен и другите градове от Южна България, е второкласен път II-53 „Поликрайще - Сливен“. Общинският център, град Елена отстои на 41 км от град Велико Търново, на 76 км от град Сливен и на 18 км от град Златарица.

Всички селища в общината са електроснабдени от подстанция „Елена“ – 110/20kV, разположена източно от гр. Елена. Резервирана е с два електропровода 110kV, разполага с достатъчен капацитет за нуждите на общината, а при необходимост може временно да се снабдява с електричество от община Златарица и Велико Търново по съществуващата мрежа 20 kV. В общината е изградена много добра мрежа от електропроводи 20kV. От електропроводите в градската част 80 % са кабелни и 20 % са въздушни. В селата електропроводите са 100 % въздушни. Трафопостовите 20/0.4kV в град Елена са около 40 броя, а в селата – около 65 броя. Поради наличие на инвеститорски интерес е необходимо изграждането на нови трафопостове в седем населени места и пет квартала на града. Необходима е също така рехабилитация на разпределителната мрежа в седем села.

4.2 КЛИМАТИЧНИ ФАКТОРИ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

4.2.1 Климатични фактори

Територията на **община Елена** притежава черти на умерено-континентален и планински климат. Умерено-континентален е климатът в северните части на общината, а в южната зона - с черти на планински, съответно с определени разлики са и числовите параметри на климатичните елементи.

Температурният режим в района на общината е в тясна зависимост от надморската височина и характера на релефа, които се явяват основните азонални фактори при формиране на климата по тези места. В северните части, средногодишните температури се движат в интервала 9,6-10,6° С. В южните части на общината, включващи Елено-Твърдишката планина, средногодишните температури са в порядък 5-7°С. За станция Елена средногодишната температура на въздуха е 10.3°С, като средните юлски температури достигат до 20.3 °С, а тези през април – 10.6 °С.

Валежите в района в голяма степен се формират в резултат от взаимодействието между надморска височина и откритостта на територията към север и северозапад. Средногодишното количество за станция Елена е високо – около 760мм. Валежният минимум е зимата и лятото. По-голямата част от годишния валеж пада през лятото /32.2% от общото валежно количество/, следвано от това през пролетта – 27.5%. В планинската част на общината, средногодишното количество на валежите е между 760 и 1150 мм, а снежната покривка се задържа между 84 и 142 дни. И в двете зони валежният максимум е през май-юни, а валежният минимум – през февруари-март. Наблюдава се вторичен минимум през август-септември. Климатичните параметри на южната зона се оценяват като добра природна предпоставка за развитие на зимни ски спортове в общината, главно в района на връх Чумерна. При обилни снеговалежи, които не са рядкост в тази част на страната е възможно образуването на снегонавявания (преспи) на следните места по пътищата в общината:

- по второкласен път II-53 – на завоя преди Разпоповци; на Дъбравата, на разклона за с. Давери на стария разклон за с. Беброво; на входа на с. Константин и с. Майско;
- по третокласен път III-551 – на двойния завой след старата асфалтова база; на входа на с. Яковци; на старото отклонение за с. Средни колиби;
- по третокласен път III-662 – от с. Шубеци до отклонението за с. Буйновци на всеки завой от пътя; на отклонението за с. Николовци и на почти всички завой до Предела.

Ветровият режим е подчертано разнообразен, което се отнася и за периодите с тихо време. В различните години, случаите на тихо време са 22% средногодишно. За станция Елена преобладаващите ветрове са с променлива посока, като с най-голяма честота са тези от северозапад, следвани от тези от запад. По отношение на скоростите, с най-висока средногодишна скорост са ветровете от юг и запад, следвани от тези от югоизток и югозапад.

Случаите на дни с **мъгли** за гр. Елена средногодишно са около 42, като 77% от тях се случват през студеното полугодие. Най-голям брой дни на дни с мъгли е м. декември /7.4д./, следван от м. ноември – 6.3 дни. С повишаване на надморската височина броят на дни с мъгли намалява.

4.2.2 Качество на атмосферния въздух

Под „качество на атмосферния въздух“ се разбира състоянието на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

Основните причинители за замърсяване на въздуха като правило са:

→ **производствени дейности** – влияят върху качествата на атмосферния въздух чрез отделяне на вредни вещества в околната среда; характерът на въздействие се определя в зависимост от структурата на промишлените обекти, обема и номенклатурата на произвежданата продукция, състава на използваните суровини и спомагателни материали, крайните отпадъчни продукти, нивото на използваните технологии, вида и

ефективността на пречиствателни съоръжения; предимство на производствената структура в общината е липсата на предприятия, източници на значими наднормени емисии в атмосферата.

В икономическия профил на община Елена водещо място заема вторичния сектор, представен от производствени обекти, разположени в общинския център – гр. Елена. В трите му производствени зони са разположени предприятия на следните отрасли:

- „Производство на метални изделия” - транспортното машиностроене („Ремел” АД, „Ремби“ АД и „Ел Кар” ЕООД),
- “Интериор–глас” ЕООД - Производство на стъклен амбалаж и строителни стъкла;
- „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия” („Би Си Си Хандел”, „Консерва България” и голям брой малки и микро-предприятия в отрасъла;
- „Производство на текстил и изделия от текстил”,
- „Производство на облекла”,
- „Производство на дървен материал и изделия от дърво”
- Предприятие за преработка на плодове и билки (сушене, замразяване, производство на сокове, плодови консерви, пакетиране и др.)

През 2004 г. е възобновена дейността на бившия Завод за строително стъкло, сега "Интериор Глас" АД. Малки производствени средоточия са били формирани и при селата Константин, Илаков ръд и Буйновци, но понастоящем не функционират. Възможностите на съществуващите стопански дворове на бившите ТКЗС и АПК в селата не са напълно оползотворени за целите на производството.

Селското стопанство като правило е водеща функция във всички села, като в немалка част от тях то е организирано в домашните стопанства и за лични нужди. През последните години се наблюдава засилен интерес към засяването на площи за култивирано отглеждане на билки (маточина, лавандула, мента) и горски плодове. Почвите в общината са подходящи за такива култури. Изнасят се главно култивирани и диворастващи билки и гъби. Произвежда се разсад и плодове от арония (*Aronia melanocarpa*).

Съгласно Регионален доклад за състоянието на околната среда през 2013г. на РИОСВ-Велико Търново, в атмосферният въздух на контролираната територия се наблюдава присъствие основно на фини прахови частици, азотен и серен диоксид. През 2013г., нивата по показател азотен диоксид не превишават средно-часовите и средногодишни норми. Няма регистрирани превишения на средно-часовите и средногодишни норми за опазване на човешкото здраве по този показател. За показателя ФПЧ няма нормативно определена средномесечна норма. Този показател показва сезонност в поведението на регистрираните стойности. Наблюдава се повишаване на стойностите през пролетния и летен сезон на годината до достигане на максимума през зимните месеци. Обратна тенденция се наблюдава през лятото.

Основни източници на емисии на фини прахови частици, азотен и серен диоксид са процесите, свързани с изгаряне на твърди и течни горива. В сравнение с 2012г. се

наблюдава намаление на средногодишните стойности по наблюдаваните показатели за качество на атмосферния въздух и подобряване на състоянието му.

Съгласно доклада за 2015г. на РИОСВ-Велико Търново, община Елена е включена в годишния график на мобилната станция Русе. Станцията измерва нивата на озон, серен диоксид, азотен диоксид, въглероден оксид и фини прахови частици под 10 микрона във въздуха. Извършените измервания показват, че няма установено превишение на нормите по наблюдаваните показатели с изключение на средночасовата норма на ФПЧ₁₀. За този показател е характерна сезонност в поведението на регистрираните стойности. Наблюдава се повишение на стойностите през пролетния и летен период на годината до достигане на максимум през зимните месеци, обусловена от битовото отопление. Обратна тенденция се наблюдава през лятото. Не са налични данни за превишаване на стойностите, опасни за човешкото здраве.

Контролираните от РИОСВ-Велико Търново източници на емисии с констатирани периодични превишения на ПДК по видове замърсители на територията на общината са „Би Си Си Хендел“ ООД, „Интериор глас“ ООД, „Ремел“ АД и „Ремби“ ООД.

→ **Топлоснабдяване** – в населените места на общината няма централно топлоснабдяване; отоплението е индивидуално, основно с твърдо гориво; някои обекти са осигурени със слънчеви колектори.

→ **Газоснабдяване** – на територията на общината няма осигурено газоснабдяване.

→ **Транспортен трафик** – транспортът е с най-голямо въздействие върху качествата на атмосферния въздух на общината и на населените места в нея. Пътната инфраструктура на територията на община Елена включва пътища от републиканската пътна мрежа и общински пътища. Плътноста на пътната мрежа е 1,6 пъти по-голяма от средната за страната. Пътищата от Републиканската пътна мрежа са с различна функционална годност на настилка. В най-добро състояние е път III-662 – Елена-Предела-Твърдица. В сравнително добро състояние отсечката от път II-53 от границата с община Златарица до гр. Елена, както и път III-551 от Елена до отбивката за село Средни колиби. Железопътната инфраструктура на територията на община Елена включва част от жп линията „Златарица-Елена“ с дължина 7,1 км. Основен масов обществен транспорт в община Елена е автомобилният. Основните направления на изходящо-входящите в общината автобусни линии са към гр. Велико Търново и гр. Горна Оряховица.

Посоченото по-горе показва, че от всички известни организирани източници с евентуално неблагоприятно въздействие върху атмосферния въздух, няма такива, влошаващи качествата му. Това е основният мотив, поради който като цяло, общинската територия е категоризирана като екологично съхранена по отношение качествата на атмосферния въздух.

4.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

4.3.1 Обща хидроложка характеристика на района

Климатът в община Елена е умерено-континентален с черти на планински. В климатично отношение територията на общината може да се раздели на две зони – северна и южна.

Поради големите разлики в надморската височина и изложението на склоновете в тези две зони, числовите стойности на климатичните елементи варират в твърде широки граници. И в двете зони валежният максимум е през май-юни, а валежният минимум е през февруари-март. Наблюдава се вторичен минимум през август-септември. Анализът на данните показва, че в северните части на общината климатът е умерено-континентален, а в южната зона климатът е с черти на планински.

Климатичните параметри на южната зона са добра природна предпоставка за развитие на зимни ски спортове в територията – в района на връх Чумерна.

Територията на община Елена е с преобладаващ планинско-котловинен релеф, като в посока от север на юг релефът преминава плавно от хълмисто-котловинен в планински.

От по-значимите морфоструктурни елементи в обхвата на община Елена попадат Еленските височини, Еленската котловина и части от Елено-Твърдишкия дял на Стара планина. Еленските височини представляват рид в Средния Предбалкан, който попада между реките Белица и Стара река. Издигат се на 700-800м надм. височина и се пресичат от долините на реките Златаришка, Веселина и Бебровска.

Територията на община Елена попада в поречието на р. Янтра, която е част от Дунавския район за басейново управление на водите у нас, който от своя страна е част от международния речен басейн на река Дунав.

Река Янтра води началото си от така наречената Голяма поляна под връх Атово падале. Водите си черпи от шест неголеми извора, които се събират в една глава (образуват общ извор) с диаметър около 3,5 м. Дебитът на този извор е около 30 л/сек. Влива се в р. Дунав при с. Кривина. Река Янтра има водосборна площ от 7861,909 км². По размер на водосборна площ, поречието на р. Янтра е второто по големина в Дунавския район след този на р. Искър.

Река Янтра има тридесет притока с дължина над 10 км. По-големи от тях са: р. Росица дълга 164 км. и водосборна площ 2 265 км², р. Стара река (р. Лефеджа) - 92 км. с площ 2 424 км², р. Джулюница - 85 км, с площ 892 км² и др.

Гъстотата на речната мрежа в поречието варира. За р. Янтра тя е 0.7 км/км², докато за притоците се движи в граници от 0.3 км/км² (за р. Елийска) до 1.5 км/км² (за р. Острецка).

Речната мрежа на територията на община Елена включва основно водосборите на реките Златаришка, Джулюница, Бебровска, Веселина и Костелска.

Дължината на р. Златаришка е 56,5 км., а водосборната ѝ площ е 86,2 км². Тя е десен приток на р. Джулюница.

Фиг.№1. Поречие на р. Янтра, Източник: ПУРБ /2010-2015/ на БДДР

Река Джулюница е с начален приток р. Веселина. Дължината на река Джулюница е 85км, а водосборната ѝ площ е 391,6 км². Средногодишният отток при ХМС „Йовковци“ е 2,4 м³/сек.

Режимът на речния отток е с максимум през май - юни, когато са и валежните максимуми. Тогава речните води нарастват до 18-20% от годишния воден обем. Минимумът на речния отток е през месеците август и септември. Водното ниво на грунтовите води в ниските тераси е плитко разположено и е хидравлично свързано с речните води.

На територията на община Елена има и 8 броя микроязовира:

- Язовир „Константин“ – с площ 23,589 дка;
- Язовир „Палици“ – с площ 52,296 дка;
- Язовир „Батаклика“, с. Константин – с площ 24,695 дка;
- Язовир „Беброво“ – с площ 101,111 дка;
- Язовир „Крумчевци“ – с площ 5,377 дка;
- Язовир „Руховци“ – с площ 23,241 дка;
- Язовир „Опитно поле“ – с площ 9,810 дка;
- Язовир „Червенковци“ – с площ 12,606 дка.

4.3.1 Повърхностни води. Данни за повърхностните водни тела, преминаващи през общината и тяхното екологично състояние

В ОУПО няма достатъчно актуална информация за екологичното състояние на повърхностните води на територията на общината.

Все още е в сила първият План за управление на речния басейн в Дунавския район за басейново управление на водите /ПУРБ 2010-2015/, утвърден със Заповед №РД-293/22.03.2010г. на Министъра на околната среда и водите. В Плана е направена характеристика на речния басейн, определени са типовете водни тела и техните граници, направен е преглед на тяхното екологично състояние, включващо физико-химичното им състояние, хидроморфологичното и биологичното, изготвена е оценка на антропогенното въздействие, идентифициран е риска от непостигане на екологичните цели, определени са мерките, които трябва да се изпълнят през плановия период и следващите периоди за постигане на добро състояние на водните тела, предвиден е мониторинг върху състоянието на водите и е направен икономически анализ. В момента е изготвен втория ПУРБ /2016-2021г./, който е публикуван на Интернет страницата на БДУВДР за обществено обсъждане.

В следващата таблица са показани водните тела на територията на община Елена, определени в ПУРБ /2010-2015г./ на Дунавския басейн у нас¹.

При подготовката на актуализацията на ПУРБ за втория планов период - 2016-2021г. е извършена актуализация на типовете повърхностни водни тела и на техните граници. Определянето на повърхностните водни тела за всяка категория е извършено съгласно изискванията на ЗВ, Наредба NoH-4 от 14.09.2012г. и Ръководство No2 „Идентифициране на водните обекти (от общата стратегия за прилагане на РДВ)“. Целта е да се определят отделни участъци от повърхностните води, които се явяват самостоятелни и значими единици от гледна точка на управление на водите. Водните тела се явяват най-малката единица за управление в РБУ. Границите на водосборната площ на водните тела се определят на хидроложки принцип, по естествените граници на водосборите.

Актуализираната типология е представена в документа „Междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите“ изготвен от БДУВДР и публикуван на Интернет страницата на дирекцията и в публикувания за обсъждане втори ПУРБ /2016-2021/. Новите водни тела и тяхната връзка със старите са показани в следващата таблица.

¹ Писмо №1588/19.02.2015г. и Писмо №1589/18.03.2015г. на БДУВДР-гр. Плевен

Таблица 2 Водни тела категория „река“ и категория „езеро“ на територията на община Елена /ПУРБ2010-2015/

	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Категория на водното тяло	Име на реката/язовира	Описание	Дължина (km) Площ (km ²)	СМВТ/ИВТ*	Екологично съст./Потенциал	Химично съст.	Специфична Екологична цел
1.	BG1YN600R018	Р. Веселина YNRWB18	Река	Веселина	р. Веселина от извора до яз. Йовковци	31,580	Не	Добро	Добро	Запазване и подобряване на доброто екологично състояние и доброто химично състояние до 2015г.
2.	BG1YN600R020	Р. Веселина YNRWB20	Река	Веселина	р. Веселина от яз. Йовковци до вливане в р.Джулюница	28,320	Не	Добро	Добро	Запазване и подобряване на доброто екологично състояние и доброто химично състояние до 2015г
3.	BG1YN600R021	Р.Златаришка YNRWB21	Река	Златаришка	р.Златаришка до с.Дърлевци и притокът ѝ р.Марянска	53,00	Не	Добро	Добро	Запазване и подобряване на доброто екологично състояние и доброто химично състояние до 2015г
4.	BG1YN600R022	Р. Лефеджа YNRWB22	Река	Лефеджа	р.Лефеджа от извора до с.Майско	22,43	Не	Добро	Добро	Запазване и подобряване на доброто екологично състояние и доброто химично състояние до 2015г
5.	BG1YN600R025	Р.Биюкдере Джулюница YNRWB25	Река	Джулюница	р.Джулюница и притоците ѝ р.Златаришка от с.Дърлевци, р.Бебровска и р.Голяма река от яз.Ястребино с приток р.Казълдере	141,520	Не	Умерено	Добро	Предотвратяване влошаването на екологичното състояние и запазване и подобряване на доброто химично състояние до 2015.
6.	BG1YN800R033	Р. Белица	Река	Белица	р. Белица до	79,05	Не	Умерено	Добро	Предотвратяване влошаването на

		YNRWB33			вливането на р. Дряновска при с. Дебелец и притоците ѝ р. Еньовица и р. Райковска					екологичното състояние и запазване и подобряване на доброто химично състояние до 2015
7.	BG1YN600L019	Яз. Йовковци	Езеро	Йовковци	Яз. Йовковци	5,745км ²	Да	МЕП	Добро	Запазване на добрия екологичен потенциал и на доброто химично състояние

Таблица 3 Нови водни тела от Проект на Актуализирания ПУРБ/2016-2021/и връзката със старите

	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Код	Тип на Водно то тяло	Дължина /км//площ на язовира	Водосборна Площ/км ² /	Описание	Връзка между новите и стари кодове на водни тела
1.	BG1YN600R1020	Веселина	R4	Река	26,400	163,923	р. Веселина след язовир Йовковци до вливане в р. Златаришка, вкл. приток р. Казълдере	част от BG1YN600R020
2.	BG1YN600R1021	Златаришка	R2	Река	50,319	290,520	р. Златаришка от извор до Дърлевци, вкл. приток р. Марянска	BG1YN600R021 и част от BG1YN600R025
3.	BG1YN600R1025	Биюкдере	R4	Река	59,415	446,682	р. Биюкдере след язовир Ястребино до вливане в р. Лефеджа, вкл. приток р. Казълдере	част от BG1YN600R025

4.	BG1YN600R1034	Лефеджа	R4	Река	57,974	479,153	р. Лефеджа от Зайчари до вливане на р. Джулоница при Джулоница, вкл. приток р. Карадере	BG1YN600R034 и част от BG1YN600R025
5.	BG1YN600R1125	Джулоница	R4	Река	18,269	224,366	р. Джулоница от вливане на р. Златаришка при Златарица вливане в р. Джулоница при Джулоница и приток - р. Бебровска	част от BG1YN600R025
6.	BG1YN800R1033	Белица	R4	Река	33,500	233,855	р. Белица от вливане на р. Райковска при Вонеща вода до вливане в р. Янтра при Велико Търново вкл. приток-р. Еньовица	част от BG1YN800R033
7.	BG1YN600L019	Яз.Йовковци	L	Езеро	5,745	217.290	Яз. Йовковци	Без промяна

За проследяване състоянието на водните тела се изпълнява мониторинг, предложен от БДУВДР, който е част от Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/. Мониторингът се осъществява от Регионалната Лаборатория към ИАОС и БДУВДР и РОСВ-Велико Търново и обхваща програми за контролен и оперативен мониторинг. Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химично състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от програмите за мониторинг. Съгласно Заповед №182/26.02.2013г. на МОСВ е определен контролен и оперативен мониторинг за водните тела.

Направената **Риск оценка** на повърхностните водни тела от БДУВДР за непостигане на екологичната цел при „Междинния преглед на установени значими проблеми при управлението на водите в Дунавския басейн“ публикувана на Интернет страницата на БДУВДР на 28.11.2014г., както и в Проекта на втория ПУРБ, съгласно Стандарти за качество на околната среда (СКОС) в Наредба Н-4 за характеризирание на повърхностните води и Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители е показана в долната таблица.

Съгласно Заповед №РД-970/28.07.2003г. на Министъра на околната среда и водите, водоприемниците в поречието на Дунавския басейн у нас, като р. Янтра, са определени като чувствителна зона. За населените места с над 10 000е.ж.², които заустват канализационните си системи във водоприемници, определени като чувствителни зони, се изисква освен биологично пречистване на отпадъчните води и допълнително третиране за отстраняване на биогенните елементи-азот и фосфор с цел предотвратяване на еутрофикация на водните тела и подобряване на екологичното им състояние, а тези от 2000-10000е.ж. следва да имат биологично третиране на отпадъчните води при изградена канализационна система за тяхното събиране и отвеждане до пречиствателната станция.

Съгласно Заповед № РД 930/25.10.2010г. на Министъра на ОСВ за определяне на нитратно уязвимите зони, община Елена частично попада и в уязвими зони за нитратно замърсяване.

² 1 е.ж.—означава органичен биоразградим товар за денонощие, който има биохимична потребност от кислород за 5 денонощия (БПК5) 60 г кислород

Таблица 4 Оценка на риска за постигане на екологичните цели на водните тела на територията на Община Елена

№	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на водното тяло	Дължина/км/ Площ на язовира/км ² /	Водосборна площ/км ² /	Риск оценка по биологични елементи за качество/БЕК/	Риск оценка по физико-химични показатели	Обща екологична оценка на риска	Химична оценка на риска-приоритетни в-ва
1.	BG1YN600R1020	р. Веселина след язовир Йовковци до вливане в р. Златаришка, вкл. приток р. Казълдере	26,400	163,923	В риск	В риск	В риск	Вероятно в риск
2.	BG1YN600R1021	р. Златаришка от извор до Дърлевци, вкл. приток р. Марянска	50,319	290,520	Вероятно в риск	В риск	В риск	Вероятно в риск
3.	BG1YN600R1025	р. Биюкдере след язовир Ятребино до вливане в р. Лефеджа, вкл. приток р. Казълдере	59,415	446,682	В риск	В риск	В риск	Вероятно в риск
4.	BG1YN600R1034	р. Лефеджа от Зайчари до вливане на р. Джулюница при Джулюница, вкл. приток р. Карадере	57,974	479,153	В риск	В риск	В риск	Вероятно в риск
5.	BG1YN600R1125	р. Джулюница от вливане на р.Златаришка при Златарица вливане в р. Джулюница при Джулюница и приток - р.Бебровска	18,269	224,366	В риск	В риск	В риск	Вероятно в риск

6.	BG1YN800R1033	р. Белица от вливане на р. Райковска при Вонеща вода до вливане в р. Янтра при Велико Търново вкл. приток-р. Еньовица	33,500	233,855	В риск	В риск	В риск	Вероятно в риск
7.	BG1YN600L019	Яз. Йовковци	5,745км ²	217.290	Не в риск	Не в риск	Не в риск	Не в риск

Опазването, рационалното използване и управление на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда.

В Програмата от мерки за постигане на добро екологично състояние/потенциал в ПУРБ/2010-2015/ за водните тела, попадащи на територията на община Елена, са предвидени основни и допълнителни мерки съгласно регистъра от мерки в ПУРБ /2010-2015/.

Всяка програма, съгласно Раздел 5 от Закона за водите и чл.11от РДВ включва основни, а при необходимост и допълнителни мерки.

Основните мерки осигуряват изпълнението на минималните задължителни изисквания и включват:

- мерките, необходими за прилагането на нормативните актове за опазване на водите;
- мерките, които осигуряват прилагане на принципа за по-пълно възстановяване на разходите за водни услуги, включително и за ресурса и опазване на околната среда;
- мерките за подпомагане на ефективното и устойчивото използване на водите за постигане на целите за опазване на околната среда;
- мерките за опазване на водите за питейно-битово водоснабдяване, включително мерките за опазване на качеството им, с оглед намаляване на степента на пречистване за получаване на води с питейни качества;
- регулиране на водовземанията на пресни повърхностни и на подземни води, завиряване на пресни повърхностни води, което включва:
 - издаване на разрешителни за водовземане;
 - вписване на разрешителните за водовземане и ползване на води и водни обекти в регистри;
 - периодичен преглед и актуализация на регулирането;
- регулиране на емисиите чрез определяне на забрани за въвеждане на замърсители от точкови източници на замърсяване или изисквания за издаване на разрешителни и техния периодичен преглед и актуализация;
- определяне на забрани за въвеждане на замърсители от дифузни източници на замърсяване и мерки за предотвратяване или регулиране на замърсяването, мерки за предотвратяване и намаляване на всички други значителни неблагоприятни въздействия върху състоянието на водите, установени при прегледа на въздействието от човешка дейност върху състоянието на повърхностните и подземните води, с цел осигуряване на съвместимост между хидроморфоложките условия във водните тела и постигането на изискваното екологично състояние или добрия екологичен потенциал за водните тела, определени като изкуствени или силно модифицирани;
- мерки за прекратяване замърсяването на повърхностни води с приоритетни вещества и за постепенно намаляване на замърсяването с други вещества, които могат да

възпрепятстват постигането на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела;

- други мерки за предотвратяване на техническите загуби на замърсители и за предотвратяване и/или намаляване въздействието на аварийни замърсявания в резултат от наводнения,

Допълнителните мерки са предназначени и се прилагат към основните мерки за постигане на целите за опазване на околната среда и могат да бъдат:

- законодателни мерки;
- административни мерки;
- икономически и/или финансови мерки;
- споразумения в областта на околната среда;
- мерки за контрол на емисиите;
- кодекси за добра практика;
- възстановяване и създаване на влажни зони;
- мерки за контрол на водовземането и др.

Съгласно цитираното писмо на БДУВДР, за територията на община Елена са издадени следните **разрешителни за използване на повърхностни води:**

За водовземане:

- Разрешително №01410001/31.06.2008г. издадено от МОСВ, с титуляр „ВиК-Йовковци“ ООД. Цел на водовземането-питейно-битово водоснабдяване и производство на електроенергия. Воден обект-язовир „Йовковци“.

- Разрешително №101087/28.08.2006г. издадено от БД с титуляр „Интериор глас“ ООД. Цел на водовземането-промишлено водоснабдяване. Воден обект-р.Златаришка.

- Разрешително №11120007/09.05.2008г. издадено от БД, с титуляр Алексей Димитров Кънчев. Цел ва водовземането-напоояване. Воден обект - р. Веселина.

За заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти:

- Разрешително №13140137/15.09.2009г. издадено от БД за обект-Канализация на гр. Елена с титуляр „ВиК Йовковци“ ООД. Заустване на пет потока отпадъчни води с различни точки на заустване във водоприемник р. Еленска.

- Разрешително №13140066/08.07.2008г. издадено от БД за обект „Предприятие за преработка на сурово мляко“ с титуляр „БИ СИ СИ Хандел“ ООД. Заустване на три потока отпадъчни води във водоприемник р. Еленска /в.т. с код BG1YN600R021/.

- Комплексно разрешително №1187-НО/2007 издадено от ИАОС за обект „Инсталация за производство на стъкло“ с титуляр „Интериор глас“ ООД. Заустване на четири потока отпадъчни води във водоприемник р.Златаришка.

Най-чести нарушения на екологичното законодателството в областта на опазване на водите са свързани с неспазване на емисионните норми, заложи в издадените разрешителните,

вследствие на неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения или липсата на такива, при което във водните обекти се заустват непречистени отпадъчни води. Съгласно Годишния доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Велико Търново, приоритет на контролната дейност е извършването на засилен контрол на обектите с издадени, по реда на Закона за водите, разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и привеждането им в съответствие с поставените условия в тях. С променлив ефект на пречистване работят пречиствателните станции за производствени и битови отпадъчни води на Млекопреработващо предприятие в гр. Елена, стопанисвано от „БИ СИ СИ Хандел“ ООД. Обектът е оценен като високорисков и е поставен под засилен контрол от РИОСВ. Продължава реконструкцията на ПСОВ. Поради недобра експлоатация, пречиствателната станция работи с променлив ефект на пречистване, което определя този обект като рисков по компонент „води“. Предприятието е поставено под засилен контрол, като се прилагат всички административно-наказателни мерки, предвидени в законодателството /Закон за водите и Закон за опазване на околната среда/ с цел ограничаване на замърсяването. Комбинираното замърсяване от непречистените води на град Елена, от млекопреработвателното и от месопреработвателното предприятие в града, поставят водите на р. Еленска до гр. Златарица в сериозен риск от непостигане на екологичните цели.

4.3.3. Съществуващи В и К мрежи и съоръжения

Община Елена, заедно с община Златарица, е най-богата на водни ресурси в областта. Въпреки това, по данни на НСИ за 2010г. дялът на водоснабденото население на територията на община Елена е най-нисък – 94,6%. По данни от последното преброяване на населението в Република България, извършено през 2011г., в община Елена живеят 9434 души. Населените места по брой на населението в общината показват следното състояние към 2013г.:

- населени места без население – 26 бр.;
- населени места с население до 50д. – 83 бр.;
- населени места с население от 51 до 100д. – 6 бр.;
- населени места с население от 101 до 500д. – 6 бр.;
- населени места с население от 501 до 1000д. – 1 бр.;
- населени места с население над 1000д. – 2 бр.

Анализът на данните показва, че само 2 от общо 124 селища в общината са с население над 1000 души. Това са общинският център – град Елена (5304) и село Константин (1014).

Водоснабдяването на населените места от областта се осигурява основно от хидровъзел „Йовковци“- район Елена, както и от местни водоизточници. Основното водоснабдяване на гр. Елена се осъществява от ВиК „Йовковци“ - район Елена. Водата се доставя от язовир „Йовковци“, преминава през пречиствателна станция „Йовковци“ и чрез помпена станция „Елена“ се доставя посредством довеждащ водопровод 400мм, който се обслужва от ВиК „Йовковци“ ООД - В. Търново. Продължение на този водопровод с диаметър 219мм стига

до с. Беброво, като водоснабдява с. Руховци, с. Христовци, с. Марян, с. Чакали и с. Беброво.

ВиК „Йовковци“ стопанисва и местни водопроводи - Бадевски, който водоснабдява с. Бадевци, с. Ребревци, с. Гърдевци, с. Шилковци, с. Баевци, с. Донковци, с. Яковци и гр. Елена. От отделни водопроводи се водоснабдяват и селищата Средни колиби, Раювци, Илиювци, Берковци, Блъсковци, Търкашени, Велювци, Николовци, Тодювци, Бейковци, Буйновци, Хъневци, Угорялковци и Илаков рът.

От водопровода „Бяла крава“ се водоснабдяват селищата Костел, Граматици, Събковци и Валето.

Село Константин се водоснабдява от водопровода от с. Каменари, а с. Майско - от водопровода от с. Бойковци.

Град Елена частично се водоснабдява и от съществуващите и все още действащи стари водопроводи - Бадевския, Буков Дол и Дядо Стоянов Кладенец.

Останалите села и махали в община Елена са водоснабдени от собствени водоизточници, които се стопанисват от община Елена. В тези населени места през летните месеци има недостиг на вода, което налага ограничения във водоползването.

Наблюдава се рязко покачване на консумацията през лятото (питейната вода се ползва и за напояване) и затова се прилагат принудителни ограничения във водоподаването с цел ограничаване на разхищенията.

До 01.04.2013г. дейностите по поддръжката и експлоатацията на общинските водоснабдителни и водопреносни мрежи се осъществявани от „Буковец“ ЕООД - гр. Елена. Тъй като в периода 2009-2012г. дейността е губеща, а от бюджета на общината не са покрити реализираните загуби, договорът е прекратен и до предаването на водоснабдителните съоръжения на воден оператор, дейността се извършва от община Елена.

Необходимо е да се изследват възможностите за ползване на питейна вода от язовир „Йовковци“ за селищата, които се водоснабдяват от местни водоизточници с недостатъчен дебит, сред които е и с. Майско.

Основният водоизточник в общината-язовир „Йовковци“, управляван от ВиК „Йовковци“ ООД, от който се водоснабдяват повече от 25 населени места – градовете Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Стражица, Златарица, Елена, Дряново и други. Язовир "Йовковци", изграден на територията на община Елена по поречието на р. Веселина, е с обем 92 млн. м³, а пречиствателната станция за питейни води ПСПВ “Йовковци” е с проектен капацитет 2500 л./сек

➤ Водоснабдителна мрежа

Район Елена-Експлоатационен район към „ВиК Йовковци” ООД, град Велико Търново.

✓ **Майско-Бойковци** - двете населени места се водоснабдяват от 3 каптажа, разположени западно от с. Бойковци. Жителите на с. Бойковци са 48. Жителите на с. Майско са 783.

✓ **Блъсковци – Търкашени** - двете населени места се водоснабдяват от 3 каптажа, разположени северно от с. Блъсковци. Подава се вода и от вхв. ”Йовковци”. През 2012г. към системата е включено и село Червенковци. Жителите на с. Блъсковци са 12. Жителите на с. Търкашени са 2. Жителите на с. Червенковци са 7.

✓ **Буйновци-Кожлевци-Нешевци-Николчевци** - четирите населени места се водоснабдяват от 2 каптажа, разположени югоизточно от с. Буйновци. Жителите на с. Буйновци са 68. Жителите на с. Кожлевци са 3, на с. Нешевци - 12, а на с. Николчевци – 5.

✓ **Илаков рът-Угорялковци** - двете населени места се водоснабдяват от 3 каптажа, разположени южно от селата. Подава се вода и от вхв. ”Йовковци”. Жителите са 153.

✓ **Хъневци** - водоизточникът е каптаж, намиращ се североизточно от селото.

✓ **Гюрлека (Константин-Каменари-Светославци)** - водоизточникът е каптаж, намиращ се южно от с. Светославци. Жителите на с. Константин са 1022. Жителите на с. Каменари са 231. Жителите на с. Светославци са 28.

✓ **Бадевци**-водоизточниците са два каптажа, намиращ се в посока юг, югоизток от с. Бадевци. Първоначално водоснабдяването от тези водоизточници е било само за с. Бадевци и за гр. Елена, но в следствие са включени и населените места Ребревци, Шилковци, Гърдевци, Баевци, Донковци, Вързилковци, Бръчковци, Яковци, Махалници, Стойчевци, Тинково, Д.Геновци, Казацци.

✓ **Елена** - освен от каптажите ”Бадевци” и от яз. ”Йовковци”, гр. Елена се водоснабдява и от дренаж и каптаж, намиращи се южно от града Жителите на гр. Елена са 5604.

✓ **Дрента-Горни край** - двете населени места се водоснабдяват от 3 каптажа, разположени южно от селата. Жителите са 74.

✓ **Мийковци** - водоизточникът е каптаж, намиращ се южно от селото. Жителите на селото са 31.

✓ **Костел** - водоизточникът е каптаж, намиращ се южно от селото. Жителите на селото са 75.

✓ **Титевци-Марафелци** - водоизточникът е каптаж, намиращ се северно от селата. Жителите на с. Марафелци са 4. Жителите на с. Титевци са 5. Подава се вода и от вхв. ”Йовковци”.

✓ **Тодевци** - водоизточниците са 2 каптажа, намиращи се на югозапад и североизток от селото.

✓ **Средни колиби-Раевци-Илиевци** - водоизточникът е каптаж, намиращ се южно от с. Берковци. Жителите на с. Средни колиби са 28. Жителите на с. Раевци и с. Илиевци са 17.

✓ **Колари-Граматици** - водоизточникът е каптаж, намиращ се южно от с. Колари. Жителите на с. Колари са 6. Жителите на с. Граматици са 10.

✓ **Дебели рът-Стояновци** - двете населени места се водоснабдяват от каптаж, намиращ се южно от селата. Единствено тази система, разположена на територията на Община Елена се обслужва от експлоатационен район Златарица на „ВиК Йовковци” ООД, поради отдалечеността от град Елена и по-добрата транспортна връзка с град Златарица. Жителите на село Дебели рът са 0, а на Стояновци 12.

➤ **Канализационна мрежа**

Състоянието на канализационната мрежа е аналогично с това на водопреносната. Стартирало е изграждането на главен канализационен колектор на град Елена. Град Елена е почти изцяло свързан с обществена канализация, в по-големите села канализацията е изградена частично, а в някои такава липсва и се използват септични ями.

През 2009г. община Елена има одобрена и стартирала техническа помощ за детайлно разработване на инфраструктурно предложение „Доизграждане на ВиК мрежата и пречистване на водите на гр. Елена”, като този проект се финансира по ОП „Опазване на околната среда”. Целта е била да се подготви качествен и пълен инвестиционен проект за доизграждане на ВиК мрежата и пречистване на водите на гр. Елена. В процес на изграждане е довеждащия колектор до бъдещата пречиствателна станция за отпадни води, която се очаква да бъде изградена през настоящия програмен период 2014 - 2020г.

Докато не се изгради колектора и пречиствателната станция за отпадъчни води, те ще продължават да се изливат в река Еленска, която след производствената зона на града е силно замърсена. Най-големият замърсител е „БИ СИ СИ Хандел“ ООД. Предприятието разполага със собствена пречиствателна станция, но тя не осигурява ефикасното пречистване на отпадъчните води от млекопреработката. С изграждане на градската пречиствателна станция проблемите, свързани със замърсяване на повърхностните води се очаква да бъдат разрешени. Решаването на проблема с отпадъчните води от млекопреработвателното предприятие в града е от решаващо значение за подобряване на екологичната обстановка в общината.

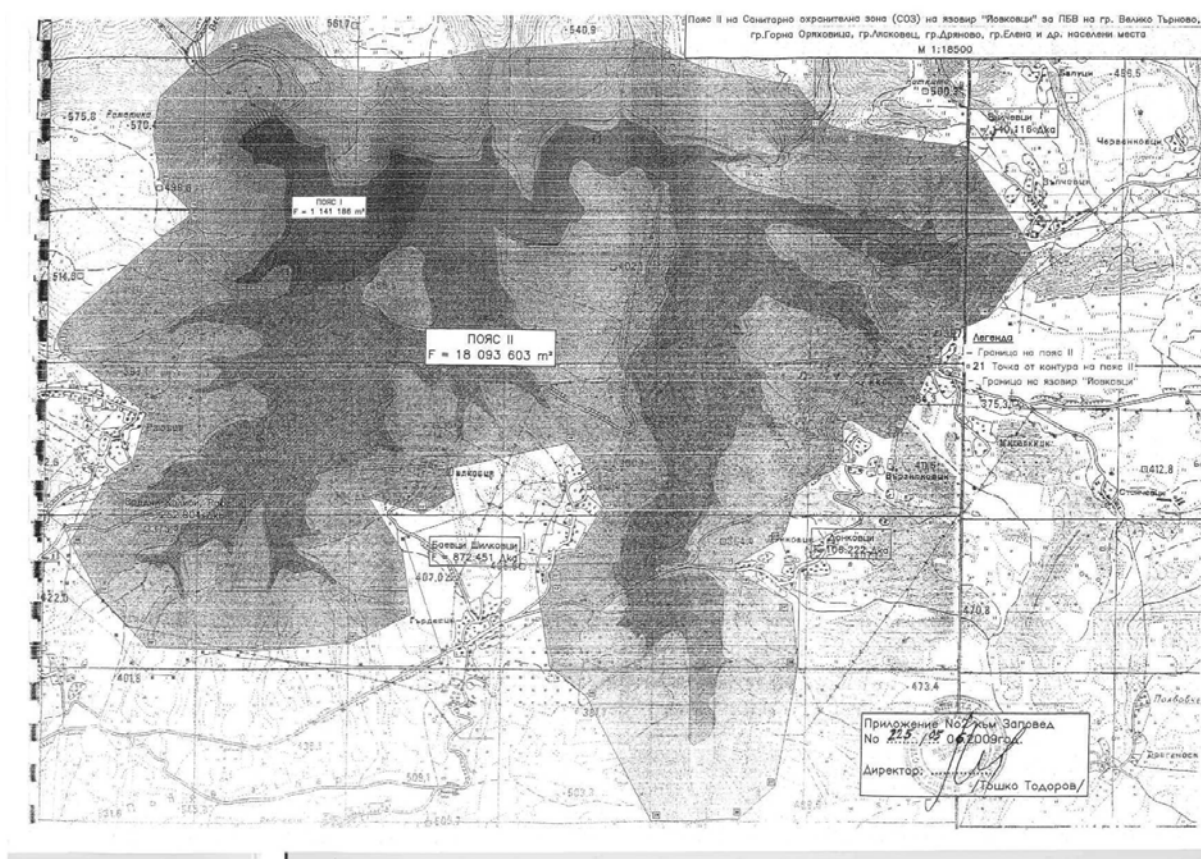
➤ **Пречистване на отпадъчните води**

На територията на община Елена няма изградена Пречиствателна станция за градски отпадъчни води. Такава следва да се изгради за гр. Елена. Съществуват ЛПСОВ на промишлени предприятия, които не работят ефективно.

➤ **Санитарно-охранителни зони**

Със Заповед №СОЗ-225/05.06.2009г. е актуализирана Санитарно охранителната зона около повърхностен водоизточник за питейно-битово водоснабдяване, публична държавна

собственост, съгласно изискванията на Наредба №3/2000г. за проектиране, изграждане и експлоатация на санитарно-охранителни зони около водоизточниците за питейни води. Определени са санитарно охранителните пояси I, II и III около водоизточника, които са с различна площ и имат конкретно определени и разписани забрани и ограничения за ползване на заетите с тези пояси територии. СОЗ на яз. „Йовковци“ заема около 223 120 дка в западната част на общината. Тя обхваща водосбора на р. Веселина и притоците ѝ в землищата на бившите кметства Яковци, Шилковци, Средни колиби, Тодювци, Дрента и включва около 1/3 от територията на община Елена.

Фиг. №2: Приложение №2-Пояс II на СОЗ към Заповед № СОЗ-225/05.06.2009г. на Директора на БДУВДР-Плевен за СОЗ на яз. „Йовковци“.

Обобщено, в ОУПО са направени следните изводи, свързани със съществуващото състояние и развитието на ВиК мрежите и съоръженията с фокус развитието на територията:

- всички населени места в община Елена са водоснабдени. Необходимите водни количества са осигурени от водопровода от язовир „Йовковци“, който захранва значителна част от населените места в общината;
- в повечето от селищата водопроводната мрежа е стара и се нуждае от рехабилитация или подмяна;

- необходимо е да се изследват възможностите за ползване на питейна вода от язовир „Йовковци” за селищата, които се водоснабдяват от местни водоизточници с недостатъчен дебит;
- изградена канализационна мрежа има само в общинския център – град Елена, но и тя се нуждае от доизграждане;
- строителството на ГПСОВ - Елена е крайно належащо;
- определен е терен за ПСОВ за гр. Елена;
- около една трета от територията на община Елена влиза в санитарно-охранителната зона на язовир „Йовковци”. Предвид факта, че именно тези зони са най-привлекателни за развитие на туристическа дейност се появява значим конфликт между инвеститорските интереси и ограниченията и забраните, произтичащи от статута на санитарно-охранителната зона;
- разписани са определените режими на санитарно охранителните зони около язовир Йовковци-СОЗ-1, СОЗ-2, СОЗ-3 със съответните забрани и ограничения при усвояване на териториите в санитарно-охранителните пояси на язовира;
- препоръчва се в по-големите населени места в община Елена да се изградят канализационни мрежи;
- определени са терени за ЛПСОВ за с. Константин и с. Майско.

Тези населени места са под 2000е.ж. и за тях няма задължителни изисквания съгласно нормативната база за изграждане на канализация и ПСОВ. Следва да се знае обаче, че при наличие на канализация, тя трябва да зауства задължително в подходящо пречиствателно съоръжение.

Изграждането на канализационни системи и ЛПСОВ в населени места с малък брой жители е скъпоструващо, икономически трудно оправдано и неефективно, като възможност за експлоатация. За тези места могат да се препоръчат индивидуални водоплътни съоръжения, съгласно ЗУТ, които да не замърсяват подземните води.

В проекта на ОУПО няма поставени изисквания при устройство на зоните за туризъм и рекреация, при изграждането на туристически обекти с трайно предназначение да се предвиждат и съответните системи за събиране и пречистване на отпадъчните води от обектите.

4.3.4. Други дейности, отнасящи се и свързани с водния ресурс

➤ Напояване, съществуващи язовири (общинска собственост)

В ОУПО за секторът „напояване“ няма информация. Няма информация и за изградените и стопанисвани от общината язовири - 8 броя, за тяхното използване и за предвижданията на ОУПО за устройство на територията около тях, която да е ясно отразена графично в Плана и предвидена защита /сервитути/ свързана със съответната нормативна уредба в Правилника за неговото прилагане.

В ОУПО се цитират общинските язовири, но те не са ясно обозначени на графичната част и не са намерили място в аналитичната.

Текстовият запис, че са устроени „Територии, заети от водни площи със забрана за промяна на предназначението“ не е достатъчен. Има естествени водни площи-реки, дерета, езера и изкуствени водни площи-язовири и микроязовири, канали и съоръженията към тях, които са с различен статут като собственост, управление и нормативни изисквания за защита. Трябва ясно да се идентифицират т.н. „Терени за инженерно-техническа инфраструктура“ - какво включват, предназначение, местоположение, основание и т.н. и спецификата на този самостоятелен устройствен режим, който ще се прилага.

➤ **Риборазвъждане и аквакултури, спорт, туризъм и рекреация**

В ОУПО няма информация за територии от водни площи, за които тази дейност може да бъде перспективна, съчетана с кътове за любителски и спортен риболов и отдиш, предвид добрите дадености на територията и наличието на подходящи реки и микроязовири. Повърхностните води на територията на общината имат потенциал за развитие на тази дейност, която може да бъде полезна, както като източник на прясна риба за местните туристически обекти, така и за други обекти в страната. Наличните язовири дават възможност за риболов.

Планът извежда като един от приоритетите направление „Туризъм“ и сектор „Курортни и рекреационни дейности“.

Всички бъдещи обекти и зони за курортни и рекреационни дейности, отдиш, спорт и туризъм трябва да се разработват внимателно с оглед развитието на съществуващата инфраструктура, осигуряваща необходимото количество и с добро качество вода за питейни цели и развитието и осигуряването на подходящо отвеждане и пречистване на отпадъчните води, което да залегне като условие за ПУП, особено предвид наличието на голяма територия, за която са въведени строги правила на ползване – СОЗ около яз. „Йовковци“.

➤ **Бентове, прагове и корекции на реки**

В текстовата и графична част на ОУПО няма информация за такива съоръжения. За изградени ВЕЦ в текстовата и графична част на ОУПО също няма информация. Следва да се има предвид, че изискванията по ЗВ и ЗООС за такива съоръжения са със строга санкция от ЗВ и подлежи на разрешителен режим от компетентните органи.

➤ **Благоустройство, добив на баластра**

Във всички населени места вероятно ще е необходимо изпълнение на благоустройствени работи за рехабилитация на съществуващо благоустрояване на публичните пространства. Вероятна ще е необходимо проектиране и изпълнение на корекции на речните корита в

границите на населените места с цел защита от вредното въздействие на водите. При тези благоустройствени и защитни мероприятия обикновено прилежащите територии се устройват като елементи от зелената система на съответното населено място и се осигурява достъп до речното корито по цялото му протежение, с оглед неговата поддръжка.

В ОУПО няма поставени изисквания за устройване при необходимост на такива територии като част от градската среда.

Предоставена е информация за участък в коритото на р. Костелска река, където е съществувал в миналото добив на инертни материали-пясък и баластра.

ОУПО препоръчва на общинската администрация да инициира процедура за НТП (начина на трайно ползване) на този участък от реката в КВС, съгласно тяхното актуално състояние на повърхностен воден обект.

Дейността на добив на баластра от речното легло е със силно ограничителен режим в Закона за водите и ЗООС, като дейност пряко въздействащи върху хидроморфологичното състояние на водните тела.

В ОУПО следва да се отбележи, че тази дейност е предмет на пряка санкция в разрешителния режим от компетентните органи-БДУВДР и РИОСВ. Добивът на наносни отложения в речните легла пряко влияе и върху речния ландшафт.

➤ Риск от наводнения

Наводненията са природно явление, което не може да бъде предотвратено. Вероятността за тяхната поява и степента на пораженията им зависят от редица фактори, познаването и управлението на които позволява да се въздейства върху общите негативни последици от наводненията.

Оценката и управлението на риска от наводнения е предмет на Директива 2007/60 на ЕС, позната още като Европейска Директива за наводненията, която е в сила от 26.11.2007г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м. август 2010г. В БДУВДР се разработва План за управление на риска от наводнение. Определени са окончателните райони със значителен потенциален риск за Дунавския район. Тези райони са определени със Заповед №88/21.08.2013 г. на Директора на БДУВДР и утвърдени със Заповед РД-744/01.10.2013 г. на МОСВ.

В ОУПО има информация за възможността от възникване на наводнения, свързани с повърхностните води, като опасност от наводнение, причинено от р. Веселина има само в района на село Тодювци, където могат да бъдат наводнени дворове и селскостопански площи. Опасност от наводнения, причинени от останалите реки, които протичат на територията на общината, съществуват в района на с. Марян (около „Барата“), с. Чакали

(около „Комплекс за отдых – Чакали“), гр. Елена (в жилищните квартали в ниската част на града, в промишлената зона, терена на Завода за стъкло, в района на гара „Елена“ и ниските части на ул. „Разпоповци“).

Основна причина за наводненията са разливанията на реките, вследствие на продължителни и интензивни и/или краткотрайни интензивни валежи, както и опасно повишаване на нивото на подземните води. В некоригираните речни участъци се наблюдава естествено преливане, а в коригираните са налице два механизма:

- разрушаване на защитните съоръжения (диги) на местата, където са в лошо техническо състояние в резултат недобра експлоатация и
- преливане над защитните съоръжения при протичане на максимални водни количества по-високи от оразмерителните за корекцията.

Характерни са и поройните наводнения, при които интензивността на водообразуването надвишава естествения отточен модул на терена и този на канализационните и дренажните системи.

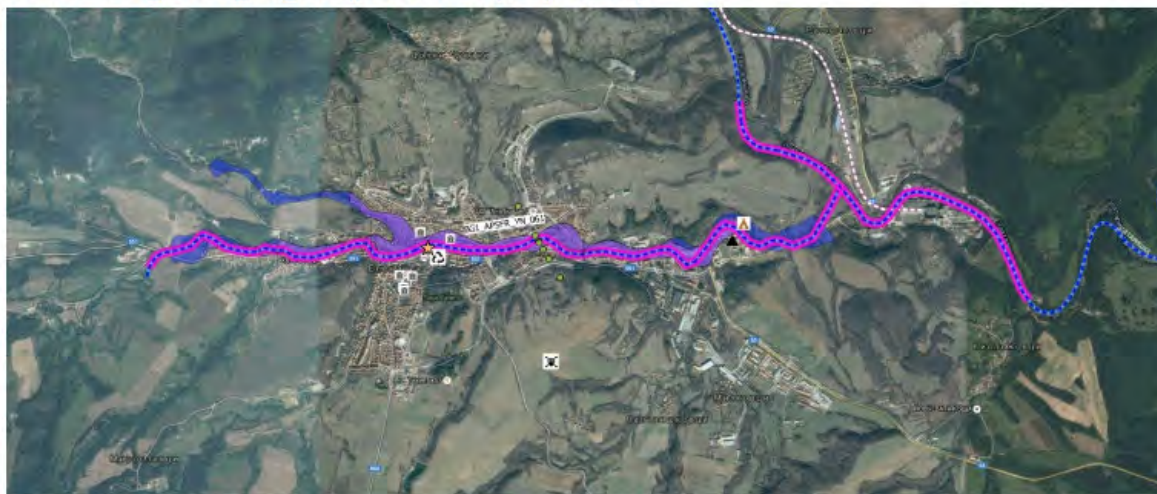
Защитата при наводнения е комплексна дейност, включваща широк кръг от инженерно-защитни, териториално-устройствени, градоустройствени, организационни и др. дейности, като изграждане на корекции, защитни диги, дъждовни канализационни системи в населените места, предпазни събирателни скатови канали, дренажни системи в мелиоративните площи и т.н.

Според картата с утвърдените райони със значителен риск от наводнения в Дунавския район за басейново управление (ДРБУ) в община Елена е показан един участък с потенциален риск от наводнения. Това е участъка от Еленската река от началото на града в западна посока до вливането ѝ в Златаришка река.

В публикувания Проект на План за управление на риска от наводнения /ПУРН/ са определени райони със значителен потенциален риск от наводнения по чл. 146г от ЗВ в Дунавски район за управление на водите.

За община Елена това е район с код **BG1_APSFR_YN_061-** р. Еленска при гр. Елена-дължина 7,7км-код на в.т. **BG1YN600R021** – висок риск.

РЗПРН: BG1_APSFR_YN_061 (р.Еленска при гр.Елена)

РЗПРН, съгласно ПОРН

Фиг. №3: Карта на РЗПРН при гр. Елена, Източник: Проект на ПОРН за Дунавския район за басейново управление

В ПУРН са публикувани основните, необходимите и допълнителните мерки за защита от наводнение в определените райони със значителен риск. За РЗПРН с код **BG1_APSFR_YN_061** освен мерките, които са основни за всички райони под заплаха, са предвидени и необходимите и допълнителни мерки, които следва да се предприемат за предотвратяване на потенциално наводнение. Тези мерки **е препоръчително** да се включат в текстовата част на ОУПО.

В ОУПО е казано, че „наводненията са друго природно бедствие, което е отчетено в ОУПО с определяне на заливни зони, в които следва да се реализират съответните превантивни мерки“. Това следва **да се отрази**, както в текстовата, така и в графичната част и се **посочат** конкретните превантивни мерки при устройване на видовете територии.

В ОУПО **няма** изведено задължението да се почистват и да не се допуска замърсяването с отпадъци на речните корита и деретата. Не са предвидени изисквания за съобразяване на отстояния от водните обекти при застрояване на крайбрежни територии.

4.4 ЗЕМИ И ПОЧВИ

Съгласно Заданието за обхват и съдържание на екологичната оценка, предмет на анализ в този раздел са както съществуващата структура на територията и характера на ползването ѝ, така и основните типове почви и тяхното ползване и състояние.

4.4.1 Структура на територията

Таблица 5 Баланс на общинската територия по основно предназначение

Видове територии	Площ (ха)	Дял
Урбанизирани територии	1 991	2.966
Земеделски територии, в т.ч.:	26 013	38.752
- ниви	18 187	27.094
- трайни насаждения	496	0.739
- необработваеми земи	7 330	-
Горски територии	36 158	53.866
Територии, заети от водни течения и площи	753	1.122
Територии за транспортна и техническа инфраструктура	1 682	2.506
Исторически места, археологически и други обекти КИН	1	0.002
Нарушени и други територии – сметища и др. депа	528	0.787
ОБЩО	67 126	100.000
<i>* Балансът на територията е съставен по данни от картите за възстановена собственост</i>		

Балансът на територията показва, че:

- най-големият по площ структурен елемент са **горските територии** – 53.866 %, което се дължи на предимно планинския и силно залесен характер на общинската територия;
- **земеделските територии** са вторият по площ структурен елемент и заемат около 1/3 от площта на общинската територия (38.752 %), като в тяхната структура преобладават нивите (27.094 %); значително по-нисък е относителният дял на трайните насаждения (0.739 %) и на терените за аграрна инфраструктура (1.71 %);
- **урбанизираните територии** представляват 2.87 % от общата площ на територията; преобладаващата част при тях са населените места – 1893 ха; ниският процент на тези територии се дължи на малките по население и площ населени места, въпреки многочислеността им;
- **водните площи**, представени от 5 реки и 9 изкуствени водоема, заемат площ от 753 ха - 1.122 % от общинската територия;
- неголемият дял от 2.506 % на **териториите за транспортна и техническа инфраструктура** е индикатор за относително ниското ниво на транспортна и инфраструктурна съоръженост на територията;
- неголемият дял на **нарушените територии за възстановяване** – 0.787 % е свидетелство за съхранеността на природната среда и много добрите екологични качества на общинската територия.

Извън статичната картина на баланса на територията, нейната структура през последните 10 години е претърпяла промени, в резултат на засиления инвеститорски интерес, в отговор на който е променено предназначението на 249 земеделски имоти в урбанизирани, с цел застрояване. Променените имоти са разпръснати дисперсно върху територията на общината, като най-голям е броят им в землищата на гр. Елена (41) и селата Шилковци

(28), Мийковци (22), Блъсковци (22), Марян (22), Яковци (20). 176 от новите предназначения са за жилищно застрояване, 41 – за вилно строителство, 13 – за изграждане на туристически обекти и 17 – за производствени дейности и фотоволтаици.

4.4.2. Гори и земи от горския фонд

Значителният по размери горски фонд в община Елена се стопанисва от две Държавни горски стопанства – ДГС „Елена” и ДГС „Буйновци”. Първото стопанисва горите в северната част на общината, а второто - в южната част.

Най-голямо разпространение от широколистните дървесни видове имат: дъбът (зимен дъб, благун, цер), габърът (обикновен и кафяв), яворът, липата, букът и др. Представители на иглолистните видове са главно черен и бял бор и в по-малка степен смърч и ела.

Дърводобивът на територията на общината Елена е насочен основно към добиване на дърва за горене и в значително по-малка степен към добив на строителна дървесина и дървесина за нуждите на мебелопроизводството.

4.4.3 Ползване на земеделските земи

Структурата на ползване на **земеделските земи** е обусловена от растениевъдно-животновъдната насоченост на аграрния сектор. В нея на първо място са **нивите** с 18 536.91 ха. Земеделските имоти са с дребна структура, обусловена от релефа. Отглеждат се зърнено-хлебни и зърнено-фуражни култури - пшеница, ечемик, царевица за зърно и за силаж, картофи. **Трайните насаждения** заемат само 3 177.58 ха и са представени основно от овощарство. **Зеленчукопроизводството** е почти изоставено. В животновъдството, което се основава на собствена фуражна база доминира овцевъдството и говедовъдството, като и едното и другото са основно за самозадоволяване.

4.4.4 Селищна мрежа и населени места

Селищната мрежа на общината включва 124 населени места. Гъстотата на селищната мрежа е много висока – 18.47 НМ/100 кв. км. По административен статут населените места се разпределят на 1 общински център, 5 кметства и 17 кметски наместничества. Останалите населени места са разпределени към съответните наместничества.

Пространствената структура на селищната мрежа е формирана под въздействието на релефа и пътно-комуникационните оси. Тя има йерархичен характер на три нива:

- о 1 централно разположен град - общинският център гр. Елена;
- о 17 „опорни селища“, които изпълняват средищни функции;
- о 106 малки населени места, гравитиращи около опорните селища.

Град Елена е разположен почти централно на пресичането на двете главни комуникационни оси: запад-изток (Велико Търново – Сливен) и север–юг (Елена – Твърдица).

По-голямата част от опорните селища - Средни колиби, Шилковци, Яковци, Марян, Беброво, Константин, Майско са разположени по транспортната комуникация запад-изток и формират главната урбанизационна ос на общината. Перпендикулярно на нея в посока север-юг са се развили няколко второстепенни оси от по няколко опорни селища и множество на брой малки махали, които гравитират около тях.

На юг от главната урбанизационна ос вторичните напречни урбанизационни оси са:

- о Средни колиби – Илиювци – Бадевци;
- о Елена – Тодювци – Добревци – Дрента;
- о Елена – Буйновци – Предела;
- о Елена – Лазарци – Мийковци;
- о Руховци – Илаков рът;
- о Марян – Чакали – Граматици – Костел – Зеленик;
- о Марян – Чакали – Палици – Каменари – Бойковци.

Северните вторични напречни урбанизационни оси са:

- о Елена – Блъсковци – Търкашени;
- о Беброво – Ганев дол – Босевци.

Много характерни за пространствената структура на селищната мрежа на община Елена са дисперсните сгрупвания на по-малки селища (махали) около едно по-голямо опорно селище. Такива групирания се наблюдават около почти всички по-големи селища в общината. Единствено около селата Каменари и Чакали липсват гравитиращи населени места.

4.4.5 Селищни образувания, земи по § 4 на ПЗР на ЗСПЗЗ

Около град Елена и другите селища в общината няма големи територии – **селищни образувания – земи по § 4 от ПЗР на ЗСПЗЗ**, тъй като повечето жители на града притежават родови къщи в селата от общината. Общата площ на земите по § 4 е 50,8 ха, като по-крупни масиви от такива земи се намират в местностите „Стаева страна” – 248,57 дка, „Опитното поле“ – 4,29 дка, „Черешките” – 107,43 дка, „Балева река” – 35,10 дка и „Чуката” – 56,53 дка.

Отделни имоти има и около селата Костел, Валето, Долни Марян, Христовци и Илаков рът. За масивите в землищата на град Елена и някои други села са изработени планове на ново-образуваните имоти на земеделските земи. Те обаче нямат статут на селищни образувания – вилни зони.

4.4.6 Защитени територии и зони

В обхвата на общинската територия попадат общо 11 **защитени територии и зони** - 8 защитени територии – 2 резервата, 1 природна забележителност и 5 защитени местности, както 3 защитени зони по Натура 2000, респ. части от тях – 1 зона по директивата за

птиците и 2 зони по директивата за местообитанията. Площта на всички обекти от НЕМ в община Елена е 174,78 км², което прави 26,05% от територията, при среден дял за страната от 35%.

4.4.7 Почви

Община Елена се характеризира с наличие на подчертано разнообразие от почвени типове, обусловено от разнообразният релеф, разнообразна геоложка основа, експозиция, наклони, растителна покривка и други фактори. Наблюдава се зонироване на почвите - карбонатни, типични и излужени кафяви и сиви горски почви, канелени горски, както и алувиално-ливадни почви. Най-общо, почвите са със средно песъчливо-глинест механичен състав, често фино напукани, с дълбочина около 15см. С най-голямо разпространение са сивите горски почви с техните разновидности – тъмни, светло сиви и сиви, следвани от светло-кафявите почви. Останалите типове заемат сравнително малки пространства и обикновено са в комплекс с други подвидове. Алувиалните почви съпровождат леглата и долините на реките в участъците с по-малка надморска височина. Те се отличават с добър физикомеханичен състав и са подходящи за отглеждане на зеленчуци.

На територията на общината, при с. Светославци, се извършва мониторинг за замърсяване на почвите с *тежки метали и металоиди*. В резултат от взетите проби и извършените анализи е установено, че съдържанието на тежки метали в почвите е под допустимите концентрации, определени по Наредба №3/01.08.2008г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

По отношение на замърсяване на почвите с *препарати за растителна защита*, на територията на общината няма складове за съхранение на ПРЗ.

Резултатите от извършените от РИОСВ анализи показват, че няма замърсяване на почвите с *устойчиви органични замърсители*.

От деградационните процеси, засягащи почвите в общината, най-съществен за екологичното състояние на района е *ерозията*, чието развитие на места е в степен, изискваща провеждане на конкретни противоерозионни мерки и действия. Процесът е свързан с разрушаване, пренасяне и отлагане на почвените частици чрез вятъра, валежните и/или поливни води. Ерозираните земи са със скъсен почвен профил, изсветлена повърхност, често набраздена от линейни ерозионни форми и води до силно намаляване на плодородието на почвата. Поради това тя е един от най-сериозните глобални фактори за деградация и опустиняване на почвите.

За много типове почви е характерна висока естествена *киселинност*. Почвите деградират поради загуба на калций, магнезий, калий; обогатяване на алуминий; внасяне на вредни серни съединения - основно от дългогодишно минерално торене с хидролитично кисели азотни торове, когато то се извършва без съпътстващо фосфорно и калиево торене. Съгласно Националната мониторингова програма на МОСВ, на територията на РИОСВ – В. Търново са обособени 3 бр. постоянни пункта за почвен мониторинг - вкисляване. Почвите във В. Търновска и Габровска области варират от слабо до средно кисели.

Резултатите от анализите не показват вредна киселинност на почвата. По данни от наблюденията върху процесите на вкисляване в мрежата за мониторинг по киселинност на почвите в обработваемите земи у нас свидетелстват за очертаване на трайна тенденция към запазване на обменната киселинност в антропогенно вкислените почви, въпреки намаленото потребление на хидролитично кисели минерални торове.

По отношение на естествения радиационен гама-фон при пункта в гр. Елена специфичната активност на наблюдаваните естествени и техногенни радионуклеиди е под допустимите стойности според нормативната уредба.

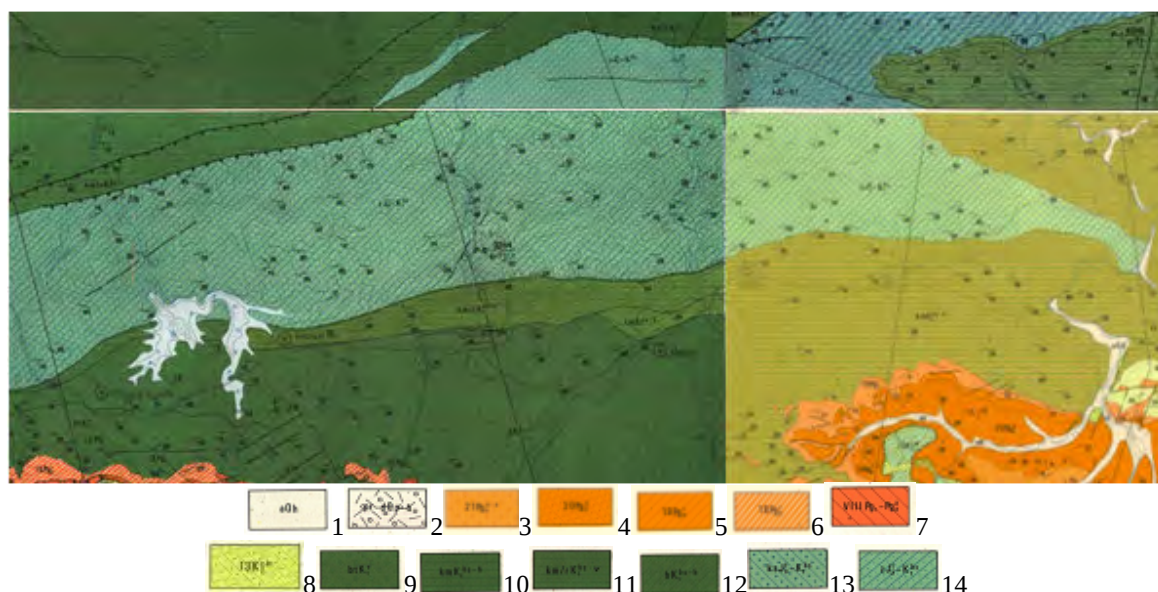
През последните години все повече се налага тенденцията за намаляване на замърсяването на земите и почвите. За периода 2013-2015г. не са констатирани замърсявания на почвата в контролирания от РИОСВ – В. Търново регион. Добрите земеделски практики, които прилагат земеделските производители от региона, спазването на технологичните изисквания при употребата на пестициди и торове, както и пестеливото им използване в земеделието, отказът от опожаряване на стърнищата след прибиране на културите и свързаните с това плащания на площ от Фонд „Земеделие”, програмите за екологично земеделие и животновъдство, въведеният контрол за ограничаване на емисионното замърсяване по отношение на въздуха, водите и управлението на отпадъците, технологичното обновление в производствените процеси са дейности, които водят до намаляване на деградацията на земите и почвите.

4.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ

4.5.1 Земни недра

• Геоложки строеж

Геоложкият строеж в обсега на община Елена е обусловен от стратиграфските последователности, характерни за Северната ивица на Източнобалканската тектонска зона и Същинския Предбалкан. На повърхността се разкриват горноюрско-долнокредни, долно и горнокредни и палеогенски отложения, покрити на места от кватернерни образувания, включващи следните литостратиграфски единици (вж. долната фигура):

Кватернер: 1-Алувиални образувания-русови и на заливните тераси; 2-Делувиални образувания; **Палеоген:** 3-Конгломератна задруга; 4-Флишка задруга; 5-Мергелна задруга; 6-Пясъчникова задруга; 7-Задруга на дебелопластовия флиш и конгломератна задруга; **Горна креда:** 8-Пясъчникова задруга; **Долна креда:** 9-Батошевски теригенен репер; 10-Камчийска свита; 11-Разпоповски член на Камчийската свита; 12-Хъневска свита; **Горна юра-Долна креда:** 13-Костелска свита; 14-Златаришка свита

Фиг. №4 Фрагмент от геоложка карта на България, М 1:100 000. Картни листове Велико Търново /Хрисчев, Хр. и др., 1990/, Твърдица и Сливен /Кънчев, Ил. и др., 1995/ и Омуртаг /Чешитев, Г. и др., 1995/

Горна Юра-Долна Креда – Златаришка свита, изградена от пясъчници, мергели и глинести варовици и Костелската свита, представена от конгломерати, пясъчници, и гравелити;

Долна креда – Хъневската свита (глинести и глинесто-алевритови мергели), Камчийска свита (мергели и пясъчници) с Разпоповски член (глинести варовици и мергели) и Батошевски теригенен репер от конгломерати и пясъчници;

Горна креда – Пясъчникова задруга от пясъчници, конгломерати и орбитолинни варовици;

Палеоген - Задруга на дебелопластовия флиш (алтерниращи пясъчници, алевролити, глинести мергели и варовити глини с редки прослойки от конгломерати), *Конгломератна задруга* (конгломерати и пясъчници), Пясъчникова задруга (бели кварцови пясъчници), Мергелна задруга (глинести мергели) и Флишка задруга (алтернация на пясъчници и варовити глини);

Кватернер – алувиални пясъци, чакъли и глини на руслата и заливните речни тераси и делувиални кафяви пясъчливи глини със скални включения, спорадично покриващи коренните скали.

Тектонският облик в обсега на северната ивица на Източнобалканската тектонска зона се определя главно от Лудокамчийския синклинорий с Бутурско-Чумерненската синклинала и Буйновската антиклинала.

Лудокамчийският синклинорий представлява голямата негативна структура, изпълнена от горнокредни и палеогенски седименти, отложени върху предигорнокреден цокъл от пермски, триаски и горноюрски-долнокредни скали. В северното му крило те изграждат обширна моноклинална структура, централната част на която е изпълнена от палеогенските седименти на Бутурско-Чумерненската синклинала, а южното крило е сложно устроено.

Буйновската антиклинала е с приблизителна посока запад-изток. Наклонът на северното крило към гр. Елена е от порядъка на $40\div 45^0$, а на южното - $50\div 70^0$. Ядрото ѝ е изградено от седиментите на Костелската свита, а бедрата – от тези на Хъневската свита. В структурно отношение разглежданият дял от Същинския Предбалкан се схваща като част от Преславския антиклинорий, в строежа на който на територията на община Елена попадат части от Еленската антиклинала.

Еленската антиклинала е линейна структура със субекваториална посока. В ядката ѝ се разкриват скалите на Златаришката свита. Северното бедро се маркира от разпространението на Камчийската свита. Южно от с. Златарица то е тектонски редуцирано, ограничено от двете страни с разломи.

● **Физико-геоложки процеси и явления**

От физико-геоложки процеси и явления съществено развитие в разглеждания район имат ерозионно-акумулационните, гравитационните и карстовите процеси и явления.

Ерозионно-акумулационните процеси и явления са способствали развитието на площна и линейна ерозия. Техен резултат е съвременния планински и хълмист релеф на разглеждания район с развитата речно-овражната мрежа, дълбоко врязаните речни русла в обсега на северния склон на Стара планина, отчасти и в Предбалкана, пренасянето и акумулирането в тях на разрушен материал до състояние на песъчливо-глинеста маса с разнокъсови скални включения.

Карстовите процеси и явления са развити в долнокредните, горнокредните и палеогенските карбонатни седименти. В разкритията им са установени предимно дребни карстови форми - от кари, карстови уширени пукнатини, ходове, празнини с различна степен на окаряване.

Гравитационните процеси и явления включват сипеи, срутища и свлачища. Срутищата и сипеите се проявяват в ограничени стръмни склонови участъци, изградени от силно напукани скали.

Според „Карта на свлачищата“, изготвената от „Геозащита Плевен“, Приложение № 3 към „Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г (МРРБ) и Приложение 1 към „Допълнение към Националната програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г“ с

нововъзникналите към 15.04.2015 г. свлачища (МРРБ) на територията на община Елена са регистрирани свлачищата, наличната информация за които е отразена в долната таблица:

Таблица 6 Информация за свлачищата на територията на община Елена

№ по ред	Местоположение/група по степен на активност и риск	Национален идентификатор	Година на регистрация	Структура, механизъм и състояние на свлачището	Засегната площ дка
1	Бадевци, път IV 55106, км 4+900/III група	VTR13.02169.01	2004	Съвременно, периодично активно	0,375
2	Балуци, източно от южните покрайнини/ IV група	VTR13.02498.01	1987	Съвременно, потенциално, стабилизирано	6,800
3	Беброво, път 52013, на 4,3 km от Беброво-Златарица/III група	VTR13.03054.01	2002	Съвременно, периодично активно	0,650
4	Беброво, път VTR-1162 /II-53/, при km. 14+000/ I група	VTR13.03054.02	2008	Съвременно, периодично активно	0,9
5	Беброво, път VTR-1162, ул. „Втора“/I група	VTR13.03054.03	2012	Съвременно, периодично активно	1,625
6	Босевци, шосе към махалата/ IV група	VTR13.05709.01.01	1997	Съвременно, потенциално	5,000
7	Буйновци, път III-534, km 9+400/ IV група	VTR13.06896.01	1997	Съвременно, потенциално	6,000
8	Буйновци, път III-534, km 15+150/ IV група	VTR13.06896.02	1997	Съвременно, потенциално	4,500
9	Буйновци, път IV-53407 Елена-Мийковци, km. 8+200/I група	VTR13.06896.03	1997	Съвременно, периодично активно	0,160
10	Велковци, път IV-53405 Велковци-Лазарци/I група	VTR13.10522.01	1997	Съвременно, периодично активно	1,000
11	Ганев дол, южни покрайнини на махалата/ IV група	VTR13.14430.01	1984	Старо, потенциално	5,000
12	Ганев дол, източно от махалата/ IV група	VTR13.14430.02	1984	Съвременно, потенциално	4,00
13	Ганев дол, улица в ЮЗ част на махалата/ II група	VTR13.14430.03	2012	Съвременно, периодично активно	0,136
14	Горска, на път VTR 3101, преди селото/I група	VTR13.17083.01	2012	Съвременно, периодично активно	0,300
15	Дебели рът, на 300 m югозападно от селото/ III група	VTR13.20268.01	2002	Съвременно, периодично активно	0,400
16	Дрента, път IV-53406, км 12+400/I група	VTR13.23710.01	1997	Съвременно, периодично активно	2,000
17	Елена, над южните покрайнини, над стр. кв. 9/ III група	VTR13.27190.01	1975	Съвременно, потенциално	4,000
18	Елена, над южните покрайнини, над стр. кв. 9/ IV група	VTR13.27190.02	1981	Съвременно, потенциално	0,500
19	Елена, източно от града/ IV група	VTR13.27190.03	1984	Съвременно, периодично активно	2,400
20	Елена, околоръстен път срещу РПК/IV група	VTR13.27190.04	1997	Съвременно, потенциално	6,000

21	Елена, над ул."Иван Момчилов" 89/III група	VTR13.27190.05	1997	Съвременно, периодично активно	1,500
22	Елена, път за кв. Горни чукани, на 300 m южно от мост на овраг/IV група	VTR13.27190.06	2002	Съвременно, потенциално	0,450
23	Елена, път за кв. Горни чукани, на 200 m южно от мост на овраг/IV група	VTR13.27190.07	2002	Съвременно, потенциално	0,200
24	Елена, път за кв. Горни чукани, на 150 m южно от мост на овраг/IV група	VTR13.27190.08	2002	Съвременно, потенциално	0,375
25	Елена, път VTR 3140 Елена-Тодювци, km 3+200/I група	VTR13.27190.09	2012	Съвременно, периодично активно	3,600
26	Каменари, на 500 m източно от селото/II група	VTR13.35729.01	2002	Съвременно, периодично активно	2,375
27	Константин, път за кв. Плавци-II група	VTR13.38337.01	1997	Съвременно, периодично активно	0,500
28	Костел, мах. Дъбрава, под южните покрайнини, засяга улица/III група	VTR13.38861.01	1970	Съвременно, периодично активно	7,200
29	Костел източно от селото / III група	VTR13.38861.02	1972	Съвременно, периодично активно	0,020
30	Костел, източни покрайнини на селото/ III група	VTR13.38861.03	2002	Съвременно, периодично активно	0,090
31	Костел, на 4,6 km южно от селото, шосе за кол. Зеленик/III група	VTR13.38861.04	2002	Съвременно, потенциално	0,060
32	Нешевци, път IV 53407 Буйновци-Нешевци/II група	VTR104.51531.01	1997	Съвременно, периодично активно	1,000
33	Попска, централната част, извън регулацията/ II група	VTR13.57741.01	1984	Съвременно, периодично активно	2,100
34	Попска, южна част / II група	VTR13.57741.02	1984	Съвременно, периодично активно	3,500
35	Руховци, път VTR 2070 (1153-Руховци), km 0+500/ I група	VTR13.63495.01	2012	Съвременно, периодично активно	0,550
36	Средни колиби, път III-551 Елена-Дебелец/IV група	VTR104.68429.01	1997	Съвременно, потенциално	4,050
37	Тодювци, на шосе IV 53406, km 0+400/II група	VTR104.72607.01	1996	Съвременно, стабилизирано	7,500
38	Тодювци, , път VTR 1080 Тодювци-Дрента, km 3+300/I група	VTR104.72607.02	2012	Съвременно, периодично активно	0,076
39	Чавдарци, западната част/ II група	VTR104.80042.01	1997	Съвременно, периодично активно	15,600
40	Мийковци, склона между път VTR1079 (III-662) Елена-Лазарци-Мийковци при км 9+100 и река/ IV група	VTR104.48057.01	2015	Съвременно, периодично активно	0,330
41	В района на ПСПВ „Йовковци“/III група	VTR04.10553.01	1984	Съвременно, периодично активно	10,500
42	Служебен път яз. „Йовковци“, 1200 m от Капиновски манастир/ I група	VTR04.10553.02	2014	Съвременно, периодично активно	3,250

Категоризирани в I група са свлачища за неотложно укрепване, във II група са свлачища за превантивни дейности. Свлачищата от III група са категоризирани за провеждане на инструментален мониторинг, а тези от IV група подлежат на периодични огледи.

● Сеизмичност

Установено е, че сеизмичната опасност в България в това число и в района на община Елена, се определя главно от сеизмичните източници, идентифицирани на територията на страната, групирани в географски определените основни сеизмични зони: Шабленска, Провадийска, Горнооряховска, Софийска, Маришка и Струмска (Кресненска) и с източник Вранча (Румъния). Относително по-слабо е влиянието на сеизмичните източници Мраморно море (Турция) и Ксанти (Гърция).

Най-силните земетресения в близост до община Елена са проявени в Горна Оряховица на 10 януари 1908 г., 14 април 1909 г. и 14 юни 1913 г. с магнитуд 7,0, в Разград на 17 март 1942 г. с магнитуд 7,0, в Попово на 07 декември 1986 г. с магнитуд 5,7 и в Стражица на 27 февруари с магнитуд 5,1.

Съгласно „Наредба № РД-02-20-2 от 27 януари 2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони“ и картата на сътресяемостта за периоди 1000 години към тази наредба територията на община Елена попада в сеизмичен район от VII сеизмична степен. Проектирането на сгради, съоръжения комуникации и други обекти следва да се осъществява със сеизмичен коефициент $K_s = 0,10$.

Съгласно БДС EN 1998-1:2005/NA:2012, Приложение NA.D2 територията на общината попада в сеизмичен район с референтното максимално ускорение 0,11 g за период на повторяемост от 475 години.

● Инженерно-геоложки условия

Територията на община Елена се характеризира с инженерно-геоложки условия, обусловени от геолого-тектонският строеж, наличието на подземни води и различните физико-механични, филтрационни и миграционни свойства на литостратиграфските единици, изграждащи геоложката среда в обсега на предстоящата строителна дейност. По отношение на условията за изпълнение на строителна дейност се диференцират различни литоложки разновидности (строителни почви), които се класифицират като земни и скални почви, както следва:

Строителни почви с кватернерна възраст: алувиални и делювиални образувания. Категория на изкопните работи – земна. По табл. 1 към чл. 7 на „Наредба № РД-02-20-2/ 27.01.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони“ и Еврокод 8 (БДС EN-1998-1/NA) тези литоложките разновидности според почвеният профил се отнасят към земна основа тип D (брой на ударите за проникване на стандартен динамичен пенетрометър на дълбочина 30 cm $N_{spt30} < 15$), тип C ($N_{spt30} -15 \div 50$) и тип E - почвени

профили, изградени от пластове С или D и с мощност 5 m до 20 m, лежащи върху корава основа с $V_{s30} > 800$ m/s;

Строителни почви с различна възраст (Долна Юра-Горна Креда, долна и горна креда, палеоген): варовици, мергели, глинести варовици, пясъчници, аргилити, алевролити, конгломерати и др. Категория на изкопни работи – скална. По табл. 1 към чл. 7 на „Наредба № РД-02-20-2/ 27.01.2012 г и Еврокод 8 (БДС EN-1998-1/NA) тези литоложките разновидности според почвеният профил се отнасят към земна основа тип А - скала или други скални образувания с $V_{s30} > 800$ m/s.

● **Подземни богатства**

На общинската територия няма проучвани и утвърдени запаси на подземни богатства.

4.5.2 Подземни води

● **Хидрогеоложки условия**

Хидрогеоложките условия в обхвата на община Елена се обуславят от карстови подземни води, обособени в подземно водно тяло „Карстови води в Централния Балкан“ с код BG1G0000TJK045, което е с безнапорен характер. Подхранва се от валежи и повърхностни води от оградните планински склонове. Дренира се по склоновете чрез извори с променлив дебит. Водоносните колектори са представени от пясъчливи, алевроитни и доломитизирани варовици, доломити и карбонатен флиш. По данни от „План за управление на речните басейни в Дунавски район за басейново управление 2016-2021 г (проект)“ естествените ресурси на подземното водно тяло съставляват 10246 l/s, разполагаемите му ресурси са 9496 l/s, а разрешените водни количества 78 l/s. Химичното състояние на подземното водно тяло и на зоните за защита е лошо, а количественото състояние - добро.

На територията на община Елена **няма находища на минерални води.**

● **Водовземни съоръжения от подземни води. Санитарно-охранителни зони**

За питейно-битова водоснабдяване на гр. Елена и селищата в общината, както и за производствени, земеделски и други цели, освен повърхностните води от язовир „Йовковци“, се ползват водовземни съоръжения от подземни води. Наличната информация за водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и за учредените санитарно-охранителни зони е отразена в долната таблица, а за промишлени, земеделски и други цели - в следващата таблица по данни от писмо № 1589/18.03.2015 г. на Басейнова дирекция Дунавски район - Плевен, от сайта на дирекцията в интернет и от информацията, съдържаща се в „Общ устройствен план на община Елена. Предварителен проект“.

Таблица 7 Информация за водоземните системи и съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/ на селищата в община Елена

№ по ред	Населено място	Водовземни съоръжения	Код на подземното водно тяло	Номер и дата на разрешителното за водовземане	Заповед за учредяване на СОЗ
Титуляр на водовземните съоръжения „Водоснабдяване с канализация Йовковци“ ООД-В. Търново					
1	Елена	Дренаж „Буков дол“	BG1G0000TJK045	101925/09.02.2007 Реш. № 600/18.10.2011	№ СОЗ-367/ 15.11.2012
		Дренаж „Дядо Стоянов кладенец“	BG1G0000TJK045	101930/19.02.2007 Реш. № 921/09.11.2012	н.д.
		КИ „Усой“	BG1G0000TJK045	11510621/27.01.2011 Реш. № 919/09.11.2012	н.д.
		КИ „Новачкини“	BG1G0000TJK045	101551/31.05.2006	№ СОЗ-348/ 12.04.2012
		КИ „Пърчовци“	BG1G0000TJK045	101552/31.05.2006	№ СОЗ-349/ 12.04.2012
2	Тодювци	КИ „Багалевци“	BG1G0000TJK045	11510620/27.01.2011 Реш. № 611/15.11.2011	н.д.
3	Средни колиби-Раевци-Илиевци	КИ „Берковци“	BG1G0000TJK045	11510588/09.12.2010	н.д.
		КИ „Топля 1А“	BG1G0000TJK045	101550/31.05.2006	№ СОЗ-251/ 18.05.2010
		КИ „Топля 1Б“	BG1G0000TJK045		№ СОЗ-251/ 18.05.2010
		КИ „Топля 2А“	BG1G0000TJK045		№ СОЗ-253/ 18.05.2010
		КИ „Топля 2Б“	BG1G0000TJK045		№ СОЗ-254/ 18.05.2010
Титуляр на водовземните съоръжения община Елена					
4	Майско-Бойковци	Три каптажа	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
5	Блъсковци-Търкашени	Три каптажа	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
6	Буйновци-Кожлевци-Нешевци-Николчевци	Два каптажа	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
7	Илаков рът-Угорялковци	Три каптажа	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
8	Хъневци	Каптаж	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
9	Гюрлека (Константин-Каменари-Светославци)	Каптаж	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
10	Бадевци	Два каптажа	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
11	Дрента-	Два каптажа	BG1G0000TJK045	няма	н.д.

	Горни край				
12	Мийковци	Каптаж	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
13	Костел	Каптаж	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
14	Титевци-Марафелци	Каптаж	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
15	Колари-Граматици	Каптаж	BG1G0000TJK045	няма	н.д.
16	Дебели рът-Стояновци	Каптаж	BG1G0000TJK045	няма	н.д.

Таблица 8 Информация за съоръжения от подземни води за други цели в община Елена

№ По ред	Водовземни съоръжения	Титуляр на разрешителното за водовземане	Код на подземното водно тяло	Номер и дата на разрешителното за водовземане	Цели на водовземането
1	Сондажен Кладенец СК 1	„Би Си Си Хандел“-Елена	BG1G0000TJK045	11530216/01.06.2009	други
2	Тръбен кладенец	„Чумерна Вю ММ“ ООД-Мийковци	BG1G0000TJK045	11590584/25.02.2011	други
3	Тръбен кладенец	„Артистас инвест“ ЕООД-Елена	BG1G0000TJK045	1596998/28.11.2011	други

4.6 ЛАНДШАФТ

4.6.1 Структура и устойчивост на ландшафта

Съгласно Европейската конвенция на ландшафта-2005г., “ландшафтът е територия, специфичният облик и елементите на която са възникнали в резултат от действията и взаимодействията между природните и/или човешки фактори”.

Съгласно приетите в България определения, “ландшафтът е териториална система, съставена от взаимодействащи си природни и антропогенни компоненти и комплекси”.

Състоянието на ландшафтите се измерва чрез категорията “устойчивост на ландшафтите” - категория, която отразява устойчивостта и постоянството на определящите ги характеристики във времето. Тя се разглежда като неподатливост спрямо въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността му към продължително еднопосочно развитие при спазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Като правило, устойчивостта на ландшафтите е:

- **потенциална**, определена още като естествена или генетична, характерна за ландшафти, при които антропогенен натиск липсва или е много нисък; към тази категория се отнасят озеленените и незастроени пространства, речните долини, земеделските земи и горски територии, териториите, намиращи се под защита на специални закони;
- **конкретна**, определена и като относителна, която е в пряка зависимост от степента на антропогенното въздействие и колкото по-хетерогенна е ландшафтната структура,

толкова по-податливи на промени и нарушения са ландшафтите; към тази категория се отнасят територии, които се намират под антропогенен натиск, като в зависимост от характера на натоварване могат да бъдат изведени различни степени на устойчивост на ландшафтите.

Ландшафтът на община Елена се изгражда от 3 основни групи ландшафти според степента им на устойчивост:

- ландшафти с **висока естествена устойчивост** – към тази категория принадлежат горите, водните площи, териториите за отдих и скалните и пясъчни комплекси и други, с естествени или близки до естествените характеристики;
- ландшафти с **естествена устойчивост** – тук се отнасят селскостопанските ландшафти, които в по-голямата си част, основно поради обстоятелството, че не се обработват, притежават и по-висока естествена устойчивост, както и друг вид територии с подобни характеристики;
- ландшафти с **относителна устойчивост** – към тази категория се отнасят урбанизираните територии, земите за добив на полезни изкопаеми и терените, заети от депа за отпадъци и др.

Характерът и степента на антропогенно присъствие в границите на общината е както следва:

Таблица 9 Устойчивост на ландшафтите

Територия	Площ - ha	Относителен дял - %
1. С висока естествена устойчивост	37436	55.78
2. С естествена устойчивост	26015	38.75
3. С относителна устойчивост	3675	5.47
Общо	67126	100.00

В границите на общината, относителният дял на ландшафтите с естествена и относителна устойчивост е много висок – почти 95 %, което говори за наличие на много висок естествен екологичен потенциал на територията ѝ.

Териториите с относителна устойчивост – антропогенно променени земи, носители на инженерна и транспортна инфраструктура и населени места съставляват едва 5.5% от общата площ на общината, което се разглежда като подчертано позитивен екологичен фактор.

Съществуващият ландшафт на проучвана територия е носител на собствена специфика, формирана от елементи, комбинацията от които дава основание за следната класификация на ландшафта по принадлежност:

- по основен тип социално-икономическа функция – комбинация от ландшафти с различна принадлежност – на населени места, селскостопански, горски, ландшафти под защита;

- по степен на континенталност на климата – умерено-континентален;
- по макрорелефни форми - равнинно-хълмист-ниско до високопланински;
- по водещ ландшафтообразуващ фактор – комбиниран, предимно генетичен;
- по стадии на формиране и развитие – хомеостаз;
- по генезис на антропогенните въздействия – смесен;
- по интензивност на антропогенните въздействия – ниски;
- по мащаб на антропогенни въздействия – локални;
- по продължителност на антропогенни въздействия – постоянно;
- по устойчивост на антропогенно въздействие – устойчив до средно устойчив;
- по степен на антропогенно изменение – слабо до средно антропогенно трансформиран;
- по целенасоченост на антропогенните въздействия – преки и косвени; директни и индиректни;
- по възможност за регулиране на антропогенното въздействие – контролируемо и регулируемо със средствата на планирането и проектирането.

4.6.2 Миграция на замърсителите в ландшафта

Миграцията на замърсителите в ландшафта се осъществява по пътя на три основни компонента на околната среда – атмосферен въздух, води /повърхностни и подземни/ и почви. Анализът на възможните миграции дава основание за следната оценка:

- **по пътя на атмосферният въздух** – подчертаната динамичност на този компонент определя значително разнообразие в разпространението на вредности по въздушен път в пространствен аспект; предпоставките за разпространение на замърсители във въздуха на общината са налични, но източниците на замърсяване – незначителни, поради което общината не е включена в категорията “горещи точки на замърсяване”;
- **по пътя на повърхностните води** – по отношение на повърхностните води, миграцията на замърсители се стимулира по индиректен път – от подпочвените води и по директен – чрез вливането на непречистени отпадъчни води в речните води; тези взаимовръзки са сравнително лабилни, като в първия случай е спрямо състоянието на подземните води, а във втория – от техническата обезпеченост за пречистване на отпадъчните води; от двете възможности, по-неблагоприятната за общината е свързана с ниската степен на пречистване на отпадъчните води;
- **по пътя на подземните води** – по отношение на подземните води миграция на вредни вещества е възможна т.к. подхранването на водоносния комплекс е резултат от инфилтрацията на атмосферни валежи, повърхностни води, вкл. недостатъчно пречистени отпадъчни и подземни води;
- **чрез почвите** – пренос на замърсители по пътя на почвите е възможна предвид наличието основно на нерегламентирани и nereкултивирани депа за отпадъци.

От посоченото по-горе може да се направи заключението, че ландшафтът на общината се характеризира с висока степен на естествена устойчивост и сравнително ниска степен на антропогенно натоварване. Независимо от това, основните му съставлящи елементи се

намират в непосредствена връзка по отношение миграцията на замърсители и влошаването на състоянието на който и да е от тях се отразява неблагоприятно върху състоянието на всички останали.

4.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ

Съгласно определението на Конвенцията по биологично разнообразие, под „биологично разнообразие” се разбира както многообразието от живи организми от всякакъв вид, включително сухоземните, морски и други водни екосистеми и екологичните комплекси, към които те принадлежат, така и генетичните различия в рамките на съответния вид.

Настоящата част от ЕО има задачата да даде обща представа за състоянието на растителността и животинския свят в региона, пречупена през призмата на устройственото планиране, от значение за което са основно териториите и зоните с природозащитно предназначение. По-подробно представяне на флората и фауната на територията на общината и в частност тази, попадаща в ЗЗ, съпроводено с конкретната оценка относно степента на въздействие върху предмета и целите на опазване в ЗЗ, е задача на доклада за оценка на съвместимостта /ДОС/, който представлява самостоятелно приложение към ЕО.

4.7.1. Растителност

Според геоботаническото райониране на страната /Ив. Бондев/, България е обхваната от три растителни области – Европейска широколистна горска област, Евроазиатска степна и лесостепна област и Средиземноморска склерофилна горска област. Към тези три области се отнасят разпространените пет растително-географски провинции – Евксинска, Илирийска, Македоно-Тракийска, Долнодунавска и Източносредиземноморска. Територията на страната се разделя на 28 окръга и 80 геоботанически района.

Районът на община Елена се отнася към Европейската широколистна горска област, Илирийска (Балканска) провинция, Централно-балкански окръг, Тревненско -Твърдишки район.

Растителността във високите части на общината е коренна, от типа мезофитна, микротермна, неморална растителност. Характеризира се с участието на редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските гори. Доминиращ дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica*), но се срещат още *Acer heldreichii*, *A. platanoides*, *A. pseudoplatanus*, *Carpinus betulus*, *Fraxinus excelsior*, *Evonymus latifolius*, *Sorbus aucuparia*. Типичен храстов етаж не е формиран, но от характерните видове участие имат *Daphne mezereum*, *Laurocerasus officinalis*, *Rubus hirtus*. Доминиращи видове в тревния етаж са: *Lunaria rediviva*, *Cardamine bulbifera*, *Galium odoratum*, *Luzula luzuloides*, *Luzula sylvatica* *Lamium galeobdolon*, *Sanicula europea*, *Melica uniflora*.

4.7.1.1 Горско-дървесна растителност

Обликът на горските територии се формира от:

- смесени гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*) и с участие на келяв габър (*Carpinus orientalis*);
- смесени гори от обикновен габър (*Carpinus betulus*) и цер (*Quercus cerris*), на места с горун (*Quercus dalechampii*), клен (*Acer campestre*) и др.
- смесени гори от обикновен габър (*Carpinus betulus*) и цер (*Quercus cerris*), на места с горун (*Quercus dalechampii*), клен (*Acer campestre*) и др.
- в храстовия комплекс участват дрян (*Cornus mas*), глог (*Crataegus monogina*), полската къпина (*Rubus caesius*) и др.
- мезоксеротремна тревна растителност с преобладаване на луковична ливадина (*Poa bulbosa*), пасищен райграс (*Lolium perenne*), трескот (*Cynodon dactylon*) на места и белизма (*Dichanthium ischaemum*) и садина (*Chrysopogon gryllus*), главно по селските мери.
- мезофитни тревни формации (ливади) (*Festuceta pratensis*, *Poaeta sylvicolae*, *Alopecureta pratensis*, *Lolieta perennis*, *Agrostideta stoloniferae* и др.) на мястото на гори от бряст, полски ясен, летен и дръжкоцветен дъб и др.

В поречията на реките се установяват крайречни местообитания на върби (*Salix alba*) и тополи (*Populus nigra*, *P. alba*).

В необработваемите земи – мери, доминира производна ксерофитна тревна растителност. В състава на тревните ценози на тези площи се срещат широко разпространени видове, които се настаняват на запустели терени, както и плевелни видове.

В ливадите за производство на фураж доминират хибридни видове на р. *Trifolium* (*Trifolium hybridum*), ливадна детелина (*Trifolium pratense*), бяла детелина (*T. repens*), жълта детелина (*T. patens*), полска детелина (*T. campestre*) и др.

В пасищата тревната растителност е изцяло производна, формирана вторично. Смесените тревостои са с богато разнотравие доминирано от Сем. Житни (*Poaceae*). Съобществата са широко разпространени. От храстовите видове в мерите, доминиращо е участието на дрян (*Cornus mas*), глог (*Crataegus monogina*), трънка (*Prunus spinosa*), шипка (*Rosa canina*), полска къпина (*Rubus sanguineus*), тревист бъз (*Sambucus ebulus*), повет (*Clematis vitalba*).

Обликът на остатъчната горска растителност (гори в земеделски земи) се определя от нискостеблени, разредени и издънкови съобщества от келяв габър (*Carpinus orientalis*), цер (*Quercus cerris*) и космат дъб (*Quercus pubescens*), полски бряст (*Ulmus minor*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), както и насаждения от акация (*Robinia pseudoacacia*). В храстовия комплекс участват драка (*Palustris spina-christi*), дрян (*Cornus mas*), глог (*Crataegus monogina*), полска къпина (*Rubus caesius*) и др.

4.7.1.2. Низши растения и гъби

Преобладават видове, умерени като флорен елемент и мезофити и мезоксерофити по отношение на екологичните типове. Установените видове са сравнително широко разпространени в България и типични за планинските и полупланински райони. Вид с консервационна значимост е *Leucobryum glaucum*, който е включен в Приложение 2а на Закона за биологичното разнообразие.

Микотата е представена от над 20 вида макромицети, които се отнасят към клас Ascomycetes (торбести гъби) и клас Basidiomycetes (базидиеви гъби). Видовете са типични за буковите гори и широко разпространени в ниския и среден планински пояс. Наличието на мъртва дървесина (стояща и лежаща) благоприятства развитието на различни дърворазрушаващи видове. Установени са няколко ядливи видове гъби.

4.7.1.3 Висши растения

В района на общината са установени около 250 растителни вида. Видовете са разпределени в 171 рода, принадлежащи към 58 семейства. С най-много представители е семейство *Asteraceae* (Сложноцветни) — 28 вида, следвано от семействата: *Poaceae* (Житни) — 18 вида; *Lamiaceae* (Устоцветни) — 16 вида и *Rosaceae* (Розоцветни) — 16 вида.

Съгласно флористичното райониране на България, територията попада между подрайони Централен и Източен на район Стара планина. Природните условия обуславят наличие главно на европейски, бореални и субсредиземноморски флорни елементи. Общо установените групи флорни елементи са 33.

Установени са 17 растителни вида с природозащитен статус. В Приложение № 3 на Закона за биологичното разнообразие попадат 2 вида, а още 8 са в Приложение № 4. В Червена книга на Република България са два вида: *Acer heldreichii* и *Micromeria frivaldszkyana* съответно с категории уязвим и застрашен вид. От Червения списък на IUCN са установени 4 вида с различни категории на застрашеност, а още 6 вида попадат в Приложение № 2 на Конвенцията за международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES). На територията са разпространени 2 български и 2 балкански ендемита.

4.7.1.4 Лечебни растения

На територията са установени над 115 вида, принадлежащи към 50 семейства, които са включени в Приложение 1 на Закона за лечебните растения. Под специален режим на опазване и ползване по смисъла на чл. 10 (1) от същия закон и съгласно Заповед № РД-65 от 28 януари 2013 г. на министъра на околната среда и водите попадат:

Лазаркиня, еньовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.)

Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.)

Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.)

Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.)

Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.)

Копитник (*Asarum europaeum* L.)

Оман бял (*Inula helenium* L.)

Салеп (*Orchis sp. diversa*)

Повечето видове лечебни растения са установени с единични или малобройни екземпляри и находища. Присъствието на някои видове не е потвърдено, но са посочени в литературни източници.

4.7.2. ФАУНА

4.7.2.1 Безгръбначни

По литературни данни (Иванов, 1987), за района се съобщават няколко вида безгръбначни: адмирал (*Vanessa atalanta*), венерина седефка (*Argynnis paphia*), шарена синапница (*Pontia edusa*), обикновена седефка (*Issoria lathonia*), буков сечко (*Morimus asper funereus*). Установеният видов комплекс не се отличава с голямо разнообразие, но 5 вида са включени в различни природозащитни списъци. Повечето безгръбначни животни (31 вида) са насекоми (*Insecta*), като по-голямата част са пеперуди (*Lepidoptera*, 17 вида), 4 от тях са дневни. Установените пеперуди са широко разпространени видове, срещащи се основно в горски местообитания. Бръмбарите (*Coleoptera*) са представени със 7 вида, 3 от които са включени в различни природозащитни документи. Като цяло установените безгръбначни са типични обитатели на гори, по-специално на буковия пояс.

4.7.2.2 Земноводни и влечуги

По литературни данни, с различна степен на достоверност, може да се предположи разпространението на 3 вида земноводни и 5 вида влечуги.

Всички установени и потенциални видове земноводни и влечуги попадат в Приложенията на Закона за биологичното разнообразие (изключение са дългокраката горска жаба и усойницата). Всички видове са включени в приложенията на Бернската конвенция, а 5 попадат и в Директива 92/43 на ЕС. Два вида са глациални реликти.

4.7.2.3 Птици

В резултат на проучвания и преглед на литературните данни на територията са установени 27 вида птици от 6 разряда на клас Птици (*Aves*):

Соколоподобни (*Falconiformes*) — 4 вида;

Дъждосвирецоподобни (*Charadriiformes*) — 1 вид;

Гълъбоподобни (*Columbiformes*) — 2 вида;

Совоподобни (*Strigiformes*) — 3 вида;

Кълвачоподобни (*Piciformes*) — 2 вида;

Врабчоподобни (*Passeriformes*) — 15 вида.

Сред тях с природозащитен статус са както следва: 24 вида в Приложения № 2 и 3 на ЗБР; 7 вида в Червена книга на Република България; 23 вида в приложения на Бернската

конвенция; 7 вида в Приложение II на CITES; 10 вида в Бонската конвенция и 2 вида в Директива 2009/147 на Европейската общност за защита на дивите птици.

4.7.2.4 Бозайници

От представителите на Клас Бозайници (*Mammalia*) е констатирано присъствието на 19 вида (без Прилепи) от 5 разряда:

- Насекомоядни (*Insectivora*) — 5 вида;
- Зайцеподобни (*Lagomorpha*) — 1 вид;
- Гризачи (*Rodentia*) — 5 вида;
- Хищници (*Carnivora*) — 6 вида;
- Чифтокопитни (*Artiodactyla*) — 3 вида.

От установените 19 вида бозайници, 6 вида са защитени от Закона за биологичното разнообразие, а 11 вида са включени в Червената книга на България. С международен природозащитен статус са посочени редица видове: в Бернската конвенция са включени 14 вида; в Бонската – 1 вид; в Списъка на IUCN – 10 вида; в CITES – 4 вида и в Директива 92/43 – 5 вида.

Като приоритетни видове за опазване и нуждаещи се от допълнително проучване могат да се посочат следните:

Мечка (*Ursus arctos*) — видът е малоброен у нас, световно застрашен, уязвим към засилено човешко присъствие, включен в Червената книга на България.

Дива котка (*Felis silvestris*) — със своята относителна недостъпност, изолираност през зимните месеци и наличието на стари хралупати и паднали дървета, високите части представляват типично местообитание, предпочитано от вида.

Вълк (*Canis lupus*) — видът преминава през територията като част от по-голяма ловна и размножителна територия. Като цяло числеността му е ниска в региона. Наличието на вида е признак за стабилност на екосистемите.

Златка (*Martes martes*) — много рядък и малочислен вид в страната, застрашен от изчезване в България и Европа. Включен в Червената книга на България, в Бернската конвенция, Директива 92/43. Силно уязвим при промяна на местообитанието — извеждане на всякакви видове сечи, намаляване на старите, хралупати и изсъхнали вековни дървета и човешко присъствие. Видът е индикаторен за стари гори.

Благороден елен (*Cervus elaphus*) — обитава високите части на територията на общината. Заравнените участъци в двата резервата, заедно със ЗМ Белокравищница са подходящи и се използват за сватбовища на вида. Важен вид за опазване, предвид сериозното намаление на числеността му в национален мащаб през последните години.

4.7.2.5 Прилепи

Поради високата си уязвимост, ниския размножителен потенциал и прогресиращо намаляване почти навсякъде където се срещат, всичките видове са строго защитени, както

по силата на множество международни споразумения, така и по силата на националните законодателства на европейските държави.

В България са установени 33 вида прилепи от 35 установени в Европа (Benda et al., 2003). След преглед на наличната литература се установи, че има данни за срещането на 4 вида прилепи от 2 находища.

Не са установени значими подземни убежища (пещери и минни галерии) с по-висока численост на прилепите. В различните местообитания се срещат както типични горски видове, така и пещеролюбиви, и полусинантропни.

4.7.3 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

В обхвата на общинската територия попадат осем защитени територии – един резерват, един поддържан резерват, една природна забележителност и пет защитени местности, както и три защитени зони от Националната екологична мрежа Натура 2000 (НЕМ), респ. части от тях – една зона обявена по Директива 2009/147/ЕЕС за опазване на дивите птици и две зони обявени по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Площта на всички обекти от НЕМ в община Елена е 174,78 км², което представлява 26,05% от територията на общината, при среден дял за страната от 35%.

4.7.3.1. Защитени територии

Защитените територии са важен компонент на опазване на биоразнообразието. От 1998 г. в България действа специален Закон за защитените територии (ЗЗТ). С този закон се уреждат категориите защитени територии в България, предназначението им, режима на опазване и ползване и тяхното управление. Различията по отношение на собствеността, режимите и начините на ползване в тези територии са довели до определяне на шест категории защитени територии, съгласно българското законодателство.

Чл. 6. от ЗЗТ (1) гласи: В защитените територии се включват гори, земи и водни площи.

(2) Населените места и селищните образувания в границите, определени със застроителните и регулационни планове или околоръстни полигони, попадащи в защитени територии, **не са** част от тях.

(3) Паметниците на културата, попадащи в границите на защитените територии, запазват режимите си на опазване и ползване, определени по реда на Закона за паметниците на културата и музеите.

(4) Защитени територии, които към момента на влизане в сила на закона попадат в границите на населени места, запазват статута си като се категоризират по този закон.

Съгласно чл. 33 от Закона за защитените територии за защитени местности се обявяват територии с характерни или забележителни ландшафти, местообитания на застрашени, редки или уязвими растителни и животински видове и съобщества. Защитените местности служат предимно за целите на туризма и отдиха. В тях се разрешава дейност, която не

допуска промяна в ландшафта и не нарушава екологичното равновесие на природната среда.

В териториалния обхват на община Елена попадат 2 резервата, 1 природна забележителност и 5 защитени местности, с характеристики както следва:

А) Резервати

На територията на общината попадат два резервата – „Бяла крава“ и „Хайдушки чукар“. Според Физикогеографското райониране, разработено от Мишев К. и др. (1989), териториите на двата резервата попадат в Средно-старопланинския северно-склонов район на Старопланинската област, която е част от Севернобългарската провинция. Според физикогеографската регионализация на България (География на България, 2002) резерватите и прилежащата им територия попадат в Старопланинската област.

Резерват „Бяла крава“ – обявен със Заповед № РД-508 от 28.03.1968г. на Министерство на горите и горската промишленост (ДВ, бр.76/1968 г.) в землището на село Костел, община Елена, с цел опазване на вековна букова гора, флористично и фаунистично богатство в района и карстови извори „Бяла крава“. Площта на резервата е 91,0 ха. Собствеността е изключителна държавна и се стопанисва от МОСВ, респ. РИОСВ – Велико Търново.

Поддържан резерват „Хайдушки чукар“ – обявен със Заповед № РД-508 от 28.03.1968г. на Министерство на горите и горската промишленост (ДВ, бр.76/1968 г.) в землището на село Буйновци, община Елена, с цел опазване на вековна букова гора (с участието на явор, смърч, бор, шестил, зимен дъб, папрати и др.) и фаунистично богатство. Площта на резервата е 31,78 ха. Собствеността е изключителна държавна и се стопанисва от МОСВ, респ. РИОСВ – В. Търново.

Б) Природни забележителности

Природна забележителност „Водопадът на река Мийковска“ – обявена е със Заповед № РД-1427 от 13.05.1974г. на Министерство на горите и опазване на природната среда (ДВ, бр.44/1974г.) в землището на селата Руховци и Христовци, община Елена, на площ от 3,37 ха, с цел опазване на водопада. Актуализирана е по площ със Заповед № РД-59/30.01.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.39/2008г.)

В) Защитени местности

Защитена местност „Слона“ - обявена е със Заповед № РД-333 от 16.05.1991г. на министъра на околната среда (ДВ, бр.43/1991г.) в землището на с. Тодювци, община Елена, с цел опазване на вековна дъбова гора. Площта на защитената местност е 13,66 ха. Собствеността е публична държавна и се стопанисва от ДГС „Буйновци“.

Защитена местност „Марков бук“ – обявена е като буферна зона на поддържан резерват „Хайдушки чукар“ със Заповед № 311/10.04.1986 г. на КОПС при Министерския съвет (ДВ, бр.34/1986г.) в землището на село Буйновци, община Елена, с цел опазване на вековна букова гора. Със Заповед № РД-506 от 12.07.2007г. на министъра на околната среда и

водите (ДВ, бр.72/2007г.) е прекатегоризирана в защитена местност „Марков бук”. Площта на защитената местност е 182,0 ха. Собствеността е публична държавна и се стопанисва от ДГС „Буйновци”.

Защитена местност „Главите“ - обявена е със Заповед № РД-510 от 12.07.2007г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.72/2007г.) в землищата на селата Дрента и Тодювци, община Елена, с цел опазване на типична за района благуново-церово-букова гора. Площта на защитената местност е 291,0 ха

Защитена местност „Белокравищница“ - обявена е като буферна зона на резерват „Бяла крава” със Заповед № 311/10.04.1986 г. на КОПС при Министерския съвет (ДВ, бр.34/1986г.) в землището на село Костел, община Елена, с цел опазване на вековна букова гора. Със Заповед № РД-511 от 12.07.2007г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.72/2007) е прекатегоризирана в защитена местност „Белокравищница”. Площта на защитената местност е 226,8 ха. Собствеността е публична държавна и се стопанисва от ДГС „Елена”.

Защитена местност „Букова гора“ - обявена е със Заповед № РД-528 от 12.07.2007г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.72/2007г.) за опазване на вековна девствена букова гора. Площта на защитената местност е 151.9 ха. Част от защитената местност попада в землището на село Костел, община Елена, а останалата част – на територията на община Сливен. Собствеността е публична държавна и се стопанисва от ДГС „Елена”.

Г) Защитени вековни дървета

Съгласно Закона за биологичното разнообразие отделни вековни или забележителни дървета във или извън населените места се обявяват за защитени от МОСВ със съгласието на физическото или юридическо лице - собственик на имота, в който се намира дървото. Обявяването им е в зависимост от тяхното физиологично и фитосанитарно състояние, както и от постъпването на предложения за обявяване на нови такива.

Според Държавния регистър на вековните дървета, на територията на община Елена са обявени следните вековни дървета:

- землище село Беброво - 12 защитени вековни дървета (2 бр. зимен дъб и 10 бр. цер), обявени със Заповед № 1301/05.05.1974 г.;
- землище село Майско (2 бр. зимен дъб) и землище село Руховци (1 бр. цер), обявени със Заповед № 657/13.09.1979г.;
- землище село Петковци (1 бр. зимен дъб), обявен със Заповед № 1027/01.12.1982 г.;
- землище село Тодювци - 21 защитени вековни дървета (16 бр. бял бор и 5 бр. черен бор), обявени със Заповед № 227/07.03.2003г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.36/2003 г.) и 1 бр. зимен дъб, обявен със Заповед № 235/04.04.1980 г. (ДВ, бр.35/1980 г.);

4.7.3.2 Защитени зони по Натура 2000

На територията на община Елена попадат три защитени зони по реда на Закона за биологичното разнообразие, с характеристики както следва:

4.7.3.2.1 Защитени зони по директивата за опазване на дивите птици:

Защитена зона BG0002029 „Котленска планина” - одобрена със Заповед № РД-910/11.12.2008 г. на Министъра на околната среда и водите. Общата площ на зоната от 99299.77 ха, от които 361.052ха са на територията на община Елена, като засягат землището на с. Майско. Предмет на опазване в зоната са 56 застрашени вида птици по приложение 1 на Директива 2009/147/ЕЕС и 31 вида птици, невключени в това приложение.

4.7.3.2.2. Защитени зони за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна:

Защитена зона BG0000211 Твърдишка планина - (№ 1315) за опазване на природните местообитания по Директива 92/43/ЕЕС – одобрена с Решение на МС № 611/16.10.2007 г., ДВ, бр. 85/2007. Общата площ на зоната е 38649.52 ха, като в територията на община Елена, се засягат землищата на селата Беброво, Бойковци, Буйновци, Илаков рът, Каменари, Константин, Костел, Майско, Марян, Мийковци, Палици и Чакали. Обявена е за опазване на 12 вида местообитания – 9 вида гори: панонски, мизийски, балкано-панонски, източни гори от космат дъб, смесени гори върху сипеи и стръмни склонове, дъбово-габъррови, термофилни букови и букови 3 вида съобщества: силикатни скали с пионерна растителност, отворени калцифилни и базифилни тревни съобщества, алпийски и бориални ериковидни съобщества и една неблагоприятна пещера. Предмет на опазване са и 28 вида птици по приложение № 1 на Директива № 2009/147/ЕЕС, 17 вида мигриращи птици, невключени в приложението, 16 вида бозайници, 6 вида земноводни и влечуги, 1 вид риби, 9 вида безгръбначни и 119 други значими растителни и животински видове;

Защитена зона „Златаришка река“ с код BG0000280 - (№ 1112) за опазване на природните местообитания по Директива 92/43/ЕЕС – одобрена с Решение на МС № 122/02.02.2007 г., ДВ, бр. 21/2007. Общата площ на зоната е 67.64 ха, като от територията на община Елена се засягат землищата на гр. Елена и с. Блъсковци. Обявена е за опазване на 5 вида местообитания – алувиални гори, хидрофилни съобщества от високи треви, смесени гори върху сипеи и стръмни склонове, панонски и Балкано-панонски церово-горунови гори. Предмет на опазване са и 11 вида птици по приложение № 1 на Директива № 2009/147/ЕЕС, 22 вида мигриращи птици, невключени в приложението, 5 вида бозайници, 7 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 6 вида безгръбначни и 46 други значими растителни и животински видове.

4.7.3.3 Зелена система

Ясно структурирана **зелена система** съществува само в общинския център. Нейни основни елементи са парка „Калето“, градината до „Ритуалния дом“ и зелените площи при източния вход на града. Към нея се причисляват и няколко по-малки зелени площи с ограничено

ползване в дворовете на детските заведения и СОУ „Иван Момчилов“. Гробищният парк на гр. Елена (също елемент на зелената система на града) се нуждае от разширяване и подходящо озеленяване и благоустрояване.

Зелената система в останалите селища в община Елена е представена от малки зелени площи предимно в центровете им в дворовете на училищата и църковните сгради. Тези зелени площи не се поддържат в достатъчно добро състояние.

В количествено отношение наличните озеленени площи за обществено ползване, които възлизат на 11 ха, осигуряват степен на задоволеност над нормативната – 12 м/чов.

Важни елементи на специализираната туристическа инфраструктура на общината са устроените пешеходни и велосипедни маршрути и пътеки за конен спорт. Маркирани са следните *пешеходни маршрути*:

- с. Усой – м. „Марков камък“ – м. „Раюв камък“ – с. Усой;
- с. Мийковци – х. Чумерна – вр. Чумерна;
- гр. Елена – Ханче „Боаза“;
- гр. Елена – с. Марафелци – с. Вълчевци – Капиновски манастир;
- гр. Елена – „Христовски водопад“;
- с. Долни Марян – с. Марян – Марянский манастир – с. Долни Марян.

Вело маршрутите са два типа:

- за спускане: х. Чумерна – с. Мийковци;
- велотурове по асфалтови пътища и пътеки: шест броя.

За практикуване на *конен спорт* са изградени три бази – в землищата на селата Шилковци и Константин и в град Елена. Към настоящия момент функционират само няколко къси любителски писти в района на връх Чумерна и около селата Мийковци и Усоето.

4.7.3.4 Горско стопанство

Значителният по размери горски фонд в община Елена се стопанисва от две Държавни горски стопанства – ДГС „Елена“ и ДГС „Буйновци“.

Общата площ на горския фонд, стопанисван от ДГС „Елена“ е 31371ха, разделен по форма на собственост както следва:

- 75,4% - държавен горски фонд;
- 14,5% - частен горски фонд;
- 10% - общински горски фонд;
- 0,1% - друг горски фонд.

В структурата на горите преобладават издънковите (30,0%), следвани от широколистните високостеблени (22,0%) и иглолистните (15,0%) видове. Средногодишното ползване на дървесина по действащия Лесоустройствен план на ДГС „Елена“ е 54 049м³.

Второто Държавно горско стопанство – ДГС „Буйновци” стопанисва горите в южната част на община Елена. Общата му площ е 15 044,1 ха, разпределени по форма на собственост както следва:

- 79,05% - държавен горски фонд;
- 10,60% - частен горски фонд;
- 10,35% - общински горски фонд.

В структурата на горите (по видове) преобладават широколистните високостеблени (46,44%), следвани от иглолистните (24,69%) и издънковите и нискостеблените (10,47%). Средногодишното ползване на дървесина по действащия Лесоустройствен план на ДГС „Буйновци” е 25 680 м³.

Дърводобивът на територията на община Елена е насочен основно към добиване на дърва за огрев и в значително по-малка степен, към добив на строителна дървесина и дървесина за нуждите на мебелното производство. Липсва и съгласуваност между дърводобива, реализиран в посочената територия и другите отрасли на общинската икономика, които също използват горския фонд като ресурс, напр. за развитието на туризма.

4.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

На територията на община Елена се генерират различни по вид и количества отпадъци – битови, производствени, опасни, строителни отпадъци, отпадъци с растителен произход и др.

Анализът на съществуващото състояние на този компонент се базира на Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците както и на база Доклад за състоянието на околната среда през 2015г., изготвен от РИОСВ-Велико Търново.

4.8.1 Отпадъци

Битови отпадъци

Количеството битови отпадъци, генерирани на територията на община през последните години е показано на долната таблица.

Таблица 10 Количество битови отпадъци, генерирани на територията на общината

Година	2005	2006	2007	2008	2009
Тона	6676	5920	5895	5294	5456

Източник: Актуализирана програма за управление на отпадъците на територията на общината 2011 – 2015г.

От горната таблица е видно, че количеството на генерираните отпадъци е почти еднакво през годините с лека тенденция на намаляване, вероятно обусловено от тенденцията за намаляване на населението.

Поради липса на актуални данни за генерираните битови отпадъци на територията на общината за 2015 година, за целите на настоящата оценка приемаме норма на натрупване от 200 кг/ж/год. за населените места до 3000 жители и норма от 340кг/ж/год. за гр. Елена (Забел.: Нормата на натрупване е указана в Програмата за управление на отпадъците на общината), при което количеството генерирани отпадъци по населени места за 2015г. възлиза на:

- за гр. Елена – $5\,522^3 \text{ ж.} \times 340 \text{ кг/ж/г} = 1877 \text{ тона}$;
- за населените места в общината – $4\,608 \text{ ж.} \times 200 \text{ кг/ж/г} = 922 \text{ тона}$.

От посоченото по-горе е видно, че общото количество битови отпадъци, генерирани на територията на общината през 2015г., получено по изчислителен път, възлиза на 2799 т/год.

Съгласно Доклад за състоянието на околната среда през 2015г., изготвен от РИОСВ-Велико Търново, сметосъбирането и сметоизвозването към 2015г. покрива 100% от населението на общината. Системата е добре организирана, в съответствие със специализирани планови и проектни разработки, отразяващи характера на застрояване, местоположението на съдовете за смет, състоянието на уличната мрежа, маршрутни графици на сметовозните коли и др.

Депонирането на битовите отпадъци от населените места от общината се извършва на съществуващото депо за неопасни отпадъци на община Елена, разположено в землището на гр. Елена, местност „Поп Сотиров гроб“, имот № 000535. Фактически заетата площ на депото е 21,97 дка. Обемът на натрупаните отпадъци от началото на експлоатация на депото е 109 581 м³.

В програмата за управление за отпадъците на територията на общината, депото е категоризирано в Категория IV „Депа с много висок риск“, което налага спешно прилагане на мерки за детайлно проучване, закриване и рекултивиране.

В началото на 2016 г. се въвежда в експлоатация и на Регионалното депо за отпадъци на общините Велико Търново, Горна Оряховица, Стражица, Златарица, Елена и Лясковец като в проекта е заложено изграждането на депо за неопасни отпадъци, инсталация за механично и биологично третиране, пречиствателна станция за отпадъчни води и довеждаща инфраструктура.

Разделно събиране

По отношение разделното събиране на битови отпадъци, общината има сключен договор с ”ЕКОПАК – България” АД. Събраните отпадъци от опаковки от системата за разделно събиране се сортират на инсталацията на площадка гр. Горна Оряховица. Оператор на инсталацията е ”Пейпър груп” ЕООД, гр. Горна Оряховица. Инсталацията е финансирана от ”ЕКОПАК – България” АД.

³ По данни от ГРАО за население по настоящ адрес

В община Елена е въведена система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА) след сключване на договори с организации по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори. На определени места - в административни сгради, кметства, детски градини, училища, са поставени съдове за събиране на НУБА. Общината има сключен договор с „Трансис батери“ ООД. Поставени са 20 броя пластмасови кошчета за събиране на портативни батерии и акумулатори⁴.

Разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак се извършва основно кампанийно, по предварително определени дати от общината, съвместно с „Транс Технорециклираща компания“ АД, за които жителите на населените места се уведомяват предварително.

Строителни отпадъци

Съгласно информация от Общинската програма за управление на отпадъците на община Елена, депонирането на строителните отпадъци (около 1000 тона средногодишно) и земни маси, образувани на територията на общината се извършва на общинското депо за неопасни отпадъци, намиращо се в землището на гр. Елена, местност „Поп Сотиров гроб“. Операторът на депото е обособил участък от депото, в който се депонират строителните отпадъци. Получените земни маси се използват за запръстяване и подравняване на общинското депо.

По данни от Годишен доклад за състоянието на околната среда за 2015г. след въвеждането в експлоатация на регионалното депо, строителните отпадъци ще се обезвреждат на него.

Производствени отпадъци

Към тази категория се отнасят отпадъците, генерирани от различни производствени дейности на територията на общината, сред които:

- Млекопреработване и производство на хранителни продукти;
- Дърводобивна и дървообработващата промишленост;
- Лека промишленост, основно шивашка;
- Производство на метални изделия и др.

Количеството генерирани производствени отпадъци е с променливи характеристики през различните години. Същото се отнася и за състава им. Значителна част от отпадъците се оползотворяват като се предават на специализирани фирми, а малка част производствените отпадъци с неопасен характер ще се депонират на регионалното депо.

Опасни отпадъци

Отработените моторни масла са основният дял от опасните отпадъци, генерирани на територията на общината, следвани от излезли от употреба оловни акумулатори. Събирането и третирането на опасните отпадъци се извършва от лицензирани фирми, с

⁴ По данни от Годишен доклад за състоянието на околната среда за 2015г., изготвен от РИОСВ-В. Търново

които дружествата, от чиято дейност се генерират опасни отпадъци, имат сключени договори.

Болничните отпадъци, формирани от лечебните заведения на територията на общината не представляват сериозен проблем. В годишния доклад на РИОСВ-Велико Търново е указано, че лечебните заведения на територията, контролирана от РИОСВ, имат сключени договори с лицензирани фирми за предаване на отпадъците за последващо им третиране.

Негодните за употреба препарати за растителна защита се съхраняват в специално предвиден за целта склад в гр. Елена. Складът се намира в южната част на бившия стопански двор в гр. Елена, ул. "Трети март" № 18. Складът представлява масивна едноетажна сграда предназначена за съхранение на препарати за растителна защита, заградена с телена ограда. Обектът е разположен на около 1250 кв. м. площ, като сградната площ е 200 кв. м. общото количество складираните препарати възлиза на 12 700 кг.

В момента общината разработва проект за преместване на складираните отпадъци в ББ-кубове.

4.8.2 ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

Съгласно Публичен регистър за издадените разрешителни по Чл.104, ал.1 и на отказите по чл. 112б, ал.1 и ал.2 от ЗООС и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях (ДВ, бр. 39/12.05.2006 г., изм. и доп.), актуален към м. октомври 2015г., на територията на община Елена няма предприятия включени в регистъра.

На територията на общината няма наличие и на предприятия с нисък рисков потенциал, попадащи в обхвата на глава седма, раздел първи на Закона за опазване на околната среда (по данни към м. ноември 2015г.).

Във връзка с горното, не е необходимо местоположението на такива предприятия да се съобрази в ОУПО от гледна точка осигуряване на съответните отстояния.

4.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

4.9.1 Шум

Основните източници на шум на територията на общината са типичните източници, характерни за съвременните населени места – транспортните потоци на различните видове транспорт и локалните източници на шум -промишлени, комунално-битови, спортни и други обекти.

4.9.1.1 Пътна инфраструктура

Пътната инфраструктура на територията на община Елена включва пътища от републиканската и от общинската пътни мрежи. Общата дължина на всички пътища възлиза на 359,74 км. Плътността на пътната мрежа е 0,536 км/км², която е 1,6 пъти по-голяма от средната за страната (0,333 км/км²)

Републикански пътища

През територията на община Елена преминават следните пътища от Републиканската пътна мрежа от втори и трети клас:

- o Път II-53 - от граница с община Златарица – община Елена – граница с община Сливен;
- o Път III-662 - Елена - Твърдица;
- o Път III-551 - от границата с община Велико Търново до Елена;
- o Път III-408 - от с. Константин за гр. Омуртаг.

Общата им дължина е 85,00 км. Те осигуряват от една страна връзката между Северна и Южна България посредством трасетата Горна Оряховица – Елена – Сливен и Елена – Твърдица, а от друга – връзката между трите прохода – „Хаинбоаз“, „Елена-Твърдица“ и „Вратник“ и на изток - с Върбишкия проход.

Пътищата от Републиканската пътна мрежа са с различна функционална годност. В най-добро състояние е път III-662 – Елена-Предела-Твърдица. В сравнително добро състояние отсечката от път II-53 от границата с община Златарица до гр. Елена, както и път III-551 от Елена до отбивката за село Средни колиби.

Общински пътища

Общинската пътна мрежа включва всички бивши четвъртокласни пътища, както и местни, селскостопански, горски и други пътища. Техният брой е 74, означени са с номера: VTR-1072, 1074, 1075, 1078, 1079, 1080, 1162, 2070, 2076, 3071, 3073, 3077, 3081, 3082, 3083, 3084, 3085, 3086, 3087, 3088, 3089, 3090, 3091, 3092, 3093, 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099, 3100, 3101, 3102, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3109, 3110, 3111, 3112, 3113, 3114, 3115, 3116, 3117, 3118, 3119, 3120, 3121, 3122, 3123, 3124, 3125, 3126, 3127, 3128, 3129, 3130, 3131, 3132, 3133, 3134, 3135, 3136, 3137, 3138, 3139, 3140, 3141, 3142 и 3143.

Общата им дължина възлиза на 274,74 км. Относително голямата дължина се дължи на големия брой населени места (124), до които е осигурена пътна връзка. Средната плътност на общинските пътища е 0,409 км/км², която е около 2,5 пъти по-висока от средната за страната (0,1614 км/км²).

По-голямата част от общинските пътища са изградени през първата половина на XX век, а през 70-80-те години почти всички са асфалтирани, без да им се променят напречните и надлъжните профили. Понастоящем една голяма част от тях е в лошо състояние.

4.9.1.2. Железопътна инфраструктура

Железопътната инфраструктура на територията на община Елена включва:

- o част от жп линията „Златарица-Елена“ с дължина 7,1 км;
- o жп гара „Елена“, отстояща на 2,5 км от центъра на града;
- o заводското отклонение от жп гара Елена до Завода за строително стъкло – 300м.

От 2010 г. железопътната линия от гр. Горна Оряховица до гр. Елена е закрыта.

4.9.1.3. Масов обществен пътнически транспорт

Основен масов обществен транспорт в община Елена е автомобилният. Основните направления на изходящо-входящите в общината автобусни линии са към гр. Велико Търново и гр. Горна Оряховица. В границите на община Елена регулярни автобусни линии функционират за селата:

- о Константин и Майско - ежедневно;
- о Бадевци, Бойковци, Буйновци, Илаков рът, Дрента, Каменари, Костел, Мийковци, Блъсковци и Средни Колиби – само по два дни в седмицата – сряда и петък (или неделя).

Автобусните превози се осъществяват с микробуси поради ограничения брой пътници по съответните направления. За учениците към средишните училища (всички са средишни) е осигурен училищен автобусен транспорт.

4.9.1.4 Локални източници на шум - към тази категория се отнасят производствени обекти, обекти за спортни прояви, гари, пазари, дискотеки. На територията на общината няма контролни наблюдения за нивата на шума от локалните източници и за територията около тях.

4.9.1.5 Гранични стойности

Граничните стойности на нивото на шума за различните територии и зони са регламентирани в Наредба №6 за показателите за шум в околната среда (МЗ, МОСВ, ДВ. бр.58/2006 г.) и са дадени в следващата таблица.

Таблица 11 Гранични стойности на нивата на шум за различните територии

№	Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шум, dBA		
		ден	вечер	нощ
1.	Жилищни зони и територии	55	50	45
2.	Централни градски части	60	55	50
3.	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4.	Територии, подложени на въздействието на железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5.	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	65
6.	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7.	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8.	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9.	Зони за научно-изследователска и учебна дейност	45	40	35
10.	Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

*Източник: Наредба №6/26.06.2006 за показателите за шум в околната среда /МЗ и МОСВ/

Като цяло, съществуващият шумов режим на ниво община се характеризира с преобладаване на шумовете от транспортни източници. По отношение на нивата, генерираният шум е в границите на допустимото, а по отношение на пространственото разпределение, то е ограничено. Съгласно годишен доклад на РИОСВ-Велико Търново 2015г., спрямо 2014г. се наблюдава запазване на тенденцията към спазване на нормите за шум, излъчван в околната среда от промишлени източници.

4.9.2 Други вредни физични фактори

Съгласно регионалния доклад за опазване на околната среда на РИОСВ-Велико Търново, на територията, контролирана от РИОСВ действат локални мониторингови станции за непрекъснат контрол на радиационния гама фон. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклеиди, съгласно Наредба за основни норми за радиационна защита /05.10.2012г./.

Като правило, източници на електромагнитни полета са и радиопредавателите на къси, средни и дълги вълни, частните радиостанции на УКВ, телевизионни предаватели и ретранслатори, подстанции за високо напрежение – открити и закрити, електропроводи, трафопостове, захранващи жилищни квартали, късовълнови и УКВ системи за мобилни комуникации на транспорта, полицията, бърза помощ и др., радарни системи на КАТ, авиотранспорта, за ТВ и други сателитни връзки, лични системи за комуникации (радиолюбителски предаватели). За посочените предаватели няма експертни оценки, не е определяна хигиенно-защитна зона спрямо жилищната и работната среда. Не съществува информация дали интензитета на РЧ полетата е в границите или над нивата на пределно допустимото ниво (ПДН) – 3 V/m за жилищни квартали и 60 V/m за работна среда (БДС 14525 и Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ).

4.10 КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

4.10.1. Недвижимо културно наследство

Съгласно списъците, предоставени от Национален институт за недвижимо културно наследство (НИНКН), на територията на община Елена са разположени 598 деклариран и обявени недвижими културни ценности (НКЦ). В действителност, съгласно информация, предоставена от Регионалния исторически музей и община Елена, НКЦ са значително повече, тъй като междувременно са идентифицирани и други паметници, а и всички възпоменателни знаци, издигнати по повод участието на България във войните (между 1885г. и 1945г.) също притежават статут на исторически недвижими културни ценности.

Повече от половината от декларираните НКЦ - 332 обекта се намират в град Елена. Преобладаващата част от тях са с категория „местно значение“. Само 7 са с категория „национално значение“: „Даскалоливницата“, „Поп Николовата къща“, църквите „Свети Никола“ и „Успение Богородично“, „Разсукановите къщи“, къщата-музей на Иларион

Макариополски и Часовниковата кула. Първите четири обекта са част от музейния комплекс „Даскалоливницата“, а другите три са самостоятелни обекти.

Даскалоливницата е една от емблематичните за община Елена сгради. Сградата е построена през 1844г. за нуждите на първото класно училище в България, в което са получили образованието си много видни възрожденски деятели като П. Р. Славейков, Добри Чинтулов и др. Около нея е изграден цял ансамбъл от още 5 сгради, които формират Музейния комплекс „Даскалоливницата“.

Поп Николовата къща е една от най-характерните възрожденски жилищни сгради в Еленския край. Строена е през първата половина на XIX в. (около 1830 г.). Сградата е триетажна. В приземието е бил разположен дюкян, а горните два етажа са били жилищни.

Църквата „Свети Никола“ е най-старият храм в Елена и региона. Първият писмен документ за съществуването му датира още от 1518 г. През пролетта на 1800 г. е опожарен и възстановен в сегашния си вид четири години по-късно. Архитектурата на сградата е скромна и непретенциозна, но вътрешността ѝ е богато украсена. Стенописите имат изключителна стойност и представляват значима част от недвижимата културна ценност.

Църквата „Успение на Пресвета Богородица“ е построена през 1837 г. и до Освобождението е била най-големият християнски храм в Северна България.

Разсукановите къщи са следващият по значимост архитектурно-строителен комплекс в град Елена. Те представляват интересен ансамбъл от пет сгради под един покрив. Строени са в края на XVIII и началото на XIX век от хаджи Димитър Разсуканов за петимата му сина.

Къщата-музей на Иларион Макариополски е друг значим обект от културното наследство на града, който функционира като етнографски музей.

Часовниковата кула е един от символите на града. Строена е през 1812 г. на място, което ѝ осигурява визуална връзка с почти всяка точка на градското пространство.

Освен тези 7 обекта с национално значение, в града има още над **300 обекта в категорията „с местно значение“**, предимно сгради от епохата на Възраждането, повечето от които са групирани и формират **цялостни градоустройствени ансамбли**, създаващи специфичния характер на централната част на града. Запазени са цели улици с техните автентични настилки и характер на застрояването, по които могат да се проследят етапите в развитието на възрожденските къщи в този край на Стара планина.

Най-добре запазени и с най-много НКЦ са ансамбълът, обхващащ ул. „Стоян Михайловски“ и ул. „Кършовска“ с част от ул. „Ст. Йовчев“; групата от сгради по ул. „Хаджи Сергей“; ансамбълът по ул. „С. Катрафилов“; групите по ул. „Хр. Станев“, ул.

„Ив. Калчев“, ул. „Първи май“, ул. „Костовска“, около площад „Васил Левски“ и в горния край на ул. „Ст. Петков“ в Еловската махала. Освен ансамбловите композиции има и не малко запазени единични обекти с висока културно-историческа стойност и обществена значимост.

Освен в общинския център **декларирани и обявени НКЦ има и в още около 40 села** в общината. Това са предимно къщи и религиозни обекти от епохата на Възраждането. В много от има запазени и множество обекти, които са с висока историческа и културна стойност, но не притежават определен статут на недвижими културни ценности. В сравнение с гр. Елена обектите на НКЦ в селата в общината не са достатъчно популяризирани.

Физическото състояние на част от НКЦ в общината е добро, но други се намират в лошо или аварийно състояние.

4.10.2. Движимо културно наследство

Движимите културни ценности (ДКЦ) в общината се съхраняват и експонират чрез системите на музейната и галерийна дейност. Първата включва Музейния комплекс „Даскалоливницата“ и Къщата-музей „Иларион Макариополски“, а втората се осъществява от Художествената галерия в гр. Елена и отново Къщата-музей „Иларион Макариополски“, в която е изложена част от иконографската сбирка.

4.10.3. Нематериално културно наследство

Община Елена притежава богато нематериално културно наследство. То е свързано най-вече с ролята, която гр. Елена е имал в епохата на Възраждането. Културният календар на общината включва:

- Празник на град Елена – „Свети равноапостоли Константин и Елена“;
- Неювски събор;
- Общински събор на народните читалища;
- „Балканът пее и разказва“;
- Поклонение до Капиновския манастир;
- Празник на Еленския балкан;
- Ден на народните будители;
- „Бягането“.

4.11 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Оценката на материалните активи /МА/ на общината обхваща съществуващите обекти на:

- жилищния сектор;
- социалната инфраструктура;
- транспортната инфраструктура;
- техническата инфраструктура;

- инфраструктурата за предпазване от предвидими природни бедствия.

4.12.1. Материални активи на жилищния сектор

Жилищният фонд, предназначен за постоянно обитаване на населението има следните характеристики:

- към 2011г. в община Елена има 7 346 жилища, разпределени в 6 232 жилищни сгради. 2 984 от жилищата са в град Елена, а останалите 4 361 – в селата. Общата полезна площ на жилищата е 570 991 м² от които 438 050 м² са жилища площ;

- по вид собственост жилищата се разпределят, както следва: собственост на частни физически лица – 7 212 жилища (98,17%), собственост на частни юридически лица – 35 жилища (0,48%) и собственост на държавата или общината – 99 жилища (1,35%);

- по брой на стаите жилищата се разпределят, както следва: с 1 стая – 228, с 2 стаи – 1 412, с 3 стаи – 2 637, с 4 стаи - 2 004 и с 5 и повече стаи – 1 065;

- жилищата без баня са 703 бр. (9.6 %). Жилищата, в които банята е разположена в самото жилище са едва 32.3 %, като за общинския център този дял е 59.7 %.

4.12.2. Материални активи на социалната инфраструктура

4.12.2.1. Образование и обучение – МА на системата на образованието и обучението включва следните сгради с прилежащите им дворове и оборудването:

- целодневни детски градини в гр. Елена – 1;
- целодневни детски градини в селата – 4;
- начални училища в гр. Елена – 1;
- основни училища в селата – 3;
- средни общообразователни училища в гр. Елена – 1.

4.12.2.2. Здравеопазване – МА на системата на здравеопазването включва следните кабинети, самостоятелни сгради и помещения, всички разположени в гр. Елена:

- индивидуални практики за първична медицинска помощ – 6;
- индивидуални практики за първична дентална помощ – 6;
- индивидуални практики за специализирана медицинска помощ – 5;
- медико-технически и медико-диагностични лаборатории – 2;
- детски ясли – 1.

4.12.2.3. Социално подпомагане

За осъществяването на функциите си социалните дейности в общината разполагат със следните самостоятелни сгради и/или помещения:

- Дом за деца и младежи с умствена изостаналост с капацитет 55 д. в с. Илаков рът;
- Защитено жилище в с. Илаков рът за 8 д. ;
- Дневен център за деца и младежи с увреждания с капацитет 36 д. в гр. Елена;
- Домашен социален патронаж с капацитет 100 д. в гр. Елена и населените места в общината;
- Хоспис с капацитет 16 д. в гр. Елена.

4.12.2.4. Културни дейности – МА за културни дейности включват следните сгради с прилежащите им терени и вътрешното им оборудване:

- o Музеен комплекс „Даскалоливница“;
- o Къща-музей на Иларион Макариополски;
- o Градска художествена галерия;
- o Градска библиотека;
- o Читалища – 15.

4.12.2.5. Спорт – МА на системата на спорта включват:

- в град Елена:

- o градски стадион;
- o покрит плувен басейн;
- o салони за борба и джудо – 2;
- o спортни бази на училищата – 2;

- в селата:

- o футболни игрища – 5;
- o открити плувни басейни – 3;
- o конна база.

4.12.2.6. Материални активи на административното и финансово-кредитно обслужване – МА на административното и финансово-кредитно обслужване включват следните сгради и самостоятелни помещения:

- o Общински съвет;
- o Кметства и кметски наместничества – 22;
- o Районно полицейско управление;
- o Районна служба за пожарна безопасност и защита на населението;
- o Банкови офиси – 3.

4.12.3. Материални активи на туристическата инфраструктура – включват:

- o Къщи за гости – 49 с 583 легла;
- o Стаи за гости – 52 с 362 легла;
- o Семейни хотели – 10 с 266 легла;
- o Хотели – 3 с 135 легла;
- o Пансиони – 1 с 88 легла;
- o Бунгала – 3 с 16 легла;
- o Заведения за хранене и развлечения – н. д.;
- o Любителски ски писти – 2.

4.12.4. Материални активи на транспортната инфраструктура

4.12.4.1. Пътна инфраструктура – МА на пътната инфраструктура включват 85.000 км републикански пътища от II-III и 274.74 км общински пътища.

4.12.4.2. Инфраструктура на железопътния транспорт

Железопътната инфраструктура на територията на община Елена включва:

- част от жп линията „Златарица-Елена“ с дължина 7,1 км;
- жп гара „Елена“;
- индустриален клон от жп гара Елена до Завода за строително стъкло – 300м.

4.12.5. Материални активи на техническата инфраструктура

4.12.5.1. Водоснабдяване и канализация – МА на водоснабдителните системи на общината включват:

- каптажи – 27;
- дренажи – 1;
- помпени станции – 4;
- напорни водоеми – 20;
- довеждащи външни водопроводи – 68 929 м;
- вътрешни водопроводни мрежи – 34 016м.
- канализация – н.д.

4.12.5.2. Енергийна инфраструктура – МА на електроснабдителната система включват:

- подстанция 110/20kV – 1;
- трансформаторни постове 20/0.4kV в града – 40;
- трансформаторни постове 20/0.4kV в селата – 65;

4.12 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Здравното състояние на населението е една от важните предпоставки за определяне съдържанието и приложимостта на ОУП. Здравето, което се определя от факторите на семейно-битовата, професионално - трудовата, обществено-битовата среда и системата на здравеопазване, се влияе силно от обкръжаващата го екологична и социално-икономическа среда, включително на общинско ниво. Съществува зависимост между структурните и качествени характеристики на населението от една страна, и икономическото и социалното развитие на областите и общините, от друга. Човешкият потенциал заема водещо място, особено в по-малките общини, включително слабо населените и тези в планински райони.

Проучването на здравното състояние на населението на община Елена е извършено чрез демографски показатели и сравнителна характеристика на здравните данни с показателите за област Велико Търново и цялата страна. Проучени са основните демографски показатели отделно за населението на община Елена и общо за цялото население на страната.

Възрастовата структура на населението /данни от последното преброяване 2011г./ и разпределението по пол за община Елена, е стационарен (към застаряващ) тип, по-

благоприятна от средните данни за страната, при най-широко представителство на населението в активна трудоспособна възраст /вж. долните таблици/.

Таблица 12 Разпределение на населението на община Елена

Обект и признаци	Брой
Население на община Елена към 01.02.2011г.	9 434
от тях мъже жени	4 598 (48,74%) 4 836 (51,26%)
до 19 години 20-64 години над 65 години	1 800 (19,1%) 5 543 (58,8%) 2 091 (22,1%)

Таблица 13 Разпределение на населението на Република България

Обект и признаци	Брой
Население на Република България към 01.02.2011г.	7 364 570
от тях мъже жени	3 586 571 (48,7%) 3 777 999 (51,3%)
до 19 години 20-64 години над 65 години	1 352 857 (14,4%) 4 650 316 (63,1%) 1 361 397 (22,5%)

Обобщени са показателите детска смъртност, обща смъртност, раждаемост и естествен прираст за община Елена, област Велико Търново и за цялата страна.

Показателите за раждаемостта и общата смъртност се различават значимо между населението на община Елена и това на цялата страна /вж. долната таблица/, като значимо по-неблагоприятни са данните за община Елена. Те са по-неблагоприятни и при сравнение с показателите за населението на цялата област Велико Търново.

Таблица 14 Демографски показатели за община Елена, област Велико Търново и страната

Година	Показатели на 1000 жители	Община Елена	Област Велико Търново	Република България
2012г.	Раждаемост	9,0	9,1	9,5
	Смъртност	19,6	17,0	15,0
	Естествен прираст	-10,6	-7,9	-5,5
	Детска смъртност до 1г. (на 1000 живо родени деца)	12,0	6,5	7,8
2013г.	Раждаемост	8,3	8,9	9,2
	Смъртност	21,4	15,9	14,4
	Естествен прираст	-13,1	-7,0	-5,3
	Детска смъртност до 1г. (на 1000 живо родени деца)	0	7,6	7,3
2014г.	Раждаемост	7,6	8,8	9,4
	Смъртност	19,1	17,1	15,1
	Естествен прираст	-11,5	-8,3	-5,7

	Детска смъртност до 1г. (на 1000 живо родени деца)	0	4,1	7,6
--	---	---	-----	-----

Естественят прираст за община Елена, като резултативен показател между двата основни демографски индикатора - раждаемост и обща смъртност, за 2012, 2013 и 2014г. е силно отрицателен и по-неблагоприятен от средните стойности за страната.

Обобщено, демографската характеристика на община Елена е силно неблагоприятна, с по-лоши показатели от много други общини в страната. Поради повишаване интензитета на различни демографски процеси – естествено и механично движение на населението, понастоящем е налице силна отрицателна динамика. Тенденцията към запазване на значимо по-висока смъртност спрямо раждаемостта, се очаква да влияе неблагоприятно на демографския облик и в бъдеще.

Информативни в демографско и здравно отношение са данните за смъртността по причини от някои класове болести според МКБ-10 – един от косвените индикатори за здравния статус на населението, като данните са налични общо за област Велико Търново, в която се намира и община Елена.

Съгласно данни на РЗИ-Велико Търново, основна причина за умиранията остават болестите на органите на кръвообращението – 2680 случая, чийто интензитет достига 1074,3 на 100000 д.н., а относителният им дял в структурата на смъртността е 63,2%. На второ място по честота са умиранията от новообразувания -738, чийто коефициент през 2014 г. е 295,8 и относителен дял – 17,4%. В структурата на останалите причини за смърт следват с по-незначителен дял „Симптоми, признаци и отклонения от нормата” - 4,4% и „Болести на дихателната система” - 4,3%. На тези 4 класа болести се дължат 89,3 % от всички смъртни случаи в област Велико Търново.

Болестност и заболяемост сред населението в област Велико Търново

Общата болестност, измерена чрез регистрираните случаи на заболяванията по обращаемостта на населението за здравна помощ към звената за извънболнична помощ, дава представа за честотата и структурата на заболяванията по повод на които населението търси здравна помощ.

Показателите за 2013г. и 2014г. са представени в следващата таблица, като за 2014г. общият брой регистрирани заболявания в областта незначимо се увеличава спрямо този за 2013г. Приблизително същата е и честотата, представена като брой случаи на 1000 души от населението. В структурата на заболяванията водещо място заемат болестите на органите на кръвообращението – с честота 570,6 на 1000 души за 2014г., следвани от болести на дихателната система – 429,2 ‰ и болести на пикочно-половата система – 201,2 ‰.

Таблица 15 Болестност сред населението в област Велико Търново

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2013г.		2014г.	
		Регистрирани заболявания	На 1000 души от насел.	Регистрирани заболявания	На 1000 души от населението
	ОБЩО I – XIX клас	626085	2481,0	627593	2515.9
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	32298	128,0	35667	143.0
II	Новообразувания	10620	42,1	10185	40.8
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	2757	10,9	2729	10.9
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	42911	170,0	36605	146.7
V	Психични и поведенчески разстройства	14628	58,0	15852	63.5
VI	Болести на нервната система	25172	99,7	24022	96.3
VII	Болести на окото и придатъците му	46992	186,2	50262	201.5
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	16376	64,9	17911	71.8
IX	Болести на органите на кръвообращението	153898	609,9	142328	570.6
X	Болести на дихателната система	99980	396,2	107060	429.2
XI	Болести на храносмилателната система	24053	95,3	25993	104.2
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	21841	86,5	23224	93.1
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	36128	143,2	39277	157.5
XIV	Болести на пикочо-половата система	53596	212,4	50180	201.2
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1300	5,2	1659	6.7
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	202	0,8	273	1.1
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	1530	6,1	1454	5.8
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	17370	68,8	19447	78.0
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	24433	96,8	23465	94.1

Данните за новооткритите заболявания за 2013г. и 2014г. са представени в следващата таблица. Подобно на показателите за болестността, заболяемостта е приблизително на едни и същи нива през двете години, като незначително намалява през 2014г. спрямо 2013г. като абсолютен брой случаи и като честота. Не се установява значима динамика по класове болести в двугодишния период. Най-висока е заболяемостта на дихателната система. Може да се направи извода, че представените показатели не установяват влошаване на заболяемостта в област Велико Търново.

Таблица 16 Заболеваемост (новооткрити заболявания) сред населението в област Велико Търново

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2013г.		2014г.	
		Новооткрити заболявания	На 1000 души от насел.	Новооткрити заболявания	На 1000 души от населението
	ОБЩО I – XIX клас	272762	1080,9	261921	1050.0
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	25655	101,7	25129	100.7
II	Новообразувания	4343	17,2	3796	15.2
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	729	2,9	666	2.7
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	8685	34,4	7356	29.5
V	Психични и поведенчески разстройства	3272	13,0	2997	12.0
VI	Болести на нервната система	10122	40,1	10003	40.1
VII	Болести на окото и придатъците му	20782	82,4	22261	89.2
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	8148	32,3	9047	36.3
IX	Болести на органите на кръвообращението	23058	91,4	17349	69.5
X	Болести на дихателната система	62788	248,8	63230	253.5
XI	Болести на храносмилателната система	9669	38,3	9831	39.4
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	14971	59,3	15241	61.1
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	17121	67,8	16846	67.5
XIV	Болести на пикочо-половата система	33350	132,2	28542	114.4
XV	Бременност, раждане и послеродов период	869	3,4	1071	4.3
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	117	0,5	161	0.6
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации	539	2,1	413	1.7
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	10098	40,0	10751	43.1
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	18446	73,1	17231	69.1

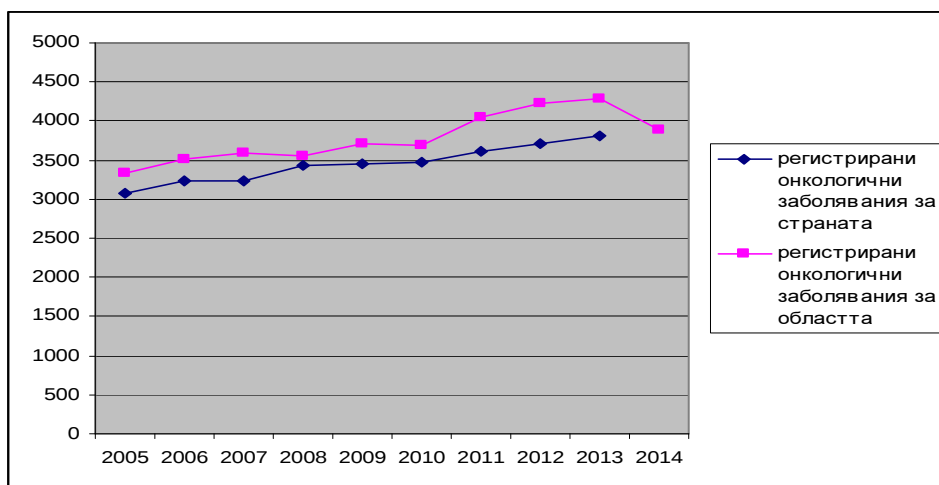
Обобщената оценка на болестността, новооткритата заболеваемост и смъртността по причини, показват, че основните проблеми на здравето на населението произтичат предимно от заболявания, свързани със застаряване на населението и с широкото разпространение на рисковите фактори, породени от стила на живот.

Общият брой на **регистрираните онкологични заболявания** за областта през 2014 г. е 9709 или 3892,1 на 100 000 д.н. За сравнение през 2013 г. са били регистрирани 10834 или 4293,6 на 100 000 д.н, през 2012 г. са били регистрирани 10752 или 4218,3 на 100 000 д.н. (Таблица 6). По нозология, водещи са злокачествените новообразувания на млечните жлези, кожата и храносмилателната система.

Таблица 17 Регистрирани групи онкологични заболявания –област Велико Търново

На 100 000 д.н.	2013г.		2014г.	
	Всичко	в т.ч. новооткрити	Всичко	в т.ч. новооткрити
Общо	4293,6	428	3892.1	437
Устни, устна кухина и фаринкс	123,6	11,5	100.6	8.4
в т.ч. : устни	69,0	2,4	54.5	2.0
Храносмилателни органи и перитонеум	685,2	103,4	657.4	119.5
в т.ч. : стомах	67,8	18,6	66.5	22.0
дебело черво, ректум ректо-сигм. област и анус	553,6	62,6	532.4	71.4
Дихателна система	251,2	72,9	222.5	56.9
в т.ч.: трахея, бронхи, бял дроб	155,7	63,8	137.1	48.1
Кости, съед. тъкан, кожа и млечни жлези	1683,0	91,5	1414.7	97.4
в т.ч.: злокачествен меланом на кожата	898,7	40,4	651.0	42.5
млечна жлеза	1401,2	47,9	1372.9	49.7
Пикочо-полови органи	1245,1	110,2	1213.9	106.2
в т.ч. маточна шийка	516,6	14,7	492.5	14.4
тяло на матката	571,0	18,6	549.2	16.0
яйчник и други придатъци на матката	275,9	8,3	270.7	13.2
простата	400,4	32,5	401.5	26.9
пикочен мехур	184,3	22,2	178.8	20.0
Други	305,1	38,4	283.0	48.5

Стойностите са под средните стойности за страната. В десет годишния период 2005-2014г. не се установяват по-високи показатели на онкологичната болестност в област Велико Търново спрямо средните за страната /вж. следващата фигура/.

Фиг. №5. Регистрирани онкологични заболявания в област Велико Търново и страната, на 100 000 д.н.

Следващата таблица представя данни на РЗИ-Велико Търново за наличието на лечебни заведения за първична медицинска и дентална помощ на територията на община Елена. Първичната извънболнична медицинска помощ се осъществява от амбулатории – индивидуални и групови практики за медицинска и дентална помощ.

В цялата област Велико Търново продължава намаляването на общопрактикуващите лекари и през 2014г., което е предпоставка за съществени здравно-организационни проблеми за областта, включително потенциални такива за община Елена. Част от медицинските кадри преминават на работа в специализираната извънболнична или болнична медицинска помощ, други напускат областта или страната. През 2014г. от Регистъра на лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ и хосписите общо са заличени 6 ИППМП, като поради липса на дейност повече от 6 месеца е заличена 1 ИППМП. През 2014 г. има 1 новорегистрирана практика за първична медицинска помощ.

На територията на общината отсъства МБАЛ, като най-близките центрове за осигуряване на специализирана болнична помощ се намират на значително отстояние.

Таблица 18 Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ в община Елена през 2014 г.

община	Брой по здравна карта		Брой регистрирани в РЗИ (титуляри, без наети лица)			
			В инд. практики		В групови практики	
	лекари	дентални	лекари	дентални	лекари	дентални
Община Елена	8	6	5	5	0	0
В т.ч. в градовете	5	5	4	5	0	0
в селата	3	1	1	0	0	0

Обобщено, съществуващата здравно-демографска характеристика е по-неблагоприятна от средната за страната, но отсъстват предпоставки за вредно въздействие на фактори от околната среда.

5. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО СЪСТОЯНИЕ

5.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА БЕЗ ПРИЛАГАНЕТО НА ПЛАНА

По-нататъшното развитие на територията на общината без Общински общ устройствен план, освен че би представлявало нарушение на Закона за устройство на територията, би било сериозна пречка за модернизацията на техническата й инфраструктура – реконструкция и доизграждане на водопроводните системи, изграждане на канализация – и обновяването на жилищния фонд, още повече, че регулационните планове на населените места са от първата половина на XX век. Не биха били създадени устройствени условия, чрез определяне на подходящи локализации за инвестиции в индустрията и логистиката за стимулиране икономическото развитие на общината. Богатството на културното и природното наследство на общината би останало неоползотворено. Липсата на одобрен

действащ Общ устройствен план би лишило общината от възможността да ползва финансови средства от фондовете на Европейския съюз.

Най-съществените последици от развитие на компонентите и факторите на ОС, без прилагане на плана са систематизирани и представени в следващата таблица.

Таблица 19 Оценка на развитието на компонентите и факторите на околната среда без прилагането на плана

Аспекти	Очаквано развитие на компонентите без прилагане на плана
Атмосферен въздух	Възможно влошаване на общото ниво на замърсяване на въздуха с фини прахови частици основно от транспортната дейност също и от развитие на производствени дейности без необходимата устройствена мотивация
Повърхностни води	Увеличаване замърсяването на повърхностните води от нерегламентирани зауствания на отпадъчни води от производствена дейност
	Увеличаване замърсяването на водите на реките поради липсата на изградена канализация и неизградена ЛПСОВ на населените места, неспазване забраните в Заповед №225/05.06.2010г. за СОЗ на яз. "Йовковци"
	Влошаване на санитарно-хигиенните условия в населените места, селищните образувания, вилни, туристически и рекреационни зони и качествата на плитките подземни води поради липса на канализационна мрежа
	Влошаване състоянието на водоснабдяването поради загуби на вода, несъответствия на дебита на изградените водоизточници за питейно-битово водоснабдяване на населените места, неизграждане и лоша експлоатация на СОЗ
	Неизградената канализация и ПСОВ, използването на септични ями, безразборното изхвърляне на отпадъци от домакинствата и недостатъчното обезопасяване на сметищата ще влошат качествено състояние на водите
	Точковите и дифузни източници на замърсяване ще се запазят или увеличат, което ще доведе до влошаване качествата на повърхностните и подземните води
	Наводненията ще продължат да нанасят материални щети на населените места, индустриалните зони, обектите на отдиха и др.
Геоложка основа, подземни води	Инфилтрацията на замърсени отпадъчни води от съществуващи изгребни и попивни ями и замърсяване от криминално депониране на битови и други отпадъци ще продължи
	Отнемането на разполагаеми ресурси от подземни водни тела при експлоатацията на съществуващите водовземни съоръжения ще продължи
	Загубата на значителни количества вода с питейни качества ще продължи поради наличната амортизирана и недостатъчно изградена водоснабдителна мрежа
	Добивът /без разрешителни/ на инертни материали /чакъл и пясък/ в руслата на реките ще продължи
Земни и почви, земеползване	Намаляването относителния дял на обработваеми земи поради нерегламентирано строително усвояване ще продължи
Зелени площи, спорт и отдих, биоразнообразие	Опазването и респектирането на границите, ролята и значенето на защитените зони и територии и отношението към тях ще остане без конкретен устройствен регламент
	Влошаването на качествените и количествени параметри на повърхностните водни тела ще се отразят директно на флората и фауната в тях и ще повлияят негативно на биоразнообразието в района
Ландшафт	Възможно е намаляване относителния дял на ландшафтите с естествена устойчивост
Отпадъци, опасни вещества	Не се очаква промяна на съществуващото състояние
Шум	Транспортната инфраструктура и свързаните с нея въздействия ще продължи да се развива без прилагане на пространствени вариантни решения

Други вредни физични фактори	Не са регистрирани отклонения от обичайно измерваните стойности за радиационното състояние спрямо предходни години в наблюдаваните пунктове и те са по-ниски от фоновите за страната; тенденцията ще се запази
	Нейонизиращите лъчения имат локално въздействие и са свързани с развитието на предавателната мрежа на мобилните оператори, кабелните телевизии с техните ретранслатори и частично от някои радиостанции; не са установени вредни въздействия върху хората
Културно наследство	Не е реализиран в достатъчна степен потенциала на културно-историческото наследство като обект на познавателния туризъм
Устройствени параметри	Липсата на териториално-устройствен инструментариум е възможно да се наруши добрата естествена устойчивост на компонентите на околната среда в отделни части на общината
Човешко здраве	Състоянието на водопроводната и канализационна системи ще влияят неблагоприятно върху качествата на питейните водоизточници увеличават рискът за човешкото здраве
	Етернитовите водопроводи и недоизградените системи за водоснабдяване, както и липсата на канализация и пречиствателни съоръжения ще доведат до влошаване качествата на питейните водоизточници и увеличат рискът за човешкото здраве

5.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОКОЛНАТА СРЕДА ЗА ТЕРИТОРИИ, КОИТО ВЕРОЯТНО ЩЕ БЪДАТ ЗНАЧИТЕЛНО ЗАСЕГНАТИ

Предварителният проект на ОУПО съдържа картен материал, който представя пространственото разположение на предвижданията на плана, както и районите, в които тези предвиждания са насочени. По-долу е направен кратък анализ на характеристиките на някои компоненти на околната среда, които вероятно могат да бъдат подложени на въздействие.

5.2.1. Територии, свързани с опазване на водите

Във връзка с реализиране на дейностите по заложените в ОУП устройствени условия за реконструкция и разширение на съществуващите водопроводни системи, с оглед намаляване до минимум загубата на питейни води, за изграждане и/или доизграждане на канализационни мрежи, за жилищно, промишлено, транспортно и друго строителство, за въвеждането на режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройство на територията и пр., територии и зони, които има вероятност да бъдат значително засегнати ще са:

Териториите, обявени за извличане на вода, предназначена за човешка консумация в изпълнение на изискванията от Директива 2000/60/ЕС и Директива 98/83/ЕС за качеството на водите, предназначени за консумация от човека, транспортирани в Закона за водите са:

- подземно водно тяло **BG1G0000TJK045**, части от което попадат на територията на община Елена, описано по-горе в раздел „Подземни води“ е определено като зона за защита на водите с код **BG1DGW0000TJK045**, от която се извлича вода за консумация от човека със средно денонощен дебит над 10 m³ или служат за водоснабдяване на повече от 50 човека, съгласно чл. 7, т. 1 на Директива 2000/60/ЕС и чл. 119а, ал. 1, т. 1 от Закона за водите;

- учредени и предстоящи за учредяване санитарно-охранителни зони около водоземните съоръжения от подземни води за питейно-битово водоснабдяване, посочени по-горе в таблица, в които нормативно са въведени ограничения и забрани за опазването им, съгласно чл. 119, ал. 4, т. 2 и ал. 5 от Закона за водите.

Необходимо е осъществяване на процедури за учредяване на СОЗ за всички водоизточници, съгласно изискванията понастоящем в Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване, и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди, впоследствие в Наредба за зоните за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и на минералните води по чл. 135, ал. 1, т. 6, изготвянето на която е предстоящо.

Води, които са замърсени или застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвими зони - съгласно Заповед № РД-146/25.02.2015 г. на МОСВ в обхвата на община Елена няма определени като замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници подземни водни тела. Пунктове за мониторинг на територията на община Елена са:

➤ По „Програма за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води“:

- Извор-чешма (КИ „Топля 1А“) - Средни колиби с код BG1G0000TJKMP323;
- Дренаж „Буков дол“ - Елена с код BG1G0000TJKMP539;
- Дренаж „Дядо Стоянов кладенец“ - Елена с код BG1G0000TJKMP565.

➤ По „Програма за мониторинг на нитрати в подземните води“:

- КИ „Топля 1А“ - Средни колиби с код BG1G0000TJKMP323;
- КИ „Берковци“ - Средни колиби с код BG1G0000TJKMP335.

● **Земни недра**

Територии за добив на подземни богатства – обхващат нерегламентиран добив в речните русла на инертни материали – чакъл и пясък. Наложително е прекратяване на тази дейност или осъществяване на процедури за регламентирано ползване на речните русла за добив на инертни материали.

Локални територии, поразени от гравитационни процеси - това са идентифицираните на територията на общината свлачища, описани по-горе. Те периодично се активизират под въздействие на естествени и антропогенни фактори. Разположени са по цялата територия, предимно по пътни и склонови участъци. Част от тях са в границите на населени места, това число и в гр. Елена, като застрашават жилищни и стопански сгради и съоръжения на инженерната инфраструктура. При наличието на инвестиционни намерения в свлачищните райони в общината се прилагат изискванията на Наредба № 12/03.07.2001 г. за проектиране

на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони и Закона за устройство на територията.

5.3 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Ако общинската територия и населените места продължат да се развиват и застрояват без прилагане на общински Общ устройствен план, ще продължат да съществуват, а вероятно и да се задълбочават установените териториални диспропорции в демографското и социално-икономическото развитие.

Почти директна и много значима е връзката **реки-подземни води**, поради което опазването на реките и техните водосбори от замърсяване, осушаване и други негативни антропогенни и морфологични и хидроморфологични въздействия е от особено важно екологично значение. Друга важна връзка за поддържане на повърхностните води в добро количествено състояние е **поддържането на горския фонд** във водосборите им.

Опазването на количественото и качествено състояние на повърхностните води е от значение за развитието на всяка територия и особено за водовземанията за различни стопански цели.

За обектите на отдиха следва да има осигурени подходящи водоизточници, а самите те да са осигурени с необходимата инфраструктура за водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчните води. За отдалечени един от друг обекти или населени места, по-подходящо е пречистването на отпадъчните води да се осъществява посредством **пречиствателни модули**, тъй като обединяването им в големи пречиствателни станции е свързано с изграждането на канализационни колектори с голяма дължина, което изисква значителни по обем изкопни и строителни работи, трудна и скъпа експлоатация.

Липсата или неточното отразяване на инженерната **инфраструктура за водоснабдяване**, сервитутите ѝ и санитарно-охранителните зони на питейните водоизточници в кадастъра на общината влошават условията за планиране и проектиране и могат да доведат до конфликти по отношение на собствеността, границите на зоните и др.

Недостатъчната изграденост на **водопроводните мрежи** и лошото им състояние водят до влошаване стандарта на обитаване в населените места, увеличаване загубите на вода и възпрепятстват развитието на различни стопански дейности.

Липсата на **канализация** и съоръжения за събиране и пречистване на отпадъчните води са риск за човешкото здраве и могат да доведат до влошаване качеството на повърхностните и подземните води на територията на общината.

Липсата на актуална и представителна информация за **техническото състояние на изградените язовири** и прилежащите им съоръжения и техните собственици и стопани повишава риска от наводнения.

По принцип, всички водовземания, водоползвания и ползвания на водни обекти следва да бъдат приведени в съответствие със Закона за водите и поднормативните му актове, като бъдат регистрирани по надлежния ред в БД „Дунавски район” с център гр. Плевен.

5.4 СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА. РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ

Анализът на съществуващите екологични проблеми показва следното:

По отношение на подземните води

Съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че приповърхностния слой на подземно водно тяло BG1G0000TJK045 не е защитено от антропогенни въздействия, които влияят върху количественото и химичното му състояние. Основните от тях са:

- заустване на отпадъчните води от населените места без изградена канализация и пречиствателни съоръжения;
- земеделски дейности и животновъдство, свързани с прилагане на торове и препарати за растителна защита;
- инфилтрация на замърсители от съществуващите депа за твърди битови отпадъци без изградени изолационни екрани и от нерегламентирани депа за твърди битови отпадъци;
- нерегламентирано водовземане от подземни води за питейно-битово водоснабдяване;

● По отношение на земните недра

Съществуващите екологични проблеми произтичат от обстоятелството, че земните недра са подложени както на естествени, така и на антропогенни въздействия, включващи механично нарушаване на приповърхностния слой от физико-геоложки процеси и явления (ерозия, свлачища, срутища и др.), изкопни и насипни работи за жилищна, комунална, транспортна и друга строителна дейност, замърсяване с отпадъчни води от утечки в канализационната мрежа и утечки от септични ями, с нефтопродукти и други опасни вещества при пътно-транспортни произшествия и пр.

По отношение на повърхностните води, формиращи се на или преминаващи през територията на община Елена най-съществен екологичен проблем е замърсяването на:

✓ водите на повърхностните водни тела оценени като тела в риск за непостигане на екологичните цели по биогенни елементи и специфични замърсители като:

-в. т. **BG1YN600R1020-** р. Веселина след язовир Йовковци до вливане в р. Златаришка, вкл. приток р. Казълдере-**В РИСК** по Е.О. и **ВЕРОЯТНО В РИСК** по Х.О.

-в.т. **BG1YN600R1021**- р. Златаришка от извор до Дърлевци, вкл. приток р. Марянска- **В РИСК** по Е.О. и **ВЕРОЯТНО В РИСК** по Х.О.

- в.т. **BG1YN600R1025**- р. Бюкдере след яз. Ятребино до вливане в р. Лефеджа, вкл. приток р. Казълдере- **В РИСК** по Е.О. и **ВЕРОЯТНО В РИСК** по Х.О.

-в.т. **BG1YN600R1034**- р. Лефеджа от Зайчари до вливане на р. Джулюница при Джулюница, вкл. приток р. Карадере- **В РИСК** по Е.О. и **ВЕРОЯТНО В РИСК** по Х.О.

-в.т. **BG1YN600R1125**- р. Джулюница от вливане на р. Златаришка при Златарица вливане в р. Джулюница при Джулюница и приток -р .Бебровска- **В РИСК** по Е.О. и **ВЕРОЯТНО В РИСК** по Х.О.

-в.т. **BG1YN800R1033**- р. Белица от вливане на р. Райковска при Вонеща вода до вливане в р. Янтра при Велико Търново вкл. приток-р. Еньовица - **В РИСК** по Е.О. и **ВЕРОЯТНО В РИСК** по Х.О.

-в.т. **BG1YN600L019**- Яз. Йовковци -**НЕ В РИСК** по Е.О. и Х.О.

✓ Повърхностните води от нерегламентирани зауствания, необхванатите в селищната канализация обекти (които са на попивни или септични ями), нерегламентираните и небезопасени депа за отпадъци и от дифузните източници на замърсяване от селското стопанство.

✓ Друг проблем е застрояването в заливаемите части на речната тераса, което възпрепятства естествения процес на образуване на речни разливи и свързаното с него подхранване на подземните води, размножаване на рибите и поддържане на естественото биоразнообразие. Този тип застрояване повишава рискът от наводнения и унищожаване на изградените материални активи.

По отношение на водоснабдяването - налице са и някои проблеми – наличие на етернитови водопроводи и загуби на вода, както и необходимост от реконструкция на питейните водопроводни мрежи.

По отношение на канализацията, настоящите екологични проблеми са свързани с недоизградена канализационна мрежа в гр. Елена и ПСОВ на града.

По отношение на пречиствателните станции, екологичните проблеми се пораждат от липсата на ЛПСОВ за гр. Елена

По отношение на отпадъците - общинското депо за битови отпадъци е с висок риск по отношение качествата на средата и човешкото здраве и е необходимо рекултивацията му да започне веднага след влизане на регионалното депо в експлоатация; населението и администрацията на общината могат да бъдат засегнати от неочаквани обстоятелства, които да препятстват депонирането на отпадъци в регионалното депо, поради което е препоръчително окончателния проект на ОУП да съдържа предложение за евентуално решаване на проблем с отпадъците на общинско ниво, най-малко за отпадъците с растителен произход.

6. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИНА ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАНА

6.1 ПРЕДВИЖДЕНИЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ

Предвид обстоятелството, че значителна част от международните документи /споразумения, конвенции, директиви и др./ са ратифицирани от Република България, респ. основните им изисквания са транспонирани в националната законова и нормативна уредба по околна среда, тук ще бъдат анализирани целите на опазване на околната среда в 2 основни документа, които в най-голяма степен отразяват връзките на тези цели с устройственото планиране:

- Национална програма за развитие на България 2020 – приета от МС XII.2012г.;
- Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие 2009-2018 г.

6.1.1 Националната програма за развитие “България 2020” (НПР БГ2020) е интегриран документ за социално-икономическото развитие на България до 2020 година, показващ връзката между приоритетите на ЕС в контекста на Стратегията „Европа: 2020” и националните приоритети на България.

Приоритетите на НПР БГ2020 са формулирани както следва:

1. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики на работната сила.
2. Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал.
4. Развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси.
5. Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката.
6. Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса.
7. Енергийна сигурност и повишаване на ресурсната ефективност.
8. Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари.

От посочените по-горе 8 приоритета на НПР БГ2020, в по-голяма или по-малка степен всички формулирани в програмата приоритети имат отношение към развитието на общината. Непосредствено отношение към предвижданията на ОУПО имат приоритети № 3, 4, 5, 7 и 8.

Таблица 20 Приоритет 3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал

Подприоритети на Приоритет 3	Предвиждания на ОУП за постигане на националните приоритети
<i>3.1 Усъвършенстване и интегриране на националната система за планиране и управление на регионалното развитие и системата за пространствено планиране</i>	Предвижданията на плана реално представляват подобряване на стратегическото и регионално планиране, особено в частите, касаещи пространственото планиране на общинската територия
<i>3.2 Стимулиране развитието на градовете и подобряване интеграцията на българските региони в национален план</i>	Планът няма предвиждания по този подприоритет
<i>3.3 Подкрепа за развитието на изоставащите и подобряване на качеството на живот в селските региони</i>	Постигането на този приоритет е възможно чрез обособяването на устройствени зони за малки и средни предприятия в границите на населените места и в близост до активни транспортни артерии
<i>3.4 Подкрепа за ефективно и устойчиво усвояване на туристическия потенциал на регионите и развитие на културните и креативни индустрии в регионите</i>	Разнообразните ресурси на общината мотивират формирането на регионални туристически продукти; развитието на техническа инфраструктура за опазване на околна среда е в съответствие с прилагането на принципите на устойчиво развитие
<i>3.5 Създаване на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси</i>	Планът съдейства за постигане на устойчиво екологосъобразно развитие със запазване на относителните дялове на ландшафтите с естествена устойчивост
<i>3.6 Засилване на териториалната кохезия чрез развитие и разширяване на трансграничното, междурегионално и транснационално сътрудничество</i>	Планът няма предвиждания по този подприоритет

От посочените приоритети, с най-голямо значение е подприоритет 3.5 - *Създаването на условия за опазване и подобряване на околната среда в регионите, адаптиране към настъпващите климатични промени и постигане на устойчиво и ефективно използване на природните ресурси*, включващ:

- подобряване качеството и ефективността на водоснабдителните услуги за бизнеса и населението в регионите;
- устойчиво управление на водните ресурси в регионите чрез изграждане и модернизирание на канализационни системи и пречистване на отпадъчни води;
- превенция на риска от наводнения, бедствия и аварии на територията на регионите;
- опазване, поддържане и възстановяване на биологичното разнообразие като част от природния потенциал за устойчиво развитие на регионите;
- повишаване качеството на атмосферния въздух.

Приоритет 4, подприоритет 4.1 – *Балансирано секторно и структурно развитие на аграрния сектор* – осъществява се чрез създаване на условия за реструктуриране на отрасъла.

- Подприоритет 4.2. *Модернизиране и технологично обновяване на стопанствата и инфраструктурата в отрасъла*, което се изразява в създаване на условия за насърчаване на материални и нематериални инвестиции.

- Подприоритет 4.4. *Превръщане на земеделското производство в привлекателен бизнес*, осигуряващ стабилни и справедливи доходи на заетите в него, чрез създаване на устройствени условия и предпоставки за насърчаване развитието на биологичното земеделие.

Приоритет 5: Подкрепа на иновационните и инвестиционни дейности за повишаване на конкурентоспособността на икономиката и в частност:

- Подприоритет 5.2. *Повишаване качеството и ефективността на научните изследвания и иновациите*, мерките за постигане на който са:

- активизиране на научно-развойната дейност и иновационната активност;
- модернизиране на използваните производствени технологии в икономиката;
- внедряване на иновативни решения в управленската практика;

- Подприоритет 5.3 *Подкрепа на високотехнологичните производства и услуги* насочени към увеличаване на ефективността, конкурентоспособността и рентабилността на производството;

- Подприоритет 5.4. *Подкрепа на сектор Туризм*, за реализацията на който е необходимо подобряване на качеството на туристическите услуги и национален туристически маркетинг.

Приоритет 7: Изграждане на адекватна енергийна инфраструктура, подкрепа за повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на енергийната зависимост и в частност:

- Подприоритет 7.2. *Повишаване на енергийната ефективност*, за което е необходимо да се създадат устройствени за повишаване ефективността на потреблението на енергия в общественния сектор.

- Подприоритет 7.3. *Достигане на 16% на енергията от възобновяеми източници в брунтното крайно потребление на енергия до 2020 г.* чрез стимулиране на децентрализирано производство на енергия за отопление и охлаждане от ВИ и стимулиране на инвестициите в производството и потреблението на енергия от ВИ в домакинствата.

Приоритет 8: Подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари и по-специално неговия подприоритет 8.6. *Подобряване свързаността и интеграцията на българските региони в национален и международен план и свързаността с големите градски центрове в съседните страни*, респ. мерките:

- подобряване на пътната инфраструктура;
- подобряване на мрежата от републикански и общински пътища.

6.1.2 Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие 2009 - 2018 г. Съгласно раздел II.3 от Стратегията - “Дърво на целите”, дългосрочната стратегическа цел на страната в областта на околната среда е “Към по-добро качество на живот и устойчива околна среда”.

В таблицата по-долу са показани приоритетите и мерките на ОУПО на община Елена, които съдействат за постигане на националните стратегически цели за опазване на околната среда.

Таблица 21 Приоритети и мерки на ОУПО, които съдействат за постигане на националните стратегически цели за опазване на ОС

Стратегическа цел, специфични цели	Приоритети и мерки на ОУПО, които съдействат за постигане националните цели
1. Намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата и чиста енергия - със специфични цели: намаляване растежа на емисиите от парникови газове, адаптиране към промените на климата, постигане на устойчиво екологосъобразно развитие на енергетиката в страната	ОУПО съдейства за постигане на устойчиво екологосъобразно развитие на енергетиката, като предвижда използване на термични слънчеви колектори за общинските сгради и препоръчва извършване на специализирани проучвания за евентуално използване на ветрова енергия в най-южните части на общинската територия, билото на Стара планина
2. Осигуряване на достатъчно по количество и с по-добро качество вода със специфични цели: <u>осигуряване на добро състояние на повърхностните води</u> , на добър екологичен потенциал на изкуствените и силно модифицирани водни тела, <u>осигуряване на вода с необходимото количество и качество за населението</u> ; възприемане на водите като елемент от националната сигурност, въвеждане на интегрирано управление на водите	ОУПО съдейства за постигане на тази цел със следните си проектни предвиждания: - за подобряване на питейното водоснабдяване: - О реконструкция на водопроводните мрежи, вкл. поетапна подмяна на амортизираните им участъци; - О включване в съответните групови системи на допълнителни водоизточници за нуждите на новите курортни и други локализации; - за ограничаване замърсяването на повърхностните и подземните води с отпадъчни води от урбанизираните територии: - О изграждането на канализационна система на гр. Елена с ГПСОВ; - О изграждане на канализационни системи с модулни ПСОВ в селата Константин и Марян; - постепенно премахване на попивните ями в селата и преминаване към черпателни септични ями
3. По-здравословна околна среда за по-добро качество на живот – <u>намаляване на здравния риск от замърсяването на околната среда</u> ; достигане на европейските норми за КАВ; прекратяване употребата на вещества, нарушаващи озоновия слой, намаляване рисковете за човешкото здраве и околната среда от химикалите; предотвратяване на големи аварии с опасни вещества, <u>предотвратяване и намаляване на шума в населените места</u> ; подобряване на контрола върху източниците на шум	ОУПО съдейства за постигане на тази цел с предвидените четири обходни трасета второ- и третокласните пътища около гр. Елена, с което се очаква да се подобри освен качеството на атмосферния въздух в града, също и параметрите на акустичната среда

в населените места, устойчиво управление на почвите; възстановяване на увредени почви	
4. Насърчаване на устойчивото потребление и производство със специфични цели: разширяване използването на екологосъобразни технологии, устойчиво управление и рационално ползване на земните недра и подземни богатства, ограничаване натоварването върху околната среда от дейностите по търсене/проучване добив, преработка на полезни богатства; интегриране на превантивните инструменти по околна среда с икономическите политики; стимулиране на устойчиви модели на потребление и производство във всички сектори на икономиката; <u>устойчиво управление на отпадъците, устойчиво развитие на транспортната система, на селското стопанство, на горите, намаляване натиска върху околната среда от туристическия сектор и развитие на устойчив туризъм</u>	ОУПО съдейства за постигане на тази цел със следните си проектни предвиждания: - включване всички населени места в система за разделно събиране на отпадъците, обработването им в регионално депо и премахване на нерегламентираните сметища; - въвеждане на забрана за промяна на предназначението на преобладаващата част от горските територии; - стриктно респектиране на границите на защитените територии и зони
5. Ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие – със специфични цели: устойчиво управление на биологичното разнообразие, опазване на местообитания и видове с европейско и национално значение от НЕМ и извън нея	Планът съдейства за постигане на тази цел със следните си проектни предвиждания: - гарантиране охранния режим на защита на зелените територии чрез недопускане на нова урбанизация в съседство с тях; - специална защита на растителността по крайбрежията на реките и суходолията и на други природни компоненти на средата като мочурища и дерета
6. Формиране на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие, както и осигуряване на по-качествена информация и мониторинг на околната среда	Предвидените обществени обсъждания на плана и ЕО към него са гаранция за подобряване достъпа до информация и участие на обществеността в процеса на вземане на решения касаящи околната среда

6.2 ПРЕДВИЖДАНЯ НА ОУПО С ПОСТИГАНЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕЛИ

Предвижданията на ОУПО спомагат за постигане на международните цели за опазване на природното наследство и околната среда, през призмата на НАТУРА 2000 и изпълнението на различни Директиви /Рамковата директива за управление на водите, Директивата за изграждане на ПСОВ, Дунавската програма и др./.

Рамковата Директива за водите въвежда нов подход в управлението на водите чрез екологични норми и цели за качеството, обезпечаващи структурата и функционирането на водните екосистеми. Съгласно тази директива, основните принципи при опазване на водите са:

- недопускане заустването на непречистени отпадъчни води във водни обекти – изкуствени и естествени водоприемници, което се постига чрез:
 - чрез интегрирано управление на водите в съчетание с останалите компоненти на околната среда

- осъществяване на ефективен контрол при управление на отпадъчните води и прекратяване на замърсяванията
- недопускане на нови източници на отпадъчни води да се въвеждат в експлоатация и заустват без пречиствателни съоръжения и непречистени
- провеждане политика на реконструкция на стари и неефективни пречиствателни съоръжения на предприятията, заустващи отпадъчни води с качества над определените норми
- спазване условията в разрешителните
 - усъвършенстване и спазване на институционалната система за мониторинг и контрол, гарантиращо добро състояние на отпадъчните води и повърхностните водни обекти, което се постига чрез подобряване на контролния мониторинг на обектите с отпадъчни води и повишен капацитет на екологичния статус;
 - реализиране задълженията на Плановете за управление на речните басейни – ПУРБ, като основен планов документ за интегрирано управление на водите.

Предприетите в ОУПО мерки за изграждане на канализацията на малките населени места и оборудването с подходящи пречиствателни съоръжения на всички обекти ще подпомогнат изпълнението на международните документи за опазване на околната среда и посочените по-горе принципи.

Изпълнение на различни Директиви като например изграждане на ПСОВ в населени места с население над 2000 ЕЖ, реконструкция на водопроводната и канализационна мрежи на населените места, екологосъобразно третиране на отпадъци, съгласно предвижданията на Националната програма за управление на отпадъците за изграждане на регионална система за управление на отпадъците, подобряване условията за транспортен достъп до населените места и др. подобни предвиждания, спомагащи за решаването на глобални екологични проблеми.

Оценката и управлението на **риска от наводнения** е предмет на Директива 2007/60 на ЕС, позната още като Европейска Директива за наводненията, която е в сила от 26.11.2007г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м. август 2010г.

Европейската екологична мрежа Натура 2000 налага решенията, ориентирани, към постигане на петата национална цел “Ограничаване и спиране загубите на биологично разнообразие” са както следва:

- О допускане само по изключение и в минимален размер увеличение на урбанизирани територии в границите на защитените зони по Натура 2000 и то само извън конкретния обхват на местообитанията;
- О ограничаване по-нататъшното изграждане на ветроенергийни генератори в съседство със зоните за защита на дивите птици.

Екологосъобразното третиране на отпадъците, съгласно предвижданията на Националната програма за управление на отпадъците за изграждане на регионални системи за управление на отпадъците, подобряване условията за транспортен достъп до населените места и др. подобни предвиждания, спомагат за решаването на глобални екологични проблеми.

Политиката по изменение на климата се регулира чрез Закон за ограничаване изменението на климата (ЗОИК) /ДВ.бр.22/11.03.2014/. като предмет на внимание са обществените отношения, свързани със:

1. Провеждане на държавна политика по ограничаване изменението на климата;
2. Прилагане на механизмите за изпълнение на задълженията на Република България по Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата и Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата;
3. Функционирането на Националната схема за зелени инвестиции (НСЗИ);
4. Функционирането на Националната система за инвентаризация на емисиите на вредни вещества и парникови газове в атмосферата;
5. Прилагането на Европейската схема за търговия с емисии (ЕСТЕ);
6. Администрирането на Националния регистър за търговия с квоти за емисии на парникови газове (НРТКЕПГ);
7. Мерките за намаляване емисиите на парникови газове от използваните течни горива и енергия за транспорта;
8. Изпълнението на задълженията, произтичащи от Решение №406/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009г, относно усилията на държавите членки за намаляване на техните емисии на парникови газове, необходими за изпълнение на ангажиментите на Общността за намаляване на емисиите на парникови газове до 2020;
9. Функционирането на схемата за доброволно намаление на емисии (СДНЕ).

7. ПРОГНОЗНА ОЦЕНКА ЗА ВЪЗМОЖНИ ЗНАЧИТЕЛНИ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА И ВРЪЗКИТЕ МЕЖДУ ТЯХ

Прогнозата и оценката на възможните значителни въздействия върху околната среда са непосредствено свързани с прогнозата на ОУПО, наричан по-долу за краткост “плана” и подхода на планирането към проблемите на околната среда.

7.1. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПРЕДВАРИТЕЛНИЯ ПРОЕКТ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА ЕЛЕНА

7.1.1. Обща концепция на плана

7.1.1.1. ОУПО е изграден върху следните принципи:

- **интегрираност**, която означава отчитане влиянието на разнопосочни фактори на развитието и използването на териториалните ресурси, както и търсене на възможности за съвместяване на разнопосочни интереси с превес на тези с изразен публичен характер;
- **реалистичност**, т.е. възможността за приложимост на устройствените решения при отчитане на обективните фактори за пространствено развитие на общината;
- **дългосрочност**, означаваща срок на действие на ОУПО от 15-20 години;

- **партньорство** между местните власти, населението, НПО и бизнеса;
- **публичност** на устройствените решения, т.е. участие на жителите на общината в обсъждания на проекта на ОУПО и отчитане на техните предложения;
- **устойчивост**, изразяваща се в осигуряване на:
 - О достъпност - пространствена, социална и финансова;
 - О условия и интерес за различни социални и възрастови групи;
 - О опазване на околната среда – природна и антропогенна;
 - О запазване интересите на бъдещите поколения, т.е. на правото им на избор.

7.1.1.2. Факторите със задържащ характер за развитието и устройственото планиране, с които е съобразен ОУПО са следните:

- **Задържащи фактори с антропогенен характер:**
 - О размерът на инвестиционните ресурси, ниското ниво на приходи в общинския бюджет и ограничената финансова самостоятелност на общината;
 - О човешкият ресурс, като възрастова, образователна и професионална структура и неговата оценка;
 - О ограниченият поземлен ресурс, собственост на общината;
 - О степента на развитие на транспортната и техническата инфраструктура на територията на общината;
 - О степента на популяризиране и социализиране на обектите на богатото и разнообразно културно наследство на територията на общината, в т.ч. недвижими културни ценности като археологически находки, паметници на архитектурата и културата, защитени обекти и ансамбли, исторически обекти и др.; движими културни ценности; нематериално културно наследство;
 - О разположението на магистралните проводи и комуникации, които играят ролята на ограничители за развитие на определени функции;
 - О състоянието на сградния фонд;
 - О равнището на развитие на социалната инфраструктура.
- **Задържащи фактори от природен характер:**
 - О опазването на водните ресурси;
 - О защитените природни територии и зони и ценни ландшафти;
 - О нарушени територии и замърсени територии;
 - О частите от територията, застрашени от бедствени ситуации (наводнения, пожари и др. подобни);
 - О преобладаващият планинско-хълмист характер на релефа в границите на общинската територия;
 - О ограниченият земеделски поземлен ресурс;
 - О нискостепенният характер на земеделските земи.

7.1.1.3. Проектните решения на ОУПО са съобразени със следните групи стимулатори за пространствено развитие:

- **Стимулиращи фактори с антропогенен характер:**

- наличие на потенциали за развитие на отдиха и туризма – богато културно-историческо наследство и благоприятни природни условия;

- потенциал за развитие на животновъдството, зърнопроизводството и производството на технически култури; екологично и алтернативно земеделие; хранително-вкусови производства;

- наличие на условия за развитие на малки и средни предприятия, преработващи местната селскостопанска продукция, ориентирана към туристическия сектор;

- енергийна инфраструктура – използване на ВЕИ;

- високо равнище на жилищна задоволеност на населението.

- Стимулиращи фактори с природен характер:

- природна среда с много добри екологични характеристики;

- наличие на гори – едно от големите богатства на общината;

- наличие на водни ресурси с възможности за многофункционално използване;

- богата флора и фауна;

- разнообразен ландшафт и високи естетически качества на природната среда.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Описаните по-горе характеристики на общата концепция на ОУПО – принципи и съобразени задържащи и стимулиращи фактори – го определят като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия. Ориентиран е към по-нататъшно социално-икономически мотивирано и регулирано протичане на урбанизационния процес, към постигане на баланс между природна и урбанизирана среда. Възприето е бъдещото устройство на защитените територии и зони да се съобразява стриктно с Плановете за управлението им, заповедите за обявяване и стандартните формуляри.

7.2 КЛИМАТ И АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Оценката на тези компоненти на околната среда се извършва на база анализ на предвижданията на плана по отношение устройството и локацията на производствените дейности, организацията на транспортно-комуникационната мрежа, зоните за туристическа и рекреативна дейност, за търговско и друг вид обществено обслужване и др. Всички тези дейности, в качеството им на предмет на ОУПО, представляват в по-малка или по-голяма степен интерес по отношение определяне въздействието им върху качествата на климата и атмосферния въздух.

По отношение локализацията и устройството на дейностите, осигуряващи развитието на общината и имащи отношение към качествата на атмосферния въздух, планът предвижда:

7.2.1. Развитие на селищната мрежа

ОУПО интегрира предвижданията на Концепцията за пространствено развитие на общината, която предвижда следното развитие на функционално – йерархичната структура на селищната й мрежа:

- **от първо йерархично равнище** е град Елена, който ще продължи да концентрира основния демографски и икономически потенциал на общината и основните обекти на обслужването;

- **от второ йерархично равнище** са селата Беброво, Константин и Майско със статут на кметства. Разполагат с относително добър демографски потенциал, сравнително добре развита социална инфраструктура и притежават известен икономически потенциал в селското стопанство, с възможност за разкриване на малки преработващи предприятия;

- **третото йерархично равнище** се представлява от основната част от опорните селища, с постоянно население от 50 до 200 д. В тях е концентрирана по-голямата част от туристическата леглова база, но социалната им инфраструктура включва само обекти за търговия и хранене. В повечето от тях има функциониращи читалища и църкви;

- **четвъртото йерархично равнище** са населените места с постоянно население под 50ч. В тях има значителен брой туристически обекти и те постепенно ще се трансформират във вилни и ваканционни комплекси. Ще функционират, като ще загубят характера си на самостоятелно функциониращи селища и ще гравитират като сателитни структури към близките опорни селища от първо, второ и трето йерархично равнище.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвижданията на ОУПО за перспективното развитие на структурата на селищната мрежа на общината са реалистични и не носят рискове по отношение на качествата на околната среда.

7.2.2. Развитие и устройство на населените места

7.2.2.1 Териториално развитие и устройствено зониране

Териториално развитие

ОУПО предвижда разширение на териториите на следните населени места:

- гр. Елена - за жилищни нужди, курортни дейности, производствени дейности и териториите с многофункционално предназначение;

- с. Мийковци - за обитаване и курортни дейности;

- с. Костел - за обитаване;

- с. Руковци - за обитаване;

- с. Марян (махалите Давери и Долни Марян) - за обитаване;

- с. Беброво (мах. Попска) - за обитаване и териториите с многофункционално предназначение.

***Забележка:** Горепосочените НМ са идентифицирани от основния чертеж на ОУПО. В обяснителната записка е посочено, че територията си разширяват селата Константин, Майско и Нешевци, но на чертежа границите им не са променени, като това ще бъде отразено в окончателния проект.*

Обитаване и устройство на жилищните територии

Въпреки, че наличният брой жилища, /който към 2011 г. е 7346 бр., от които 3547 бр. – обитаеми/ е в състояние да покрие прогнозните потребности от жилища към 2035 г., ОУП, отчитайки факторите „снос“ на жилища, поради тяхното физическо износване, недобрите физически качества на голяма част от жилищата, изградени от сурови тухли и недоброто

благоустройство на много от жилищата, предвижда изграждане през перспективния период на 100 - 120 нови жилища.

Новото жилищно строителство се насочва основно към гр. Елена и няколко села, в които жилищната задоволеност е ниска – Константин, Майско и Нешевци и др., където са предвидени допълнителни терени за обитаване. За устройството на жилищните територии в населените места са определени 4 разновидности жилищни устройствени зони:

о *Жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване с малка височина (до 10 м), обозначена като (Жм).* Приложена е за жилищните квартали в гр. Елена, застроени след 50^{те} години на XX век с предимно свободно разположени двуетажни и триетажни жилищни сгради, както и за териториите на селата Константин и Майско;

о *Жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване с малка височина със занижени показатели (до 7 м), обозначена като (Жм1).* Приложена е за жилищните квартали в град Елена, определени с ОУПО като „историческа зона“ (съгласно ЗКН), както и за населените места, присъединени като улици към град Елена и останалите малки населени места със съхранена специфична селищна структура в характерна природна среда. Допустимо е изграждане на стопански сгради за отглеждане на домашни животни в селата, съобразно наредбата на Общинския съвет;

о *Жилищна устройствена зона с преобладаващо застрояване със средна височина (до 15 м), обозначена като (Жс).* Приложена е за най-източните и югозападни квартали на гр. Елена, застроени през 70^{те} години на XX век със секционни колективни жилищни сгради и единични застроени имоти в останалите части на града;

о *Жилищна устройствена зона с преобладаващо комплексно застрояване, обозначена като (Жк).* Приложена е за територията на кв. „Север“ в североизточната част на гр. Елена, чието застрояване е от 70/80-те години на XX век с колективни 5 етажни секционни жилищни сгради.

Функционалното съдържание и устройството на жилищните устройствени зони е съгласно чл. 17 на Наредба № 7 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, наричана по-долу за краткост Наредба № 7. Застрояването им е съобразено с чл. 19, 20 и 21 на същата наредба и се подчинява на следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н max. (етажи)	Други правила и бележки
Жилищна УЗ с малка височина	Жм	60	1.2	40	10 (3ет)	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ
Жилищна УЗ с малка височина и занижени показатели	Жм1	50	1.0	40	7 (2ет)	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ
Жилищна УЗ със средна височина	Жс	70	2.0	30	13.5 (5ет)	-
Жилищна УЗ с комплексно застрояване	Жк	50	2.0	40	15	-

Централни и обществено-обслужващи територии

В съответствие с централните функции на гр. Елена е предвидено централната част на града да се устройва като *Смесена централна устройствена зона (Ц)*. В зоната могат да се изграждат многообразни по предназначение сгради – с обществено-обслужващи, с административно-делови, жилищни и други допълващи функции. Не се допускат дейности с вредни отделения и влияния. Задължително се изисква осигуряване на достъпна среда за хора в неравностойно положение. В урегулираните поземлени имоти (УПИ) по главната улица на града минимум 30% от разгънатата застроена площ (РЗП) на приземно ниво следва да се оформи като публично пространство. Половината от процента за озеленяване е необходимо да е изпълнено с висока дървесна растителност.

ОУПО предвижда зоната да се застроява съгласно следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Смесен централна УЗ	Ц	80	2.5	15	10 (3ет)	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

За осигуряване на обектите на обществено-обслужващите дейности – образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия, спорт, отдых, забавления и др. подобни са предвидени *Устройствена зона за обществено-обслужващи дейности, обозначена като (Оо)* и *Устройствена зона за обществено-обслужващи дейности – разновидност 1, обозначена като (Оо1)*. Разновидност 1 е приложена за териториите извън землището на гр. Елена. ОУПО предвижда устройството на зоните да се съобразява с чл. чл. 39 – 44 на Наредба № 7 и те да се застрояват съгласно следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Училище	-	40	1.2	20	10	-
Детско заведение	-	30	0.6	40	7	-
Болница	-	40	1.2	30	10	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ
Социална дейност	-	30	1.2	40	10	-
УЗ за обществено-обслужващи дейности – разновидност 1	Оо1	50	1.2	40	10	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

Територии за производствени и други стопански дейности

За нуждите на бизнеса са предвидени два вида устройствени зони с общо 3 модификации:

- о *Смесена многофункционална устройствена зона (Смф);*
- о *Смесена многофункционална устройствена зона – разновидност 1 (Смф1);*
- о *Предимно производствена устройствена зона – разновидност 1 (Пп1);*

Както показва наименованието ѝ, *Смесената многофункционална зона* е с многофункционално предназначение – основно за безвредни производства, логистично и обществено обслужване, търговия, специфични складови обекти, жилища, спорт, атракции

и други допълващи функции. Основният вид е приложен предимно около входно-изходните комуникации на гр. Елена, а разновидност 1 – предимно извън землището на град Елена в бившите стопански дворове на населените места и около комуникационно-транспортните артерии.

Основното предназначение на *Предимно производствената зона* – разновидност 1 е за производствено-складови дейности и допълващите ги административни, търговски, обслужващи и транспортни сгради и съоръжения. В зоната не се допускат производства с вредни отделения. Приложена е за град Елена. Устройват се съгласно чл. 25 на Наредба № 7. Двата вида зони и модификациите им се застрояват по следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н max. (етажи)	Други правила и бележки
Смесена многофункционална УЗ	Смф	70	2.5	30	15	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ
Смесена многофункционална УЗ – разновидност 1	Смф1	60	1.2	30	8.5	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ
Предимно производствена УЗ – разновидност 1	Пп1	60	1.2	20	10	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

Територии за отдиш и озеленяване

За развитието и усъвършенстването на системата от озеленени площи, територии за отдиш и на инфраструктурата на спорта и атракциите са предвидени следните видове устройствени зони:

о *Рекреационна устройствена зона за курортни дейности* - *разновидност 1*, обозначена като **Ок1**. Предвидена е за изграждане на курортни обекти за настаняване и подслон, жилищни сгради за постоянно обитаване, сгради за обществено-обслужващи дейности, спортни и рекреационни обекти и съоръжения, курортни паркове и други зелени площи за широко обществено ползване, обекти на транспортна и комуникациите, както и обекти и съоръжения за стопанско и инфраструктурно обслужване. Зони от този вид има както в селищната територия на гр. Елена и с. Мийковци, така и извън строителните граници на населените места;

о *Устройствена зона за озеленяване, спорт, атракции и допълващи ги обслужващи дейности*, обозначена като **Атр**. Приложена е в гр. Елена. Допуска се застрояване само с обекти за спорт и атракции и конкретни допълващи дейности за обслужването им. Изисква се 2/3-ти от озеленената площ да е заета с висока дървесна растителност. Площта на откритите спортни съоръжения влиза в общата площ за усвояване;

о *Устройствена зона за озеленяване*, обозначена като **Оз**. Заема предимно територии в гр. Елена с предназначение за изграждане на озеленени площи (паркове и градини) без промяна на предназначението им. Устройва се по чл.32 от Наредба 7.

Трите вида зони се застрояват по следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Рекреационна УЗ за курортни дейности – разновидност 1	Ок1	40	1.2	40	10	-
УЗ за озеленяване, спорт и атракции	Атр	50	1.0	30	7	-
УЗ за озеленяване	Оз	40	0.8	50	7	-

7.2.2.2. Доразвитие на социалната инфраструктура

Като цяло, номенклатурата на наличната социална инфраструктура в населените места и капацитетите ѝ в сферите на образованието, здравеопазването, спорта и културата задоволяват, както настоящите така и бъдещите нужди на населението и за това се предвижда само реновирането ѝ. Необходимото ѝ доразвитие включва изграждане на единични обекти.

В сферата на спорта се предвиждат възможности за устройването на:

- Ски зона в района на с. Мийковци;
- Ски зона в района на х. „Чумерна“.

Системата на социалните дейности се нуждае от:

- Дом за стари хора - с. Годювци – капацитет 15-20 души;
- Дневен център за възрастни хора в гр. Елена – капацитет 15 места;
- Център „За по-добро детство“ гр. Елена – капацитет 20 места;
- Център за обществена подкрепа в гр. Елена – капацитет 20 ползватели;
- Център „Приемна грижа“ в гр. Елена – капацитет 8 места.

7.2.2.3. Благоустрояване и озеленяване

Предвижданията на ОУПО включват рехабилитация на съществуващо благоустрояване на публичните пространства – улици, площади, както и изграждане на трайни настилки на обслужващата улична мрежа във всички села. От последващите подробни устройствени планове се изисква да осигуряват достъпност на публичната среда.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Както е отбелязано при оценката на структурните промени на общинската територия, разширението на селищните територии се осъществява основно върху земеделски земи. Въпреки, че по площ то е неголямо, загубата на земеделска земя се оценява с отрицателен знак. Извън това, проектните предвиждания, свързани с развитието и устройството на населените места не носят рискове за околната среда, а редица от тях ще съдействат за подобряване на определени нейни елементи – начинът на застрояване ще съхрани съществуващия селищен ландшафт, осигуряването на трайни настилки на улиците ще има благоприятно въздействие върху качеството на атмосферния въздух, а също и върху акустичната обстановка. Недопускането на производства, отделящи вредности, в устройствени зони Предимно производствена-Пп и Смесена многофункционална – Смф, е с подчертано положителен знак по отношение подобряване качествата на атмосферния въздух.

7.2.3. Развитие и доизграждане на електроенергийната система

В обяснителната записка на ОУПО не фигурира раздел, третиращ перспективното развитие на електроснабдителната системи на територията на общината. Отбелязано е само, че „Електропреносната мрежа е добре развита и не се налагат дейности по нейното разработване.“ За използването на енергията на ВЕИ, ОУПО предвижда използване на термични слънчеви колектори за общинските и останалите обществени сгради. Препоръчва също така извършване на последващи специализирани проучвания за евентуално използване на ветрова енергия в най-южните части на общинската територия, билото на Стара планина.

Проблем относно подобряване качествата на атмосферния въздух е факта, че общината не е свързана към газопреносната мрежа на страната и няма лиценз за развитие на газоразпределителна такава.

В заключение, очакваните въздействия върху **качествата на атмосферния въздух** от предвижданията на плана се оценяват както следва:

– по вид – положителни;	– по рискове за човешкото здраве – няма;
– по вероятност – възможни;	– по кумулативен ефект – позитивен;
– по продължителност – променливи;	– превишаване на екологични стандарти – няма;
– по териториален обхват – значителни;	– последици върху пространства и пейзажи – положителни.
– по честота – променливи;	

7.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

7.3.1 По устройствения режим на повърхностните водни тела

При разработването на плана са възприети следните устройствени условия и цели по отношение на повърхностните води:

- Опазване и правилно използване на водните течения и другите водни площи, предвид екологическото, стопанското и рекреационното им значение, както и като ценни елементи на ландшафта;
- С правилата за прилагане на плана ще се изискват от последващите подробни устройствени планове за територии, включващи и/или прилежащи на водни течения и площи, осигуряване на превенция срещу вредното въздействие на водите, достъп до бреговете им за мониторинг и поддържане на водния обект и други, свързани с управлението на водите съгласно ЗВ;
- По отношение на ВиК и пречистване на отпадъчните води – да предвиди нуждата от реконструкция и изграждане на нова инфраструктура; да определи начина на отвеждане на отпадъчните води и местата на пречиствателни съоръжения; да определи правилата за прилагане на плана и изисквания към последващите подробни устройствени планове за

реконструкция на разпределителните мрежи; да отрази предвижданията на интегрирания проект за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води;

- При разработването на документи за бъдещото развитие на инфраструктурата, свързана с ползване и опазване на водите (вкл. "Стратегия за управление на водния сектор") всички предвиждания да бъдат съобразени със съществуващото състояние и капацитет на водоизточниците, използването им за различни цели, местоположение и състояние на инфраструктурата за ползване, отвеждане и пречистване на отпадъчните води, като на тази база се предвиди: необходимата реконструкция на водопроводните мрежи и поетапна подмяна на най-амортизираните ѝ участъци.

КОМЕНТАР – ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Посочените цели, като такива, се оценяват положително. Въздействията от реализацията на горните мерки като правило ще са значими, положителни, постоянни, дълготрайни и необратими. Отсъствието на проектни предвиждания за развитие на системите на техническата инфраструктура изключва възможността да се направи конкретна коментар-оценка за въздействието им върху околната среда. Може само да се отбележи, че изграждането на канализация в гр. Елена, селата Константин и Марян съответно с градска и модулни пречиствателни станции за отпадъчни води ще има благоприятно въздействие върху околната среда.

7.4 ЗЕМИ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ

7.4.1. Обща структура и баланс на общинската територията

Проектните решения, заложи в ОУПО водят до определени промени в общата структура на общинската територия, които са показани на долната таблица:

Таблица 22 Промени в общата структура на общинската територия

Наименование на териториалния елемент	Съществуващи елементи		Проектни елементи	
	Площ (ха)	Дял (в %)	Площ (ха)	Дял (в %)
1. Урбанизирани територии	1 990	2.964	3 215	4.788
1.1. Жилищни функции	1 695	2.525	1 781	2.653
1.2. Обществено-обслужващи функции	21	0.031	17	0.025
1.3. Производствени дейности	76	0.113	76	0.113
1.4. Складови дейности	85	0.127	0	0.000
1.5. Територии с многофункционално предназначение	0	0.000	146	0.218
1.6. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	0	0.000	99	0.147
1.7. Озеленяване, паркове и градини	11	0.016	1 062	1.582
1.8. Спорт и атракции	7	0.010	11	0.016
1.9. Гробищни паркове	23	0.034	23	0.034
1.10. Животновъдни ферми и комплекси	38	0.057	0	0.000
1.11. Други урбанизирани територии	36	0.053	0	0.000
2. Земеделски територии, в т.ч.:	26 013	38.752	25 650	38.212
2.1. Обработваеми земи - ниви	18 187	27.094	17 858	26.604
2.2. Обработваеми земи – трайни насаждения	496	0.739	355	0.529
2.3. Необработваеми земи	7 330	10.919	7 249	10.799

2.4. Територии за алтернативно земеделие	0	0.000	168	0.250
2.5. Територии за експериментално земеделие	0	0.000	20	0.030
3. Горски територии	36 158	53.866	35 304	52.594
4. Водни площи и течения	753	1.122	753	1.122
5. Транспорт и комуникации	1 430	2.130	1 425	2.123
6. Техническа инфраструктура	252	0.376	252	0.376
7. Скали, пясъци, мочурища и дерета	525	1.840	524	1.840
8. Мини и кариери	1	0.001	1	0.001
9. Територии за сметища и депа за отпадъци	2	0.003	2	0.003
10. Истор. места, археолог. обекти и други обекти на КИН	1	0.002	1	0.002
ОБЩО:	67 126	100.000	67 126	100.000
Защитени и нарушени територии				
А. Територии за природозащита	16 497	24.576	16 497	24.576
Б. Защитени територии за опазване на КИН	1	0.002	1	0.002
В. Територии за възстановяване и рекултивация	2	0.003	2	0.003
Г. Територии със свлачища и срутища	10	0.015	10	0.015
Д. Други нарушени територии	1	0.001	1	0.001
Е. Обща площ (А+Б+В+Г+Д)	16 511	100.000	16 511	100.000

От данните, посочени в горната таблица се налагат следните изводи:

- **урбанизираните територии нарастват** с 1 225 ха (от 1990 на 3216) и заемат 4.79 % от територията на общината. Увеличението на площта е предназначено в минимална степен за разширяване на жилищните зони на населените места – 86 ха. Производствените и складовите територии се преобразуват в територии с многофункционално предназначение, част от които са извън границите на населените места. Териториите за рекреационни дейности нарастват с 99 ха. От тях, само вилните зони са извън населените места, а курортните територии се присъединяват към населените места и главно към гр. Елена. Посочено е много голямо нарастване на териториите за озеленяване, паркове и градини – 1 051 ха. То се дължи на факта, че на защитните и курортните гори е предвиден статут на устройствени зони, отчислени са от горския фонд и са отнесени към урбанизираните територии;

- **зеделските територии намаляват** с 3635 ха, което е 1.4 % от територията им. Засегнати са основно обработваеми земи, ниви – 329 ха. Намалението е предимно за нуждите на урбанизацията;

- **горските територии намаляват съществено** - с 854 ха, което както е посочено по-горе, се дължи основно на неправилното причисляване на защитните и курортните гори към урбанизираните територии;

- **площите, заети от обекти на транспорта, техническата инфраструктура и от водни течения** и открити водни площи не претърпяват забележима промяна;

- същото се отнася и за **депата за отпадъци, мините и кариерите, пясъците и мочурищата и деретата**.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Ако се пренебрегне неправилното причисляване на защитните и курортните гори към категорията на урбанизираните територии, балансът на територията показва, че ОУПО се стреми да реши устройствените проблеми на общината с неголеми промени на общата структура на територията ѝ. Отнемането на земеделски земи, и то обработваеми, за нуждите на рекреацията и курортните дейности, макар и неблагоприятно за околната среда,

е неизбежно, свързано с развитието на туристическата функция, което е единственият шанс за бъдещето на общината. Сметчаващ неблагоприятното въздействие върху околната среда фактор е обстоятелството, че териториите за рекреация и курортни дейности са с висок % озеленени площи за обществено ползване – 40 и 50 %.

7.4.2. Земеползване и устройство на териториите със земеделски земи

За земеползването и устройството на земеделските земи, ОУПО предвижда четири устройствени зони:

- o Земеделски земи/устройствена зона за алтернативно земеделие (**За**);
- o Земеделски земи/устройствена зона за експериментално земеделие (**Зе**);
- o Земеделски земи/устройствена зона за изграждане на малки ферми и съпътстващите ги обекти (**Смф2**);
- o Земеделски територии с допустима промяна на предназначението и
- o Земеделски територии без право на промяна на предназначението.

Устройствената зона за алтернативно земеделие (За) е предназначена за земеделски дейности с прилагане на високотехнологични и екологични методи за земеделско производство. Предназначена за биоземеделие, капково напояване и отглеждане на трайни насаждения, зеленчукопроизводство, билки, етерично-маслодайни култури и други. Устройва се в съответствие с Наредба 19 за Строителство в земеделски земи без промяна на предназначението им (СЗЗБПП) на Министерство на земеделието и храните и Министерство на регионалното развитие и благоустройството на базата на специализиран подробен устройствен план съгласно чл. 111 от ЗУТ;

Устройствена зона за експериментално земеделие (Зе) – предназначена е за изграждане на опитни станции и разсадници за производство на посадъчен материал и създаване на нови сортове и провеждане на научно-изследователски и изпитателни дейности. Устройва се в съответствие с Наредба 19 за СЗЗБПП на МЗХ и МРРБ на базата на специализиран подробен устройствен план съгласно чл. 111 от ЗУТ.

Устройствена зона с многофункционално предназначение със занижени параметри на застрояване (Смф2) - предназначена е предимно за животновъдни комплекси и ферми и съпътстващите ги допълващи функции, аграрен туризъм и др. Устройствените параметри са съответно:

Зона	Височина	Плътност	Кинт.	Мин. озеленяване
Смф2	$H \leq 8,50\text{м}$	50%	0,8	30%

Земеделски територии с допустима промяна на предназначението - обхващат ограничена част от околоселищните територии на населените места, изградени в природна среда с потенциал за развитие на разнообразни обекти с курортно-туристически и рекреативен характер. До инициране и реализиране на допустимата промяна на предназначението, тези територии запазват земеделския си характер. Промяната на

предназначението се осъществява на основание чл. 17а, ал. (1), т.2, във връзка с чл. 20 от ЗОЗЗ въз основа на ПУП.

Земеделски територии със забрана за промяна на предназначението - това са всички останали земеделски земи – обработваеми и необработваеми по начин на трайно ползване според картите за възстановена собственост, за които се запазва функцията им.

ОУПО предвижда да възстановят функциите на земеделски земи и на два вида терени:

- терени на нефункциониращи населени места – те са в санитарно-охранителните зони на язовир Йовковци с несъществуващо застрояване;
- терени за възстановяване на земеделските функции - това са земеделски земи със променено предназначение за неземеделски нужди, но със изтекъл срок за реализиране на инвестиционните намерения, съгласно чл. 24 от ЗОЗЗ.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Като цяло, предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на териториите със земеделски земи следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда. Като правило те са насочени към опазването на земеделските земи и екологосъобразното им ползване. Териториите и/или терените, предназначени за устройване на животновъдни комплекси и ферми и съпътстващите ги допълващи функции, аграрен туризъм и др. следва да се отнесат към урбанизираните територии, а не към земеделските земи.

7.4.3. Земеползване и устройство на горските територии

ОУПО създава възможност за интегриране и съгласуване на целите и взаимодействието между лесоустройствените проекти и останалите дейности в общината и в частност с нарастващата туристическа дейност при съобразяване на ограниченията линия на защитените територии и зони по Натура 2000 и санитарно охранителните зони около язовир Йовковци. Разработени са две устройствени зони и два устройствени режима:

- Устройство зона *Курортна гора*, обозначена като **Оз1** - това е горска територия с рекреационно значение за поддържане на ландшафта и с висока консервационна стойност съгласно чл. 5, ал. (3), т.3 от Закона за горите. Допуска се само отгледна сеч до 15 % през 10 години и залесителни дейности;

- Устройство зона *Защитна гора*, обозначена като **Оз2** - това е горска територия, включена в границите на защитена територия и/или защитена зона в местата с опасност от свлачища и снегонавявания около пътищата съгласно чл. 5, ал. (2), т.2 от Закона за горите. Допуска се само отгледна сеч до 30 % през 10 години и залесителни дейности;

- *Горски територии с допустима промяна на предназначението*, обозначени като Гд. Това са горски територии в районите на селата Мийковци, Костел и Дрента и на х. „Чумерна“, на които се резервират за евентуално изграждане на ски писти. За тези територии се допуска най-много на 5% от цялата площ да бъде променено предназначението. Точното местоположение, площта и конкретните устройствени параметри на тези територии ще бъде конкретизирано с ПУП, след детайлно

специализирано проучване и с последващи инвестиционни проекти за конкретни съоръжения, при спазване на екологичните изисквания и действащата законова и нормативна уредба.

- *Горски територии без промяна на предназначението* – това са всички останали гори.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Като цяло, предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на горските територии следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда. Това се отнася и за идентификацията и режимите на ползване на специалните гори – курортни и защитни и за въвеждането на режим на забрана за промяна на предназначението на почти всички останали горски територии.

7.4.4 Развитие и устройство на урбанизираните територии извън населените места (селищни образувания)

ОУПО предвижда устройването на три групи урбанизирани територии извън населените места, без да е определил кои от тях следва да получат статут на селищни образувания. Те са:

- територии със стопанско предназначение;
- територии за рекреация и озеленяване;
- територии за обществено обслужващи дейности.

Териториите със стопанско предназначение се устройват като два типа, респ. разновидности устройствени зони:

- *Смесена многофункционална устройствена зона* – разновидност 1 (**Смф1**) - зоната е с многофункционално предназначение, основно за безвредни производства, логистика, обществено обслужване, търговия, специфични складови обекти, жилища, спорт, атракции и други допълващи функции. Такива зони са локализирани в землището на гр. Елена по протежение а път III-551 и в землището на с. Илаков рът;

- *Смесена многофункционална устройствена зона със занижени параметри на застрояване* – разновидност 2 (**Смф2**) - това са територии, предназначени предимно за животновъдни комплекси и ферми и съпътстващите ги допълващи функции, аграрен туризъм и др. Такива локализации има на много места в почти всички землища на селата като например Блъсковци, Средни колиби, Яковци, Марян, Беброво, Константин, Майско, Бойковци, Каменари, Палици, Руховци, Тодювци, Буйновци, Илаков рът, Дрента. Двата вида зони се устройват и застрояват при спазване на следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Смесена многофункционална зона – разновидност 1	Смф1	60	1.2	20	8.5	-
Смесена многофункционална зона – разновидност 2	Смф2	50	0.8	30	8.5	-

Териториите за рекреация и озеленяване се устройват като три типа, респ. разновидности устройствени зони:

- **Рекреационна зона за курорт и допълващи го дейности (Ок1)** -зоната е предназначена за изграждане на курортни обекти за настаняване и подслон, жилищни сгради за постоянно обитаване, сгради за обществено-обслужващи дейности, спортни и рекреационни обекти и съоръжения, курортни паркове и други озеленени площи за обществено ползване, обекти на транспорта и движението, обекти и съоръжения за стопанско и инфраструктурно обслужване.

- **Рекреационна зона за курорт и допълващи го дейности – разновидност 2 (Ок2)** - зоната е със съдържание, идентично с това на основния вид, но със занижени показатели. Такива зони са разположени предимно в природна среда – в района на с. Мийковци.

- **Рекреационна зона за вилен отдих (Ов)** - съдържанието и устройството на този вид устройствена зона е регламентирано с чл. 27 на Наредба № 7. Трите вида зони се устройват и застрояват при спазване на следните нормативи:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
Рекреационна зона за курортни дейности – разновидност 1	Ок1	40	1.2	40	10	-
Рекреационна зона за курортни дейности – разновидност 2	Ок2	30	0.9	50	7	-
Рекреационна зона за вилен отдих	Ов	40	0.8	50	7	-

Териториите за обществено-обслужващи дейности се устройват като *Зона за обществено-обслужващи дейности – разновидност 1 (Оо1)*. Предназначена е за изграждане на обектите на обществено-обслужващите дейности – образование, здравеопазване, социални грижи и др.п. Такава зона е локализирана източно от с. Константин. Нормативите за застрояването ѝ са:

Наименование на зоната	Код	Пзастр (%)	Кинт	Позел. (%)	Н мах. (етажи)	Други правила и бележки
УЗ за обществено-обслужващи дейности – разновидност 1	Оо1	50	1.2	40	7	Необходимите паркоместа се осигуряват в границите на УПИ

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

И при селищните образувания, както и при населените места, предвидените с ОУПО устройствени зони по функционалното си съдържание и режимите (правила и нормативи) за устройство и застрояване са насочени към формиране на една добре организирана и хармонично изградена урбанизирана среда. Отчитайки спецификата на извънселищната среда, в повечето случаи устройствените зони от трите групи са със занижени показатели спрямо базовите видове. В този смисъл, предвижданията на ОУПО са в унисон с целите на националната екологическа политика. Обстоятелството, че тяхната реализация е свързана с

отнемане на земеделски земи трябва да се оцени с отрицателен знак, но загубата се смекчава от факта, че засегнатите земи са необработваеми.

7.4.5 Други територии със забрана за промяна на предназначението им

ОУПО въвежда забрана за промяна предназначението и на следните видове територии:

- заети от водни площи;
- заети от обекти на транспорта и комуникациите;
- заети от обекти на техническата инфраструктура;
- заети от пясъци, мочурища и дерета. Това са земеделски земи по НТП от КК или КВС, заети от пясъци, мочурища и дерета, за които се запазва функцията им и не се допуска промяна на предназначението.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Забраната за промяна на предназначението на териториите, заети от обекти на транспортната и техническата инфраструктура, както и на природните компоненти на средата като водни площи, мочурища, пясъци и дерета е в полза на опазването на околната среда.

7.4.6 Земеползване и устройство на нарушените територии

Нарушени терени на територията на общината са сметищата, депата за отпадъци, мините и кариерите. Предвижданията на ОУПО по отношение на тези терени са следните:

- предвижда се съществуващото сметище да бъде закрито, а теренът рекултивиран; обработването и депонирането на ТБО от общината ще се осъществява на регионалното депо в община Велико Търново;

- в района на завода за стъкло при гр. Елена се предвижда временна площадка за депониране на строителни отпадъци до откриване на регионалното депо, след което екологичните качества на земята да бъдат възстановени;

- теренът на бившата каменна кариера в м. „Голямата чука“ е възстановил естествения си характер и не изисква допълнителна дейност за рекултивацията му;

- теренът за добив на инертни материали в коритото на „Костелска река“, източно от с. Марян попада във възстановеното естествено корито на реката и също не изисква допълнителна дейност за рекултивацията му.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Въздействието върху околната среда от рекултивацията на съществуващото сметище ще бъде положително.

7.4.7 Устройство на териториите, защитени по специални закони

Със своите устройствени решения, ОУПО респектира границите на всички територии, защитени по специални закони и предвижда съответните режими на устройствена защита:

7.4.7.1. Територии с особена териториално устройствена защита по чл.10, ал.2 на ЗУТ, към които принадлежат:

О Санитарно-охранителните зони /СОЗ/ около водоизточниците. На територията на общината това е СОЗ на язовир „Йовковци“ с три пояса и режими, определени от Закона за водите, респ. от Наредба № 3 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно водоснабдяване...;

О териториите за природозащита, включващи Защитените територии по Закона за защитените територии, каквито на територията на общината са резерватите „Бяла крава“ и „Хайдушки чукар“, природната забележителност „Водопада на река Мийковска“ защитените местности „Слона“, „Марков бук“, „Главите“, „Белокравищница“ и „Букова гора“; защитените вековни дървета; защитените зони „Котленска планина“, „Твърдишка планина“ и „Златаришка река“. Съществуващите урбанизирани територии, попадащи в границите на защитените зони не променят границите си и запазват настоящото си функционално предназначение. ОУПО не предвижда нови терени за урбанизиране в обхвата на защитени територии и зони;

О териториите за защита и опазване на културно-историческото наследство (КИН), включващи терени с концентрация на единични НКЦ с национално и местно значение (Ткин1); терени с единични НКЦ с национално значение (Ткин2); зона с концентрация на НКЦ от местно значение и съхранена специфична урбанизирана среда (Ткин3); територии с наличие на НКЦ и съхранена специфична урбанизирана среда (Ткин4); територии без наличие на НКЦ, но със съхранена специфична урбанизирана среда (Ткин5); зони за археологическо наблюдение (Ткин6, Ткин7); охранителни зони на военни и възпоменателни паметници и знаци и обекти исторически НКЦ (Ткин8).

7.4.7.2. Територии с превантивна устройствена защита по чл.10, ал.3 на ЗУТ. Това са:

- районите със значителен потенциален риск от наводнения, потенциални бъдещи наводнения от протичащите през територията на общината реки и налични язовири:

- О от река Веселина в района на село Тодювци, където могат да бъдат наводнени дворове и селскостопански площи;
- О в района на с. Марян (около „Барата“);
- О с. Чакали (около „Комплекс за отдих – Чакали“);
- О от р. Еленска в гр. Елена (в жилищните квартали в ниската част на града, в промишлената зона, терена на Завода за стъкло, в района на гара „Елена“ и ниските части на ул. Разпоповци);
- О Язовира в с. Константин – застрашава 10 жилищни сгради и 24 жители;
- О Язовира в с. Палици – застрашава 8 жилищни сгради и 14 жители;
- О Останалите 6 малки язовира застрашават общо 16 жилищни сгради и общо 36 жители.

Прогнозният разлив от евентуалното разрушаване на стената на язовир „Йовковци“ е извън територията на общината.

- установените райони с потенциален риск от снегонавявания:

- по второкласен път II-53 – на завоя преди Разпоповци; на Дъбравата, на разклона за с. Давери на стария разклон за с. Беброво; на входа на с. Константин и с. Майско;
- по третокласен път III-551 – на двойния завой след старата асфалтова база; на входа на с. Яковци; на старото отклонение за с. Средни колиби;
- по третокласен път III-662 – от с. Шубеци до отклонението за с. Буйновци на всеки завой от пътя; на отклонението за с. Николовци и на почти всички завои до Предела.

- регистрираните свлачища:

- в местността „Дъбравата“ – преди с. Марян;
- по пътя Елена – Тодювци – след отбивката от пътя Елена – Твърдица;
- по пътя Беброво – Разсоха – Росно;
- по пътя Елена – Миндя – преди „Дядовия Стоянов мост“.

- зоните с повишена природно-ландшафтна и екологическа стойност. Това са територии, за които в процеса на разработване на ОУПО е установено, че са с повишена природно-ландшафтна и екологическа стойност и следва да се третират и доразвиват като такива;

- околоселищната територия на гр. Елена с ширина от 300 м непосредствено до строителната граница на града;
- територията от двете страни на Златаришка река с широчина 500 м от с. Марян до с. Радовци – включително околоселищната територия на с. Долни Марян;
- територията от двете страни на пътя за с. Петковци и с. Попрусевци с ширина 500 м;
- територията от с. Валето до с. Костел от двете страни на Костелска река с широчина 500 м;
- територията около с. Илаков рът, с. Продановци, с. Угорялковци, с. Хъневци и с. Лазарци в радиус от 500 м;
- целият пояс II на санитарно-охранителна зона на язовир Йовковци;
- територията около меандрите на река Веселина от с. Багалевци до с. Садината с ширина 300 м;
- територията около с. Бадевци в радиус от 500 м;
- територията около с. Тодювци в радиус от 1000 м;
- територията около с. Дрента на 500 м от строителната граница;
- територията около село Буйновци на 500 м от строителната граница;
- територията около с. Мийковци, с. Ралиновци, с. Високовци и с. Игнатовци – на 500 м от строителните им граници.

- зони с данни за наличие на недвижими културни ценности. Това са територии, за които проучванията на ОУПО са установили наличието на НКЦ, които не са защитени по силата на специален закон.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Въведените с ОУПО режими на особена териториално-устройствена защита по чл.10, ал. 2 на ЗУТ и на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал.3 на ЗУТ по отношение на териториите и обектите, защитени по специални закони са в съответствие със специалното законодателство и въздействието им върху околната среда следва да се оцени като положително.

7.5 ЗЕМНИ НЕДРА, ПОДЗЕМНИ ВОДИ**7.5.1 Земни недра**

Въздействие върху земните недра по време на евентуално бъдещо строителство ще бъде аналогично на осъщественото в застроената урбанизирана територия на гр. Елена и селища в общината, пътната, водоснабдителната, канализационната мрежа и пр. То ще се изрази главно в изкопни и насипни работи за изграждане на жилища, обслужващи съоръжения, техническа, транспортна, водоснабдителна, канализационна и социална инфраструктура и пр.

Механичното нарушаване на геоложката среда ще бъде отрицателно, пряко, постоянно, дълготрайно и необратимо, но обективно неизбежно. По обхват се ограничава в обсега на третираната в ОУП територия. Оценява се като незначително, тъй като ще засяга само малка част от приповърхностната зона на земните недра, която впоследствие частично се възстановява.

По време на реализацията на ОУП отрицателно механично въздействие върху земните недра е възможно и вследствие на активизиране на проявените свлачищни процеси и явления. Активизирането им може да бъде резултат както на естествени климатични фактори (температура, валежи), така и на техногенно въздействие, всред които се откроява неудачната антропогенна дейност - несъобразени с условията за устойчивост строителство и извършвани изкопни и насипни работи и пр. Ако се допуска това въздействие ще бъде отрицателно, пряко, дълготрайно и необратимо, с незначителна до ниска степен.

Освен от механично нарушаване, геоложката среда потенциално е застрашена и от качествени изменения, произтичащи от замърсяването ѝ със строителни, битови и други отпадъци, отпадъчни води от попивни ями и канализационната система, разливи на нефтени продукти от строителните машини, моторните превозни средства и пр. Ако бъдат допуснати, тези изменения обикновено са дълготрайни, тъй като въздействието им продължава и след отстраняване на източниците на замърсяване. Предмет на добра технологична дисциплина е недопускането на подобни нарушения.

Въздействия върху земните недра са възможни и в резултат на:

- природни бедствия – земетресения, наводнения, пожари в горските и селско-стопанските територии и др.;
- аварии в изградената водопроводна и канализационна мрежа;

- разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали при транспортни и други произшествия;

Тези евентуални въздействия са отрицателни, преки, временни и обратими.

7.5.2. Подземни води

В гр. Елена и селищата в общината до настоящия момент е осъществено жилищно, транспортно, комунално-битово и друго строителство. Този строителна дейност, земеделската дейност, животновъдството, функционирането на съществуващите депа за отпадъци, остарялата и амортизирана до голяма степен водопроводна и канализационна мрежа и пр., са оказали негативно въздействие върху химичния състав на карстовите подземни води поради инфилтрация в тях на замърсени води. Поради това химичното им състояние е лошо.

При бъдещата строителна дейност по реализация на предвижданията на ОУП /в частност на жилищни сгради, обслужващи съоръжения, транспортна, техническа и социална инфраструктура и пр./ е потенциално възможно аналогично на реализираното въздействие върху подземните води, а именно:

- инфилтриране на замърсени отпадъчни води от съществуващи изгребни и попивни ями и замърсяването с битови и други отпадъци. То ще бъде отрицателно, пряко, временно и обратимо с ограничен териториален обхват в обсега на населените места и на изкопите и насипите за ново строителство;

- отнемане на разполагаеми ресурси от подземни водни тела при експлоатацията на съществуващите водовземни съоръжения. Това въздействие ще бъде постоянно, дълготрайно и обратимо при евентуално прекъсване на водовземането. По обхват се ограничава в обсега на създаваната зона на влияние от водовземните съоръжения;

- намаляване на инфилтрацията на замърсени води вследствие на евентуално изграждане и рехабилитация на канализационни и водопроводни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води. Това въздействие ще бъде положително, пряко, постоянно и необратимо, с териториален обхват в обсега на селищата в общината.

Посочените отрицателни въздействия се оценяват като незначителни, поради обстоятелството, че водовземането се осъществява в рамките на разполагаемите ресурси на подземни водни тела и в съответствие с изискванията за опазване на химичното им състояние на подземните води.

Въздействия върху подземните води са възможни и в резултат на:

- природни бедствия – земетресения, наводнения и др.;
- разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали при транспортни и други произшествия.

Тези евентуални въздействия са отрицателни, преки, временни и обратими.

7.6 ЛАНДШАФТ

Базирано на изводите от анализа на съществуващото положение, че ландшафтът на общинската територия се определя като антропогенно слабо трансформиран като състояние и хомеостаз като стадии на развитие, оценката на въздействието върху него се извършва на база предвижданията на плана по отношение развитието на селищната мрежа и жилищното строителство, на териториалната организация на социалната инфраструктура, на производствените и логистични дейности, зоните за рекреация и по отношение на териториите, предвидените за прилагане на ландшафтно-устройствени мероприятия и естетическо оформяне.

7.6.1 Обща структура и баланс на общинската територията

Проектните решения, заложи в Плана водят до определени промени в общата структура на общинската територия, които могат да се проследят на долната таблица:

Таблица 23 Промени в общата структура на общинската територия

Видове територии	Съществуващо положение		Проектно предложение	
	Площ - ха	%	Площ - ха	%
Урбанизирани	1990	2.96	3215	4.79
Земеделски	26013	38.75	25650	38.21
Горски	36158	53.86	35304	52.58
Водни площи	753	1.12	753	1.12
Транспорт и комуникации	1430	2.15	1424	2.12
Техническа инфраструктура	252	0.37	252	0.37
Нарушени терени	3	0.004	3	0.004
Пясъци, мочурища, скали	525	0.78	524	0.82
Исторически места	1	0.003	1	0.003
ОБЩО	67126	100.00	67126	100.00

Същественото по отношение предвижданията на проекта е съотношението между видовете ландшафти съгласно тяхната устойчивост при съществуващото състояние и в бъдеще. Таблицата по-долу показва основите видове територии в границите на общината с техните относителни дялове.

Таблица 24 Основни видове територии с техните относителни дялове

Видове ландшафти	Съществуващо положение		Проектно предложение	
	Площ-ха	%	Площ-ха	%
С висока естествена устойчивост	37436	55.78	36581	54.50
С естествена устойчивост	26015	38.75	25650	38.21
С относителна устойчивост	3675	5.47	4895	7.29
ОБЩО	67126	100.00	67126	100.00

От посоченото в таблицата следва заключението, че на ниво община, изменението в съотношението на ландшафтите по тяхната устойчивост е почти незабележимо – малко

повече от 1% спрямо съществуващото положение, което представлява позитивен екологичен аспект.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Проектните решения, заложи в ОУПО водят до определени промени в общата структура на общинската територия, които могат да се проследят в таблицата с баланса на територията - нарастване на урбанизираните територии – с 1.83 % /1225 ха/ и намаляване на горските територии с 1.28% /854 ха/. По отношение на устойчивостта, относителния дял на ландшафтите с висока естествена устойчивост намаляват, а тези с относителна устойчивост, към които се отнасят урбанизираните територии нарастват с 1.82% /1220 ха/.

Обобщено, въздействията от предвижданията на плана върху ландшафта се оценяват както следва:

- по вид – положителни;
- по вероятност за неблагоприятно въздействие – много малко вероятно;
- по продължителност – постоянно, като цяло положително;
- по териториален обхват – значителен;
- по честота – постоянно, като цяло положително;
- рискове за човешкото здраве – изключени, при щадящо отношение към компонентата;
- по кумулативен ефект – не се очакват, освен при непредвидими обстоятелства;
- по превишение на екологични стандарти – не се очаква;
- по последствия върху пространства и пейзажи, които имат признат национален, общностен или международен статут на защита –положителни, не се засягат зони, намиращи се под защита.

7.7 БИОРАЗНООБРАЗИЕ, ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ, ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

7.7.1. Земеползване и устройство на горските територии

ОУПО създава възможност за интегриране и съгласуване на целите и взаимодействието между лесоустройствените проекти и останалите дейности в общината и в частност с нарастващата туристическа дейност при съобразяване на ограниченията линия на защитените територии и зони по Натура 2000 и санитарно-охранителните зони около язовир Йовковци. Разработени са две устройствени зони и два устройствени режима:

- Устройство зона *Курортна гора*, обозначена като **Оз1** - това е горска територия с рекреационно значение за поддържане на ландшафта и с висока консервационна стойност съгласно чл. 5, ал. (3), т.3 от Закона за горите. Допуска се само отгледна сеч до 15 % през 10 години и залесителни дейности;

- Устройство зона *Защитна гора*, обозначена като **Оз2** - това е горска територия, включена в границите на защитена територия и/или защитена зона в местата с опасност от свлачища и снегонавявания около пътищата, съгласно чл. 5, ал. (2), т.2 от Закона за горите. Допуска се само отгледна сеч до 30 % през 10 години и залесителни дейности;

- *Горски територии с допустима промяна на предназначението*, обозначени като Гд. Това са горски територии в района на х. „Чумерна“, които се резервират за бъдещо изграждане на ски писти; За тези територии се допуска най-много на 5% от цялата площ да бъде променено предназначението. Точното местоположение, площта и конкретните устройствени параметри на тези територии ще бъде конкретизирано с ПУП, след детайлно специализирано проучване и с последващи инвестиционни проекти за конкретни съоръжения, при спазване на екологичните изисквания и действащата законова и нормативна уредба.

- *Горски територии без промяна на предназначението* - това са всички останали гори.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Като цяло, предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на горските територии следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда. Това се отнася и за идентификацията и режимите на ползване на специалните гори – курортни и защитни и за въвеждането на режим на забрана за промяна на предназначението на почти всички останали горски територии.

7.7.2 Територии с особена териториално устройствена защита по чл.10, ал.2 на ЗУТ. Това са:

О санитарно-охранителните зони около водоизточниците - на територията на общината това е СОЗ на язовир „Йовковци“ с три пояса и режими, определени от Закона за водите, респ. от Наредба № 3 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно водоснабдяване...;

О териториите за природозащита, включващи защитените територии по Закона за защитените територии, каквито на територията на общината са резерватите „Бяла крава“ и „Хайдушки чукар“, природната забележителност „Водопада на река Мийковска“ защитените местности „Слона“, „Марков бук“, „Главите“, „Белокравищница“ и „Букова гора“; защитените вековни дървета; защитените зони „Котленска планина“, „Твърдишка планина“ и „Златаришка река“. Съществуващите урбанизирани територии, попадащи в границите на защитените зони не променят границите си и запазват настоящото си функционално предназначение. ОУПО не предвижда нови терени за урбанизиране в обхвата на защитени територии и зони;

7.7.3 Територии с превантивна устройствена защита по чл.10, ал.3 на ЗУТ. Това са:

- районите със значителен потенциален риск от наводнения, потенциални бъдещи наводнения от протичащите през територията на общината реки и налични язовири:

- О от река Веселина в района на село Тодювци, където могат да бъдат наводнени дворове и селскостопански площи;
- О в района на с. Марян (около „Барата“);
- О с. Чакали (около „Комплекс за отдих – Чакали“);

- от р. Еленска в гр. Елена (в жилищните квартали в ниската част на града, в промишлената зона, терена на Завода за стъкло, в района на гара „Елена“ и ниските части на ул. Разпоповци);
- Язовира в с. Константин – застрашава 10 жилищни сгради и 24 жители;
- Язовира в с. Палици – застрашава 8 жилищни сгради и 14 жители;
- Останалите 6 малки язовира застрашават общо 16 жилищни сгради и общо 36 жители.

- Зони с повишена природно-ландшафтна и екологическа стойност - това са територии, за които в процеса на разработване на ОУПО е установено, че са с повишена природно-ландшафтна и екологическа стойност и следва да се третират и доразвиват като такива;

- околоселищната територия на гр. Елена с ширина от 300 м непосредствено до строителната граница на града;
- територията от двете страни на Златаришка река с широчина 500 м от с. Марян до с. Радовци – включително околоселищната територия на с. Долни Марян;
- територията от двете страни на пътя за с. Петковци и с. Попрусевци с ширина 500 м;
- територията от с. Валето до с. Костел от двете страни на Костелска река с широчина 500 м;
- територията около с. Илаков рът, с. Продановци, с. Угорялковци, с. Хъневци и с. Лазарци в радиус от 500 м;
- целият пояс II на санитарно-охранителна зона на язовир Йовковци;
- територията около меандрите на река Веселина от с. Багалевци до с. Садината с ширина 300 м;
- територията около с. Бадевци в радиус от 500 м;
- територията около с. Тодювци в радиус от 1000 м;
- територията около с. Дрента на 500 м от строителната граница;
- територията около село Буйновци на 500 м от строителната граница;
- територията около с. Мийковци, с. Ралиновци, с. Високовци и с. Игнатовци – на 500 м от строителните им граници.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Въведените с ОУПО режими на особена териториално-устройствена защита по чл.10, ал. 2 на ЗУТ и на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал.3 на ЗУТ по отношение на териториите и обектите, защитени по специални закони са в съответствие със специалното законодателство и въздействието им върху околната среда следва да се оцени като положително.

7.8 ОТПАДЪЦИ И ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

7.8.1 Отпадъци

ОУПО на община Елена предлага следните модели на демографско развитие:

Таблица 25 Прогноза за броя на населението на община Елена за периода 2015-2035 г. (по варианти)

Прогнозен хоризонт по години	Варианти на прогнозата (брой)	
	Тенденциален	Умерено-оптимистичен
2013-състояние	10212	10212
2020 г. - прогноза	9112	9248
2025 г. - прогноза	8363	8499
2030 г. - прогноза	7532	7624
2035 г. - прогноза	7061	7188

За съответните нужди на ОУПО – развитие на населените места, авторският колектив на плана предлага да се работи по умерено-оптимистичния вариант.

Както беше споменато в Раздел 4.8 от настоящата екологична оценка, за целите на анализа на този фактор приемаме усреднена норма на натрупване от 300кг/ж/год. В този случай, очакваното общо количество генерирани битови отпадъци за плановия период ще бъде:

Таблица 26 Очаквано общо количество генерирани битови отпадъци

Година	Брой на населението по модел „Умерено-оптимистичен”	Количество отпадъци тона
2020	9 248	2 774
2025	8 499	2 550
2030	7 624	2 287
2035	7 188	2 156

За депониране на битовите отпадъци ще се използва „Регионално депо за неопасни отпадъци на Сдружение „За чисти селища” на общини Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Елена, Златарица и Стражица” на площадка № 5 – съседни терени до съществуващо депо за неопасни отпадъци на град Велико Търново, в землището на с. Шереметя, община Велико Търново м. „Остра могила”. За екологосъобразното третиране на отпадъците в региона са предвидени следните съоръжения:

- съоръжение за механично-биологично третиране (МБТ),
- зона за компостиране,
- депо, включващо първа и бъдещите клетки за неопасни отпадъци,
- пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ),
- сгради (за персонала, поддръжка и други ежедневни дейности,
- вътрешни пътища,
- площ, запазена за складиране на земни маси и почва, и бъдещо разширение на обекта, и зелени площи.

Строителни отпадъци

Общината е предприела действия по възлагане и извършване на предпроектни проучвания за изграждане на ново съоръжение за третиране на строителни отпадъци, предвид предстоящото закриване и рекултивация на общинското депото в землището на гр. Елена, местност „Поп Сотиров гроб“ (самостоятелно или съвместно с други общини, членуващи в Регионално сдружение “За чисти селища”).

Дейностите на площадката могат да обхващат и рециклиране, подготовка за повторна употреба и/или подготовка за обезвреждане на строителни отпадъци, с цел намаляване количеството на депонираните строителни отпадъци и за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците.

Производствени отпадъци

Създаването на оптимални устройствени условия за социално-икономическо развитие на общината предполага и създаването на условия за развитие на промишлеността и в частност на вида и количествата генерирани промишлени отпадъци.

Прогнозата за структурата на промишленото развитие отразява приетата визия за целеви структурни промени като ускорено развитие на високотехнологични, ефективни и конкурентно-способни производства.

Развитието на нови, високотехнологични производства предполага и стремеж към подмяна на технологичните съоръжения и въвеждане на Най-добрите налични техники, от което следва постепенно намаляване на количествата на генерираните производствени отпадъци.

Опасни отпадъци

Генерираните опасни отпадъци в предприятията и от сектор „Услуги“ (сервизи, ремонтни работилници и др.) се събират в специални помещения в самите предприятия, съхраняват се в тях и се намират под контрола на ръководството на предприятията и се предават само на лицензирани фирми за тяхното третиране въз основа на сключени договори.

Масово разпространени отпадъци

Кметът на Община Елена е въвел системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци като излезли от употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак, и др. Местоположението и устройството на конкретни площадки се съобразяват на по-ниски нива на устройствено планиране. На ниво Подобен устройствен план се определя и местоположението на:

- площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други;
- площадките за разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане,

за които кмета на общината има ангажимент и задължение по реда на чл.19 от ЗУО.

Съгласно изискванията на чл.38, ал.1 от ЗУО (ДВ, бр.53/2012г.) дейности с отпадъци от черни и цветни метали се извършват само на площадки, разположени на територии, определени с общи устройствени планове за производствени и складови дейности, на пристанища за обществен транспорт с национално и регионално значение и на обекти на железопътната инфраструктура със стопанско предназначение. Всяка площадка трябва да отговаря на нормативните изисквания за опазване на човешкото здраве и околната среда. На тази база, площадки за дейности с отпадъци от метали могат да се обособят и на други места в общината след одобряването на окончателния вариант на ОУПО.

7.9 ОПАСНИ ВЕЩЕСТВА

Предвижданията на предварителния проект на ОУПО не се очаква да променят съществуващата ситуация по отношение на опасните вещества.

ОУПО създава условия за реализиране на нови пътни трасета като препоръчва това да стане в сравнително краткосрочен план, което от своя страна ще доведе до увеличаване употребата на асфалт, категоризиран като „токсичен” съгласно Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (обн. ДВ, бр.10/04.02.2000 г.).

Строителните дейности са свързани с използването на гориво и смазочни материали за строителната механизация, цимент, бои, изолации, смоли и др. които се характеризират с различен клас на опасност, но използването на които е неизбежно и присъщо.

ОУПО определя устройствени зони с производствено предназначение от разновидност „Предимно производствена” – **Пп1**. Предназначена е за застрояване със сгради за производствени и складови дейности, както и допълващите ги административни, търговски, обслужващи и транспортно комуникационни сгради и съоръжения. Не се допускат производствени сгради с вредни отделения. „Предимно производствените зони” поемат и основната част от инфраструктурата, обслужваща селскостопанските и горскостопанските дейности – складиране, претоварване, първична обработка на селскостопанската продукция, складове и съоръжения на растителната защита. Необходимо е предприятията в новосъздадените промишлени зони да бъдат категоризирани като високо или нискорискови съгласно изискванията на ЗООС.

Тъй като съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията (чл.103, ал.2) общите устройствени планове определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана, конкретното предназначение и начин на устройство на отделните поземлени имоти в обхвата на ОУПО се определя от подробни устройствени планове. На тази база, в проекта на ОУПО не може да се предвиди конкретна реализация (изграждане) на ново предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и да се предвидят данни за количествата на опасните вещества по Приложение №3 на ЗООС, които ще бъдат налични

в предприятието/съоръжението. Такива предприятия и съоръжения могат да бъдат предвиждани в следващите нива и етапи на проектиране и при условие, че се прояви такава инвестиционна инициатива, се предприемат съответните действия по реда на ЗООС.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

При условие, че при реализацията на даден инвестиционен проект инструкциите за работа с опасни вещества се спазват стриктно, не следва да се очаква въздействие върху компонентите на околната среда от фактор „опасни вещества“.

7.9 ВРЕДНИ ФИЗИЧНИ ФАКТОРИ

Върху състоянието на шумовия режим ще окажат влияние евентуално изменение в схемата на транспортно–комуникационната мрежа и организацията на движението, изменението в параметрите на селищната среда, появата на нови локални източници на шум.

7.9.1. Пътна мрежа

Очертани са следните четири насоки за развитие на пътната инфраструктура:

- поетапна рехабилитация на пътищата в лошо и средно състояние;
- осигуряване на велосипедни трасета по основните веломаршрути, определени в част „Туризм“;
- изграждане на обходни маршрути;
- продължаване на пътя от с. Мийковци до „Буржийска поляна“ по трасето на съществуващия горски път.

Осигуряването на велосипедни трасета по маршрутите дефинирани в част Туристическо развитие и НКЦ към прогнозата и концепцията за ОУПО ще доведе до обогатяването на туристическия продукт, предлаган в общината и ще повиши туристическата ѝ привлекателност.

Предвидени са следните четири обходни трасета:

- на гр. Елена, южно – продължение на околоръстния път, като част от третокласен път III-551 от началото на път III-662 за Твърдица до края на гр. Елена в западна посока и връзката със сегашното трасе на път III-551;
- обходен маршрут на ул. Разпоповци до Костадинчевци и свързване с път II-53;
- изграждане на връзката между ул. „Иван Момчилов“ и ул. „Г. С. Раковски“, предвидена в плана за регулация на града и продължението на улицата до връзката с пътя за с. Блъсковци;
- изграждане на обходен път от пътя за с. Блъсковци до края на гр. Елена и свързване с път III-551 в западна посока, като обходен път от север.

Предвидените обходи са предназначени да разтоварят главната улица на гр. Елена от тежкотоварен транспортен трафик и да се избегне събарянето на част от жилищните сгради на бившето село Разпоповци (сега улица на града), за разширяване на път II-53.

Изграждането на отклонение на пътя от с. Мийковци до „Боржийска поляна“ е свързано с предвидената в ОУПО възможност за бъдещо развитие на ски зона в района от хижа „Чумерна“ до местността „Боржийска поляна“.

7.9.2. По отношение на ж.п. транспорта, линията Златарица – Елена няма перспективи да развива транспортните си функции поради липса на достатъчен товарооборот и пътничкопоток. С ОУПО се осигурява нейното теренно съхранение до намиране на подходяща конверсия, основно свързана с туристическия потенциал за развитие на общината.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвиденото усъвършенстване на пътната мрежа на територията на общината и преди всичко изграждането на обходни трасета, ще има благоприятно въздействие върху околната среда в населените места и на първо място в гр. Елена, като ще подобри акустичната среда и ще се намали замърсяването на атмосферния въздух.

7.10 КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО, ТУРИЗЪМ

7.10.1. Режими на опазване на недвижимите културни ценности (НКЦ)

ОУПО е отразил всички територии за защита и опазване на НКЦ и съдържа специфични режими за устройството им, оформени като Специфични правила и нормативи за устройство на териториите с културно-историческо наследство. На основание чл. 10, ал. 2 от ЗУТ за тези територии е въведен режим на особена териториално-устройствена защита. За тях предстои изработване и утвърждаване на планове за опазване и управление (ПОУ) по Закона за културното наследство. До влизането в сила на ПОУ устройството на териториите и терените с НКЦ е предвидено да се устройват съгласно специфичните устройствени правила и нормативи, диференцирани по видове територии и терени. Обектите и териториите с режим на особена териториално-устройствена защита са:

- Терени с концентрация на единични НКЦ с национално и местно значение –

Ткин-1. Към тази категория се отнася музейният комплекс „Даскалоливницата“ в гр. Елена. В границата му има 11 обекта, от които 4 с национално значение - сградата на „Даскалоливницата“, ц-ва „Св. Никола“, ц-ва „Успение на пресвета Богородица“ и Поп Николовата къща и 5 обекта с местно значение - Камбуровия хан, Златева къща, Гуневата къща, Камбанарията с каменната ограда и портата и чешмата- пренесена от подхода към парка „Калето“. Има и 2 сгради без статут на НКЦ: жилищна сграда за семейството на свещеника и стопанска сграда със сушина към „Поп Николовата къща“. За неговото опазване и защита е определен следния охранителен режим:

- не се допуска изграждане на нови строителни обеми.
- допускат се:

- строителни работи свързани с благоустрояването на терена и изграждане на подземни инфраструктурни обекти;

- ремонтни и реставрационни работи за поддържане и възстановяване на физическите и естетическите качества на обектите НКЦ;
- за обектите НКЦ с местно значение и вътрешни преустройства без промяна във външния образ;
- паркоустройствени работи свързани с поддръжката и подобряването на физическите и естетическите качества на растителността в комплекса.

Всички разрешени дейности в границите на комплекса се съгласуват с МК – НИНКН.

- Терени с единични НКЦ с национално значение – Ткин-2. Към тази категория в гр. Елена попадат 4 терена - къща музей Иларион Макариополски; часовниковата кула; петте разсуканови къщи; родната къща на арх. Йордан Миланов. За опазването им е определен следният охранителен режим:

- в границите на терени с единични обекти НКЦ от национално значение се допуска:
 - реставрационни и консервационни дейности с максимално запазване на архитектурния образ на оригинала;
 - минимални промени в плановите схеми и конструкцията на сградите за адаптирането им към съвременните функционални потребности.
- в границите на терени с единични обекти НКЦ от национално значение не се допуска:
 - промени в отворите на прозорците;
 - смяна на наклона и традиционните материали на покрива;
 - изменение на оригиналните материали за оформяне на фасадите и цвето-вото им решение.

Всички проектни и допустими строителни дейности за тези обекти се съгласуват с НИНКН и одобряват от Министерство на културата.

- Зони с концентрация на НКЦ и съхранена урбанизирана среда – Ткин-3. Такива зони има в гр. Елена (границите ѝ са определени с „Директивен план – концепция за опазване и социализиране на културно-историческото наследство и предложение за обявяване на архитектурно-исторически резерват в гр. Елена“ от НИПК през 80-те години на XX век), с. Беброво и с. Долни Марян. За зоната в гр. Елена ОУПО предлага определяне на статут на „историческа зона“. Охранителният режим на тази категория включва:

- застрояването в имотите в „историческата зона“ на гр. Елена да се осъществява въз основа на ПУП и РУП в териториален обхват съгласно чл.79, ал.4 от ЗКН;
- разполагане на новопроектираните обекти на основното застрояване на уличната регулационна линия по традиционния начин на разполагане на сградите;
- предвиждане на двуетажно застрояване, по изключение частично триетажно при сложни релефни условия за зона Жм1 и триетажно за зона Ц;
- включване на обекти с обслужващ и друг обществен характер в партерните нива на сградите по главните улици на града;

- прилагане на четириискатни и многоскатни покриви с наклон 1:3, покрити с керемиди;
- използване на традиционни строителни материали за оформяне на фасадите;
- прилагане на прозорци с вертикални пропорции на прозоречните отвори;
- за обектите НКЦ от категория „местно значение“, „ансамбловое значение“ и „за сведение“ се прилага консервация, реставрация и адаптация;

- Територии с наличие на НКЦ и съхранена специфична урбанизирана среда –

Ткин-4. Към тази категория са отнесени 35 самостоятелни населени места и още други 10, присъединени към град Елена през 1974 г. под формата на улици. Охранителният режим на тази категория включва:

- застрояването на имотите с НКЦ в тези селища се осъществява въз основа на ПУП и РУП в обхват, съгласно чл.78, ал.4 от ЗКН;
- запазване на исторически формиралата се улична мрежа;
- едноетажно и двуетажно застрояване – (Жм1);
- прилагане на четириискатни и многоскатни покриви с керемиди;
- използване на традиционни строителни материали за оформяне на фасадите;
- прилагане на прозорци с вертикални пропорции на прозоречните отвори;
- за обектите НКЦ от категория „местно значение“, „ансамбловое значение“ и „за сведение“ консервация, реставрация и адаптация;

- Територии без наличие на НКЦ, но със съхранена специфична урбанизирана среда – Ткин-5. Тази категория включва 26 малки населени места, в които няма регистрирани НКЦ, но са със съхранена селищна структура, тъй като не е имало регулационна намеса. За тях е предвиден следният охранителен режим:

- запазване на исторически формиралата се улична мрежа;
- едноетажно и двуетажно застрояване;
- прилагане на четириискатни и многоскатни покриви с керемиди;
- използване на традиционни строителни материали;
- прилагане на прозорци с вертикални пропорции на прозоречните отвори;

- Територии с наличие на НКЦ – зони за археологическо наблюдение с режим „А“ по Наредба № 7 – Ткин-6. Отнася се за обекти в землищата на гр. Елена и селата Беброво и Костел. Не са допустими благоустройствени, строителни, добивни, селскостопански, мелиоративни и други дейности, които биха нарушили почвения слой. Допустимо е използването за пасище;

- Територии с наличие на археологически обекти с режим „Б“ по Наредба № 7 – Ткин-7, който забранява всякакви действия и дейности, които биха могли да засегнат археологическата субстанция. Допустима е плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м. Отнася се за обекти в с. Беброво;

- Охранителна зона около военни и възпоменателни паметници и знаци, с режим на особена устройствена защита Ткин-8, предвиждащ благоустрояване на терена на 3 м около паметника и охраната му.

7.10.2. Културно-познавателни маршрути

Интеграцията на НКЦ и природни забележителности със селищната и пътна инфраструктура на община Елена е основата, върху която ОУПО е изградил мрежа от културно-познавателни маршрути, групирани в три основни части:

- маршрути в гр. Елена (къс и дълъг);
- маршрути в околградската територия (северно и южно от града);
- маршрути в територията на общината, ориентирани по географските посоки;

Обхват на маршрутите в град Елена:

- гр. Елена - кратък, 2 часа – включва всички паметници от национално значение;
- гр. Елена – удължен маршрут от 3 часа, като в него се включат допълнително всички групови паметници;

Обхват на околградските маршрути:

- Север – Долни Чукани (маршрут №1);
- Юг – Младеново → Милковци → Лапавишко → Неювци → Елена (маршрут № 2).

Обхват на общинските маршрути:

- Югоизточен маршрут : Елена – Илаков рът – Руховци – Елена (маршрут № 3);
- Северозападен маршрут, с изявена панорама на юг към билото на Стара планина: Елена – Блъсковци – Елена (маршрут № 4);
- Западен маршрут, разположен около язовир Йовковци: Елена – Средни колиби – Елена (маршрут № 5);
- Югозападен маршрут : Елена – Тодювци – Буйновци – Елена (маршрут № 6);
- Югозападен маршрут 1: Елена – Дрента и околни махали – Елена (маршрут № 7);
- Югоизточен кратък маршрут: Елена – Марян – ЗМ „Бяла крава“ – Марян – Елена (маршрут № 8);
- Югоизточен, дълъг маршрут: Елена – Мийковци – Чакали – Елена (маршрут № 9);
- Североизточен : Елена – Марян – Беброво – Елена (маршрут № 10);
- Източен маршрут: Елена – Марян – Палици – Каменари – Бойковци – Константин – Беброво – Елена (маршрут № 11);

7.10.3. Туризм

ОУПО възприема развитието на туризма на базата на културно-историческото наследство и природния потенциал на общинската територия като свой приоритет, така както е формулиран в Общинския план за развитие. Устройствовените решения, свързани с това развитие стъпват на **туристическото зонироване на територията**, направено с Концепцията за пространствено развитие на общината, идентифицирало следните 6 зони:

- **Първата** (и с най-голям капацитет) е зоната на гр. Елена и селищата, присъединени към него под административната форма на улици;

- **Втората** туристическа зона обхваща селищата около язовир Йовковци и включва селата Яковци, Шилковци и Средни колиби и по-малките селища, гравитираща около тях;

- **Третата** обособена туристическа зона е в района на село Мийковци и селищата, гравитиращи около него;

- **Четвъртата** обособена туристическа зона е най-голяма по територия. Тя включва хълмистата зона между главното било на Стара планина и равнинната зона около град Елена и на изток от него и обхваща землищата на селата Багалевци, Тодювци, Буйновци, Хъневци, Лазарци, Илаков рът, Руховци, Марян, Чакали, Палици и Костел. Зоната не е хомогенна, но комуникационно селищата са добре обвързани помежду си и с гр. Елена;

- **Петата** обособена туристическа зона включва село Бадевци с гравитиращите към него по-малки селища. Макар и административно в землището на с. Средни колиби, тя няма отношение към язовир Йовковци, а притегателен фактор е изключително красивата природна среда с панорамен изглед към главното било на Стара планина;

- **Шестата** обособена туристическа зона е в района на село Дрента, най-отдалечена от гр. Елена, но най-близка до главното било на Стара планина.

За развитието на туристическите зони са определени следните политики:

- О стимулиране на разнообразяването на предлагания туристически продукт, чрез развитието на селски, познавателен, културен, спортен и други форми на туризъм;
- О интеграция на туристическите дейности със селскостопанската, промишлената и занаятчийската продукция в общината;
- О развитие на системата от пешеходни, велосипедни, културни и други маршрути в общинската територия;
- О подобряване на екологичните качества на средата в община Елена, чрез изграждане на канализационни мрежи, рекултивиране на сметища, увеличаване на площта и подобряване на качествата на зелените площи в населените места, залесяване и благоустрояване на бреговете на язовирите, до които има масов достъп;
- О рехабилитация на пътищата от общинската пътна мрежа;
- О прилагане на устройствени мерки за съхраняване на недвижимото културно наследство и мащаба на урбанистичната структура на населените места в общината;
- О възможности за изграждане на ски писти в района на село Мийковци;
- О стимулиране изграждането на висококатегорийни туристически обекти.

В съответствие със спецификата на туристическите ресурси, с които разполага всяка от зоните е **предвидено развитие на съответни видове туризъм:**

- О в зони 1 и 2 - разновидности на познавателен и културно-исторически, кулинарен, винен, ловен и риболовен туризъм;
- О в зона 3 - различни възможности на селски, еко, пешеходен и вело-туризъм;
- О в зона 4 - различни възможности на планински туризъм - еко, пешеходен, вело, ученически лагери и школи;
- О в зона 5 и по линията на билото на Стара планина - различни възможности на планинския туризъм - еко, пешеходен, вело, спортно катерене и зимни спортове;
- О в зона 6 - различни възможности на селски, еко, пешеходен, вело-туризъм.

На предвиденото развитие на различните видове туризъм отговаря и прогнозата за **перспективното развитие на легловата база** по вид и обем. За реализиране на материалната база на туризма са предвидени шест вида устройствени зони, които са жилищна зона с малка височина до 10м (**Жм**), жилищна зона с малка височина до 7м (**Жм1**), рекреационна устройствена зона за курортни и допълващи дейности (**Ок**), зона за вилен отдых (**Ов**), зона за спорт и атракции (**Атр**), зони за зелени площи в населените места (**Оз**). Показателите за допустимото застрояване в цялата община са направени така, че да не допускат презастрояване, в която и да е част от територията на общината, но да създават:

- О условия за обединяване на имоти в селищата застрашени от обезлюдяване, при запазване на характерната улична мрежа. По този начин са създадени условия за формирането на по-големи имоти за изграждането на хотелски и други туристически комплекси в рамките на съществуващите населени места.
- О територии, удобни и препоръчителни за създаване на къмпинги.

Таблица 27 Развитие на легловата база в община Елена

Зона за туризъм	Hotели и семейни хотели		Места за настаняване		Общо легла
	Обекти	Легла	Обекти	Легла	
Зона за туризъм № 1	2	48	30	320	368
Зона за туризъм № 2	11	447	32	246	693
Зона за туризъм № 3	1	30	37	368	398
Зона за туризъм № 4	-	-	11	196	196
Зона за туризъм № 5	-	-	*4	185	186
Зона за туризъм № 6	-	-	8	56	56
Общо	14	477	122	1 419	1896

* Включени са и две планински хижи.

Наред с режимите за опазване на културното наследство, ОУПО включва още следните устройствени мерки, насочени към подпомагане на развитието на туризма:

- О ремонтване на участъците от пътя с концентрация на конфликтни точки между автомобили, велосипеди и пешеходци;
- О създаване на отбивки по пътищата с по-голям туристически трафик за разминаване на тесните участъци; кътове за пикник; панорамни площадки;
- О увеличаване на туристическите и вело-маршрути, за да може мрежата от тях да покрие равномерно по-голяма част от територията на общината.
- О създаване на мрежа от мобилни пунктове за предлагане на туристическа информация, храна, други стоки и услуги от първа необходимост, велосипеди под наем и т.н.;
- О създаване на тематични маршрути;
- О възможности за ски писти;
- О създаване на експериментален къмпинг.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Предвижданията на ОУПО за опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство на общината са в съответствие с постановките на Закона за културното наследство,

респ. със съответните подзаконовни нормативни актове. Това мотивира заключението, че и реализирането им ще има положително въздействие върху околната среда.

Доколкото зоните за отдых и рекреация, заедно с туристическите и културно-познавателни маршрути са основните опорни точки на туристическото развитие и имайки предвид формите на туризъм, които се предполага да бъдат практикувани, не са налице основания за очакване на неблагоприятно въздействие върху околната среда.

7.11 НАСЕЛЕНИЕ И ЧОВЕШКО ЗДРАВЕ

Съгласно Закона за здравето (ДВ бр. 70/2004г.), „Държавата, общините, юридическите и физическите лица осъществяват дейността си, като осигуряват опазването на жизнената среда от вредно въздействащите върху здравето на човека биологични, химични, физични и социални фактори“. Определени са и факторите на жизнената среда - води, предназначени за питейно-битови нужди; води, предназначени за къпане; минерални води, предназначени за пиене или за използване за профилактични, лечебни или за хигиенни нужди; шум и вибрации в жилищни, обществени сгради и урбанизирани територии; йонизиращи лъчения в жилищните, производствените и обществените сгради; нейонизиращи лъчения в жилищните, производствените, обществените сгради и урбанизираните територии; химични фактори и биологични агенти в обектите с обществено предназначение; курортни ресурси; въздух. Подчертано е важното място на устройството на урбанизираните територии като дейност със значение за здравето на човека.

Общините следва да предлагат физическа и социална среда, която да отговаря на здравните потребности на техните жители чрез благоустрояване и рационално изграждане на различните териториални единици и развитие на комуналното стопанство.

Общото устройствено планиране следва да съобрази всички горепосочени фактори, с оглед отсъствие на вредно въздействие върху здравето на населението. С оглед опазване на човешкото здраве, от съществено значение са градоустройствените зони, които по силата на съответни наредби, следва да бъдат спазвани в процеса на планиране.

7.11.1. Териториален обхват на потенциалното здравно въздействие

Територията, върху която е разположена община Елена е благоприятна от хигиенни позиции. Чистотата на околната среда в много голяма степен предопределя създаването на условия за подходяща жизнена среда, като отделните елементи на общината се характеризират със свои специфични от хигиенна гледна точка особености и функционално предназначение.

Потенциалното въздействие на новия ОУПО ще е основно върху населението на общината и най-вече върху населението на общинския център гр. Елена. Потърсени са планови възможности за устойчиво развитие на общината и прилежащите населени места и с

приемането на новия ОУПО на практика отсъства засегнато население от евентуална рязка неблагоприятна промяна на условията на средата. Прегледът на ОУПО от комунално-хигиенни позиции позволява да се заключи, че е взето под внимание осигуряването на достатъчна здравна защита на населението в т.нар. критични зони със специфичен хигиенно-охранителен статут - жилищните квартали и сгради, а също така на елементите на транспортната и инженерна инфраструктура, културни обекти и комплекси; спортни зони и терени за отдих, обекти на здравеопазването.

7.11.2. Здравна оценка на устройствените предвиждания в ОУПО

Положителна от хигиенни позиции е предложената от плана **структура на територията** на общината. Запазват се условията за бъдещо развитие като екологично чист център за целогодишен отдих и туризъм. Плановите предвиждания съществено увеличават дела на „територии за рекреационни дейности“ (от 0 на 99ха.) и на „територии за озеленяване, паркове и градини“. Това е с благоприятно хигиенно значение, което ще позволи подобряване на привлекателността и благоприятното рекреационно въздействие на територията на общината. Горските територии понижават незначително дела си от 53,866% на 52,594%, което е благоприятно от комунално-хигиенни позиции. ОУПО не предвижда увеличаване на териториите за производствено-складови дейности и за обществено-обслужващи функции. Създават се територии с многофункционално предназначение, стимулиращи икономическото развитие на общината. Това са територии за търговия, логистика, безвредни производства, жилища, спорт, атракции и други допълващи функции. Не се допуска изграждане на обекти с отделяне на вредни емисии и влияние. Част от земеделските земи се преустрояват като територии за алтернативно земеделие от 0 на 168ха. Намалява се незначително дела на обработваемите ниви.

Обобщено, ОУПО не променя зонирането на община Елена по начин, който да доведе до териториални дисбаланси и повишаване на здравния риск за населението.

Община Елена с площ 671,39 км² включва един град и 123 села. Три от селата са центрове на кметства - Беброво, Майско и Константин, а в 16 от населените места са назначени кметски наместници. За общинския център гр. Елена е характерна сравнително високата гъстота на население спрямо останалите села в общината, т.е. съгласно ОУПО най-вече тук се предвижда и най-голямо разнообразие от устройствени зони /зони за труд, рекреация, обитаване и т.н./. Гр. Елена и в бъдеще се очаква да има най-висока социално-икономическа активност.

Жилищните територии в общинския център и селата се устройват и застрояват предимно като жилищни устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина (до 10 m), означени като (Жм), което е обосновано за особеностите на населените места и изпълнява комунално-хигиенните изисквания. В тях се предвиждат сгради за обитаване, както и обекти с нежилищни функции, съгласно чл. 17 от Наредба № 7/2003 на МРРБ.

ОУПО определя смесени многофункционално-устройствени зони (Смф) и зони с производствено предназначение (Пп). Те се устройват преобладаващо върху терените на бившите стопански дворове при населените места, което е добра предпоставка за спазване на хигиенните изисквания. Смф и Пп поемат и основната част от инфраструктурата, извършваща производствени дейности.

Предвид социалния и икономически потенциал за развитие на туризъм и рекреация в община Елена, от здравно значение са възприетите принципи в ОУПО да се запазят всички съществуващи озеленени площи, да се изградят нови извънселищни паркове в атрактивна природна среда, да се запазят териториите за рекреационни дейности, като се създават условия за устройване на нови такива, съобразно конкретната обстановка, прогнозите за социално-икономическото развитие и териториалното насочване на потенциалните инвестиции. Запазват се и спортните обекти в и край населените места.

От хигиенни позиции може да се направи извода, че ОУПО зонира територията при съобразяване със здравните изисквания и с наличните комунални и топографски дадености на общината.

7.11.3. Потенциално въздействие на факторите на жилищната среда върху здравето на населението. Влияние на ОУПО върху качеството на компонентите на околната среда
По отношение водоснабдяването на населението, съгласно данни на РЗИ Велико Търново, през 2015г. няма съществени предпоставки за повишаване на здравния риск за населението посредством комунално-хигиенния фактор „питейна вода“ на територията на цялата област Велико Търново, включително община Елена.

Данните от мониторинга на питейната вода в област Велико Търново показват, че през 2015г., от изследвани общо 250 броя проби води от централни водоизточници, 5 броя (2%) са нестандартни по микробиологични показатели и 41 броя (16,4%) - по органолептични и химични показатели. За община Елена, отклонения по показатели по време на мониторинга са установени по отношение на две проби - нитрати от централен водоизточник гр. Елена, ул. „Шейтани“ през III-то тримесечие на 2015г. и микробиологично отклонение в 1 проба (Чукани) - по показател с индикаторно значение коли форми (II-ро тримесечие на 2015г.). През III-то тримесечие на 2015г. е осъществена регистрация и подписана мониторингова програма с община Елена за водоизточника, подаващ вода, за част от ул. „Шейтани“, гр. Елена, във връзка с изпълнение разпоредбите на Наредба №9 на МЗ.

Издадени са 3 бр. предписания до кмета на община Елена, от които 1 бр. за регистрация на водоизточника и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване за село Усой, община Елена и организиране мониторинг на питейната вода, доставяна за консуматорите на селото и туристите в обектите с обществено предназначение в него, по микробиологичните, химичните и индикаторните показатели на приложение №1 и с минимална честота определена от обема вода, добиван и разпределян в зоната на водоснабдяване, съгласно таблица Б.1 на приложение № 2 на Наредба №9 за качеството

на водата, предназначена за питейно-битови цели; 1 бр. за регистрация като обекти с обществено предназначение на напорен резервоар и помпена станция към водовземното съоръжение, водоснабдяващо част от ул. „Шейтани”, град Елена и 1 бр. за организиране на непрекъснато обеззаразяване на водата за питейно-битови нужди във водоснабдителната система на кв. „Чукани”, експлоатирана от община Елена, с оглед осигуряване на качества, отговарящи по микробиологичните, химичните и индикаторните показатели на Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

Въпреки това следва да се има предвид, че именно санитарно-охранителната зона около яз. „Йовковци” е най- привлекателна за развитие на туристическа дейност, при което се появява значим конфликт между инвеститорските интереси и ограниченията и забраните, произтичащи от статута на санитарно-охранителната зона.

От представеното в новия ОУПО не се установяват нови и значими условия за засягане на санитарно-охранителни зони, включително в обособената такава около яз. „Йовковци” и влошаване качеството на питейните води, като са предвидени необходимите здравно-профилактични мерки. Хидровъзел „Йовковци” е изграден за питейно-битово водоснабдяване на градовете Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Елена, Стражица, Златарица, Дебелец, Килифарево, Полски Тръмбеш, гр. Дряново и селищата в региона. Хидровъзелът включва язовирна стена „Йовковци”, Довеждаща безнапорна деривация, ПСПВ „Йовковци”, Дюкер „Пчелище” и водопроводите за градовете Велико Търново, Горна Оряховица, Дряново, Стражица, Златарица и други населени места в региона.

Заповед №СОЗ-225/05.06.2009г. за актуализация на СОЗ на язовир „Йовковци” е отразена графично в ОУПО, като добре е видно териториалното разпределение в санитарно-охранителните зони, като с комунално-хигиенен приоритет са планиранията в пояси I и II. Видимо е отсъствието на устройствени решения, които да са предпоставка за бъдещо нарушение на изискванията на Наредба №3/2000г. за СОЗ и генериране на здравен риск за населението посредством влошаване качеството на подаваната питейна вода. Пояс I изцяло включва акваторията от язовирната стена до спазените необходими отстояния от водовземното съоръжение срещу течението. Пояс II на язовир „Йовковци” включва и жилищната територия на съществуващи населени места – част от с. Яковци и с. Шилковци, като предвидените в ОУПО устройствени зони в този пояс, включително в близост до тези населени места, осигуряват условия за последващи ПУП за безвредни дейности по отношение опазване питейните качества на водите на язовира, както и запазване на самопречистващите способности на язовира. Това са главно земеделски територии, съществуващи нискоетажни жилищни зони и смесени многофункционални зони до двете населени места. Пояс III също не представлява територия, която съгласно новия ОУПО да е с потенциал да генерира давноостно замърсяване на повърхностните води на яз. „Йовковци”, при така определените в нея устройствени зони.

Разглежданият ОУПО няма за задача и не е в състояние да предложи информация и анализ за конкретни подробни устройствени решения за поясите на СОЗ на язовира, които решения са обект на последващи ПУП, при спазване на изискванията на националното законодателство по въпроса и конкретната Заповед №СОЗ-225/05.06.2009г. на компетентната Басейнова дирекция.

Фигуриращите в Заповед №СОЗ-225/05.06.2009г. за актуализация на СОЗ на язовир „Йовковци” дейности, определени като „ограничени” (О) и „ограничени при доказана необходимост” (ОДН) на практика представят националните изисквания по въпроса, представени в Наредба №3/2000г. за СОЗ. За спазването на тази Наредба, инициаторите на бъдещи (О) или (ОДН) дейности е редно да представят експертни доказателства на безопасността на инициативата (вкл. чрез предвидени технически и организационни мерки), по отношение опазване качеството на водата в язовира. При правилно управление на устройственото планиране в община Елена, заложено в най-общ вид чрез ОУПО, селективното реализиране на „ограничените” (О) и „ограничените при доказана необходимост” (ОДН) дейности за съответния санитарно-ограничителен пояс от Заповед №СОЗ-225/05.06.2009г., не е в състояние да влоши качествата на питейната вода и да повиши здравния риск за населението.

Следва да се има предвид, че Наредба №3/2000г. за СОЗ забранява в Пояс II реализирането на инвестиционни намерения за къмпинги, ваканционни лагери, почивни станции и други подобни обекти.

В Схема „ВиК” на ОУПО са представени водоизточниците и съоръженията на територията на общината за:

- питейно-битово водоснабдяване от повърхностни води;
- питейно-битово водоснабдяване от подземни води.

Всички населени места в община Елена са водоснабдени. Необходимите водни количества са осигурени от водопровода от язовир „Йовковци”, който захранва значителна част от населените места в общината. При повечето водоизточници, водата се третира за обеззаразяване чрез хлориране в резервоарите, посредством дозиращи помпи.

Съгласно новия ОУПО, местоположението на наличните водохващания за питейно-битово водоснабдяване остава надлежно (за подземните водоизточници) и в отдалеченост от налични комунални обекти и потенциални нови застроявания на територията на общината, което е предпоставка за запазване качеството и безопасността на доставяната питейна вода.

Предвижданията на ОУПО не променят функциите и предназначението по начин на трайно ползване според КВС на горските и земеделски имоти, попадащи в границите на защитените зони и територии. Съществуващите урбанизирани територии, попадащи в

границите на защитените зони не променят границите си и запазват настоящето си функционално предназначение.

Съгласно новия ОУПО не се предвиждат нови терени за урбанизиране, които неправомерно попадат в защитени територии. По този начин са заложили предпоставките за ефективна комунално-хигиенна защита на елементите на околната среда и на обектите, подлежащи на здравна защита в района.

По отношение **пречистването на отпадните води**, ОУПО предвижда един колектор до ПСОВ за гр. Елена, където битовите отпадъчни води се пречистват и се заустват в повърхностен водоприемник, което няма да позволи възникване на хигиенни проблеми със замърсяването на почвите и повърхностните и подземни води от нетретирани битови отпадни води.

Реализацията на модулни ПСОВ за някои села от общината е задължителен бъдещ елемент от системата за устойчиво третиране на отпадните води от по-малките населени места. Тези инвестиции ще имат пряк и косвен положителен ефект по опазване здравето на населението на територията, обхваната от ОУПО.

По отношение на **атмосферния въздух**, значение за качеството му в бъдеще имат предвижданията на ОУП относно социално-икономическото развитие на територията, предмет на планиране. В община Елена, съгласно разглеждания ОУПО, няма и не се планират значими нови стационарни източници на атмосферно замърсяване, което заедно със значителния горски ресурс и планинския релеф е предпоставка за здравословни условия по отношение чистота на атмосферния въздух. ОУПО определя като водещи за общината туризма, курортното дело, селското и горско стопанство, преработващата промишленост, които отрасли не са значими генератори на атмосферно замърсяване. Следва да се търсят възможности за ограничаване на атмосферното замърсяване от изгаряне на твърди горива за отоплителни нужди, особено през зимния период.

Не се очаква поява на значими нови замърсители във въздуха на селищната среда, в резултат на реализацията на проектите решения, заложили в плана. От комунално-хигиенни позиции е важно, че ОУПО предвижда запазване и създава възможност за развитие на всички елементи на зелената система, допринасящи за опазване качеството на атмосферния въздух.

Автомобилният транспорт е основният източник на **шум** на територията на общината. Акустичната среда за населението се оценява като благоприятна, при отсъствие на значими източници на промишлен шум. Производствените зони и обекти са с малък капацитет и площ, отдалечени от обекти, подлежащи на здравна защита. Предвид планове за повишаване на курортния капацитет на общината при новия ОУПО, необходимо е значимо подобряване на качеството на пътните настилки, с оглед понижаване експозицията на шум

и отделянето на прахови емисии в населените места и обектите, подлежащи на здравна защита. Благоприятно от здравно-профилактични позиции е, че ОУПО предвижда запазване и доразвиване на териториите за озеленяване, паркове и градини.

По отношение **транспортната инфраструктура**, от хигиенни позиции тя най-вече засяга състоянието и планирането на пътната мрежа. Като цяло, пътната мрежа е развита и осигурява достъп до всички населени места в общината, но е значимо амортизирана. Транспортно-географското разположение на общината е много добро – има осигурени транспортни връзки със съседните общини посредством пътища от националната пътна мрежа: II-53, III-408, III-551 и III-662. Тези пътища са в добро и средно състояние с изключение на път III-551, който е в лошо състояние и се нуждае от рехабилитация.

Едновременно с това, община Елена е периферно разположена по отношение на оживените пътни артерии, което позволява да се избегнат неблагоприятните здравни последици от интензивните транспортни потоци и запазване на чиста околна среда. С положително комунално-хигиенно значение е туристическият потенциал на общината и предпоставките за развитие на ски зона в района на с. Мийковци, създава необходимост от подобряване достъпността на района и предвиждане на съответната пътна инфраструктура за обезпечаване на зоната.

Община Елена има на своя територия относително ограничен брой **източници на електромагнитни лъчения (ЕМЛ)**, които най-общо са радио предаватели с дълги, средни, къси вълни; подстанции за високо напрежение - открити и закрити разпределителни устройства; електропроводи; трафопостове, хранващи жилищни квартали и сгради; базови станции за мобилна комуникация. Поради тази причина, за общината не може да се очаква, че електромагнитният фон е силно завишен от наличието на източници за енергетиката и комуникацията. Наднормени стойности могат да се очакват главно в непосредствена близост до подстанции за високо напрежение, електропроводи, трафопостове и др. Понастоящем няма достатъчно данни за “електромагнитното замърсяване” на района. Няма данни и за негативно здравно въздействие върху населението.

7.11.4. Потенциал за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на вредности

С приемането на новия ОУПО не се създават условия за осъществяване на комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на вредности. Здравно-хигиенният анализ на ОУПО установи, че не са налични предпоставки за повишаване на здравния риск за населението при сравнение със сегашната ситуация. Не се предвиждат промени в устройственото планиране на територията, които да доведат до значимо индустриализиране на общината. Предложеният ОУПО запазва условията околната среда в общината да се запази екологично чиста, с отсъствие на замърсяваща промишлена дейност,

поради което не съществува вероятност за кумулативен ефект с индустриални замърсители.

При спазване на изискванията на националното и местно законодателство, реализирането на планираните нови устройствени предвиждания в ОУПО не се очаква да повиши здравния риск за населението.

7.11.5. Обобщена оценка на здравния риск и мерки за здравна защита за населението на общината

С новия ОУП на община Елена, успешно от хигиенни позиции се определят рамките за бъдещото планиране и управлението на устройствения процес. Поставени са изискванията към последващите подробни устройствени планове със съответните план схеми, определено е устройството на различните видове територии, дефинирани са параметрите на местоположението, трасетата и устройството на техническата инфраструктура, в съответствие със здравно-профилактичните изисквания. С ОУПО се поставя и устойчива основа за развитието на туризма и курортното дело в общината. Предвидени са необходимите мерки за гарантиране и в бъдеще на здравословни условия за живот, като ОУПО не създава условия за повишаване на здравния риск за населението.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

От комунално-хигиенни позиции може да се обобщи, че новият ОУП на община Елена не предвижда промени, които могат да доведат до негативни ефекти за здравето на населението в общината. С ОУП се регламентира нова и съвременна териториална планова основа за дългосрочно устойчиво и екологосъобразно устройствено развитие, в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за община Елена природни, културно-исторически, туристически и други дадености. Предвидени са необходимите мерки за гарантиране в бъдеще на здравословни условия за живот на територията на общината.

7.12 МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

7.12.1. Жилищен сектор – МА на жилищния сектор ще нараснат със 120 нови жилища.

7.12.2. Социална инфраструктура – нараства със следните активи:

- o Дом за стари хора - с. Тодювци – капацитет 15-20 души;
- o Дневен център за възрастни хора в гр. Елена – капацитет 15 места;
- o Център „За по-добро детство“ гр. Елена – капацитет 20 места;
- o Център за обществена подкрепа в гр. Елена – капацитет 20 ползватели;
- o Център „Приемна грижа“ в гр. Елена – капацитет 8 места.

7.12.3. Туристическа инфраструктура – МА на туристическата инфраструктура ще нараснат с:

- o легла в средства за подслон и места за настаняване – 446;
- o ски писти – 2;

- О ски зони – 2.

7.12.4. Транспортна инфраструктура

Развитието на материалните активи на транспортната инфраструктура включва изграждането на:

- О обходни трасета извън населени места – 4;
- О нови пътища – 1.

7.12.5. Техническа инфраструктура

7.12.5.1. Водоснабдяване

В ОУПО липсва всякаква информация за нарастването на материалните активи на водоснабдителната система.

7.12.5.2. Развитието на материалните активи на инфраструктурата на канализационните системи

В ОУПО липсва всякаква информация за нарастването на материалните активи на водоснабдителната система.

7.12.5.3. Материалните активи на системата за електроснабдяване

В ОУПО липсва всякаква информация за нарастването на материалните активи на електроснабдителната система.

КОМЕНТАР-ОЦЕНКА ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Обогатяването на инфраструктурата на социалните дейности с допълнителни активи, както и развитието на активите на транспортната инфраструктура с обходни пътни трасета ще има благоприятно отражение върху околната среда. Няма предвиждания за материални активи, пряко или косвено свързани с опазването на околната среда.

8. СИНТЕЗИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ПЛАНА

8.1 РАЗВИТИЕ НА АСПЕКТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

8.1.1. По общата концепция на плана и структурата на територията

Характеристиките на общата концепция на ОУПО – принципи и задържащи и стимулиращи фактори, го определят като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия. Ориентиран е към по-нататъшно социално-икономически мотивирано и регулирано протичане на урбанизационния процес, към постигане на баланс между природна и урбанизирана среда. Възприето е бъдещото устройство на защитените територии и зони (социализирането им) да се съобразява стриктно с Плановите за управлението им, заповедите за обявяване и стандартните формуляри.

Балансът на територията показва, че ОУПО се стреми да реши устройствените проблеми на общината с неголеми промени на общата структура на територията ѝ. Тази оценка е валидна, ако се пренебрегне неправилното отнасяне на защитните и курортните гори

към категорията на урбанизираните територии. Отнемането на земеделски земи, и то обработваеми, за нуждите на рекреацията и курортните дейности, следва да се оцени като неблагоприятно за околната среда, но то е неизбежно свързано с развитието на туристическата функция, което е единственият шанс за бъдещето на общината. Сметчаващо неблагоприятното въздействие върху околната среда фактор е обстоятелството, че териториите за рекреация и курортни дейности са с висок относителен дял на озеленени площи за обществено ползване – 40 и 50 %.

8.1.2. Функционално предназначение и устройство на извънселищните територии и структурата на територията

Като цяло, предвиждания на ОУПО относно **земеползването и устройствените режими на горските територии** следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда. Това се отнася и за идентификацията и режимите на ползване на специалните гори – курортни и защитни и за въвеждането на режим на забрана за промяна на предназначението на почти всички останали горски територии. По отношение Горски територии с допустима промяна на предназначението (Гд) докладът за оценка на степента на въздействие върху предмета и целите на опазване в ЗЗ постановява конкретни изисквания и мерки с цел минимизиране на въздействието при евентуални бъдещи инвестиционни предложения.

Предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на териториите със земеделски земи следва да се оценят с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда. Като правило, те са насочени към опазването на земеделските земи и екологосъобразното им ползване. Териториите и/или терените, предназначени за устройване на животновъдни комплекси и ферми и съпътстващите ги допълващи функции, аграрен туризъм и др. следва да се отнесат към урбанизираните територии, а не към земеделските земи.

Забраната за промяна на предназначението на териториите, заети от обекти на транспортната и техническата инфраструктура, както и на природните компоненти на средата като водни площи, мочурища, пясъци и дерета е в полза на опазването на околната среда.

Въведените с ОУПО режими на особена териториално-устройствена защита по чл.10, ал. 2 на ЗУТ и на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал.3 на ЗУТ по отношение на териториите и обектите, защитени по специални закони са в съответствие със специалното законодателство и въздействието им върху околната среда следва да се оцени като положително.

Въздействието върху околната среда от рекултивацията на **съществуващото сметище** ще бъде положително.

8.1.3. По развитието и устройството на урбанизираните територии

Предвижданията на ОУПО за **перспективното развитие на структурата на селищната мрежа** на общината са реалистични и не носят рискове по отношение на качествата на околната среда.

Разширението на селищните територия се осъществява основно върху земеделски земи. Въпреки, че по площ то е неголямо, загубата на земеделска земя се оценява с отрицателен знак. Извън това проектните предвиждания, свързани с развитието и устройството на населените места не носят рискове за околната среда, а редица от тях ще съдействат за подобряване на определени нейни елементи – начинът на застрояване ще съхрани съществуващия селищен ландшафт, осигуряването на трайни настилки на улиците ще има благоприятно въздействие върху качеството на атмосферния въздух, а също и върху акустичната обстановка. Обновяването на водоснабдителните системи, изграждането на пречиствателни станции за отпадъчни води ще има положително отражение върху качеството на повърхностните и подземните води.

И при селищните образувания, както и при населените места, предвидените с ОУПО устройствени зони по функционалното си съдържание и режимите (правила и нормативи) за устройство и застрояване са насочени към формиране на една добре организирана и хармонично изградена урбанизирана среда. Отчитайки спецификата на извънселищната среда в повечето случаи устройствените зони от трите групи са със занижени показатели спрямо базовите видове. В този смисъл, предвижданията на ОУПО **са в унисон** с целите на националната екологическа политика. Обстоятелството, че тяхната реализация е свързана с отнемане на земеделски земи трябва да се оцени с отрицателен знак, но загубата се смекчава от факта, че засегнатите земи са необработваеми.

8.1.4. По устройството на териториите с недвижими културни ценности и развитието на туризма

Предвижданията на ОУПО за **опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство** на общината са в съответствие с постановките на Закона за културното наследство, респ. със съответните подзаконовни нормативни актове. Това мотивира заключението, че и реализирането им ще има положително въздействие върху околната среда.

Доколкото зоните за отдых и рекреация, заедно с туристическите и културно-познавателни маршрути са основните опорни точки на туристическото развитие и имайки предвид формите на туризъм, които се предполага да бъдат практикувани, **не са налице** основания за неблагоприятно въздействие върху околната среда от развитието на туристическата функция.

8.1.5. По комуникациите и транспорта

Предвиденото усъвършенстване на пътната мрежа на територията на общината и преди всичко изграждането на **обходни трасета** ще има благоприятно въздействие върху околната среда в населените места и на първо място в гр. Елена, като ще подобри акустичната среда и ще намали замърсяването на атмосферния въздух.

8.1.6. По техническата инфраструктура

Отсъствието на проектни предвиждания за развитие на системите на техническата инфраструктура изключва възможността да се прави коментар-оценка за въздействието им върху околната среда. Може само да се отбележи, че изграждането на канализация в гр. Елена, селата Константин и Марян съответно с градска и модулни пречиствателни станции за отпадъчни води, ще има благоприятно въздействие върху околната среда.

8.1.7. По материалните активи

Обогатяването на инфраструктурата на социалните дейности с допълнителни активи, както и развитието на активите на транспортната инфраструктура с обходни пътни трасета ще има благоприятно отражение върху околната среда.

Очакваното развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях е показано в следващата таблица.

Таблица 28 Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях

Компоненти и фактори	Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях
Климат и атмосферен въздух	Предложенията на ОУПО за подобряване на пътната инфраструктура ще имат положително въздействие върху състоянието на атмосферния въздух
Повърхностни води	Предвиденото изграждане на ПСОВ на гр. Елена ще доведе до подобряване качествено състояние на водните тела
Геоложка основа и подземни води	С осъществяването на процедури за получаване на разрешителни за учредяване на СОЗ около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване ще настъпи положителна промяна на хидродинамичния режим на подземните водни тела
Земи и почви	Забраната за промяна на предназначението на териториите, заети от обекти на транспортната и техническата инфраструктура, както и на природните компоненти на средата като водни площи, мочурища, пясъци и дерета е в полза на опазването на околната среда Предложеното разширение на селищната територия се осъществява основно върху земеделски земи; въпреки че по площ разширението не е голямо, загубата на земеделска земя се оценява с отрицателен знак
Ландшафт	Предвижданията на Плана за перспективно развитие на структурата на населени места в общината са реалистични и не носят рискове за околната среда Запазването на относителния дял на ландшафтите с генетична устойчивост на ниво община е положително устройствено решение по отношение качествата на околната среда и ландшафта В преобладаващата си част, проектните предвиждания са насочени към запазване на ценните естествени характеристики на природния ландшафт
Биоразнообразие, защитени територии	Въвеждането на режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал.2 и 3 от ЗУТ за териториите и обектите, защитени по специални закони е гаранцията на ОУПО за тяхното опазване в съответствие със специалното законодателство; оценява се положително
Отпадъци	Планът не касае пряко управлението на отпадъците предвид наличието на регионално депо за ТБО
Шум	Рационализирането на пътната мрежа ще осигури по-благоприятен режим на пътуване на превозните средства, респ. с относително намаляване на вредни емисии
Други вредни физични фактори	Нейонизиращите лъчения имат локално въздействие и са свързани с развитието на предавателната мрежа на мобилните оператори, кабелните телевизии с техните ретранслатори и частично от някои радиостанции. Не са установени

Компоненти и фактори	Очаквано развитие на аспектите на околната среда и възможни въздействия върху тях
	вредни въздействия върху обитателите
Културно наследство	Цялостната концепция на ОУПО за опазване и валоризиране на недвижимото културно наследство на общината е съзвучна с постановките на Закона за културното наследство
Туризъм, спорт и рекреация	Планът свързва по-нататъшното осъществяване и развитие на туристическата и рекреационна функция на общината със съответните устройствени зони за рекреационни дейности - курорти, вилни зони, зони за други рекреации, което се оценява с положителен знак, свързано с възможностите за “дисциплиниране” на тези дейности
Устройствени параметри	Заложените в общата концепция на Плана принципи и съобразените стимулатори и особено ограничителите за устройствено и строително усвояване на територията го определя като планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия . Ориентиран е към ограничаване до минимум на неблагоприятните последици върху околната среда, както от досегашната урбанизация на територията, така и от по-нататъшното социално-икономически аргументирано протичане на урбанизационния процес
Човешко здраве	Ще се ликвидира опасността от здравен риск , вследствие ограничаване заустването на непречистени отпадъчни води в различни приемници; предвидените водоснабдяване и канализация на населените места и пречистването на формираните отпадъчни води ще подобрят значително условията за обитаване в общината

8.2 ВЗАИМОВРЪЗКИ МЕЖДУ АСПЕКТИТЕ С ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Заложените в общата концепция на Плана принципи, стимулатори и особено ограничителите за устройствено и строително усвояване на територията, го оформя като **планов документ**, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия. Ориентиран е към ограничаване до минимум на неблагоприятните последици върху околната среда, както от досегашната урбанизация на територията, така и от по-нататъшното социално-икономически аргументирано протичане на урбанизационния процес.

Промените на общата структура на територията, чрез които Планът се стреми да реши устройствените проблеми на общината са незначителни. С предложенията на Плана се цели формиране на **пълноценни устройствени структури**, което дава основание да се приеме, че промените в общата структура на общинската територия са с минимално неблагоприятно въздействие върху околната среда.

По земеползването и устройството на извънселищните територии, подходът на Плана е насочен към постигане на **екологосъобразни устройствени решения** и в този смисъл не поражда опасност за околната среда.

По отношение на нарушените земи, планът предвижда провеждането на съответни **рекултивационни действия** за всички, установени на територията на общината.

По отношение на обектите, защитени по **ЗКН** е подходено диференцирано съгласно изискванията на закона.

По отношение на селищното развитие, проектните предвиждания са насочени към **стабилизиране на селищната мрежа** на общината.

Предвижданията на Плана за развитието и устройството на самите **населени места** следва да бъдат оценени положително. Има се предвид ограничаването на жилищните зони на населените места в досегашните им граници, параметрите и начинът на застрояване, който ще съхрани типичния ландшафт на общинската територия, доизграждането на социалната инфраструктура, повишаването на нивото на благоустроеност.

Планът свързва по-нататъшното осъществяване и развитие на **туристическата и рекреационна** функция на общината със съответните устройствени зони за рекреационни дейности.

По отношение на извънселищни **обществено-обслужващи, производствени и смесени обслужващи и производствено-складови зони**, планът предвижда да се използват ограничените теренни резерви на съществуващите селскостопански дворове към населените места.

По отношение на комуникационно-транспортната инфраструктура, предвижданията на плана включват **доизграждане на общинската пътна мрежа**.

Като цяло, проектните предвиждания за по-нататъшно развитие и доизграждане на мрежите и съоръженията на системите на техническата инфраструктура са свързани с доизграждането на водоснабдителната и канализационна системи, изграждане на пречиствателни станции за отпадъчни води.

8.3 НЕРЕШЕНИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ ИЛИ ПРОИЗТИЧАЩИ ОТ ПРЕДВИЖДАНИЯТА НА ОУПО

Реализацията на предвижданията на ОУПО ще има благоприятни последици за компонентите и факторите на околната среда. Предвижданията на плана се базират на балансиран подход при устройството на територията и в този смисъл, като цяло, Планът представлява планова териториална основа за дългосрочно устойчиво и екологосъобразно развитие на общината. Нерешен екологичен проблем са неидентифицираните от плана системи водоснабдяване и канализация и липсата на предвиждания с конкретни технически измерения. Приема се, че този проблем е предмет на окончателния проект на плана.

9. АЛТЕРНАТИВИ, В Т.Ч. НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА

Съгласно ЗООС, т.27 от ДР, “нулева алтернатива е възможността да не се осъществява дейността”, в разглеждания случай – предвижданията на общият устройствен план – предварителен проект.

Според т.8 на Допълнителните разпоредби на Наредбата за оценка на съвместимостта на планове и програми с целите на опазване на защитените зони “нулевата алтернатива” е описание на настоящото състояние и последиците от него в случаите когато инвестиционните намерения, които се прилагат не могат да бъдат осъществени.

Проектите за общо устройство на общинската територия не предлагат концептуални алтернативи. Развитието на територията на общината без прилагане на ОУПО не може да се приеме като нулева алтернатива. С неприлагането на ОУПО се очаква да се задълбочават диспропорциите и негативните характеристики, разкрити при анализа на съществуващото състояние, както и да не бъдат създадени необходимите устройствени условия за планираното ѝ социално-икономическо развитие, респ. да не бъдат оползотворени в интерес на населението богатите ѝ туристически ресурсови потенциали. Едновременно с това би представлявало и нарушение на Закона за устройство на територията.

Общият устройствен план на община Елена – предварителен проект не съдържа алтернативи. Като алтернативи, произтичащи от ЕО, биха могли да се разглеждат предложението в т.11 мерки, касаещи обхвата и съдържанието на окончателния проект на ОУПО.

10. МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА РАЗГЛЕЖДАНИТЕ АЛТЕРНАТИВИ И ОПИСАНИЕ НА МЕТОДИТЕ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА ОЦЕНКА, ВКЛ. ТРУДНОСТИТЕ ПРИ СЪБИРАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Мотиви и използвани методи за оценка

Общият устройствен план на община Елена не съдържа алтернативи. При разработването на настоящата екологична оценка са използвани методически принципи, подходи и конкретни методики, както следва:

▪ Методически принципи:

О принцип на **териториалност**, съгласно който разглежданата територия е интегрираща категория, степента на усвояване на която определя характера на съществуването и развитието ѝ вкл. и на съседни и по отдалечени територии;

О принцип на **системност**, според който всяко явление се разглежда като част от единна система, независимо от водещата или подчинената му роля;

О принцип на **приемственост**, съгласно който проблемите на околната среда са предмет на анализ и оценка във всички фази на планиране, проектиране, строителство и експлоатация,

О принцип на **относителна оптималност**, съгласно който управлението на околната среда се осъществява на база оптимално съчетаване на процесите на урбанистично развитие с характера на приемната среда, капацитета на природните ресурси и условията за живот на населението,

О принцип на **приоритетност**, при който определен процес или фактор има предимствена роля пред останалите,

О принцип на **предпазването**, при който, ако за дадено въздействие няма достатъчно информация, то се приема най-лошия възможен сценарий.

■ **Методически подходи:**

О при проучване на съществуващото състояние на компонентите на околната среда се прилагат основно аналитичните подходи;

О системно-структурния подход е в основата на диагнозата на състоянието на околната среда;

О прогнозата на компонентите се базира на сценариите на намеренията за развитие, групирани по съответен начин;

О подробен анализ, който е в основата на избора на мерки за предотвратяване или възстановяване на допуснати нарушения и изменения на околната среда.

■ **Конкретни методики:**

О Ръководство за стратегическа екологична оценка, ЕС;

О Ръководство за екологична оценка на планове и програми, МОСВ, 2002;

О Методика за разработване на екологичните раздели към застроителните планове, Ек. Гюлеметова, 1986г.;

О Методика за ландшафтно-естетическа оценка, ЛТУ.

О Методика за определяне на разсейването на емисиите на вредни вещества от превозни средства и тяхната концентрация в приземния атмосферен слой, МОСВ, 2004г.

О Методи за определяне необходимата степен на пречистване на отпадъчните води, Ц. Цачев, част 1 и 2, 1991г.

О Класификатор на почвите в България.

О Класификация на ландшафтите по БДС.

О Методика за ландшафтно-естетическа оценка, ЛТУ

О Харта за устойчиво развитие на българските ландшафти.

О Общоевропейска стратегия за биологично и ландшафтно разнообразие.

О Национална стратегия за екотуризъм.

11. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА

Таблица 29 Мерки за предотвратяване намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана

Аспект	Мярка	Очаквани резултати	Фаза
Води	Определяне на СОЗ около всички питейни водоизточници и тяхното спазване по време на действие на ОУПО. Тяхното устройство да се съобразява с чл. 7, 8, 9 и 10 и Приложения № 1 и № 2 от Наредба №3/2000 на МОСВ, МЗ и МРРБ за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди	Спазване на нормативни изисквания	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	В Пояс II на СОЗ на яз. „Йовковци“ да не се допуска създаване на нови или разширяване на съществуващи селищни образувания, без канализационни и пречиствателни съоръжения за отпадни води	Спазване на нормативни изисквания	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	В Пояс II на СОЗ на яз. „Йовковци“ да не се допускат ПУП за всякакъв вид животновъдни ферми	Спазване на нормативни изисквания	При прилагането на ОУПО
	В Пояс II на СОЗ на яз. „Йовковци“ да се ограничат изграждането на строителни съоръжения от всякакъв вид, с изключение на водоснабдителни съоръжения, а също и прокарването на нови пътища, до доказване на тяхната безопасност от инициатора на дейността	Спазване на нормативни изисквания	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	В частта „Правила за прилагане на ОУП“ изрично да се изведат изисквания за съобразяване и спазване на Програмите от мерки в актуализирания ПУРБ /2016-2021/ за осигуряване на доброто екологично състояние на водните тела на територията на общината	Допълване на обяснителната записка към плана	В окончателния проект на ОУПО
	В предвижданията на ОУПО да се съобразяват изискванията на Европейското и Национално законодателство в областта на защита на водните обекти и изискванията за изграждане на канализационни системи и ПСОВ	Допълване на обяснителната записка към плана	В окончателния проект на ОУПО
	В ОУПО, точка 7.5.1.1. Санитарно-охранителни зони (СОЗ) около водоизточници за СОЗ – пояс II (СОЗ-II), текста след „Забранява се“ да се допълни и запише по следния начин: ➤ „...създаване на нови и разширяване на съществуващи урбанизирани територии без предварително изградени канализационни и пречиствателни съоръжения и извеждане на пречистените канализационни води извън	Допълване на обяснителната записка към плана	В окончателния проект на ОУПО

	границите на СОЗ на язовир „Йовковци“; Текстът съответства на текста от Заповед №225/05.06.2010г. за СОЗ на яз. „Йовковци“		
	В ОУПО, точка 7.5.1.1. Санитарно-охранителни зони (СОЗ) около водоизточници за СОЗ – пояс III (СОЗ-III) текста след „В пояс III на СОЗ се ограничават“, четвърти булет да се редактира на: ➤ „...създаване на нови и разширяване на съществуващи селищни територии за постоянно и сезонно ползване без изградени канализационни и пречиствателни съоръжения съответстващи на техническите изисквания“. Текстът съответства на текста от Заповед №225/05.06.2010г. за СОЗ на яз. „Йовковци“	Допълване на обяснителната записка към плана	В окончателния проект на плана
	При реализацията на предвидените в ОУПО нови туристически/рекреационни зони, изграждането на обслужващата канализационната система в тях да предшества застрояването на образуваните с последващите ПУП терени	Опазване качествата на водите	При прилагането на ОУПО
	В ОУП да се запише, че „отпадъчните води в малките населени места /под 2000е.ж./ с неизградена канализационна мрежа се заустват в индивидуални водоуплътни съоръжения за отвеждане и пречистване на водите, съгласно чл.87 от ЗУТ“	Допълване на обяснителната записка към плана	В окончателния проект на плана
	Допълване в аналитичната част на Плана и Прецизиране на Правилника за прилагане на ОУПО с изисквания към последващите ПУП и правилата за прилагането им, като се опишат зоните за защита от наводнения при тяхното устройствено планиране най-малко с: - не се допуска промяна на предназначението на поземлените имоти на водни обекти и строителство в тях, освен на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения; - при урбанизиране на територии около водни обекти, в подробните устройствени планове да се включват отреждания за регулация на речните корита и изграждане на необходимите защитни съоръжения	Допълване на обяснителната записка към плана	В окончателния проект на плана и последващо проектиране
	Във всички случаи на урбанизиране на територии край реки и дерета, в т.ч. суходолия, да се осигурява възможност за достъп за почистване, укрепване и поддържане на речното корито, дерето или суходолиято	Осигуряване на възможност за поддръжка и укрепване на речните корита	При прилагането на плана и последващо проектиране
Земни недра	Възстановяване на нарушените терени в горски територии, ново залесяване и ограничаване до минимум изсичането на горски площ	Опазване качествата на земната основа и геоложката среда	При прилагане на ОУПО и последващи ПУП
	Стриктно спазване на техническите	Опазване на земната	При прилагане

	изисквания на Наредба 12/03.07.2001 г за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони и на Норми за проектиране на плоско фундиране	основа	на ОУПО и последващи ПУП
	При наличие на инвестиционни намерения в засегнатите от свлачища имоти задължително се изискват актуално становище за стабилитетното състояние на свлачището, в който попада имотът, доклад за инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания и изследвания за изясняване необходимостта от геозащитни мерки и дейности, приет с протокол от експертен съвет на компетентния орган, одобряващ подробния устройствен план (ПУП), изработен при спазване на чл. 103, ал. 6 от ЗУТ	Недопускане на активизиране на свлачищни процеси	При прилагане на ОУПО и последващи ПУП
	При извънредни ситуации (земетресения, замърсяване при аварийно разливане на нефтопродукти и други опасни вещества и материали) да се предприемат действия за намаляване и ликвидиране на отрицателните последици, регламентирани в действащите закони и нормативни документи и да се сигнализират незабавно службите, пряко ангажирани в борбата с бедствия и аварии	Опазване на земните недра	При прилагане на ОУПО
Подземни води	Реконструкция и разширение на съществуващата водопроводна мрежа, включително подмяна на амортизираните тръбопроводи, с оглед намаляване до минимум загубата на питейни води	Опазване на подземните води	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	Изграждане /доизграждане/ на канализационна мрежа в гр. Елена и по-големите населени места в общината, изграждане на ПСОВ на гр. Елена	Опазване на водите	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	Доизграждане на канализационната мрежа; отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно-хигиенните изисквания	Опазване на подземните води	При прилагане на ОУПО и последващо проектиране
	Да се узакони водовземането от всички съоръжения за добив на подземни води, чрез осъществяване на процедури за водовземане, както и за учредяване на СОЗ около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване в съответствие с изискванията в Закона за водите и наредбите към него	Опазване на подземните води	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	Проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения, произтичащи от устройствените мерки в ПУП, да се съобразява с регламентирани в чл. 118а на Закона за водите забрани за прякото отвеждане на замърсители в подземните води, обезвреждането, включително депонирането	Опазване на подземните води	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране

	на приоритетни вещества, които могат да доведат до непряко отвеждане на замърсители в подземните води, други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до непряко отвеждане на приоритетни вещества в подземните води, използването на материали, съдържащи приоритетни вещества, при изграждане на конструкции, инженерно-строителни съоръжения и други, при които се осъществява или е възможен контакт с подземни води		
Биоразнообразие	При следващите нива на устройствено планиране и прилагане на предвижданията на плана да бъдат взети в предвид Плановите за действие на защитените растителни и животински видове, срещащи се в района	Опазване на биоразнообразието	При прилагането на ОУПО
Устройствени параметри	Да се отстранят неточностите в баланса на общинската територия, а именно: О площта на защитните и курортните гори да се извади от териториите за озеленяване, паркове и градини и се отнесе към горския фонд; О да се отрази увеличението на площта на териториите за транспорт и комуникации, произтичащо от изграждането на обходни трасета; О териториите и/или терените, предназначени за устройване на животновъдни комплекси и ферми и съпътстващите ги допълващи функции, аграрен туризъм и др. следва да се отнесат към урбанизираните територии, а не към земеделските земи	Отстраняване на неточности в документацията	В окончателния проект на плана
	Проектът да се допълни с предвиждания за развитието на инфраструктура за защита от предвидими природни бедствия	Допълване на обяснителната записка	В окончателния проект на плана
Други	Всички разработки, отнасящи се до инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии на следващ етап на подробност подлежат на процедура по ОВОС и ЕО по реда на глава VI от ЗООС	Спазване на законодателството по околна среда	При прилагането на ОУПО и последващо проектиране
	При условие, че в новопроектираните „Предимно производствени“ и „Смесени многофункционални“ устройствени зони на следващи нива на проектиране се предвижда изграждане на предприятие или съоръжение с висок или нисък рисков потенциал да се направи оценка на въздействието по реда на гл.7 от ЗООС	Спазване на законодателството по околна среда	При прилагането на ОУПО

12. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО НАЙ-ПЪЛНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПЛАНА, ПРОИЗЛИЗАЩИ ОТ ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ В ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

Таблица 30 Мерки за намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от реализацията на плана, произлизащи от доклада за оценка на въздействието върху предмета и целите на опазване в защитени зони

№	Мярка за предотвратяване, смекчаване или възможно възстановяване на негативното въздействие	За кое природно местообитание/вид се отнася мярката	За смекчаване на кое негативно въздействие се отнася мярката и/или ефект от прилагането и.	Пространствено местоположение, където мярката да се прилага
1.	В Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО да се въведе мярка при бъдещо изграждане на ски-зона в Горски територии с допустима промяна на предназначението – Гд съоръженията да се проектират така, че да не засягат площта на местообитание 9110	9110 Букови гори от типа <i>Luzulo-Fagetum</i>	Недопускане загуба на площ от местообитанието	Горски територии с допустима промяна на предназначението – Гд
2.	В Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО да се въведе мярка при бъдещо изграждане на ски-зона в Горски територии с допустима промяна на предназначението – Гд, при подробното проектиране на съоръженията да се използват предимствено съществуващи горски пътища и пътеки, попадащи в обхвата на местообитание 9130	9130 Букови гори от типа <i>Asperulo-Fagetum</i>	Намаляване на евентуална фрагментация	Горски територии с допустима промяна на предназначението – Гд
3.	В Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО да се въведе мярка при бъдещо изграждане на ски-зона в Горски територии с допустима промяна на предназначението – Гд, при подробното проектиране на съоръженията да не се засягат водни течения	Риби, земноводни и някои безгръбначни, предмет на опазване в 33 „Твърдишка планина“.	Пряко въздействие върху местообитания	Горски територии с допустима промяна на предназначението – Гд
4.	В Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО да се въведе мярка при бъдещо застрояване в урбанизираната, но незастроена част от терените югозападно и североизточно от с. Каменари, определени като УЗ Смф2 същото да се проведе така, че да не засяга местообитание 8230	8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите <i>Sedo-Scleranthion</i> или <i>Sedo albi-Veronicion dillenii</i>	Пряко въздействие върху местообитания	Смф2 югозападно и североизточно от с. Каменари
5.	В Правилата и нормативите за прилагане на ОУПО да се въведе мярка при бъдещо застрояване в урбанизираната, но незастроена част от терена северозападно от с. Светославци, определена като УЗ Смф2 да се проведе така, че същото да	8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове	Пряко въздействие върху местообитания	Смф2 северозападно от с. Светославци

	не засяга местообитание 8220.			
6.	ППП/ИП произтичащи от предвижданията на ОУПО, за които се изисква провеждане на процедура по реда на глава шеста от ЗООС (ОВОС или ЕО) и/или по реда на ЗБР, да се одобряват по реда на съответния специален закон, само след произнасяне с акт за съгласуване от компетентния орган по околна среда.	За всички природни местообитания, видове и техните местообитания	Минимизиране на безпокойство, шум, фрагментация, вкл. минимизиране фрагментацията на биокоридори	За всички устройствени територии в границите на ОУПО
7.	Към отделните планове или проекти, които по – нататък ще се изготвят за отделните устройствени зони и територии на ОУПО в проектна част „Озеленяване“, да бъде заложено същото да се извършва само с представители на характерните за геоботаническия район дървесни и храстови видове, включително и по отношение на озеленяването покрай пътната инфраструктура. Общинската управа да съблюдава изпълнението на заложените изисквания и параметри в проектите при мероприятията по озеленяването и при неспазването им да налага санкции	Растителни съобщества в и извън границите на ЗЗ .	Предотвратяване на разпространението на чужди инвазивни видове храсти и дървета в района, които могат да навлязат и постепенно да подменят видовата структура на коренната растителност характерна за местообитанията, предмет на опазване	За всички устройствени зони в границите на ОУПО, за които се предвижда озеленяване
8.	Предотвратяване унищожаване на целеви видове - преди започване на строителни работи да се извършва обход и при наличие на видове от фауната, същите да се преместват на подходящи места, вкл. преместване на защитени видове растения	Видове, предмет на опазване в ЗЗ	За избягване на потенциални преки и косвени негативни въздействия върху целеви видове птици	За целия обхват на ОУПО.
9.	По време на строителните дейности на отделните обекти в съответната устройствена зона на ОУПО да не бъдат засягани пряко по какъвто и да било начин терените, оставащи извън определените им граници, като се съблюдава в тях да не навлиза безразборно и строителна техника. За целта да се маркират с трайни знаци и табели външните регулационни граници на тези територии и зони.	Прилежащо биоразнообразие	Предотвратяване на ненужни преки въздействия върху подходящи местообитания и местообитания на целеви видове от фауната.	Прилежащите терени, оставащи извън определените граници на устройствените зони и територии, които се обособяват с разглеждания ОУПО
10.	За новите устройствени зони да се осигури приоритетно изграждане на водоснабдителни и канализационни мрежи и съоръжения за пречистване на отпадъчните води	Подходящи местообитания на голяма част от видовете, предмет на опазване в ЗЗ и всички естествени биотопи на видове, с които външните граници на населените места от ОУПО граничат.	Влошаване качеството на съседни местообитания, както в ЗЗ така и извън тях.	За целия обхват на ОУПО.

13. ОПИСАНИЕ НА НЕОБХОДИМИТЕ МЕРКИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И КОНТРОЛ ПО ВРЕМЕ НА ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

Методическият подход, приложен при анализа и оценката на компонентите и факторите на околната среда е определящ и по отношение избора на мерките, които трябва да бъдат приложени по време на прилагането на плана. В следващата таблица са показани мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана:

Таблица 31 Описание на необходимите мерки за наблюдение и контрол по време на прилагане на плана

Мерки	Индикатори	Отговорност, Периодика
Мониторинг на качеството на атмосферния въздух	Брой превишения на ПС за СДН и СГН на различни замърсители	Постоянно, РИОСВ, РЗИ
Мониторинг на качеството на питейните води при консуматора	ФХП по Наредба №9/16.03.2001 г. бр. отклонения от нормите	Ежегоден РЗИ и „ВиК” ЕООД
Подмяна и доизграждане на водопроводната мрежа	Изградена и реконструирана водопроводна мрежа – km.	Ежегодно, Община, „ВиК” ЕООД
Проектиране и изграждане на канализационни мрежи на населените места	Дължина на реконструирана и нова канализационна мрежа – km.	Ежегодно, Община, „ВиК” ЕООД
Пречистване на отпадъчните води	Процентно съотношение на общото количество отпадъчни води спрямо количеството отпадъчни води, отведени за пречистване	Ежегодно, Община, ВиК
Изследване качеството на подземните води за питейно-битово водоснабдяване	Физико-химични показатели по разрешителни за водовземане и Наредба № 9/16.3.001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели – бр. отклонения	По график БД, В и К, общината
Рекултивация на нарушени терени	Площ/год.	Периодично, Община
Контрол по спазване на изискванията на ЗЗТ и ЗБР	Брой издадени становища и констатирани нарушения от компетентните органи	Периодично, РИОСВ
Контрол за нерегламентирано депониране на отпадъци	m ² заети с нерегламентирано депонирани отпадъци площ	Периодично Община, РИОСВ
Опазване на културно-историческото наследство	Брой засегнати и нарушени културни ценности спрямо общия брой културни ценности на територията на общината	Община, Исторически музей

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Анализът и оценката на предвижданията на предварителния проект на Общият устройствен план на община ЕЛЕНА дава основание за формулиране на следните основни **констатации**:

- ОУПО е планов документ, насочен към **екологосъобразно устройство** на територията на общината;
- предвижданията на плана за перспективно развитие на структурата на селищната мрежа в общината са **реалистични** и не носят рискове за околната среда;
- предвидените с ОУПО устройствени зони по функционалното си съдържание и режими за устройство и застрояване са насочени към формиране на добре организирана и **хармонично устроена среда**;
- забраната за промяна на предназначението на земи, заети от транспортна и техническа инфраструктура, както и на водни площи, мочури, пясъци и дерета е в полза на **опазването** на околната среда;
- въведените с ОУПО режими на **особена териториално-устройствена защита** по чл.10, ал.2 от ЗУТ и на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от ЗУТ по отношение на териториите и обектите, защитени по специални закони, са **в съответствие** със специалното законодателство и въздействието върху околната среда се оценява като положително;
- предвижданията на ОУПО за опазване и валоризиране на **недвижимото културно наследство** ще имат положително въздействие върху околната среда;
- предвиждания на ОУПО относно земеползването и устройствените режими на териториите със **земеделски земи**, като правило насочени към опазването и екологосъобразното им ползване се оценяват с положителен знак от гледна точка на въздействието им върху околната среда;
- предвиденото с ОУПО **запазване на горските територии** без право на промяна на предназначението им се оценява като благоприятно за околната среда;
- доколкото зоните за **отдых и рекреация**, заедно с туристическите и културно-познавателни маршрути са основните опорни точки на туристическото развитие и имайки предвид формите на туризъм, които се предполага да бъдат практикувани, не са налице основания за неблагоприятно въздействие върху околната среда от развитието на туристическата функция;
- запазването предназначението на всички съществуващи **водни пощи и течения** и недопускането на неговата промяна е с положителен знак по отношение въздействието върху околната среда.

В заключение, авторският колектив, разработил Екологичната оценка предлага на Експертния Екологичен Съвет към РИОСВ-Велико Търново да приеме следното решение:

СЪГЛАСУВА

Предварителния Проект на Общ Устройствен План /ОУП/ на община ЕЛЕНА и разрешава преминаване към разработването на Окончателния проект, като при съставянето му се вземат в предвид и се отразят направените в екологичната оценка и оценката за съвместимост анализи за състоянието на околната среда, синтеза на съществуващите и очаквани проблеми и мерките, предложени за преодоляването им.

*** **

П Р И Л О Ж Е Н И Я

I. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

II. КАРТИ, СХЕМИ, СКИЦИ, ТАБЛИЦИ

- 1) Опорен план на община Елена
- 2) Прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие
- 3) Схема „Транспортна мрежа“
- 4) Схема „Електроснабдяване“
- 5) Схема „В и К мрежи и съоръжения“
- 6) Схема „Недвижимо културно наследство“

III. ПИСМА И КОНСУЛТАЦИИ

- 1) РИОСВ-Велико Търново, Изх.№1711/03.06.2014г.
- 2) НИНКН, Изх. № 0800-401/09.10.2013г.
- 3) РИОСВ, В. Търново, Изх.№1711/18.02.2015г.
- 4) БДДР, Изх.№1589/18.03.2015г.
- 5) РЗИ-Велико Търново, Изх.№РД-14-303/05.02.2015г.
- 6) РИОСВ-Велико Търново, Изх. № 1711/28.08.2015г.
- 7) БДДР, Изх.№1588/19.02.2015г.
- 8) РЗИ-Велико Търново, Изх.№РД-14-304/04.03.2015г.
- 9) РИОСВ-Велико Търново, Изх. № 1711/18.05.2016.
- 10) РИОСВ-Велико Търново, Изх. № 1711/10.09.2016г.

IV. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ, ДЕКЛАРАЦИИ

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

I. Законови и нормативни актове

- 1) Закон за опазване на околната среда (ДВ, бр.91/25.09.2002г. изм. и доп.)
- 2) Закон за чистотата на атмосферния въздух (обн., ДВ, бр. 45 от 28.05.1996 г.)
- 3) Закон за водите (обн., ДВ, бр.67/27.07.1999 г.,)
- 4) Закон за почвите (обн. ДВ. бр.89 от 6 ноември 2007 г.)
- 5) Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр. 53 от 13.07.2012 г)
- 6) Закон за подземните богатства (обн. ДВ. бр.23/12.03.1999г.)
- 7) Закон за защита от шума в околната среда (обн. ДВ. бр.74/13.09.2005 г., в сила от 01.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г.)
- 8) Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (обн. ДВ. бр. 43 от 29.04.2008 г.)
- 9) Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (обн. ДВ. бр.10/04.02.2000 г.)
- 10) Закон за биологичното разнообразие (обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002 г.)
- 11) Закон за защитените територии (обн. ДВ.бр.133/11.11.1998 г.)
- 12) Закон за лечебните растения (обн. ДВ. бр. 29/ 07.04.2000 г.
- 13) Закона за паметниците на културата и музеите (ДВ, бр. 29/69 г., изм. и доп.);
- 14) Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (ДВ, бр. 10 от 4.02.2000г., в сила от 5.02.2002 г.);
- 15) Закон за здравословни и безопасни условия на труд (Д.В. бр. 124/1997 г.)(МЗ);
- 16) Закон за здравето (ДВ бр. 70/04).
- 17) Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (ДВ, бр. 57 от 2.07.2004г. изм. и доп.)
- 18) Норми за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони. БАН, 1987.
- 19) Наредба № 1 от 7 юли 2000 г. за проучването, ползването и опазването на подземните води (ДВ, бр. 57/2000 г.).
- 20) Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (ДВ, бр.88/2000 г.).
- 21) Наредба № 5 от 8.11.2000 г. за реда и начина за създаване на мрежите и за дейността на Националната система за мониторинг на водите (ДВ,бр.95/12.11.2000 г).
- 22) Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно- битови цели (ДВ, бр. 30/2001 г).
- 23) Директива 92/32/ЕЕС и Директива 97/67/ЕЕС за принципите за оценка на рисковете за хората и околната среда на опасни вещества;
- 24) Наредба №3 от 01.04.2004г. за класификация на отпадъците (ДВ бр.44/2004г. изм. и доп.);
- 25) Наредба за изискванията за третиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС № 230 от 2005г. ДВ, бр.90/2005г, в сила от 1.01.2006 г.);
- 26) Наредба за реда и начина за класифициране, опаковане и етикетиране на съществуващи и нови химични вещества, препарати и продукти (ДВ, бр.5/03.01.2003г.);
- 27) ПМС №12 за режима за въвеждане на опасни вещества (ДВ, бр.10/99г.);
- 28) Наредба №7 от 3.03.1999 година за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (обн. ДВ, бр.45/1999г.).
- 29) Наредба №6 от 26 юни 2006г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти на шума върху здравето на населението.” (ДВ, бр.58 / 2006г.)
- 30) Наредба № 7 от 22 декември 2003 г. за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (Обн., ДВ, бр.3 от 2004 г.)
- 31) Наредба № 1 /14.05.2007 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (обн. ДВ, бр.64/2005 г.)
- 32) Наредба № 11 /27.06.2005 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (обн. ДВ, бр. 42/2007 г.)

- 33) Наредба № 12 /15.07.2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (ДВ, бр. 58/2010 г.).
- 34) Наредба № 6 от 09.11.2000 г за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти
- 35) Заповед № РД – 272 от 03.05.2001 г. за категоризация на повърхностните води във водните обекти или в части от тях.
- 36) Наредба № 7 от 08.08.1086 г. за показатели и норми за определяне качеството на течащите повърхностни води.
- 37) Карта на защитените територии в България, М1:600 000, регистър на ЗТ, Възложител: МОСВ, Изпълнител: „КартГео“ ООД, 2006 г.;
- 38) Регистър на ресурсите на минералните води – изключителна държавна собственост по находища и водовземни съоръжения
- 39) МОСВ. Решение № 74 от 25.02.2011 за предоставяне безвъзмездно за управление и ползване на находище на минерална вода- изключителна държавна собственост
- 40) Наредба № РД-02-20-2/14.02.2012 г за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони
- 41) БДС EN 1998-1/NA. Еврокод 8: Проектиране на конструкциите за сеизмични въздействия. Част 1: Общи правила, сеизмични въздействия и правила за сгради.
- 42) План за управление на речните басейни в Дунавски район 2010-2015 г.
- 43) План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021 г (проект)
- 44) Регистър на издадените разрешителни в Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район
- 45) Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район, 2014. Състояние на подземните води на Дунавски район за басейново управление през 2013 г
- 46) Заповед № РД-146/25.02.2015 г на министъра на околната среда и водите
- 47) Заповед № РД-267/04.01.2014 г на министъра на околната среда и водите и Заповед № РД 09-157/14.03.2014 г на министъра на земеделието и храните
- 48) Програмата за мониторинг на нитратите в подземните води, утвърдена със Заповед № РД-635/13.08.2013 г на министъра на околната среда и водите
- 49) Национална програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г (МРРБ), Приложение 3
- 50) Допълнение към Националната програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на Република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г“ с нововъзникналите към 15.04.2015 г свлачища (МРРБ), Приложение 1
- 51) Хрисчев Хр. и др., 1990. Геоложка карта на България. Картен лист Велико Търново, М 1 : 100 000
- 52) Кънчев Ил. и др., 1995. Геоложка карта на България. Картен лист Твърдица, М 1 : 100 000
- 53) Чешитев Г. и др., 1995. Геоложка карта на България. Картен лист Омуртаг, М 1 : 100 000
- 54) Кънчев Ил. и др., 1995. Геоложка карта на България. Картен лист Сливен, М 1 : 100 000
- 55) „Общински план за развитие на община Елена за периода 2014-2020 г.
- 56) “Пътпроект” ЕООД, 2003. Доклад за инженерно-геолошко проучване. Обект: Път III – 534 “Елена – Твърдица” от км 0+000 до км 23+656,49. Подобект: Свлачища при км 8+560, км 9+660, км 15+030 и км 20+410. Фаза: технически проект
- 57) Писмо № 1588/19.02.2015 г на Басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район
- 58) Писмо № 1589/18.03.2015 г на Басейнова дирекция за управление на водите Дунавски район

II. Научни и специализирани разработки

- 1)МОСВ и др., 2002. Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България
- 2)Климатичен справочник на Република България
- 3/ Хидроложки атлас на Р България, София, 1964
- 4/Хидроложки справочник на реките в България
- 5.Тримесечни бюлетини на ИАОС за състояние на околната среда в България
6. МОСВ. Утвърдени локални експлоатационни ресурси и проектен дебит на водовземни съоръжения за подземни води към 15.05.2006 г.

7. Гълъбов и др., 1999. Определяне ресурсите на подземните води (Методическо ръководство);
- 1) Почвено-географско райониране на България" (П. Петров, 1997);
- 2) „Легендата на почвите" на FAO (1988, 1999);
- 3) Екологична оценка и опазване на водните течения от замърсяване – Дядовски и колектив;
- 4) Справочник здравеопазване НСИ, 2007, 2008, 2009.
- 5) Население и демографски процеси, НСИ, 2007, 2008, 2009.
- 6) Химия и опазване на околната среда, Г. Василев, 2001г.
- 7) Монография „Растителността на България, карта в М1:600 000 с обяснителен текст, проф. И. Бондев, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, София, 1991 г.”;
- 8) Комплексна експертна оценка на ландшафта, БАН, 1985г.
- 9) Сдружение за екологично обучение и управление. “Оценка на риска”, София, юни 1994 г., материали на Агенцията за опазване на околната среда – САЩ. Раздели “Принципи при оценка на здравния риск”, “Характеристика на риска”;
- 10) Антонов и др. Подземни води в НРБ, 1980.
- 11) Национална стратегия за развитие и управление на водния сектор до 2015г.
- 12) Справочници Здравеопазване, НСИ, 2012, 2013 и 2014г.
- 13) Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Велико Търново, 2014г.
- 14) Доклад за изпълнението на мониторинга на питейните води в област Велико Търново за 2015г., РЗИ – Велико Търново.
- 15) Заповед №СОЗ-225/05.06.2009г. за актуализация на СОЗ на язовир „Йовковци“, Басейнова дирекция Дунавски район
- 16) Национален план за опазване на биологичното разнообразие, 2005-2010г.
- 17) Ръководство за стратегическа екологична оценка – указания и методики на Европейската комисия /Интернет страницата на Комисията/;
- 18) Регионално ландшафтно райониране на страната. География на България. Монография БАН.С.1996;
- 19) Базисна геоэкологична класификация на ландшафтите в България, проф. П. Петров. София, 1989 г;
- 20) Карта на Почвени типове в България - източник АГРОНЕТ, 2006 г.;
- 21) Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за типовете природни местообитания и видове по Натура 2000 в България, Хенк Зингстра-р-л на проект и колектив, 2009 г.;
- 22) Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, WWF-Световен фонд за дивата природа, Зелени Балкани-Федерация на природозащитни сдружения, Министерство на околната среда и водите, София, 2009 г.;
- 23) Бондев, И., 1997. Ботанико - географски райони. - В: География на България, БАН, София
- 24) Велчев, В., Бондев, И. 1984. Застрашени и редки растителни съобщества в България. – В: Велчев, В. (ред.) Съвременни теоретични и приложни аспекти на растителната екология, София
- 25) Регистър на ресурсите на минералните води – изключителна държавна собственост по находища и водовземни съоръжения
- 26) Регистър на съоръженията за минерални води-публична държавна собственост
- 27) Списък на заповеди на Министъра на околната среда и водите за определяне на санитарно-охранителни зони на находища и водовземни съоръжения на минерални води
- 28) Чешитев Г. и др., 1991. Геоложка карта на България; М 1:100 000
- 29) Станев, П., Основи на почивното дело, НИИПП „Г. Димитров“, 1984
- 30) Бръмбаров, И, Р. Робев, Краткотрайният отдих, „Издателство “Галик“, 1994г.

Консултации с компетентни органи и заинтересовани лица

Консултирани органи и лица	Същност	Отразяване в ЕО, мотиви
Консултации, проведени по реда на чл.19 от Наредбата за ЕО		
РИОСВ-Велико Търново, Изх.№1711/03.06.2014г.	Относно Планово задание за изработване на ОУП на община Елена	Изложените мотиви и конкретни изисквания към съдържанието на ЕО и ДОСВ са взети в предвид при разработването на двата доклада; последващите действия са съобразени с изискванията, поставени в становището на РИОСВ
НИНКН, Изх. № 0800-401/09.10.2013г.	Относно планово задание за Общ устройствен план на община Елена	Поставените изисквания са отразени в ПП на ОУП на община Елена
РИОСВ, В. Търново, Изх.№1711/ 18.02.2015г.	Предоставяне на информация	Предоставената информация относно КАВ, източниците на емисии, подземните води е отразена в съответните раздели на ЕО
БДДР, Изх.№1589/18.03.2015г.	Предоставяне на информация	Предоставената информация е отразена в съответните раздели на ОУПО и ЕО
РЗИ-Велико Търново, Изх.№РД-14-303/05.02.2015г.	Предоставяне на информация	РЗИ информира, че не разполага с информация за акустичната обстановка в общината.
Становища, постъпили като резултат от консултациите по чл.19а от Наредбата за ЕО		
РИОСВ-Велико Търново, Изх. № 1711/28.08.2015г.	Относно консултации по Задание за обхвати съдържание на доклад за ЕО и схема за консултации на ОУП на община Елена	РИОСВ съгласува заданието, като поставя конкретни изисквания по отношение на компонентите отпадъци, води и биологично разнообразие, с които заданието е допълнено
БДДР, Изх.№1588/19.02.2015г.	Относно консултации по Задание за обхвати съдържание на доклад за ЕО	БДДР съгласува заданието, като предоставя и допълнителна информация, която да бъде ползвана при разработването на ЕО
РЗИ-Велико Търново, Изх.№РД-14-304/04.03.2015г.	Относно консултации по Задание за обхвати съдържание на доклад за ЕО	РЗИ съгласува заданието като са дадени и допълнителни препоръки към съдържанието на ЕО
РИОСВ-Велико Търново, Изх. № 1711/18.05.2016г.	Относно оценка на качеството на ДОСВ	РИОСВ дава отрицателна оценка на ДОСВ като са указани изисквания за допълването ѝ
РИОСВ-Велико Търново, Изх. № 1711/10.09.2016г.	Относно оценка на качеството на ДОСВ	РИОСВ дава положителна оценка на ДОСВ като са указани изисквания за последващи действия